

پرده يا حجاب

ليکوال
مولانا مودودي

ڌيارن
Ketabton.com
قريب الرحمن سعيد

بسم الله الرحمن الرحيم

ڊالۍ

د حجاب د ڪتاب د ژباړې دغه هديه، تر ټولو د مخه خپلې محترمې او محجوبې مور بې بي ته چې تل يې خپلې کورنۍ او دوستانو ته د شرعي حجاب او عفت د ساتلو نصيحت کړې او بيا خپلې پتمنې ميرمنې ته چې د هجرت او ليرېد په ډيرو ستونزمنو شرايطو کې يې د ډيرو زياتو مجبوريتونو سره سره خپل شرعي حجاب خوندي ساتلې او بالاخره ټولو هغو پتمنو او محجوبو ميندو، خویندو او لویو ته چې دخپلو ځانو په قيمت يې د اسلام د سپيڅلي دين د حجاب، عفت او پت ساتنه کړې، په ډير درنښت وړاندې کوم او د الله تعاليٰ څخه يې د قبوليت هيله لرم.

په درنښت

قريب الرحمن سعيد

د ژباړې په هکله:

د الله تعالیٰ څخه ډیر زیات ممنون یم چې ما ته یې توفیق را په برخه کړ چې د اسلام د ستر مفکر او د نوې عصر د اسلامي قافلي د سالار دغه په زړه پورې او ژوره څېړنه مې، چې د شرعي حجاب تر عنوان لاندې یې کړې د خپلو زیاتو مصروفیتونو تر څنګ په خپلې مورنۍ سپیڅلې ژبې پښتو و ژباړله. طبیعي ده چې په دومره لږ فرصت کې به د دومره ستر کار په ترسره کولو کې د درنو لوستونکو تر منځ څه کمښت او زیادښت تر سترګو شي چې دهغې په هکله زه په دغه کرښو کې د وړاندې څخه معذرت غواړم. د پردې یا شرعي حجاب په هکله او همدا راز په غربي ټولنو کې د ښځې د حیثیت، مقام او اهمیت په اړوند ما په خپله څه ډیر مواد راټول کړي چې د یوه ځانګړي کتاب د لیکلو غوښتنه کوي، چې په هغې کې د غربي ټولنې ځانګړتیاوي، د کورني نظام ډنګیدل، د کوچنیانو خپل سري کیدل، ورځ په ورځ د نفوس کمښت، د ازدواجي مسئولیتونو څخه د نرو او ښځو یو شان تیښته او دواړه کولو څخه کرکه، د فحاشت او ځانپلورنې مارکیټونه، د دولت لخوا (An alone mother) یا بی میره ښځې ته د کوچنیانو د پیدا کولو په لور ترغیب او په دې هکله ډیرې زیاتې پیسې د هدې په توګه ورکول، د یواځنیو یا بی خاونده ښځو ډیرښت، نا پیژندل شویو کوچنیانو شتون، یوه ښځه او بی شمیره مینه لرونکې ملګري، یو نارینه او بی شمیره محبوبې، د جنسې اشباع له پاره د حیواناتو او یا مصنوعي الاتو څخه کار اخیستل او ددې شیانو د پیداښت له پاره ستر ستر مارکیټونه، د حیواناتو په څیر د شهوانی عمل ترسره کول او داسې نور..... خو کله چې مې د سید ابوالاعلیٰ مودودي (رح) دغه ژوره څېړنه او لیکنه چې نژدې پنځوس کاله دمخه یې د غربي ټولنې او په دې ټولنو کې یې د ښځو د ارزښت په هکله، او بالاخره په اسلامي ټولنه کې د ښځې د مقام او اهمیت په هکله کړي تر نظره تیره شوه نو په دې هکله یې زما د لیکلو تنده لږه را ماته کړه او غوره مې و ګهله تر څو د همدې لیکنې ژباړه و کړم تر څو ګران هیوادوال یې په خپلې مورنۍ ژبه د لوست څخه ګټه پورته کړای شي.

بدبختانه چې زموږ ښو شومیر روزل شوي او تعلیم یافته خويندې په غربي ټولنو کې د ښځو په اصطلاح ازادي او دهغوې د ازاد ژوند څخه داسې اغیزمنې شوي چې خپل کلتور، دین او عفت یې ټول په ډانګ پیلې توګه د خطر سره مخامخ کړي او یا یې بلکل له لاسه ورکړي. دغه کار په ښاري او سیدونکو او په ځانګړې توګه په هغوې کې چې د غربي ټولنو په لور یې دوخت او فرصت نه په ګټې اخستلو سره هلته لیږد کړي، ډیر اغیز کړي. دوی د خپل دغه عادت له مخې نه یواځې دخپل کورني سیستم ډنګیدو په لور قدم پورته کړي بلکې خپل اولاد یې په غربي ټولنو کې په ورغورځولو او دهغوې د ژوند په رنګ باندې په رنګولو سره یې، له لاسه ورکړي. همدا علت دې چې په زیات شمیر افغاني کورنیو کې د رواني ناروغتیاو څخه پرته د ځان وژنې پیښې هم صورت نیسي، په دې اساس هیله ده چې ددې کتاب لوست به زموږ د ټولو وطنوالو له پاره او په ځانګړې توګه هغوې ته چې په غربي ټولنو کې ژوند کوي، ډیر ګټور ثابت شي.

د الله تعالیٰ څخه غواړم چې ټولو هغه کارکونکو ته چې ددې کتاب په چاپولو او خپرولو کې یې له ماسره بسپنه کړې، د دنیا او اخرت ټولې ښیګڼې ور په برخه کړي.

په درنښت

قریب الرحمن سعید

دليري چاپ په هکله:

د پردې په موضوع ما نژدې څلورکاله دمخه په پرلپسې توگه يو لړ څيړنې کړې چې د «ترجمان القرآن» مجلې په پرلپسې گڼو کې چاپ شوې وې. په هغه وخت کې ددې څيړنې ځيني څنډې قصداً پريښوول شوې وې او د ځينو نورو بيا د بحث او څيړنې تنده نه وه ماته، ځکه چې ما يو مضمون ليکه، نه کتاب. اوس مو هماغه ټول موضوعات راټول کړي او دپوره بحث او څيړنې سره يو ځای مې ددې کتاب په شکل کې ترتيب کړې دی. که څه هم ددې دعوه نه کيږي چې دا به په دې موضع اخري څيړنه وي خو زه لږ تر لږه دومره هيله کولې شم چې که څوک په دې موضوع باندې په رښتيا هم پوهيدل غواړي نو په دې ليکنه کې تر ډيره ځايه دلائل او مواد تر لاسه کولې شي.

وبالله التوفيق و هو المستعان

ابوالاعلي

۲۲ محرم ۱۳۵۹ هجري قمري کال

د مسئلې څرنگوالي:

انساني تمدن د دوو ډيرو مهمو مسئلو پورې اړوند دی، او دا مسئلې ډيرې زياتې پيچلې او تر ټولو زياتې مخته راځي. د انسان برياوې او پرمختگ د همدې مسئلو پر صحيح او متوازن حل پورې تړلې دي. دا هغه موضوعات دي چې دهغې د حل کولو په خاطر د پخوانۍ زمانې څخه تر اوسه پورې د نړۍ پوهان او عاقلان سرگردانه دي.

لمرې موضوع په ټولنيز ژوند کې د ښځې او نر تر منځ اړيکې دي، چې څه ډول بايد پيوند کړل شي؟ ځکه چې همدا اړيکې د تمدن د بنسټ تيره ده او که د دې اړيکو په پيوند کولو کې لږ څه کمښت او يا کوږوالې راشي نو تر پايه پورې به د تمدن مانۍ کره څيژي.

دوهمه موضوع د وگړي او ټولنې تر منځ اړيکې دي چې که په تناسب کې يې لږ څه نا انډولي را پيدا شي نو تر پيړيو پورې به انسانيت د هغې تر څې پايلې گالي.

يوه اړخ ته ددې دواړو موضوعاتو اهميت او بل اړخ ته د هغوي نغښتې دومره پييلې شوې چې د پوهيدو له پاره يې د فطرت په ټولو حقايقو باندې د نظر حاوې کيدلو ته اړتيا ليدل کيږي او تر هغې چې د فطرت په ټولو حقايقو د چا نظر په پوره توگه حاوې نه وي نو هغه به ددې موضوعاتو د حل نه هم عاجز وي.

دا خبره ريښتيا ده چې انسان ځانته يوه نړۍ ده، «عالم اصغر» دی، د هغه د جسم جوړښت، دهغې د نفس ترکيب، دهغه ځواکمنتوب او پوهه، دهغه غوښتنې، اړتياوې، جذبې او احساسات، او د خپل وجود نه بيرون د بې شميره شيانو سره دهغه فعلي او انفعالي اړيکي او دا ټول شيان يوه نړۍ ده چې په خپل ځان کې يوه بله نړۍ لري. انسان تر هغې په پوره توگه نشي پيژندل کيدې تر څو چې ددې نړۍ يوه يوه څنډه د سترگو په وړاندې روښانه نه شي. همدا راز انساني مسايل هم تر هغې نه شي حل کيدلې تر څو چې پخپله انسان په پوره توگه و نه پيژندل شي. دا هغه نغښتې او مسائل دي چې د پوهې او حکمت د ټولو هڅو او هاند تر څنگ د هماغه لومړۍ ورځې څخه تر اوسه پورې شتون لري، تر اوسه ددې نړۍ ټول حقايق د انسان تر منځ نه دي را

څرگند شوي . په انساني علومو کې هېڅ داسې علم نه شته چې د کمال اخري پورې پورې رسېدلې وي . يا په بل عبارت: د هېڅ علم په هکله دا ادعا نه شي کيدای چې ټول هغه حقيقتونه چې ددې علم پورې اړه لري د علم دغې څانگې په خپل ځان کې راټول کړې دي . مگر هغه حقايق چې په پوره رڼا کې را پيدا کيږي دهغې د پراختيا او باريکيو حال دادې چې د هېڅ انسان يا انساني ډلې نظر پرې په يوه وخت کې نه شي حاوي کيدای . کله يې چې يو اړخ مخته راځي نو بل اړخ يې تياره پاته کيږي ، کله نظر لنډون کوي او کله ځانگړې تمايلات پرې غالبېږي ، د همدغې دوه گونې کمزورتيا له مخې چې انسان د خپل ژوندانه ددغې مسائلو د حل کولو له پاره څومره تدبيرونه په کار اچوي د ناکامۍ سره مخ کيږي . او بالاخره تجربه د هغه زيانونه را بر سيره کوي . سهي حل هماغه وخت شونې دې چې د عدل او انصاف نقطه تر لاسه شي او د عدل او انصاف نقطه تر هغه وخته پورې نه شي تر لاسه کيدای ترڅو چې ټول حقايق نه وې را برسیره شوی او يا لږ تر لږه د څرگندو حقايقو ټول اړخونه يو ډول تر نظر لاندې نه وي راغلي . خو چيرې چې د کتنې او نظر پراختيا دومره زياته وي چې ليد او نظر په هغه نه شي حاوي کيدای او تر څنگ يې دهغه غوښتنې او دهغه رغبت ، کرکه او ميلان دومره ځواکمن وي چې د ښکاره شيانو څخه پخپله سترگې واړوي نو بيا به هلته د عدل نقطه څنگه تر لاسه کړل شي ؟ هلته خو چې حل هم را پيدا کيږي د افراط او تفريط څخه به خالي نه وي .

د کومو هغه دوه موضوعاتو يادونه چې مو وکړه د هغوې څخه يوازې لمړۍ موضوع اوس زمونږ د بحث او خپرې له پاره ټاکل شوې ده ، کله چې په دې هکله مونږ تاريخ ته وگورو نو هلته د افراط او تفريط تر منځ د کشمکش يوه عجيبه لړۍ تر سترگو کيږي . يو اړخ ته وينو چې همغه ښځه چې د مور په حيث انسان زيږوي او همغه ښځه چې د ژوند په ټولو لوړو ژورو کې د ماندینې په څير د نارينه د خورا غوره ملگرې په توگه ژوند کوي ، د يوې مزدورې او وينځې په مرتبه کې ايښودل شوې . هغه اخيستل کيږي او پلورل کيږي ، هغه د ملکيت او وراثت د ټولو حقوقو څخه بې برخې کړل شوې ، هغه د گناه او ذلت مجسمه گڼل کيږي او دهغې د شخصيت د را پورته کولو او ودې له پاره هېڅ موقع او فرصت نه ورکول کيږي .

له بله پلوه وينو چې همدې ښځې ته په داسې توگه رشد او نمو ورکول کيږي چې د بد اخلاقۍ او بد نظمۍ طوفان ورسره را پورته کيږي . دهغې څخه د حيواني غوښتنو او جنسي غريزې د اشباع له پاره د لوبو اله جوړول کيږي . دهغې څخه يې په رښتينې توگه د شيطان او شيطانيت يو عنصر جوړ کړې چې په غوړيدو يې د انسانيت د پريوتو او سقوط لړۍ پيل کيږي .

دغه دواړه خواوې مونږ يوازې په نظري توگه د افراط او تفريط په نومونو نه شو نومولې بلکې دهغو ترڅو حقايقو له مخې چې تجارب يې د ريکارډ په څير مونږ ته را مخته کوي ، د اخلاقو په ژبه يوه ته د افراط او بل ته د تفريط نوم ورکوي . هغه تاريخي شاليد چې مونږ ورته گوته نيسو مونږ ته را په ډاگه کوي چې کله هم يو ولس د وحشت د دورې څخه د تهذيب او پوهې لورې ته را وځي نو دهغوې ښځې د خدمتگارانو او وينځو په څير د هغوې د نارينه و سره يوځای موجودې وي ، په لمړيو وختو کې د کليوالي ځواکمنۍ د زور له مخې هغوې مخته ځي خو کله چې د تمدني پرمختگ يو ځانگړی منزل ته رسيږي نو هغوې ته په ډاگه کيږي چې په تورو ترو ډيميو کې د خپلې پوره نيمې برخې د پريښولو له امله نور مخته نه شي تللاي .

هغوې ته د خپل پرمختگ اثار او نښې ولاړې بريښي او د پرمختگ د اړتياو احساس هغوې مجبوروي چې دغه نيمه برخه هم د همغه لمړنۍ نيمې برخې سره يوځای د تگ وړ و گرځوي . خو کله چې هغې ددغه زيان جبرانول پيل کړي نو يوازې د هغې په پوره کولو بسنه نه کوي او نور هم مخته ځي . ان تردې چې د ښځې د ازادۍ څخه د کورنۍ جوړښت «چې د تمدن بنسټ او اساس دې» په بل مخ واوړي ، د ښځو او نرو د اختلاط

او ګډون څخه د فحاشي او بد اخلاقي سيلاب را په خپو شي. شهوانيت او عيش د ټول ولس اخلاق د بربادۍ سره مخ کړي. ددې اخلاقي تنزل سره يو ځای د ذهني، جسماني او مادي قوتونو تنزل هم په لازمي توګه را برسیره کيږي چې پای يې د هلاکت او بربادۍ پرته نور څه نه دي.

ښځه په مختلفو وختونو کې:

که څه هم دلته دومره ځای نشته چې مونږ د تاريخ زيات مثالونه په تفصيل سره نقل کړو خو دخپلې ادعا د ثبوت په خاطر ددرې څلورو مثالونو يادول اړين ګڼو.

يونان:

په پخوانيو ولسونو کې چې دکوم ولس تهذيب او تمدن ډير ځلانده ښکاري هغه د يوناني ولس تهذيب او تمدن دي. ددې قوم په لمړنيو وختونو کې هم د اخلاقي آند له مخې او هم د قانوني حقوقو او ټولنيزو اړيکو په اړوند، بلکې له هره اړخه دښځې حيثيت يو لويديزې حيثيت و. په يوناني خرافاتو کې يوه خيالي ښځه پانډورا (Pandora) همغسې د ټولو انساني بدبختيو بنسټ ګڼل کيده لکه څنګه چې په يهودي خرافاتو کې بې بې حوا (عليها السلام) ګڼل کيږي.

دبې بې حوا (عليها السلام) په هکله د عبثو او بې هوډه افسانو د خپرولو په بنسټ چې د يهودي او عيسوي ولسونو په کړچار کوم زښت زيات اغيز شوې او تر څنګ يې قانون، اخلاق او ټولنيزې اړيکې ترکوم ناوړه اغيز لاندې راوستي دهیچا نه پټ نه دي. نژدې نژدې همداسې اغيز د «پانډورا» کيسو او افسانو د يوناني ولس په ذهن هم کړې و. دهغوې له آنده ښځه يو پست او ذليله مخلوق و، د ټولنيزو اړيکو په هراړخ کې يې هغه ته په کم نظر کتل، د عزت مقام يوازې نارينو ته ورکړل شوې و.

د تمدن د پرمختګ په لمړيو وختو کې دغه کړنلاره تر يوه وخت پورې په خپل ځای و ساتل شوه، د تهذيب او پوهې رڼا يوازې همدومره اغيز وکړ چې د ښځې قانوني حيثيت په هماغه خپل ځای پاته شو، البته په ټولنه کې ورته لږ څه لوړه درجه ورکړل شوه. هغه د يوناني کور ملکه وه، دهغې دکړنو دايره يوازې دکور د چاپيريال پورې راټوله شوې وه، او په دې پولو کې هغې ته پوره واکمني ورکړل شوې وه، دهغې ابرو او عصمت ډير ارزښتناکه و او دقدر او عزت په سترګه ورته کتل کيده. د عزتمندو يونانيانو دکور په ښځو کې د پردې کولو رواج و، دهغوې ښځې به د ښځو او نارينه و په ګډو محفلونو کې نه را ټوليدې او نه به دخلکو تر مخ د ځان ښودنې په خاطر باهر را وتلې. دنکاح په واسطه د يوه نر سره دښځې يو ځای کيدل د ښځې له پاره د شرافت او عزت مقام و. برعکس د يوې بې عصمتې او نا پاکې ښځې په توګه اوسيدل ورته د ذلت او رسوايې موجب ښکاريدل. دا دهغه وخت حال دی چې يوناني ولس پوره ځواکمن و او په پوره ځواک سره د پرمختګ او ودې په لور روان و. که څه هم په هغه وخت کې اخلاقي کمزورتياوې موجودې وې خو هغه ټولې په خپلو حدودو کې را نغښتې وې. د ښځو څخه چې د اخلاقي پاکوالي او عصمت کومه غوښتنه په يوناني ټولنې کې کيدله په هغه اندازه د نارينه و څخه نه کيدله. نه د نارينه و څخه دغسې غوښتنه کيده او نه دهغوې څخه لږ تر لږه دغسې هيله کيدله چې هغوی دې پاکيزه ژوند تر سره کړي. بې عصمتې ښځې د يوناني ټولنې يوه نه بيلدونکې برخه وه او دداسې ښځو سره د نارينو اړيکې کوم عيبجن کار نه ګڼل کيده.

بلاخره د يونان په ولس د نفس پالنې او عيش او شهوانيت غلبه پيل شوه او په هغې دور کې بې عصمتې ښځو ته هغه مقام او درجه ورکړل شوه چې تر اوسه يې په انساني تاريخ کې نمونه نه ليدل کيږي. د عصمت

پلورلو مرکزونه د ټولنې د بنسټه او پورته طبقو دخلکو د راټولیدو ځایونه وگرځیدل. فلسفيان، شاعران، تاریخپوهان، د ادب او فنونو ماهرین او بالاخره د ټولنې ټول ستوري د همدې لمر تر شاوخوا را څرخیدل. هغوې نه یوازې د ادب او د علم د محفلونو ستورې شوي بلکې ډیر ستر ستر سیاسي معاملات او راکړه ورکړه هم د همدوي په شتون کې ترسره کیدله.

دولس د ژوند او مړینې د پریکړو پورې د تړلو مهمو مسائلو د حل له پاره د هغو بنځو رایو ته ډیر زیات اهمیت ورکول کیده چې دوه شپې یې هم د یوه نارینه سره په وفادارۍ نه ترسره کولې. د بنایست او حسن پالنې ذوق په یوناني ولس کې د شهوانیت اور نور هم تازه کړ. هغوې چې دخپل دې ذوق څرگندونه په کومو مجسمو یا د هنر په برېښو او لوڅو نمونو کې کوله همغې د هغوې شهوانیت ته نوره هم هوا ورکوله. ان تردې چې د هغوې د ذهنونو څخه دا خبره بلکل ووتله چې شهوت او شهوت پالنه هم کوم عیجن کار گڼل کیږي. د هغوې اخلاقي معیار دومره تبدیل شوې و چې د هغوې لوی لوی فلاسفه او د اخلاقو مربیانو هم زنا او فحش کوم قبیح او خراب کار نه گڼله. په عامه توگه په یوناني ولس کې د نکاح خبره یوه غیر ضروري مسئله وگرځیده. او د نکاح پرته د زنا او بنځې اړیکې یو معقول کار گڼل کیده چې د پټولو له پاره یې هیڅ اړتیا نه لیدل کیده. د هغوې مذهب هم د هغوې د حیواني غوښتنو په مقابل کې ماته وخوړه، د «کام دیوی Aphrodite» پالنه او بندگي په ټول یونان کې پیل شوه چې د هغې داستان یې په خپلو خرافاتو کې داسې جوړ کړې و چې:

(«کام دیوي» په داسې حال کې چې د یوه «دیوتا» بنځه وه د نورو درې دیوتاگانو سره یې هم اشنایې کړې وه. تر څنګ یې یو فاني انسان هم ددې سره «روحاً» په یو ځای کیدو کې برخمن و. ددې د نس څخه د محبت «دیوتا» (کیوپېد) را پیدا شو چې پیدایښت یې ددې بنځې او د هغې د عاشقانو د عشق پایلې وې. دا بنځه ددې قوم معبوده وگرځیده.)

نو تاسې اوس وینئ چې یو ولس چې دغه ډول فاحشه او بد کاره بنځه نه یواځې د خپل ځان له پاره نمونه وگرځوي بلکه د معبودیت او پالنې تر پورې یې ورسوي نو د هغې قوم د اخلاقي معیار پستی به تر کومو پولو پورې رسیږي.

دا د اخلاقي را پرزیدو هغه اندازه ده چې په کې له ورغورزیدو نه وروسته یې هیڅ قوم بیا سر نه شي را پورته کولای. په هندوستان کې «بام مارگ» او په ایران کې د «مزدوکیټ» را څرگندیدل د همداسې انحطاط په وخت کې شوي. په بابل کې فحاشۍ ته د مذهبي تقدس درجه په همداسې حالاتو کې ورکړل شوه چې د هغې وروسته په نړۍ کې د بابل نوم د تیرې زمانې د افسانې پرته په بل کوم حیثیت باندې نه اوریډل کیږي. کله چې په یونان کې د «کام دیوي» عبادت پیل شو نو قحبه (زنا) ځایونه په عبادت ځایو تبدیل شول. فاحشې بنځې معبودانې وگرځیدلې او زنا پر مختګ وکړ او د یوه مقدس مذهبي فعل پورې ته ورسیده. د همدې شهوت پالنې یو بل ښکاروندوې دا و چې په یوناني ولس کې د لوط علیه السلام د قوم په څیر وبا خپره شوه. او مذهب او اخلاقو هغه ته ښه راغلاست ووايه. د «هومر او هیلوډ» په وخت کې ددې فعل نوم او ښه هم نه وه، خو د تمدن د پر مختګ تر څنګ چې کله د هنر او د جمال د ذوق (Aesthetics) تر نامه لاندې د برېښو توب او د نفس د لذتونو د بندگۍ ستایل پیل شول نو شهواني جذبې تر دې پولو پورې ورسیدلې چې د فطري لارې نه په تیریدو سره یې یوناني ولس په غیر فطري لاره د خپل شهواني سکون له پاره لټون پیل کړ. هنر پوهانو خپله دغه جذبه په لوڅو مجسمو کې راښکاره کړه. د اخلاقو مربیانو ورته «د دوه وگړو تر منځ د دوستۍ د ټینګو رینښو» نوم ورکړ. تر ټولو د مخه هغه دوه یونانیان چې ددې وړ وبلل شول چې هیواوال یې د

یاد مجسمې جوړې کړې «هرمودیس او ارستوګیتین» وو چې ترمنځ یې د مینې غیر فطري (لواطت) اړیکو شتون درلود. د تاریخ له مخې ددې دورې نه وروسته یوناني قوم ته بل کوم داسې دوران بیا نه دې وړ په برخه شوې. (خواوسنې دوران یې د هغې پخواني څخه له هره اړخه لویدلې او ډیر ناوړه دې. ځکه چې دیونان په ګډون په زیات شمیر اروپایي هیوادنو کې د نارینه و ترمنځ د غیرې فطري اړیکو (لواطت) شتون اوس قانوني بڼه نیولې ده. ژباړن)

روم:

له یونانیانو وروسته دروم ولس په نړۍ کې د عروج او لوړتیا سترو مرتبو ته ورسید. دلته هم هماغسې د لوړتیا او ځورتیا انځور زمونږ مخې ته راځي چې د یوناني ټولنې په اړه مو ولوست. کله چې رومي ولس د وحشت له تیارو څخه راووت او د تاریخ په روښانه منظر باندې را څرګند شو نو دهغوی د ټولنیز ژوند انځور دا و چې نارینه د خپلې کورنۍ سردار دې، هغه پر خپلې ښځې او کوچنیانو باندې د ملکیت پوره پوره حقوق لري بلکې په ځینو وختونو کې هغه د خپلې ښځې د وژلو واک هم لري.

خو کله چې وحشت را کم شو او په تمدن او تهذیب کې رومیانو پر مختګ وکړ، نو که څه هم پخوانې کورنې نظام هماغسې پاته و خو دهغې په سختیو کې څه کمښتونه را غلل او تر ډیره ځایه پورې یې د اعتدال حالت و مند. د رومي جمهوریت د عروج په وخت کې که څه هم د یونان په څیر د پردې او حجاب رواج نه و خو ښځه او ځوان نسل د کورني نظام پورې را محدود کړل شوي وو. د ښځې له پاره عصمت او عفت یو ارزښتناکه څیز و او د شرافت ستر معیار ګڼل کیده. د اخلاقو معیار کافي پورته و، یو ځل دروم د سنا د غوندې یوه غړي خپله ښځه د خپلې لور تر مخ ښکل کړه دهغې دغه عمل د ولسي اخلاقو تو هین او سپکاوي و ګڼل شو او د سنا په غونډه کې دهغې د ملا متولو له پاره اواز پورته کړل شو.

د ښځې او د نر ترمنځ د اړیکو شریفانه لار د نکاح پرته بله نه وه. یوه ښځه هغه وخت د عزت وړ ګڼل کیده چې هغه د یوې کورنۍ مور (Matron) وي. که څه هم هلته عصمت پلورونکو ښځو شتون درلود او یو شمیر نارینه و دهغوی سره ناروا اړیکې هم درلودل خو د عامو رومیانو په آند دا یوه ذلیلې طبقه وه او دهغوی سره د اړیکو ساتونکي ناینه و ته هم په ښه سترګو نه کتل کیدل.

د تهذیب او تمدن د پرمختګ سره سره د ښځې په هکله د رومیانو په آند کې هم بدلونونه را غلل او ورو ورو نکاح، کورنې نظام او د طلاق په قوانینو کې د پخوا پر خلاف دومره زیات تغیرات را پیدا شول چې په حالاتو کې یې پوره پوره بدلون راوست.

نکاح یوازې د یوه قانوني تړون (Civil contract) په څیر پاته شوه او پایښت یې هم د دواړو اړخونو د رضامندی پورې منحصر و. د ازدواجي اړیکو مسئولیتونه ډیره ساده ګڼل کیده، ښځو ته د وراثت او مال د ملکیت پوره پوره حقوق ورکړل شول او قانون هغه د پلار او میړه د واکمنۍ څخه بلکل ازاده کړه. رومي ښځې نه یوازې په اقتصادي توګه خپلواکې شوې بلکې د ولسي دولت ډیره برخه دهغوی په واکمنۍ کې ورغله، هغوی به خپلو مړونو او نارینه و ته په ډیر زیات سود باندې پورونه ورکول. د شتمنو ښځو میړونه به په عملي توګه دهغوی غلامان ګرزیدل، طلاق دومره اسان او ساده شو چې په وړو وړو خبرو به دا پیوند ماتیده.

یو مشهور رومي فیلسوف او پوه «سنیکا ۴ ق م- ۶۵ ق م» په ډیره کلکه توګه د رومیانو ترمنځ د طلاق په زیادښت باندې اندیښنه ښکاره کوي. هغه وایي چې اوس د روم په ولس کې طلاق د شرم خبره نه ده.

ښځوبه دخپل عمر حساب دخپلو ميړونو په شمير باندې کاوه، په هغه وخت کې به ښځو يو په بل پسې شو خو ودونه کول [اوس هم هماغسې دود او رواج شتون لري، بلکه ترهغې زيات. «ژباړن»]

(مارشل ۴۳ز-۱۳۰ز) د يوې ښځې يادونه کوي چې لس ميړونه يې کړي و. (جودنيل ۲۰ز-۱۳۰ز) د يوې ښځې په اړوند ليکي چې هغې په پنځه کالو کې اته ميړونه بدل کړي. (سنت جروم ۳۴۰ز-۴۲۰ز) د يوې ډيرې هنرمندې ښځې حالات څرگندوي چې اخري ځل يې ديرشم ميړه کړې و او دا دهغې د اخري ميړه يوويشتمه ښځه وه، په هغې وخت کې د ښځې او نر ترمنځ له نکاح پرته اړيکې ساتل شرم نه گڼل کيده ان تردې چې د اخلاقو سترو سترو مربيانو هم زنا يوه معمولي څيز گانه.

(کاتو Cato) چې په (۱۸۴ ز) کال په روم کې د اخلاقو محتسب ټاکل شوې و په ښکاره توگه يې د ځوانۍ بې لارې توب سهې کړ چارگانه او د سسرو په څير وگړو خوييا د ځوانانو له پاره د اخلاقو په پولو کې د نرمۍ سپارښتنه کوله، ان تردې چې (Epictetus) چې په (Stoics) فلسفيانو کې د سختو اخلاقي اصولو ساتونکي گڼل کيږي خپلو پيروانو ته لار ښوونه کوي چې د واده ترمنځ د ښځې سره دخبرواترونه ځان په څنگ و ساتي، خو هغوي چې په دې هکله خپل ځان و نه شي ساتلای بايد ملامت هم نه کړل شي.

هغه وخت چې د اخلاقو او معاشرت اړيکې او بند دومره کمزورې شو نو بيا په روم کې د شهوانيت، لوڅوالي او فواحشو سيلاب راغې، په تياترونو کې بې حيايې او لوڅوالي پيل شو. لوڅ او برنډ انځورونه د هر کور د بڼايسټ له پاره اړين و گڼل شول. د زنا بازار دومره اوج ته ورسيد چې د قيصر (ټائيزس ۴۱ز-۳۷ز) د واکمنۍ په وخت کې د عزتمندو کورنيو د ښځو د فحاشۍ نه د مخنيوي په خاطر قوانين جوړ کړل شول.

(Flora) نومې لوبه د روميانو ترمنځ ډيره مشهوره وه، ځکه چې په دې لوبه کې به برېښو ښځو د څغاسټې مقابله کوله، د ښځو او نرو لوڅ يو ځای غسل هم په دې وخت کې په پوره اوج کې و. په رومي ورځپاڼو او مطبوعاتو کې لوڅ انځورونه او د فحشاو په هکله ليکنې پرته له کومې ستونځې خپريدې، او په عوامو او خواصو کې هماغه ادب ډير مقبول و چې په کې د استعارې او کنايې پوره پرده نه ساتل کيده.

د حيواني غوښتنو په مقابل کې د سرتيتولو وروسته د روم د عظمت او لويې قصر داسې پر ځمکه را پريوت چې يوه څښته يې هم په ځای پاته نه شوه.

مسيحي اروپا:

د غربي نړۍ ددې اخلاقي زوال د مخنيوي او علاج په خاطر مسيحيت ډگرته را ودانگل چې په لمړيو کې يې په زړه پورې خدمت تر سره کړ. د فواحشو مخنيوي يې وکړ. لوڅوالي او برېښ توب يې د ژوندانه له ټولو ځانگو څخه وويست، د زنا د مخنيوي له پاره يې تدبيرونه جوړ کړل، عصمت پلورونکو، سندرغاړو او نڅاکونکو ښځو د خپلو دندو نه توبه وويسته او په خلکو کې يې پاک او سپيڅلې آند را پيدا کړ. خود ښځې او صنفې اړيکو په هکله چې مسيحي مشرانو کوم ليد درلود نو هغه د انتها غوښتنې څخه هم اخوا و او په حقيقت کې د انساني فطرت پر خلاف د جنگ پيلامه وه. دهغوي بنسټيز آند دا و چې ښځه د گناه مور او د بديو جرړې او ريښې دي، د نارينه و له پاره د گناه په لورد تگ سرچينه او د دوزخ دروازه ده، د ټولو انساني مصيبتونو پيلامه له همدې څخه پيليږي. دهغه ښځينه حيثيت پخپله دهغې د شرم له پاره بسنه کوي. هغه بايد په خپل حسن او بڼايسټ باندې و شرميږي او دا ځکه چې هغه د شيطان لويه وسيله ده هغه بايد ټول عمر په کفاره ورکولو کې تير کړي ځکه چې هغې په نړۍ او نړيوالو باندې لعنت او مصيبت راوړې دي.

«تريوليان Tertullian» چې د مسيحي لومړيو امامانو څخه و د بنځې په هکله د مسيحي آند ژباړنه په دې ټکو سره کوي:

[هغه د شيطان د راتلو دروازه ده ، هغه دمنه کړل شوې ونې په لور وړونکې «د الله جل جلاله» د قانون ماتوونکې او د «د الله جل جلاله» د انځور «نارینه» لوټونکې ده.]

«کرای سوسټيم Chrysostom» چې د مسيحيت دسترو اولياؤ څخه شميرل کېږي د بنځې په هکله وايي چې: [بنځه يوه نه غوښتونکي بدې ، يوه پيداينې وسوسه ، يو خوندور افت ، يوه کورنۍ خطر ، يوه غارت کوونکي زړه وړونکي او ښايسته مصيبت دي.]

دهغې بل آند دادې چې د نړاو بنځې ترمنځ اړيکې ، که هغه دنکاح په بڼه هم وي ، په خپل ځاي يونجنس او ناولې او د نيوکې وړ کار دي. د اخلاقو دا راهبانه ليد د پخوانه د اشراقي فلسفې «يا Neo- Platonism» تر اغيز لاندې په غربي نړۍ کې خپلې ريښې ټينګولې. خود مسيحيت په راتګ سره هغه خپل حد ته ورسيدلې.

اوس تجرد او پيغلټوب د اخلاقو معيار وګرځيد. خود واده ژوند د اخلاقو له اړخه پست او ذليل. خلکو د واده نه ځان ساتل تقوي ، تقدس او د لوړو اخلاقو علامه ګڼله. د پاک ژوند د تيروولو له پاره دا اړينه ګڼل کيده چې يا خو بايد يو څوک بلکل واده ونه کړي او که نکاح يې کړې هم وي نو ميره او بنځه دې يو د بل سره د بنځې او ميره په خير اړيکې نه ساتي. په ډيرو مذهبي غونډو کې دا قوانين جوړ کړل شو چې د چرچ مسئولين بايد د خپلو بنځو سره په ځانته ځاپو کې ونه وينې. د بنځې او ميره ترمنځ لیده کاته بايد په يوه ازدا ځاي کې په داسې حال کې ترسره شي چې هلته دوه درې نور کسان هم شتون ولري. د ازدواجې اړيکو د ناولټوب فکر به د ميسحيانو په زړونو کې د بيلا بيلو لارو څخه ورترزيق کيده. د نمونې په توګه يوه قاعده دا وه چې په کومه ورځ چې په چرچ کې ميله جوړيده نو هغه بنځې او ميره ته په کې د ګډون حقوق نه ورکول کيده چې ددې ميلې تر مخه به يې يو ځاي شپه تيره کړې وه. دا داسې بريښيده چې ګويا هغوي کومه ستره ګناه کړې وي او ددې ګناه نه وروسته هغوي په کومې مقدسې مذهبي ميلې کې د برخې اخستلو حق او وړتيا نه لري. دغې راهبانه آند او ليد ټول کورني اړيکې (ان د مور او زوي ترمنځ اړيکې) ترخه او پيچلې کړل. او ټولې هغه خپلوئ چې د نکاح په پايلو کې را منځته شوې وې ګندګي ، غلاظت او ګنا وګڼل شوې. دغه دواړو آندونو نه يوازې د بنځې اخلاقي او ټولنيز حيثيت د حد نه زيات را وغورځاوه ، بلکې مدني قوانين يې دومره اغيزمن کړل چې له يوه پلوه ازدواجی ژوند د بنځو او نړو له پاره يو مصيبت و ګرځيد او د بل پلوه په ټولنه کې د بنځې حيثيت او مرتبه په هراړخيزه ډول را پريوته .

د مسيحي کړنلارې څخه اغيزمن ټول قوانين چې په غربي نړۍ کې جاري کړل شوې دي لاندې ځانګړتياوي لري:

د اقتصادي اړخه يې بنځه بلکل بې واکه کړه او د نارينه په ولکه کې يې وغورځوله. د وراثت او ميراث په برخه کې يې دهغې حقوق را محدود کړل او په ملکيت کې يې له هغې نه نور هم زيات را ونغاړل. ان تردې چې بنځې د خپلې لاس په ګټې باندې هم واک نه دلود بلکې دهغې دهر څه مالک دهغې ميره وګرځيد .

د طلاق او خلع حقوق هم ترې واخستل شول او په دې هکله ورته د رجوع کولو اجازه نه وه ، هرڅومره اختلافات به چې د بنځې او ميره ترمنځ را پيدا کيدل او يا به که څه هم کورني ژوند د اختلافاتو په پايلو کې ددوړخ په خير سوزيدونکې ګرزيده ، خو د مذهب او قانون له مخې هغوي په يو ځاي ژوند کولو مجبور وو. په

ځينو ډيرو نابره حالاتو کې يواځې دومره لاره پيدا كېده چې د بڼځې او نر تر منځ بيلتون (Separation) يواځې يو له بله څخه په جدا او سيدو باندې منتج شي. ددې ډول بيلتون وروسته دهغوې دواړو څخه يوه ته هم د بلې نكاح كولو واک نه و. او دا حالت د پخواني حال څخه هم بدتر و. چې يا خو دواړه ټول عمر راهب او راهبه شي او يا خپل پاته عمر په زنا او فحشا کې تير كړي. د ميرې دمړينې نه وروسته او يا د بڼځې د مړينې نه وروسته بله نكاح يو عيبن كار گڼل كېده، مسيحي علماؤ به ويل چې دا يوازي او يوازي د حيواني غوښتنو او هوسونو بندگي ده. دهغوې په ژبه دغه كار ته «مېزبه زنا» ويل كېده. د كليسيا په قانون کې مذهبي مشرانو او مسؤلينو له پاره دوېيمه نيكاح يو جرم گڼل كېده. په عامو ملكي قوانينو کې په ځينو ځايونو کې هغه ته له يوه مخې اجازه هم نه وركول كېده. خو په كومو ځايو کې چې قانون اجازه وركوله نو هلته د عامو خلكو آند چې د مذهبي اغيز لاندې و دغه كار روانه نه گانه.

نوي اروپا:

كله چې په اتلسمه پېړۍ کې د اروپا علماؤ او فليسوفانو په ټولنه کې د وگړي د حقوقو په ملاتړ خپل اواز پورته كړ او د شخصي ازادۍ شپيلۍ يې پوه كړه نو دهغوې په وړاندې د تمدن هماغه غلط نظام و چې د مسيحي اخلاقي نظام او د ژوند د فلسفې او د فيودالي سيستم (Feudal System) د منحوس او نا پاكه مثلث څخه راټو كېدلې و. په دې مثلث کې انساني روح په غير فطري زنجيرونو کې را نغښتې او ډير مخكې ټولې دروازې يې ورته بندې كړې وې. ددې نظام ماتولو او دنوي نظام د جوړولو له پاره چې د نوي اروپا پوهانو او معمارانو كوم نظريات وړاندې كړل د هغې په پايلو کې د فرانسې لوي انقلاب منځته راغې او دهغې وروسته د غرب تهذيب او تمدن د پرمختگ په هغو لارو روان شو چې اغيز يې په ننې منډل کې تر سترگو كېږي.

ددغه نوي دور په پيل كېدو سره د بڼځينه ټولنې د را پورته كولو له پاره چې څه وشول هغه په ټولنيز ژوند ډير بڼه اغيز وکړ. د نكاح او د طلاق د پخوانيو قوانينو سختۍ را كمې كړې شوې. د بڼځو اقتصادي حقوق چې پخوا ترې بلکل اخستل شوي و تر ډيره حده پورې بيرته وركړل شو. او هغه معيارونه اصلاح كړل شو د كومو له مخې چې بڼځه ذليله او سپكه گڼل كېده. د ټولنې په هغه قوانينو کې چې په کې بڼځې يوازې د وينځې حيثيت درلود، اصلاح وکړل شوه. د لوړو بڼو او روزنو دروازې لکه د نارينه و په څير د بڼځو تر مخ هم پرانستل شوې ددې تدابيرو له مخې د بڼځو هغه وړتياوې چې د ټولنيزو غلطو قوانينو او د جاهلان غلطو اخلاقي تصوراتو په واسطه تر فشار لاندې راغلې و بيرته را وټوكيدل. هغوې خپل كورونه بڼايسته كړل، په ټولنه کې يې پاكيزه والي را پيدا كړ او د عمومي رفاه له پاره يې ډير گټور كارونه تر سره كړل. د عامه روغتيا پالنې پرمختگ، دنوي نسلونو پالنه او روزنه، د ناروغانو پالنه، كورني فنونو ته وده وركول.... دا ټول دهغه بيدارۍ لومړۍ ميوه وه چې د نوي تهذيب په واسطه بڼځو ته ور رسيدلې وه. خود هغو نظرياتو دمتن نه چې دا نوي غورځنگ را ټوكيدلې و په هغې کې د هماغه لومړۍ ورځې څخه د افراط په لور ميلان موجود و. په نولسمه پېړۍ کې دې ميلان په ډيره گړندۍ توگه پرمختگ وکړ او شلمې پېړۍ ته په رسيدو سره غربي ټولنيز جوړښت د بې اعتداليۍ يوې بلې انتها ته ورسيد.

دنوي غربي ټولنې درې اصول:

هغه ليد چې د غربي ټولنې بنسټ پرې ايښوول شوې ددې عنوانو لاندې خپل كېږي:

د بڼځو او نرو تر منځ برابر والي.

د بڼځو اقتصادي خپلواکي (Economic Independence)

ددواړو صنفونو ازادان اختلاط.

هغه پایلې چې د ټولنې د جوړښت له پاره ددغه درې اصولو څخه ترلاسه کیدل غوښتل هغه بالاخره را په ډاگه شول.

د برابری د اصل نه دا موخې ترلاسه شوې چې نر او ښځه نه یواځې دا چې په اخلاقي پولو او انساني حقوقو کې یو له بله سره برابر دي بلکه د تمدن په پرمختګ کې ښځه هم باید همغسې رول ولوبوي لکه څنګه یې چې نر لوبوي. اخلاقي بندیزونه دې د ښځو له پاره هم همغسې نرم کړل شي لکه څنګه چې د نارینه و له پاره نرم کړای شوي دي.

د مساوات او برابری دغه غلط آند ، ښځه د خپل هغه فطري دندو څخه غافله او بې لارې کړه چې په پایښت پورې یې د تمدن او انسانیت لړۍ تړلې ده. اقتصادي ، سیاسي او ټولنیزو کړچارو د هغې شخصیت په مکمله توګه په خپل ځان کې جذب کړ ، ټاکنیزو منډو تړو ، په دفترونو او کارخانو کې ماموریت ، په ازدو تجارتی او صنعتی معاملو کې د نارینه و سره مقابله ، په سپورتي مسابقو کې ګډون ، د ټولنې په تفریحې کړو وړو کې فعاله ونډه ، د کلب ، سټیج ، نڅا او سرود مصروفیتونه ، دا او داسې نور ، د نه ویلو شیان ، په هغې باندې داسې اغیز کړې چې دهغې د ازدواجي ژوند فعالیتونه ، د خپلو کوچنیانو روزنه ، د کورنۍ خدمت ، د کورنۍ نظم او نسق او ټول دهغې د عمل د ساحې څخه بیرون پاته شول بلکه په ذهني توګه یې د خپلو اصلي او فطري مصروفیتونو او وجایبو څخه کرکه پیدا کړه.

اوس په غربې ټولنو کې کورني نظام چې د تمدن د بنسټ د تیرې په څیر دې په ډیره بده توګه د خپریدو او له منځه تللو په لور روان دې. کورنې ژوند چې په سکون او ډاډ یې د انسان د کړو وړو نشونما تړلې ده ، عملاً پای یې ته رسیدلې دې. دنکاح رینښې چې د تمدن په خدمت کې د ښځې او نر ترمنځ د اړیکو غوره لاره ده د غنې د تار نه هم زیاته کمزورې شوې ده ، د نفوسو د یرښت مخنیوی د ولادت د کنټرول ، د حمل د ضایع کولو او د مور په رحم کې د کوچنې د وژلو لارې چارې او دا اخلاقي برابری دغو غلطو خیالاتو د ښځو او نرو تر منځ د بداخلاقیۍ برابري را پیدا کړې. هغه بې حیايي چې کله به د نارینه و له پاره هم د شرم وړ وو اوس هغه د ښځو له پاره بلکل د شرم وړ نه بریښي.

د ښځو اقتصادي خپلواکۍ هغوی د نارینه و څخه بې پروا کړي دي ، هغه پخواني اصول چې نر دې یې و ګټي او ښځه دې د کورنیزو جوړښتو په یوې نوې قاعدې او بنسټې چې ښځه او نر یې دواړه باید و ګټي او د کورنیزو بازار ته وسپارل شي. د دې بدلون نه وروسته ، ددواړو په ژوندون کې د شهباني اړیکو پرته نورې کومې داسې اړیکې نه پاته کیږي چې دهغې په درلودلو سره دوی دواړه به یوځای اوسیدو مجبور کړي. او ښکاره ده چې یوازې د شهباني غوښتنو پوره کول داسې کوم کار نه دې چې دهغې له پاره نر او ښځه حتماً خپل ځانونه په تل پاتې اړیکو کې را ونغاړي او یا د یوې کورنۍ په جوړښت سره ګډ ژوند پیل کړي. هغه ښځه چې خپله روزي په خپله پیدا کوي او د خپلو ټولو اړتیاو کفالت په خپله کوي او په ژوند کې د نورو ساتنې او مرستې ته اړتیا و نه لري نو هغه به ولې یوازې د د خپل شهباني تسکین په خاطر د یوه نر پورې ځان تړي او یا به ولې په خپل ځان ډیر دا ډول قانوني او اخلاقي بندیزونه عایدوي او ولې به د یوې کورنۍ د مسؤلیتونو په بار ځان درونوي ؟ په داسې حال کې چې دا اخلاقي برابری آند دهغې له مخې ټول هغه بندیزونه لرې کړي دي چې هغې ته د ازدی او شهوت پالنې د لارو په غوره کولو کې خنډ واقع کیږي ؟ هغه د خپلو غوښتنو د تسکین له پاره اسانه ، د مزو او خوندونو نه ډکه لاره پرانیزي او د مسؤلیتونو ، قربانیو د دروند او ستونزمن بار څخه ډکه د قیانونو سي زړه او پاتې لار (Old Fashioned) د خپلو څخه ځان ساتي. د

گناه خیال د مذهب سره یو ځای له منځه تللې ، ټولنیزه ویره هم په دې اساس چې ټولنه اوس هغه د فاحشې او بدلارې بڼې په نوم نه ملامتوي ، له منځه تللې ، اخري خطر چې د یوه حرامي بچي پیدا کیدل و نو دهغې څخه د ځان ساتنې لارې ، د حمل د مننه کولو لارې او وسایل شته خو که ددې وسایلو د استعمال سره سره بیا هم حمل صورت ونیسي نو دهغې د اسقاط او ضایع کیدو په هکله هم کومه ستونزه نه پیدا کیږي او که په هغې کې هم بریا تر لاسه نه کړي نو بیا په پټه خوله د کوچنۍ د وژلو کار هم په ډیره اسانه توګه کیدای شي او که چیرې د مورنۍ جذبې په اساس چې «تر اوسه لا په پوره توګه له منځه نه ده تللې» کوچنۍ د وژلو او هلاکیدو څخه خوندي شي نو د حرامي بچي په ساتلو او پیدا کولو کې هم کوم شرم نه احساسیږي ، ځکه چې اوس یوازې د پیغلې او ناجایز بچي په هکله دومره تبلیغات شوې چې ټولنه هغه ته د کرکې په نظر د کتو جرئت هم نه شي کولې او که څوک داسې جرئت هم وکړي نو د «تیار فکري» د الزام لاندې به راځي .

دا هغه شیان دي چې د غربې ټولنې بنسټ «کورنۍ نظام» یې له بیخه نړولې . نن په هر هیواد کې په سلونو زره ځوانې بڼې یواځې ژوند خوښوی ، او خپل ژوند د ازاد شهوت له لارې پرمخ بوزي ، ددوې ترمنځ یو شمیر بڼې داسې دي چې په عارضي ډول د محبت د جذبي تراغیز لاندې واده کوی خو څرنگه چې د شهوانۍ اړیکو پر دته د نړاو بڼې ترمنځ کومې داسې اړونده اړیکې نه دي پاته شوې چې هغوې په خپلو کې د ازدواجي ژوند په تیرلو مجبور کړي نو په دې خاطر د نکاح په تړون کې اوس کوم پایښت نه موندل کیږي .

بڼه او میره چې اوس یو د بل څخه بلکل بې پروا شوي دي د خپلمنځي اړیکو د مراعاتولو په خاطر هیڅ ډول جوړجاړې (Compromise) ته تیار نه ښکاري . ښکاره ده چې یوازې شهواني جذبات ډیر زر سپړي او بیا لږ اختلاف او ډیر کله صرف سپړي اړیکي دهغوې ترمنځ د بیلتون له پاره بسنه کوي . همدا علت دې چې د ډیرو زیاتو نکاحګانو پای طلاق یا تفریق ته رسیږي . د حمل مخنیوي ، اسقاط ، د اولاد وژنه ، د پیداښت په سلنه کې کمښت او د ناروا بچیانو ورځ په ورځ زیاتیدونکې شمیر تر ډیره حده پورې د همدې لامل پورې تړلې دي .

بدکاري ، بې حیايي او د خبیثه ناروغتیاو په پرمختګ او زیاتوالي کې هم همدغې حالت ډیر زیات رول لوبولې دې ، د بڼو او نرو ازادانه اختلاط ، په بڼو کې د ښکلا نندارې ، لوڅوالي ، برېښ توب او فحاشۍ ته ډیره وده هم همدې لاملونو ورکړې ده .

صنفي میلان (Sexual Attraction) چې په فطري توګه د نړاو بڼې ترمنځ له مخکې نه شتون لري او پوره ځواکمن دی د دواړو اړخونو د ازادانه اختلاط د اسانتیاو سره چټک پرمختګ کوي او په داسې یوې مخلوطې ټولنه کې په طبیعي توګه دا جذبه په دواړو صنفونو کې ځواکمنه کیږي چې د مقابل جنس له پاره خپل ځان ډیر جذبونکې جوړ کړي . دا اخلاقي نظریاتو د بدلون وروسته دا کار عیب ناکه هم نه دې او په ښکاره توګه ځان سینګارول او په زړه پورې (Attractive) جوړول د خلکو له نظره ښه ښکاري . نو د حسن او جمال د ښکلا دغه ننداره ورو ورو ټولې پولې او بندیزونه ماتوي او د لوڅوالي او برېښ توب اخري حد ته په رسیدو سره د ارام ساه اخلي . په غربې تهذیب کې اوس همدا کیفیت را پیدا شوې . د مقابل لورې د جذبولو له پاره د مقناطیس دغه ځانګړتیاوې په بڼه څپه کې دومره زیاتې شوې او ورځ په ورځ په پرلپسې توګه داسې زیاتېږي چې د شوخ لباس ، د رنگونو او سرخیو او سینګار په نوي الاتو او سامانونو دهغوې تند نه ماتېږي . په دې خاطر هغه بیچاره په تنګ شي او د خپل لباس څخه ځان بیرون را وکاږي . ان تردې چې کله کله یو تار هم په ځان نه پریږدي او بل اړخ ته د نارینه و له لورې هم هروخت د «هل من مزید» غوښتنه وی په دې خاطر چې هغه اور چې په جذباتو لګیدلې هغه د حسن په هرې بې حجابۍ سره نه مړ کیږي بلکې نور هم

ډيرښت مومي او دنورې بې حجابۍ غوښتنه کوي. دهغې غريبانو تنده هم وخت په وخت زياتيږي. داسې لکه څوک چې جل وهلي وي او د اوبو هر غړپ يې د تندې د ماتولو په ځاي ددې اور لمبي نورې هم زياتوي. تردې حده چې د زياتي شهبواني تندې څخه بې تابه، هروخت د هرې ممکنې لارې څخه دهغې د تسکين سامان او وسايل را پيدا کوي.

دالوخ انځورونه، د شهبواني کتابونه، د ادعشق او محبت قصې، دالوخه دوه گونې نڅا، د شهبواني جذباتو څخه ډک فلمونه.... اخر دا ټول څه دي؟ دا خو ټول ددې اور د وژلو سامان نه بلکه په اصل کې ددې اور د لمبو د نورو زياتولو سامانونه دي چې د ژوند دغې غلطې تگلارې د ټولنې د هروگړي په سينې کې ورټومبلي دي. او بيا يې د خپلې دغې کمزورتياو د پټولو په خاطر په هغې د هنر (Art) نوم ايښې دې.

دا وېښه (کوچني چينجيان) په ډيره چټکتيا سره د غربي ټولنو د ژوند ځواکمني خوري. ددې وېښو د لگيدو نه وروسته هيڅ قوم او ولس خوندې نه پاته کيږي. دا ټول هغه ذهني او جسماني ځواکونه يو په بل پسې له منځه وړي چې قدرت انسانانو ته د ژوند او پرمختگ له پاره وربښلي دي. ښکاره ده چې کوم وگړي چې دهرې لورې څخه په شيطاني محرکاتو کې راگيروي او جذبات يې هره لحظه د يو نوي تحرک او اشتعال سره مخ کيږي او په چا چې د سخت هييجاني چاپيريال خپسکه راخپره شوي وي او د چالوخ عکسونه، فحش کتابونه، راپاروونکې سندري او گډې نڅاگانې د مينې او محبت فلمونه، زړه وړونکې نندارې او د مقابل لورې څخه د ليدنې او ملاقاتونو پرلپسې زمينې دهغه احساس تل په جوش را ولي نو هغه به د کوم ځايه دامن، سکون او ډاډه هغه حالت په ځان کې را پيدا کړي چې د تعميرې او تخليقي کارونو له پاره ورته اړتيا ليدل کيږي او نه يوازې دا بلکه د دغسې هييجاناتو په منيځ کې به هغه ته او په ځانگړې توگه د هغه ځوان نسل ته هغه يخه او د سکون نه ډکه فضا له کومه او څنگه ميسره شي چې دهغې د اخلاقي او ذهني قوتونو د ودې له پاره ورته اړتيا ده.

دانساني فکر دردونکی سرغړونه:

ددې زړه کلن تاريخي لوړتياو او ځورتياو او لوړو او ژورو دغه پرلپسې داستان د ځمکې د يوې سترې برخې پورې اړه لري چې د پخوا څخه د دوه سترو تهذيبونو زانگو شميرل کيږي او اوس هم دهغې د تهذيب ډنډورې په نړۍ کې وهل کيږي. همدا ډول افسانې په مصر، بابل، ايران او څه نورو هيوادونو کې هم شتون لري او پخپله زمونږ په هيواد هندوستان (دا کتاب د هندوستان د ویش نه مخته ليکل شوې دې) کې هم د پيريو پيريو را هيسې په همدغه ډول افراط او تفريط سره شتون لري او دغه هيواد بې په خپل ځان کې را نغاړلې دې.

له يوه اړخه ښځه خدمتگاره او نردهغې مالک او بادار دې، هغه په کوچنيوالي کې د پلار، په ځوانۍ کې د ميره او په کونډتون کې د اولاد مملوکه وي. هغه د ميره په خاطر دهغه د مړي سره يو ځای په اور کې سوځول کيږي، د وراثت او ملکيت د حقوقو نه بې برخې شوې. په هغې د نکاح داسې سخت قوانين ورتپل شوي چې دهغې له مخې هغه دخپلې خوښې او رغبت پرته يو نارينه ته ورحواله کيږي او بيا دخپلې اخري سلگۍ پورې دهغې د ملکيت څخه نه شي وتلاي. همدا راز هغه د يهودو او يونانيانو د گروهو په څيرد گناه، اخلاقي او روحاني ذلت مجسمه گڼل کيږي او دهغې د ځانگړي شخصيت د منلو څخه انکار کيږي. خو د بله اړخه کله چې دهغې په لور د محبت په نظر کتل کيږي نو بيا د حيواني غوښتنو له پاره د لوبو له گرځي. هغه د نر په اعصابو باندې سپريږي، داسې سپريږي چې په خپله هم ډوييږي او ټول ولس هم له ځانه سره ډوبوي. دا د شرم د ځاي (د تناسل د الې) عبادت کول او په عبادت ځايو کې لوڅې مجسمې درول، دا مذهبي فحاشي

(Religious Prostitutes) ، دا دهولي لوبې (Holly Play) دهندوانو درسم رواج يوه لوبه ده چې ښځې او نر په کې يو د بل سره يوځای نڅاوې کوي او يو په بل رنگونه شيندي او او د دريابونو نيمې لوڅې (او يا پوره لوڅې) لامبوگانې اخردکوم شي يادونه ده؟

که چيرې دا ټول داستان په غور سره وکتل شي نو معلومه به شي چې د ښځې په هکله د عدل ټکې ميندل ، او په هغې پوهيدل ، او په هغې باندې ټينگ دريدل د انسان له پاره خومره ستونزمن ثابتيږي. د عدل نقطه دا هم کيدای شي چې د يوه اړخه نه ښځې ته دخپل شخصيت او وړتياو د ودې پوره فرصت په لاس ورشي او ددې وړ وگرځي چې د ډيرو پرمختللو صلاحيتونو سره يو ځای د انساني تمدن په ارتقاء او پرمختگ کې خپله ونډه ادا کړي او له بله اړخه د اخلاقي تنزل او انحطاط ذريعه ونه گرځي او نه د انساني تنزل له پاره د تباهي اله جوړه شي. بلکه د نر سره يوه سوي ځای ورته د تعاون او بسپنې داسې لارې وټاکل شي چې د دواړو گډ عمل د تمدن له پاره صحتمند واقع شي. د عدل همدغه نقطه ده چې نړۍ يې د موندلو پسې د پيړيو پيړيو راهيسې سرگردانه ده ، خو تر اوسه پورې يې په موندلو نه دې بريالي شوې. کله د يوې انتها په لور درومي او د انسانيت پوره نيمه برخه بېکاره ، په تورور تروړميو کې پريږدي او کله بيا د بلې انتها په لور درومي او د انسانيت دواړه برخې را يو ځای کوي او د پرزيډو او ډوبيډو په لور يې بيايي.

اما د عدل نقطه ناپيدا نه ده ، شتونه لري ، خو د زرگونو کالود افرا او تفريط ترمنځ د گردش کولو په اساس دخلکو سرونه د ومړه گنگس شوې چې ددې نقطې په مخته را تلو کې يې هم نه شي پيژندلای او نه په دې پوهيدلای شي چې دا هماغه مطلوب شي دې چې زمونږ فطرت يې د ميندلو په لټه کې و. کله چې دغه رښتيا او حقيقت ورته مخته راځي نو مخ ترې اړوي په هغې باندې ډول ډول اوازونه کوي او د چا سره چې هغه په نظر راشي نو بيا دهغې د شرمولو هڅې کوي. ددې مثال دهغه کوچنی په خير دې چې د ډبرود سکرو په کوم کان کې پيدا شوي وي ، هملته د ځوانۍ عمر ته رسيدلې وي نو څرگنده ده چې هغې ته هماغه اوبه او هوا او هماغه توره تياره فضا يو فطري شي ښکاري. خو کله چې هغه د کان څخه بيرون را وويستل شي نو د طبيعت په پاکيزه فضا کې چې هر شي وينې نو حتماً به يې د لمړي ځل له پاره په ليدلو د حيرانتيا سره مخ کيږي. ځوانسان اخر انسان دې دهغې سترگې به د سکرو د کان د چت او د ستورو د ډک اسمان ترمنځ د توپير د محسوسولو څخه تر کومه وخته انکار وکړاې شي. دهغې سړي به تر کومه د ناولې او چټلې او دپاکۍ او صافي هوا ترمنځ توپير نه کوي؟

داوسني وخت مسلمان:

که د افراط او تفريط په کړه لاره کې ولاړه ، لالهنده او سرگردنه نړۍ ته څوک د عدل او انصاف په لور لارښوونه کولای شي نو هغه يوازې مسلمان دي. ځکه چې دهغه سره د ټولنيز ژوند د ټولو غوټو دخلاصون او پرانستو د حل لاره شته خو د نړۍ د بدنصيبۍ يو عجيب او دردناک اړخ دادې چې دهغه چاسره چې د دغې تيارې خراغ او روښنايې موجوده ده هغه کمبخت پخپله د شپې ږنډيدو (شبکورۍ) په ناروغۍ اخته شوې. نورو ته لارښوونه خو پريږده پخپله د ږندو په خير تنيدو کونه خوري او دهرې بې لارۍ پسې منډې وهي.

د پردې يا حجاب اصطلاح چې د کومو احکامو د مجموعي عنوان په توگه استعماليږي په اصل کې هغه د اسلام د ټولنيز نظام په خورا مهمو برخو مشتمل دي که ددې مکمل او بشپړه نظام په قالب کې دغه احکام په سهي ځای کې کيښول شي نو هغه وگړي چې لږ هومره هم د فطريي ليد او بصيرت خاوندان وي په دې د اعتراف کولو پرته نه شي پاته کيدای چې په ټولنيز ژوند کې له دې پرته د اعتدال او برابرۍ بله کومه لار نه

شته او که چیرې دا ضوابط د خپل اصلي روح سره یو ځای د ژوند برخه وگرځي نو په هغه باندې نیوکه کول خو پرېږده چې په مصیبتونو کې ککړه او پریوتې نړۍ به د سلامتیا دغې سرچینې ته په خپله را منډې وهي او دهغې څخه به دخپلو ټولنیزو ناروغیو دوا تر لاسه کوي. خو دا کار به څوک کوي؟ چا چې دا کار کولای شو هغه پخپله د یوې مودې را هیسې په ناروغتیاو کې ککړ دي. رځې چې دمخکې تللو دمخه دهغې د ناروغتیاو په هکله هم لنډه څېړنه وکړو.

تاریخي شالید:

داتلسمې پېړۍ اخري او د نولسمې پېړۍ لمړنۍ ورځې وې چې د لویديځوالو د بنسټيلاک سیلاب د طوپان په څېر په اسلامي هیوادونو وروخت او په لږ وخت کې یې له ختیځه تر لویديځه په ټوله اسلامي نړۍ خپلې کرغېړنې وزرې خپرې کړې او د نولسمې پېړۍ تر نیمایي پورې ډیر اسلامي هیوادونه د اروپا غلامان شوې و. او څه چې لا تر دې وخته غلامان شوې نه و نو د ویرې او مغلوبیت ژوند یې تیراوه. کله چې دا بدلون سرته ورسید نو د مسلمانانو سترگې هم په غړیدو شوې. هغه ولسي غرور چې اسلامي امت ته په نړۍ باندې د سلونو کالو بریالي حکومت کولو په بایلو کې په پوره فخر سره ور په برخه شوې و هغه یو دم د خاورو سره خاورې شو او دهغې شرابي په څیر وگرځید چې د شرابو نشه یې د یوه ځواکمن دښمن د پرلپسې وهلو ټکولو په واسطه له سره وتلې وي او اوس یې خپلې ناکامې او د فرنگیانو د سوبو په لاملونو باندې غور شروع کړې وي. خو لا تر اوسه یې ماغزه ځای ته نه و راغلي او خپل توازن یې لا نه و برابر کړې چې د بدلون نور توپانونه یې مخې ته را پورته شول.

له یوې خوا د ذلت هغه قوي احساس و چې ددې حالت د بدلون غوښتنه یې کوله او له بلې خوا د پېړیو راهیسې دهغې ارام غوښتنې او هوسایي غوښتنه وه چې د بدلون تر ټولو آسانه او لنډه لار یې لټوله او له دریم پلوه د تفکیر هغه زنگ وهلي او له کاره لویدلې ځواکونه وو چې د پېړیو راهیسې شنډ شوې و او ورڅخه کار نه اخستل کیده او تر دې ټولو زیات هغه مرغوبیت او ویره وه چې په هر ماتې خورلي او غلام قوم کې په طبیعي توګه را ټوکېږي، دې مختلفو لاملونو اصلاح غوښتونکی مسلمانان په ډیرو عقلي او علمي بې لاریو کې اخته کړل. دهغوې زیات شمیر وګړو دخپل وروسته والي او د اروپا د پرمختګ رښتوني عوامل و نه شو پېژندلای او چا چې هغه پیژندل په هغوې کې دومره ځواک، همت، او مجاهدانه روح نه و چې د پرمختګ هغه سختې لارې خپلې کړي، او ددې اخوا ویره پرې یو اضافي بار و. نو ددغه وران ویجاړ او ماتې خورلي ذهنیت سره هغوې ته د پرمختګ اسانه لاره دا بنسټکاریده چې خپل ژوند د غربي تمدن په رنګ کې رنګ کړي او دهغې هیندارې په څیر شي چې په هغې کې د باغ او بهار بنسټګر نندارې او مناظر ټول موجود وي خو به حقیقت کې نه باغ وي او نه بهار.

ذهني غلامی:

د همدې کړکېچن حالت په وخت کې د غربي لباس، غربي ټولنیزو اړیکو، د غربي دودونو او لارو چارو خپلول پیل شول او ان تر دې چې په خبرو اترو کې به هم د غربي ټولنې نکل او پېښې کیدلې؟ په غربي قالبونو کې د اسلامي ټولنې د وراچولو هڅې ګړندۍ شوې. پرته له پوهې او درک نه، الحاد، دهریت او ماده پالنه د یوه فیشن او رواج په څیر خپله کړای شوه. هر خام یا پوخ فکر به چې د غرب نه راته،

دهغې په پټو سترگو منل او په خپلو علمي غونډو کې هغه د بحث او خپرې لاندې نیول د یوه روڼ اندي له پاره اړین گڼل کیده. شراب، جواړي، لاتري، گډې غغاستي، تیاتر، ډانس، نڅا او سرود د غربي ټولني نورو ثمراتو سره یوځای لاس په لاس اخیستل کیده. د اخلاقو، ټولنیزو اړیکو، اقتصاد، سیاست، قانون او ان تردې چې د مذهب او عقایدو او عبادتو په اړوند ټولې غربي تگلارې منل کیدې او داسې بریښیدې چې دا گویا د اسمان څخه را ښکته شوې وحې ده چې دهغې په وړاندې د اوریدو او منلو (سمعنا واطعنا) د ویلو پرته بلکه کومه چاره نشته. د اسلامي تاریخ پیښو، د اسلامي شریعت د احکامو او د قران او نبوي احادیثو د ارشاداتو څخه به چې په کوم اصل د اسلام د بنمنانو نیوکه کوله او د نفرت په سترگو به یې ورته کتل په هغې باندې مسلمانانو هم د شرم احساسول پیل کړل او هڅه یې پیل کړه چې د اسلام د لمنې څخه دا داغ په څه توگه پریمنځي. د نمونې په توگه هغوې په جهاد نیوکه وکړه نو دوی وویل چې مونږ چیرته او جهاد چیرته؟ هغوې په غلامۍ نیوکه وکړه، دوی وویل چې غلامي زموږ له اړخه بلکل ناروا ده. هغوې له یوه څخه په ډیرو ودونو نیوکه وکړه، دوی فوراً د قران په یوه ایت د نسخ خط را کش کړ، هغوې وویل چې د ښځې او نر ترمنځ مکمله برابري په کار ده، دوی وویل چې دا خوزمونږ دین دی. هغوې د نکاح او اخلاقو په قوانینو نیوکه وکړې، دوی سمدستي په هغوې کې د ترمیم عمل پیل کړ، هغوې وویل چې اسلام د هنر (Art) د بنمن دې نو دوی وویل چې اسلام خوتل د گډا، نڅا، سندرو او انځورۍ (رسمۍ) او بت جوړولو پالنه کړې ده.

د حجاب دمستلې پیلامه:

د مسلمانانو په تاریخ کې دا د شرم نه ډکه دوره ده. همدغه دوره ده چې د پردې پر موضوع بحث پیل شو. که چیرې پوښتنه یوازې همدومره وای چې په اسلام کې د ښځې د ازادۍ له پاره څومره حدود ټاکل شوي نو ځواب به یې هومره ستونزمن نه و لکه څومره اختلاف چې په دې مسئله کې لیدل کیږي. هغه یوازې د مخ لاسونو د ښکار کولو د جواز او نه جواز پورې اړه لري او دا څه دومره ډیره د اختلاف وړ موضوع نه ده. خو په اصل کې دلته خبره بله ده ځکه چې په مسلمانانو کې دا مسئله په دې خاطر را پیدا شوې چې اروپایانو پردې او نقاب ته په کرکه کتلي او پخپلو لیکنو کې یې دهغې ډیر خراب او بد انځور د لوستونکو مخته ښکلي او د اسلام د عیبونو په لړ لیک کې یې د ښځې «بندې کولو» ته یو ځانگړې ځای ورکړې. اوس څنگه ممکن وه چې مسلمانانو د خپل دود او رواج مطابق په دې کار د شرم احساس نه وې کړې. په دې اساس هغه څه چې هغوې د جهاد، غلامۍ، او یا د ښځو د شمیر په هکله او یا د همداسې نورو مسایلو په هکله ترسره کړي و نو همغسې یې د دې مسئلې سره هم وکړل. د قران، احادیثو او مجتهدینو کتابونه یې په دې خاطر پانه پانه واپړول چې ویني چې هلته په اصطلاح ددې «بد داغ» د پریمینځلو له پاره څه پیدا کیږي او که نه؟ ښکاره ده چې ځینې علماو د لاس او مخ د ښکاره پرېښوولو اجازه ورکړې، دا هم په ډاگه شوه چې ښځه د خپلو ورځنیو اړتیاو په خاطر د کوره وتلای شي او دا هم په ډاگه شوه چې د جنگ په ډگر کې په زخمیانو پټۍ لگولې شي او هم مجاهدینو ته اوبه ور رسولې شي. مسجدونو ته د لمانځه د اداء کولو له پاره او هم د پوهې او د زده کړې او یا درس او تدریس په خاطر د تللو اجازه هم ورته شتون لري. بس همدومره موادو ورته پوره وو چې ووايي اسلام ښځې ته پوره ازادۍ ورکړې. پرده یوازې یو جاهلانه رسم او رواج دی کوم چې تیاره ذهنو او تنگ اندو مسلمانانو د لمړیو پیړیو راهیسې خپل کړي. قران او حدیث د پردې د حکم نه خالي دی

هغه يوازې د شرم او حيا اخلاقي بنسټونه او روزنه کوي. کوم داسې چوکاټ نه دې جوړ شوي چې د بنسټ پر تگ راتگ کوم بنديز و لگوي.

بنسټيز لاملونه:

دا د انساني فطرت کمزورتيا ده چې کله د ژوند په چارو کې کوم مسلک او لاره غوره کوي نو په عمومي توگه د هغې پيل د يو احساساتي غير عقلي ميلان په واسطه کوي او بيا د خپل دغه ميلان د معقول ثابتولو په خاطر د عقل او استدلال نه کار اخلي.

د پردې په هکله هم همداسې حالات را مخته شول. دهغه د بحث پيلامه د کوم عقلي يا شرعي اړتيا و په احساسولو سره ونه شوه بلکه د هغو تمايلاتو له مخې وشوه چې د يوه برلاسی قوم د خوشحاله تمدن تر اغيز لاندې او د اسلامي تمدن پر خلاف د هماغه ولس د تبليغاتو او پروپاگاندا څخه د ويرې به پايلو کې را پيدا شوي و.

زمونږ اصلاح پالو او بنسټپالو وگړو چې کله د ويرې او دهشت نه په خپرو سترگو د فرنگي (انگليسي) بنسټو بنسټګران او نندارې، د هغوې ازادنه تگ را تگ او په فرنگي ټولنه کې د هغوې کړو وړه ليدل نو په غير عادي توگه د هغې په زړونو کې هيله پيدا شوه چې ارمان دې چې زموږ بنسټ هم همداسې شي، ترڅو زموږ تمدن هم د فرنگي تمدن سيال وگرځي.

بيا نو هغوې د بنسټ د ازادۍ، د بنسټ د بنسټونې او روزنې او د بنسټ او نورو ترمنځ د برابرۍ د هغو نوو آندونو څخه هم اغيزمن شول چې د ځواکمنې تبليغاتي ژبې او د غوره چاپ او خپرونې سره يو ځای د باران په څير په پرلپسې توگه پر هغوې را وريدل. دغې خپرنيز ځواکمنمنتوب د هغوې د تنقيد ځواک بې حسه کړ او د هغوې په وجدان کې يې دا خبره ورننويسته چې په دې آندونو باندې بالغيب ايمان راوړل او په ليکنو او ويناو کې د هغوې وکالت کول او د همت او جرئت په اندازه په عملي ژوند کې هم د هغې رواجول به دهر هغه وگړي له پاره اړين وي چې خپل ځان روڼ اندې گڼي او د تياره آندۍ د ناوړه تور نه ځان ژغورل غواړي. د نولسمې پېړۍ په اخري وختونو کې د بنسټ د ازادۍ تر نامه لاندې چې کوم غورځنگ په مسلمانانو کې پيل شو د هغې اصلي لاملونه همدغه احساسات او ميلان و. د ځينو خلکو په تحت الشعور کې دا جذبه پټه وه او هغو ته پخپله هم دا خبره روښانه نه وه چه په اصل کې کوم شيان هغوې د دغې تحريک لورې ته را کاږي. دا خلک اصلاً د خپل نفس په غولولو کې اخته دي خو ځينو نورو ته د خپلو جذباتو پوره احساس و خو هغوې ته د خپلو اصلي احساساتو په را څرگندولو کې شرم محسوسيده. دوي په خپله غوليدلي نه و خو غوښتل يې نړۍ په غولونه او فريب کې واچوي. په هر صورت دواړو ډلو يو کار وکړ او هغه دا چې د خپلو جذباتو بنسټيز عوامل يې پټ او د يوه احساساتي غورځنگ پر ځاې يې د يوه عقلي خوزښت د جوړولو هڅې پيل کړې.

د بنسټ روغتيا، د هغوې عقلي او علمي ارتقاء، د هغوې فطري او پيداينسي حقوق، د هغوې اقتصادي ازادي، د نارينه و د تيرۍ او تجاوز څخه د هغوې خلاصون، او د ولس د نيمايې برخې په توگه د هغوې په پرمختگ د ټول تمدن د پرمختگ انحصار او همداسې نورې حيلي او بهانې چې نيغ په نيغه د اروپا نه را وراړيدې دي ددې غورځنگ په تائيد کې را وړاندې کيدلې. تر څو عام مسلمانان په فريب کې ولوړيږي. او دا حقيقت د هغوې مخه را برېښي نشي چې ددې غورځنگ اصلي موخې په هغه لاره د مسلمانانو بنسټ جوړول

دي چې د اروپايانو ښځې په کې روانې دي. همدا راز دا غورځنگ په اقتصادي نظام کې هم دهغو لارو پيروي کوي چې په هغه وخت کې په فرنگي ولسونو کې رواج وې.

تر ټولو زياته غولونه :

تر ټولو زيات بد او ناکاره فريب چې په دې لړ کې مسلمانانو ته ورکړل شوې دې هغه د قرآن او احاديثونو په استدلال سره دا غورځنگ د اسلام موفق ښوول دي. حال دا چې د اسلام او غربي تهذيب په موخو او د ژوند په دود کې د ځمکې او اسمان هومره توپير شتون لري. د اسلام موخې د انساني شهباني ځواک د اخلاقو په جوکات کې په داسې توگه را ښکاره دي چې د بې ځايه ضايع کيدو څخه وژغورل شي او د يو پاک او صالح تمدن د جوړښت له پاره په کار واچول شي. برعکس د غربي تمدن موخې دادي چې د ژوندانه په ټولو اړخونو کې د ښځې او نر په برابر گډون سره د مادي پرمختگ مزل نور هم گړندې کړل شي. او ددې ترڅنگ شهباني غوښتنې په داسې فنونو او مصروفيتونو کې استعمال کړي چې د ژوند ټولې برخې په خوندونو او لذتونو باندې تبديل کړي. د مقاصدو او اهدافو د اختلاف لازمي پايلې دادي چې د ټولنيزو اړيکو په لارو او طريقو کې هم د اسلام او غربي تمدن ترمنځ پوره توپير موجود وي. اسلام د خپل مقصد او هدف له اړخه د ټولنيزو اړيکو داسې نظام جوړ کړې چې په کې د نړاو ښځې د کار ډگرونه تر ډيره حده پورې جدا کړل شوي. په دې نظام کې د دواړو صنفونو د ازادانه اختلاط مخنيوي شوې او ټولې هغه لارې چارې او وسايل يې بيخي د رښتو غوڅ کړي چې د دغه ډول نظم و ضبط د له منځه وړلو سبب گرځي. خو د بله اړخه هغه مقاصد چې غربي تمدن يې په طبيعي توگه مخته لري دا غوښتنه لري چې دواړه صنفونه (نړاو ښځه) د ژوند يوازې يوه ډگر ته را ټول کړي او دهغو ترمنځ ټولې هغه پردې له يوه مخې لري کړي چې دهغو د ازادانه اختلاط او تعامل تر منځ بنديزونه را پيدا کوي او هغو ته يو ډبل د بنايست او صنفی کمالونو څخه د خوند او لذت اخيستو څخه نه پای ته رسيدونکې مواقع را پيدا کوي.

اوس هر د عقل خاوند په دې پوهيدای شي چې هغه وگړي که له يوه اړخه د غربي تمدن پيروي کوي او د بله اړخه د اسلام ټولنيز قوانين دخپل ځان له پاره د حجت او دليل په څير وړاندې کوي نو هغوې څومره په خپله په فريب کې ډوب دي او يا نور خلک په کې ډوبول غواړي. په اسلامي ټولنيز ژوند کې د ښځې له پاره د ازادۍ اخري حد دادي چې د اړتياو په وخت کې مخ او لاسونه ښکاره کولي شي او دخپلو اړتياو په خاطر له کوره وتلای شي خو دا خلک هغه اخري حد خپل ځانته د سفر پيلامه گرځوي يعنې هلته چې په تلو سره اسلام د دريدو حکم کوي دوي تگ پيلوي. او تر هغې حده پورې مخته ځي چې حيا او شرم يو لورې ته ږدي او يوازې د مخ لو احوالي نه بلکه خپل بنايسته غړي د لوڅو او ږو او سينو (تيونو) سره يو ځای دخلکو د سترگو تر مخ وړاندې کوي او دخپل جسم پاتې بنايست هم په داسې نازکو لباسونو کې را ښکاره چې تر څو هغه څه چې د نارينه و د شهباني تندي د ماتولو سبب کيږي ترې په ښه توگه رابرسيره شي. بيا ددې ډول لباسونو او زيب و زينت سره يوازې دخپلو محرمانو ترمنځ نه بلکه د ملگرو غونډو او گډو محفلونو ته ښځې، لورگانې او خويندې وړل کيږي او هغوې ته د پرديو سره خبرو، خدا کولو، سندرو ويلو، نڅا او رقص کولو او بالاخره په لوبو کولو کې داسې ازادي ورکول کيږي چې يوه مسلماننه ښځه يې دخپل سکه ورور سره هم زغم نه شي کولای، دکوره د وتلو اجازه چې د ځانگړي اړتياو او پوره ستر او حيا د شرط سره يو ځای ورکړل شوې هغه په هغه بې باکه «ساريو» (يو ډول هندي لوي خادردې چې دهندوستان ښځې يې له ځانه داسې را تاووي چې د

گيډې او شا برخې يې لوڅې پاته کيږي) او نيمو لوڅو بلاوزرو او دېي باکه او بې حيا نظرونو سره په سرکونو د گرځيدو په پارکونو کې د تفريح ، د هوټلونو په چکرونو او د سينماگانو په سيل کولو کې استعمالیږي. د ښځو له پاره چې د کورنۍ چارونه پرته په نورو امورو کې کومه گټوره مشروطه ازادۍ په اسلام کې ورکړل شوې ددې له پاره د دليل په توگه وړاندې کوي چې مسلمانې ښځې دې هم د فرنگي ښځو په څير کورني ژوند او د هغې مسئوليتونو ته طلاق ورکړي او د سياسي ، اقتصادي او ټولنيزو کارونو په هر ډگر کې دې د ناروينه و سره يو ځای منډ ترې ووهي .

دا خو د هندوستان حالت دي خو په مصر ، ترکيه او ايران کې سياسي ازادي لرونکې ذهني غلامان ددې نه لس قدمه وړاندې تللي . هلته مسلمانې ښځې همغسې لباس اغوندي لکه په اروپا کې چې اغوستل کيږي ترڅو په اصل او نقل کې کوم توپير رانشي او ددې نه يو څو قدمه وروړاندې د ترکيې د ښځو عکسونه په نيم برينډ حال کې خپريږي چې د سمندر په غاړه د غسل په لباس کې لامبي . هغه لباس چې په هغې کې د وجود درې برخې ښکاره او يوازې يوه کورچنۍ برخه داسې پټه شوې وي چې د جسم ټولې لورې ژورې يې د لباس څخه په ډاگه ښکاري .

ايا قران کريم او احاديثو څخه د ژوند د داسې شرمناکې طريقې او دود کوم جواز په لاس راځي ؟ کله چې تاسې په دې لارو روان ياست نو بيا په ډاگه اعلان وکړئ چې د اسلام او د هغې د قانونو څخه سرغړونه کوو . دا څومره ذلت ، منافقت او بد ديانتې ده چې د کوم ژوند دود او ټولنيز نظام او د هغې اصولو ، اهدافو او عملي اړخونو ته چې قران حرام وايي تاسې په ښکاره توگه خپلوئ مگر په دې لار کې تر هر څه لومړې د قران نوم اخلي ترڅو په دې ترتيب نړۍ په دې دوکه کې واچوئ چې پاته قدمونه به مو هم د قران مطابق وي .

زمونږ تر مخه کار :

دا د نوي دور د مسلمانانو حال دې اوس زموږ تر مخ د څيړنې دوه اړخه دي او په دې کتاب کې ددغې دواړو اړخونو لحاظ ساتل شوې دي .

لمړۍ دا چې مونږ بايد ټولو انسانانو ته ، که مسلمان وي او که دبل فکر خاوند ، د اسلام د ژوند ټولنيز نظام (ژوند دود) د تشرېح کړو او دا ورته ووايو چې په دې نظام کې د حجاب احکام د څه له پاره راغلي دي . دوېم دا چې مونږ ددغه نوې زمانې د مسلمانانو په وړاندې د قرآن او احاديثو احکام او د غربي تمدن او ژوند دود نظريات وړاندې کړو او دهغوی دواړو پايلې يو دبل مقابل لورې ته کيږدو ترڅو هغه منافقانه تگلاره چې هغوي خپله کړې له منځه ولاړه شي او دوي د نورو شريفو خلکو په څير ددې دواړو نه يوه لاره خپله کړي . نو که مسلمان پاته کيدل غواړي نو د اسلام لار به خپله کړي او که نه ، نو د اسلام سره به اړيکي پرې کړي چې په دې صورت کې به د شرم نه د ډکو هغو پايلو منلو ته تيار وي د کومو لورې ته چې غربي نظام ددې بوتلل غواړي .

آندونه :

د کومو لاملونو په بنسټ چې د پردې مخالفت کيږي هغه يوازې په سلبي توگه ، بلکه پريو ايجابي بنسټ بنا شوې دي . د هغې اساس يوازې دا نه دي چې خلک ښځه په کور کې پاته کيدل او د نقاب سره بيرون ته تلل يو ناروا قيد و بند گڼي او د هغې له منځه تلل غواړي بلکه د هغوي له آند نه ژوند د ښځې له پاره يوه بله نقشه ده .

دښځې او نارينه ترمنځ د اړيکو په هکله هغوي خپل يو ازاد ليد لري. هغوي غواړي چې دښځې دې داسې نه کوي بلکه څه نور دې وکړي او په پردې باندې نيوکې يې څه داسې دې چې گويا ښځه په کور کې په ناسته او (يا په بهر کې په) مخپټونې سره نه دخپل ژوند نقشه بدلولې شي او نه نور څه کولې شي. اوس مونږ وينو چې دا نور څه، څه دي؟ او دهغې تر شا کوم ليد او اصول شتون لري؟ او هغه تر کومه ځايه درست او معقول دي؟ او په عملي توگه دهغه څخه کومې زيبښې تر لاسه شوي دي؟ ښکاره ده چې که دهغوي آندونه لکه څنگه چې دي همغسې و منل شي نو بيا به پرده او هغه ټولنيز نظام چې پرده يې يو برخه جوړوي له يوه سره غلط و گرځي خو مونږ پرته له کوم تنقيد، او عقلي او عملي ازموينې ولې دهغوي آند و منو؟ آيا يوازې نوښت، يا يوازې دا چې يوه پيښه په نړۍ کې په زوړ او شور سره روانه وي ددې خبره له پاره بسنه کوي چې انسان د پلټنې او تحقيق پرته دهغې منلو ته سر ټيټ کړي؟

د اتلسمې پيړۍ د ازادۍ آند:

لکه څنگه چې مخته مو ورته اشاره وکړه په اتلسمې پيړۍ کې چې کومو فيلسوفانو، طبيعت پوهانو او د ادب خاوندانو د اصلاح او از پورته کړې و هغوي د تمدن د داسې يوه نظام سره په مقابله کې وو چې په ډول ډول بنديزونو راغښتې و. په هغې نظام کې هيڅ ډول نرمي نه ليدل کيده، د نامعقوله رواجونو، جامدو اساساتو او د عقل او فطرت پر خلاف د څرگندو تناقضاتو څخه ډک و.

د پيړيو پيړيو پر لپسې انحطاط هر لورې ته دهغوي پر مختگ ستونزمن کړې و، د يوه اړخه نه عقلي او علمي بيدارۍ د ټولنې په منځۍ طبقه کې، په ذاتي کونښنونو ولاړه، د پرمختگ جذبه را پاروله او د بله اړخه د اميرانو او مذهبي مشرانو طبقه وه چې د ځواک په چوکيو ناست د رواجي بنديزونو غوتي يې نورې هم ورکولولې. د کليسا، پوځ، محکمو، د کرنې او مالي را کړې ورکړې ادارو، ټولنيزو ارگانونو بلکه د ژوند ټولو شعبو په داسې ډول کار کاوه چې د نوي را پورته شوې زيارا يستونکې گارگرې طبقې دکار او کو کښښ ټول محصول او گټه د يوې ځانگړې طبقې لاس ته ورشي. هر هغه هڅه به چې ددې حالت د اصلاح له پاره کيده د ځواکمنې طبقې د غرور، جهالت او خپل غرضۍ په اساس به د ناکامۍ سره مخ کيدله. دهمدې لاملونو په اساس په اصلاح او بدلون غوښتونکو کې ورځ په ورځ يوړوند انقلابي جوش را پيدا کيده. ان تردې چې د دغه ټول ټولنيز نظام او دهغې د هرې ځانگړې او هراړخ پر خلاف د بغاوت او تيري جذبه خپره شوه او د شخصي ازادۍ داسې افراطي غوښتنې عوامي مقبوليت پيدا کړ چې د ټولنې په مقابل کې يې وگړي ته مطلق خپلواکي ورکوله. غوښتنه کيدله چې بايد وگړي ته د پوره خپلواکۍ سره د حق وړ په برخه وي ترڅو هر کار يې چې زړه و غواړي ويې کړي او کوم کار يې چې زړه و نه غواړي پرېږدي يې. ټولنې ته دهغه وگړي د شخصي ازادۍ د سلب کولو هيڅ حق نه شته.

د ازادۍ دغه افراطي آند چې په حقيقت کې د يوه ظالمانه ټولنيز نظام پر خلاف د قهر او غضب پايلې وې، پخپله پخپل ځان کې د ډير ستر فساد جراثيم او مکروبونه درلودل، کومو خلکو چې دا فکر راوپاندې کړې و هغوي پخپله هم د هغې د منطقي پايلو څخه بې خبره نه وو او که چيرې دهغې پايلې ورته له مخکې نه په تمثيلي ډول تر مخ ايښودل شوې وای د کومو په نتيجه کې چې داسې بې قيد ازادي او داسې خپل سړې انفراديت منځ ته راته، نو روح به يې په جسم کې په لږزه راغلي وای. هغوي د ازادۍ دا شعار د هماغه ناروا ستونزو او دغیر معقولو بنديزونو د ماتولو له پاره د يوې آلې په توگه استعمالوو چې په هغه وخت کې دهغوي

په ټولنه کې موجود وو خو با لاخره دغې آند دغربي ولس په ذهنونون کې رېښې ټينگې کړې او وده يې په کې پيل کړه.

د نولسمې پېړۍ بدلونونه :

د فرانسې انقلاب د ازادۍ د همدغې فکر تر اغيز لاندې منځته راغې. په دې انقلاب کې پخواني ډير اخلاقي آندونه او تمدن او مذهبي ضوابطو رېښې را وويستې شوې او کله چې ددې رېښو د له منځه تلل د پرمختگ اساس وگرزید نو انقلابي دماغونو دهغې څخه دا پايلې را وويستې چې گویا هره هغه نظريه او يا تگلاره چې د پخوا څخه را روانه ده د پرمختگ په لار کې خنډ جوړوي او دهغې د له منځه وړلو پرته مخ په وړاندې قدم نه شي اخيستل کيدای. په دې توگه چې د مسيحي اخلاقو د غلطو اصولو د ماتولو نه وروسته ډير ژر دهغوې تنقيد د انساني اخلاقو د بنسټيزو آندونو په لور متوجه شو. ويل يې دا عصمت او پاک لمني څه بلاده؟ په ځوانۍ باندې د تقوي مصيبت ولې را نازل شوې دي؟ د نکاح نه مخکې که څوک د چا سره محبت کوي نو څه بده به پيښه شي؟ او د نکاح نه وروسته ايا د انسان زړه د سينې نه بهر کيږي چې د ميني او محبت حق ترې واخيستل شي؟

دا او دا ډول نورې پوښتنې په دغه انقلابي ټولنه کې هرې لورې ته خپرې شوې او په ځانگړې توگه ورته د رومانټک ادب د ښوونځي پلويانو (Romantic School) زياته هوا ورکړه.

د نولسمې پېړۍ په پيل کې جيورج سانډ (George Sand) نومې ښځه ددې ډلې مشره وه. دې ښځې ټول هغه اخلاقي اصول ورمات کړل چې تل پرې د انساني شرافت او په ځانگړې توگه د ښځې د عزت حساب کيده. هغې په داسې حال کې چې ميره هم درلود تر څنگ يې د نکاح د دايرې څخه بهر هم ازد اړيکي درلودل. بالاخره د ميره نه جدا شوه او دهغې وروسته يې دوست په دوست بدلاوه. دهیچا سره يې ددوه کالو نه زيات وخت تير نشو کړای. دهغې د ژوند په لنډ تاريخ کې د شپږو داسې کسانو نومونه شته چې ورسره يې تل پټه او ښکاره دوستي او اشنايې درلوده. دهغې د همدې دوستانو څخه يوه دهغې په هلکه ليکلي دي چې: «جورج سانډ لمړۍ يوه پروانه (پتنگ) رانيسي او هغه د گلونو په پنجره کې بندوي. دا دهغې د محبت وخت وي. بيا هغه دهغې به زيبښلو پيل کوي او دهغې د پرتکو څخه خوند اخلي، دا دهغې د سورتيا او مخ اړونې وخت وي. ژر يا وروسته داسې وخت هم راځي چې بيا دهغه وزرونه کارې او ټوټه ټوټه کوي يې او دهغې پروانو (پتنگانو) په ډله کې يې ورواچوي د کومو نه چې هغه دخپلو داستانونو د قهرمان په څير کار اخلي.» فرانسوي شاعر الفرډو موس (Alfred do musse) هم دهغې د عاشقانو څخه و خو دهغې د بې وفاتوب څخه دومره زړه ماتې شو چې د مړينې په وخت کې يې وصيت وکړ چې جورج سانډ دهغې د جنازې ليدلو ته پرېښول شي، دا دهغې ښځې ذاتي کړ چار او کړيکتير و چې ليکنو يې لږ تر لږه تر دير شو کالو پورې د فرانسوي ځوان نسل په ذهنونو اغيز کړې و.

(۱) [د وگړيزې ازدي د تخيل څخه، اوسنې پانگه وال نظام او د جمهوري تمدن نظام او اخلاقي بې لاريتوب را پيدا شو. او نژدې يوه نيمه پېړۍ يې په اروپا او امريکا کې دومره تيرې وکړ چې انسانيت دهغې پر خلاف بغاوت ته اړ شو. ځکه چې دې نظام وگړي ته د ټولنيزو گټو پر خلاف دخپلو نفساني غوښتنو د پوره کولو واک ورکړې و او ټولنيزې ښيگړې يې دهغې تر مخ حلالې او قربان کړي وې او د ټولنيز نظام شيرازه يې خوروره کړې وه، سوسياليزم او فاشيزم دواړه د همدې بغاوت نښې دي خو په دې نوي جوړښت کې هم دهماغه لومړۍ ورځې څخه دا خرابوالي په يوه بڼه کې پټ پروت دي. او دا ځکه چې دا د يوه انتها علاج به

بلي انتها باندې كول دي. د اتلسمې پيړۍ د وگړيزې ازادۍ كمښت دا و چې ټولنه يې په وگړي څاروله او د شلمې پيړۍ د ټولنيز فكر كمښت دادې چې وگړي د ټولنې څخه څاروي. ددوي تر مځه د انسان د ژغورني له پاره يوه متوازنه لار لا تر اوسه هم هماغسې ورکړه ده لکه څنگه چې په اتلسمه پيړۍ کې ورکړه وه. [

جيورج سانډ (George Sand) په خپل يوه ناول (Lelia ليليا) کې د ليليا له اړخه استينو ته ليکي چې:

«څومره ډير چې ماته د نړۍ د کتلو فرصت تر لاسه کيږي نو زه احساسوم چې د محبت په هکله زمونږ د ځوانانو افکار ډير زيات په غلطه دي. دا ډير غلط فکر دې چې يوازي د يوه کس سره دې محبت او مينه وکړل شي او دهغې په زړه دې پوره تسلط پيدا کړل شي او دا تسلط دې بيا د تل له پاره شتون ولري. بې له شکه ټول مختلف فکرونه بايد وزغمل شي زه ددې خبرې منلو ته تياره يم چې ځينې ځانگړې روحونه په ازدواجي ژوند کې د وفادار پاته کيدو حق لري خو زيات يې نورې اړتياوې لري. دې ته اړتيا ده چې دواړه خواوې يو بل ته ازادي ورکړي، يو بل وزغمي او دغه خپل غرضي د زړه نه وکارې چې دهغې له مخې د رقابت او بدنيتۍ لړۍ پيل کيږي، ټول محبتونه سهي دي، که هغه تيز او تند دی او که ارام، شهبانې دي يا روحاني، پايښت لرونکي وې او که بدلون مندونکي وي، خلک د ځان وژنې په لور بوځي او يا د خوند او لذت په لور.»

په خپل يوه بل ناول (Jaccuse ژاک) کې دهغه مېړه کريکټر او کرچار وړاندې کوي چې دهغې په وړاندې د ښه مېړه نمونه او مثال دې. دهغې هيرود «ژاک» ښځه د يوه پردي سړي په غيږ کې ځان ور اچوي خو هغه د پراخ زړه خاوند مېړه دهغه نه نفرت نه کوي. بيا د نفرت د نه کولو لاملونه بيانوي او وايي: «کوم گل چې زما پر ځاي بل چاته خوشبويي ورکول غواړي نو ماته ددې څه حق دې چې هغه تر پښو لاندې و مړوم.»

او بيا مخکې د ژاک د ژبې نه راوتلي الفاظ داسې وړاندې کوي:

«ما خپل فکر نه دې بدل کړې، د ټولنې سره مې سوله نه ده کړې، زما له آنده نکاح په ټولو ټولنيزو اړيکو کې يوازې هغه وحشيانه لاره او طريقه ده چې تصوير يې کيداې شي. زه باور لرم چې با لاره به دا طريقه له منځه ولاړه شي، که چيرې انساني نسل په ريښتوني توگه د انصاف او عقل په لور قدم پورته کړي بيا به ددې ځاي يو بل رواج و نيسي او هغه به دنکاح څخه لږ څه هم مقدس نه وي خو دهغې څخه به ډيره انساني طريقه او لاره وې. په هغه وخت کې به انساني نسل د داسې ښځو او نارينه و څخه جوړښت موندلې وې چې يو د بل په ازدۍ به هيڅ ډول بنديزونه نه لگوي. اوس خو نارينه دومره خپل غرضي او ښځې دومره بې زړه دي چې دهغوي څخه يو هم د موجوده قانون نه د بل ډير شريفانه قانون غوښتنه نه شي کولې. بلي! په هغوي کې چې د ضمير او نيکۍ کمښت وي نو هغوي بايد په درنو زنځيرونو کې وتړل شي.»

دا هغه آندونه دي چې د ۱۸۳۳ زېږديز کال په شاوخوا وختونو کې بيانيدل او جيورج سانډ (George Sand) هم يواځې تر همدې ځايه ولاړه او خپل دغه افکار يې اخري منطقي تومني ته و نه شور سولاې. ددې ټولې ازاد فکري او روڼ پالنې سره سره پخوانۍ رواجي او اخلاقي تياري دهغې په ذهن کې څه نا څه پاتې وي. نژدې ديرش يا پنځه ديرش کاله وروسته په فرانسه کې د ادبياتو، فيلسوفانو، ډرامه ليکونکو يو بل لښکر راپورته شو چې مشري يې الکزانډر ډوماس (Alexander Dumas) او الفرېد ناکی (Alfred Nquet) کوله. دې خلکو خپل ټول ځواک ددې فکر په خپرولو تير کړ چې: «ازادي او د ژوند نه خوند اخيستل د انسان فطري حق دې او په دې حق باندې د تهذيب او اخلاقو قيود او بنديزونه لگول په وگړي باندې د ټولنې تيري دې». ددې نه مخته د وگړي له پاره د عمل د ازادۍ غوښتنه د محبت په نامه کيدله خو وروسته خلکو ته يوازې دا عاطفي او جذباتي غوښتنه يوه کمزورۍ ښکاره شو. په دې خاطر هغوي د وگړيزې خپل سړۍ، بې قيدو بنده

ازادۍ او اواره گۍ ، د عشق ، فلسفي او حکمت او تدبيرد ټينگو بنسټونو د جوړولو هڅې پيل کړې . ددې د پاره چې بنځې او نارينه په پوره ازادۍ ، ډاډ او احساس سره هر هغه څه چې و غواړي ويې کړي اودهغوې هر کار د ټولنې له اړخه يوروا او نیک عمل وگڼل شي .

د اتلسمې پېړۍ په اخري وختو کې پاول آدم (Paul Adam) او هنري بتايلا (Henry Bataille) پيرلويې (Pierre Louis) او نورو زيات شمير اديبانو خپله ډيره ځواکمني په ځوانانو کې د جرأت په پيدا کولو کې صرف کړه ترڅو پخواني اخلاقي اغيز که له څه پاته هم وي په مکمله توگه له منځه يوسي .

پولي او ان په خپل کتاب (Lamoral De Lamour) کې ځوانان په دې حماقت او بې عقلۍ د زړه دخلاصه ملامتوي او وايي چې: « کله چې هغوی (هلک يا نجلۍ) په خپلو منځو کې د محبت اړيکې پيدا کوی نو يو دبل د قانع کولو په خاطر درواغ وايي چې گویا دهغه په خاطر ځان وژلو ته هم تيار دي او دهغې سره د زړه نه غواړي مينه وکړي او د تل له پاره غواړي دهغه يا هغې په څنگ کې واوسي» بيا وايي:

«دا ټولې خبرې په دې خاطر کيږي چې د جسماني خوندونو دغه غوښتنه چې په فطري توگه د هريوه کس سره شتون لري او په کې د گناه يادۍ کومه خبره هم نشته خو د پخوانيو فکرونو په بنسټ هغه معيوب گڼل کيږي نو دهغې له پاره انسان خامخا ددرواغو د پردې تر شا دپتيدو هڅه کوي. دا د لاتيني ولسونو ستره کمزورتيا ده چې په هغې کې محبت کونکي جوړې يو بل ته په ډاگه دا څرگندول شرم بولي چې ووايي چې: د ملاقات او ليدنو څخه ددوې موخې يوازې جسماني غوښتنې پوره کول او خوند اخيستل دي» .

ددې نه وروسته ځوانانو ته مشوره ورکوي او ورته وايي چې: «ښه پوه او معقول انسانان شي ، دخپلو غوښتنو او خوندونو د خادمانو څخه خپل معبودان مه جوړوئ ، هغه خلک ډير بې عقله او ناپوه دي چې د محبت بوت خانه جوړه کړي او بيا په هغې بت خانې کې يوازي د يوه بت عبادت کوي ، د لطف او خوند په هره گړۍ کې د يوه نوی ميلمه انتخابول په کار دی .»

پيرلويې (Pierre Louis) ددې ټولو نه څلور قدمه مخته ځې او اعلان کوي چې اخلاقي بنديزونه په حقيقت کې د انساني ذهن او دماغي ځواکونو د ودې په وړاندې خنډ جوړوي . ترڅو چې هغه په مکمله توگه مات نه کړل شي او انسان د پوره ازادۍ سره د جسماني لذتونو څخه خوند وانخلي ، هيڅ ډول عقلي ، مادي ، علمي او روحاني ارتقاء شونې نه بريښي . (Pierre Louis) په خپل کتاب افروډيت (Afrodite) کې په ډير کوښښ سره ددې خبرې د ثابتولو هڅه کوي چې بابل ، اسکندريه ، روم او د تهذيب او تمدن د ټولو مرکزونو د بهار ، عروج او شباب وخت هماغه و چې هلته عشق ، اواره گي او نفس غوښتنې (Licentiousness) په خپل اوج کې وې . خو کله چې هلته اخلاقي او قانوني بنديزونه د انسان په نفسي غوښتنو باندې ولگيدل نو د غوښتنو سره سره د انسان روح هم همدې بنديزونو کې را ونغښت .

پيرلويې (Pierre Louis) همغه وگړي دي چې په خپل وخت کې دفرانسي يونامتو اديب ، ليکوال او د ادب د يوه ازاد مکتب لارښود و . هغه د خپل قلم ټول ځواک د لوڅوالي ، بربنډتوب اود بنځې او نارينه د ازادۍ په صفت کې تير کړې . په خپل دغه کتاب کې هغه د يونان په ستانيه کې ليکي چې:

«لکه د لوڅ انسان پوره صورت چې مونږ يې په خپل مخکې انځورولې شو ... د چا په هکله چې مذهب مونږ په دې ډاډمن کړي يو چې هغه په خپله الله جل جلاله په خپل صورت کې پيدا کړې دي ... د يوې مقدس عصمت پلورونکي په بڼه د ټولو نازو نخرو سره يو ځای د شل زره نندارچيانو تر مخ خپل عصمت را ښکاره کوي چې د شهواني محبت اخري مرتبه ده ... دا هماغه بختور اسماني محبت دي چې مونږ ټول ترې پيدا شوې يو ... نه گناه وه ، نه د شرم کوم شي و نه ناپاکه او نجسه کار و.»

(۱) [ددې لفظ په پوهیدو کې غلطی و نه کړئ ددې څخه هدف هغه ښځې او نارینه دی څوک چې یو سړي یا یوه ښځه دخپلو نفسي غوښتنو د سربښت له پاره استعمالوي]

او وروسته بیا په داسې حال کې چې ټولې شاعرانه پردې او رموز یوې لورې ته ږدې او په پوره بې باکۍ سره په ډانګ پیلې توګه لیکې چې: «د یوه ځواکمن اخلاقي تعلیم په واسطه ددغه مکروه فکر له منځه وړل اړین دي چې ښځې د مور په څیر په هرې بڼه د شرم نه ډک ، ذلیل او د شرف او عزت نه لویډلي کارهم ګڼل کیدای شي.»

د شلمې پیړۍ پرمختګونه :

په نولسمې پیړۍ کې د افکارو پرمختګ تر دې ځایه رسیدلې و خو په شلمه پیړۍ کې نوې باز په فضا کې را څرګند شو چې دخپلو مخکینو څخه یې هم دپورته الوتو هڅه کوله. په (۱۹۰۸) زیږدیز کال پیروولف (Pierre Wolff) او ګیستیان لیرو (Gastonlerouk) یوه ډرامه د (Lelys) خپره کړه چې په هغې کې دوه ځوانې نجونې د خپل ځوان ورور تر مخه د خپل پلار سره په دې موضوع خبرې اترې کوي چې ګویا هغوی ته د ازادانه محبت کولو حق شته. او دا چې د زړه لګیدو (محبت) پرته یوې ځوانې نجلۍ ته د وخت تیږول څومره دردمن کار دی. دهغې زور پلار خپله یوه لور په دې خبره ملامتوې چې هغه د یوه ځوان سره نامشروع اړیکې لري. د خپل پلار په ځواب کې لور وایې چې (زه تا څنګه و پوهوم. ته په دې نه پوهیږې چې هیڅ نارینه ته دا حق نه شته چې د کومې نجلۍ څخه که څه هم دهغې لور یا خور وې دا غوښتنه وکړي چې هغه دې د محبت پرته زږښت ته ورسېږي.)

نړیوالې جګړې د ازادۍ دغه غورځنګ ته نور هم ځواک وروبښه. بلکه دا څرې مراتبو پورې یې ورساوه. د حمل د منعې کولو غورځنګ د فرانسې په ولس ډیر زیات اغیز وکړ. څلویښت کاله په پرلپسې توګه د فرانسې ولس ددکوچنیانو دپیدایښت (ولادت) د کمښت په لور روان و. ددې هیواد د (۸۷) ولسوالیو څخه یوازې شل داسې وې چې د توالد شمیر په کې د مړینې له شمیر څخه ډیر و. په پاتې (۲۷) ولسوالیو کې د مړینې شمیر د پیدایښت له شمیر څخه ډیر و، ان تردې چې په ځینو ولسوالیو کې د هرو سلو کوچنیانو دپیدایښت په مقابل کې د مړو شمیره (۱۳۰-۱۴۰) او ان تر (۱۲۰) پورې رسیدله. کله چې جنګ و ښت نو په داسې حال کې چې د فرانسې ولس ته د خپل مرګ او ژوند په دغه کشمکش کې دخپلې بقا او پایښت موضوع تر مخ وه ، نو دفرانسې پوهانو ته دا په ډاګه شوه چې د فرانسې په غیږ کې د جنګیالیو ځوانانو شمیره ډیره کمه ده. نو که چیرې اوس دغه کم شمیره ځوانان دفاع وکړي او خپل ولس خوندي هم کړي نو بیا به ددښمن ددویمې حملې په وخت کې د ولس خوندي کول شونې نه وي. نو همدې فکر په فرانسې کې د ولادت د زیادښت احساس د لیونتوب تر پولو پورې ورساوه او هرې ځوانه لیکوالانو ، ژورنالستانو ، خطیبانو او ددې نه خوا پوهو علماو او سیاست پوهانو په یوه اواز پورته کولو سره وویل چې: (بچي پیدا کړئ ، د نکاح د رسمي بندیزونو پروا مه ساتئ ، هره پیغلې یا کونډه چې د بچي د پیدا کولو له پاره خپل رحم یا ګیډه په خپله خوښه وړاندې کړې ، هیڅ ډول به نه ملامتېږي. بلکه برعکس به د عزت وړ وي. په دې وخت کې دښځو ازادي غوښتونکو وګړو ته یو طبیعي ځواک تر لاسه شو او ددې فرصت او وخت نه په ګټې اخستو سره یې ، ټول هغه آندونه خپاره کړل چې دشیطان په ځولۍ کې لا تر اوسه هم پاته وو.

د همدې وخت يو مشهور اخبار ليکونکې چې د (Republica La Lvon) اخبار مدير و په دې موضوع چې په زور زنا کول ولي جرم دې؟ داسې وليکل:

[کله چې غريب وگړي د لوگي له لاسه تنگ شي او په غلا او لوټمارۍ لاس پورې کړي، نو ويل کيږي چې ده ته ډوډۍ ورکړي، نو لوټماري او غلا به په پخپله بنده شي. خو عجيبه خبره داده چې کله د همدردۍ او مرستې احساس د جسم د يو ډول طبيعي اړتيا و په خاطر په جوش راځي نو بيا هغه د همدغسې يوې بلې طبيعي همدغومره مهمې اړتيا يعنې محبت له پاره ولې پراختيا نه مومي؟ لکه څنگه چې غلا د تل له پاره د لوږې د شدت له مخې صورت نيسي په همدې ترتيب هغه څه چې زنا بالجبر (په زور د کومې ښځې ابرو لوټول) او زيات وختونه وژنه د همداسې اړتياو د زياتو او سختو غوښتنو په پايلو کې پيښيږي چې د لوږې او تندې څخه کم طبيعي نه دې..... يو صحت منده وگړي چې غښتلي او ځوان هم وي خپل شهوت نه شي کنټرولولې، لکه څنگه چې هغه خپله لوږه د دې وعدې په اساس، چې په راتلونکې اونۍ کې به غذا را پيدا شي، نه شي تم کولای.... په داسې حال کې چې زمونږ په بازارونو کې هر څه په پوره افراط سره موجود دي. ديو ځوان وگړي شهواني لوږه همدومره دافسوس وړ ده لکه څومره چې د يو وږي انسان د نس لوږه. لکه څنگه چې يو فقير او غريب ته غذا په مفت ډول ورکول کيږي نو په همدې ډول د بل ډول لوږې څخه چې کوم خلک مري نو دهغې له پاره هم مونږ ته څه انتظام کول په کار دې].

بس په دې باندې همدومره پوه شئ چې دا کوم د ټوکو ټکالو مضمون نه و. دا په پوره غور سره ليکل شوې و او په پوره تدبير او پوهې سره په فرانسه کې خپور شو او ولوستل شو. په همدغه وخت کې د پاريس د پوهنتون د درمل جوړونې په فاکولته کې يو مضمون (د پي، ايچ، ډي) د ورکړې په خاطر غوره کړاې شو او په رسمي جريده کې خپور کړې شو چې دهغې يو څو جملې دلته رااخلو.

[مونږ هيله لرو چې هغه ورځ به هم راشي چې مونږ د دروغجنو بهانو او د شرم او حيا د احساس پرته ووايو چې ما ته په شل کلنۍ کې د سوزاک ناروغتيا پيدا شوې وه او لکه څنگه چې تاسې پرته له ويږې او تکلف نه دا وایاست چې زه يې د وينې د توکولو په خاطر غره ته وليږلم.... دا ناروغتيا وې د ژوند څخه د خوند اخيستو قيمت دې چا چې خپله ځواني په داسې ډول تيره کړه چې د هيڅ ډول ناروغتيا اغيز پرې را ښکاره نه شو نو هغه يو نامکمله وجود دې. هغه دبې زړه توب سره دمزاجي او يا د مذهبي غلط فهمۍ په اساس د دغې طبيعي دندې د سرته رسولو څخه ډډه کړي چې ښايې دهغې په فطري دندو کې تر ټولو لومړنۍ دنده وه.

د (Neo-Malthusian Movement) د غورځنگ ليکنې:

دمخکې تللو تر مخه په هغو افکارو باندې هم نظر اچولو ته اړتيا ده چې د حمل (د کوچني د پيدايښت) د مخنيوي د خوزښت په لړ کې منځته راغلي. د اتلسمې پيړۍ په اخر کې، يعنې هغه وخت چې انگرېز اقتصاد پوه (Malthus) مالتوس د نفوسو د کمښت له پاره د حمل (د کوچني د پيدايښت) د کنټرول وړانديز وکړ نو په همدغه وخت کې دهغه په فکر او ذهن کې دا خبره هم نه گرځيده چې د دې دغه وړانديز به يوه پيړۍ وروسته د زنا او فحش د خپرواې له پاره تر ټولو ستر عامل او مرستندويه ثابت شي. هغه د نفوسو د ډيرښت نه دمخنيوې په خاطر، په نفس کنټرول او په زيات عمر کې د نکاح کولو مشور ورکړې وه خو د نولسمې پيړۍ په اخر کې چې کله نيومالتوسي (Neo-Malthusian Movement) غورځنگ سر را پورته کړ نو دهغې بنسټيز اصول دا وو چې د نفوس غوښتنې دې په پوره ازادۍ سره تر سره شي او دهغې فطري زبښنه يعنې د اولاد د پيدايښت مخه په علمي او طبي لارو چارو سره ونیول شي. د دې غورځنگ دغه وړانديزونو د زنا او

بدکاری په وړاندې هغه اخری بند هم ورمات کړ چې د ازادو جنسي اړیکو په مخ کې خنډ واقع کيدای شو. ځکه چې اوس یوه ښځه پرته له دې ویرې خپل ځان د یوه سړي په غیږ کې ور اچولې شې چې دهغې به اولاد پیدا شي او په هغې به د مسئولیتونو بار واچول شي.

دلته دهغې پایلو د بیانولو فرصت نه شته. مونږ یوازې یو څو داسې نمونې وړاندې کوو چې د دنسل د پیدایښت د کنټرول (Birth Control) په لیکنو کې ډیرې یادې شوې دي. په دې لیکنو کې چې د مالتوسې غورزنگ پلویانو کوم استدلال کړې هغه په لنډه توګه دادي چې:

[هر انسان په فطري توګه د درې ډیرو قوې اړتیاو سره مخ کیږي. د غذا اړتیا، د آرام اړتیا او د شهوت اړتیا. فطرت دغه درې واړه اړتیاوې په انسان کې په پوره ځواکمنۍ سره پیدا کړې دي. او دهغوي په پوره کولو کې یې ځانګړې لذت ایښې دي، ترڅو انسان دهغې د پوره کولو لپوال وي. د عقل او منطق غوښتنه داده چې انسان دهغې د پوره کولو له پاره هڅه وکړي. د لمړۍ دوو شیانو په هکله دهغه تګلاره همدا ده خو د دریم په هکله دهغه تګلاره لږ څه توپیر لري. ټولنیزو اخلاقو په هغه بندیز لګولې چې جنسي غوښتنې د نکاح نه پرته باید ترسره نه شي او دهغې نه اخوا یې دا شرط هم پرې ایښې چې د اولاد پیدایښت باید تم نه شي. دا ټولې خبرې له یوه سره عبث دي. د عقل او فطرت پر خلاف دي. په خپلو اصولو کې غلطې دي او د انسانیت له پاره د ډیر بد استثمار او زیښناکۍ سبب ګرځي.]

په دې لیکنو کې چې د کومې ودانۍ جوړښت شوې لږ څه هغه هم وویښی:

[د جرمني د سوسیال دیموکرات ګوند مشر (Bebel) ډیر په ډانګ پېیلې توګه لیکي چې:

«ښځې او نارینه حیوانات دي، نو ایا د حیواناتو په جوړو کې نکاح او بیا د تلپاتې نکاح پوښتنه را پیدا کیدای شي؟»

ډاکټر ډریسیدل (Dr. Drysdale) لیکي چې:

[نږدې د ټولو غوښتنو په څیر محبت هم یو تغیر خورونکې څیز دې نو هغه د یوې لارې سره ځانګړې کول د فطرت په قوانینو کې ترمیم کول دی. په ځانګړې توګه نوې ځوانان دې بدلون لورته میلان لري او دهغوي دغه رغبت د فطرت دهغې منطقي نظام مطابق دي کوم چې غوښتنه کوي چې زموږ تجربې باید بې شمیره وې.... ازاد اړیکې د نورو سترو اخلاقو ښکاروندې دي ځکه چې هغه د فطرت د قوانینو سره ډیر مطابقت لري. او په دې خاطر هم چې هغه نیغ په نیغه د جذباتو، احساساتو او بې غرضه محبت او مینې ښکارندوي دی. د کوم میلان او رغبت څخه چې دغه اړیکې پیدا کیږي هغه ډیر اخلاقي ارزښت لري نو دا ارزښت کله هغه تجارتی راکړې ورکړې ته په برخه کیږي چې نکاح په حقیقت کې خپل کسب (Prostitution) ګرځوي.]

ګورئ چې اوس تصور او آند بدلېږي، بلکه سرچپه کیږي. لمړۍ دا هڅه کیدله چې د زړونو څخه دا تصور وکارې چې گویا زنا له اخلاقي اړخه یو ناوړه کړچاردې او دا ثابتې کړي چې زنا او نکاح دواړه برابر دي. اوس یو قدم مخته ږدي او نکاح یو معیوب کار او زنا ته د اخلاقي لوړوالي مرتبه ورکوي. لکه چې بل ځای همدا ډاکټر وايي چې:

[د داسې تدبیرونو غوره کولو ته اړتیا ده چې د واده پرته هم محبت یو معزز څیز و ګرځوي..... دا د خوښۍ ځای دې چې د طلاقو اسانتیا د نکاح رسم و رواج ورور ورو ختم کړې اوس نو نکاح د دوه کسانو ترمنځ د یو ځای ژوند کولو یو داسې تړون دې چې کله هم دواړه خواوې و غواړي هغه له منځه وړلای شي او دا د جنسي اړیکو یوه سهې لار ده.]

د فرانسې مشهور نوماتوسې مشر پرل روبین (Paulrobin) لیکي چې:

[په تیرو پېنځه ویشته کالو کې مونږ ته دومره سوبې را په برخه شوې چې د هغې په پایلو کې مو د حرامی (دازادو جنسي اړیکو په واسطه د پیدا شوي) کوچني مور د حلالی کوچني د مور سره په یوه مرتبه کې ودروله. اوس یوازې دومره کمښت پاته دي چې هماغه لومړۍ ډول (حرامیان) کوچنیان پیدا کړل شي ترڅو د مقایسې پوښتنه له یوه سره شتون ونه لري.]

د انګلیستان یو مشهور فیلسوف مل په خپل کتاب ازادي (On Liberty) کې په دې خبره ټینګار کوي چې [د داسې خلکو د ودونو څخه باید قانوناً مخنیوی وشي چې هغوی ددې پوره شواهد وړاندې نه کړي چې ګویا هغه د ټول ژوند له پاره کافي وسایل لري.] خو کله چې په انګلستان کې د قحبه (زنا) ځایونو (Prostitution) د مخنیوي پوښتنه را پورته شوه نو بیا همدغې فیلسوف د هغې دله منځه وړلو کلک مخالفت وکړ، علت یې دا وایه چې دا په وګړیزه ازادي یوه حمله ده او د کسب ګرو سپکاوي او توهین دي. ځکه چې دا دهغې سره د کوچنیانو په څیر سلوک کول دي.

غور وکړئ، د وګړیزې ازدي درنښت په دې خاطر کیږي چې له دې څخه په ګټې اخیستلو سره د زنا کولو له پاره لاره هواره شي. خو که کوم بې عقل دهمدې وګړیزې ازادي نه په ګټې اخیستلو سره نکاح کول وغواړي نو داسې وګړې هیڅکله هم ددې وړتیا نه لري چې ازادي دې بې خوندي وساتله شي. دهغې په ازادي کې نه یوازې دا چې د قانون مداخله وزغمل شي بلکه دا دازادي غوښتونکي فیلسوف دضمیر په بنسټ، پخپله یوه مطلوبه لاسته راوړنه ده.

دلته د اخلاقي افکارو انقلاب خپل اخرته ورسید کوم چې بد او ناروا وو هغه بڼه شو او کوم چې بڼه او نیکې وه هغه بد وګرځیده.

زیښنې او پایلې ئې :

لیکنه مخته ځي او د خلکو افکار دهغې پسې وروسته ځغلي. په آخر کې ټولنیز اخلاق، د ټولنې اصول او د حکومت قوانین ټول مقاومت له لاسه ورکوي. هلته چې یوه نیمه پیرې په پرلپسې توګه فلسفه، تاریخ، د پوهې فنون، ناولونه، ډرامې، هنر او بالاخره د دماغونو د تیارولو او د قالب کول ټول آلات د خپل متحد ځواک په واسطه یوازې او یوازې یو فکر او تګلاره د انسان د ذهن او دماغ درینو، رینو سره نښلوي نو بیا هلته په همداسې یو فکر د ټولنې اغیزمن کیدل یو حتمي کار دي او بیا هلته چې د حکومت او ټولو ټولنیزو ګوندونو بنسټ په جمهوري اصولو ولاړ وي داهم شوني نه ده چې د عوامو د فکر د بدلون سره سم قوانین هم تغیر ونه مومي.

صنعتي انقلابونه او اغیزې ئې :

په زړه پورې دا وه چې په همدغې وخت کې چې صنعتی انقلاب (Industrial Revolution) منځته راغې، ګڼ شمیر نور تمدني وسایل هم برابر شول. دغه انقلاب چې په ټولنیز او اقتصادي ژوند کې ئې په مدني ژوند، د ګڼو بدلونونو په راوړلو سره، کوم اغیز و شیند، دهمدې اغیز له امله د ټولو حالاتو مخه هماغه لورې ته وړل کیده کومې لورې ته چې انقلابي لیکنو د هغې بوتلل غوښتل.

د وګړیزې ازادي په آند ولاړ پانګه وال نظام ته د ماشینونو ایجاد او د تولید (Mass Production) امکاناتو ډیر ځواک و رځنېدلې و. پانګه والو طبقو ستر ستر صنعتي او تجارتي مرکزونه جوړ کړل او دغه مرکزونه

بالاخره په لویو لویو ښارونو بدل شول. د کلیو او بانډو څخه په سلونو زره او یا په میلیونو انسانان دغې لورې ته د کار موندلو له پاره وروځول شول او هملته راټول او ځای په ځای کړل شول. ژوند کول ترډیره حده پورې سخت شو. کور، کالي او خوراک او څښاک او د ژوند په ټولنوړو اړتیاو باندې اور لگیدل پیل شو. او دا ټول، څه د تمدن په برکت او څه د پانگه والو په هڅو ترسره شول. د عیش او عشرت بې شمیره نور وسایل هم د ژوندانه په اړتیاو کې ورداخل کړل شول. خو پانگه وال نظام د دولت ویش په داسې ډول ونه کړ چې دهغې په واسطه د دغې ټولو اسانتیاوو د لاسته راوړلو وسایل هم په همدغه پیمانې خلکو ته ور ورسېږي. پانگه وال نظام هومره اقتصادي وسایل د عام ولس په واک کې ورنه کړل دکومو دلاس ته رارولو له پاره چې هغوی ښارونو ته راغلي وو، ترڅو د ژوند لمرنۍ اړتیاوې لکه (کور، کالي او ډوډۍ) پرې په اسانۍ سره ترلاسه کړي. دهغې زیښاک یا استثمار پایله دا شوه چې په میړه باندې ښځه او په پلار باندې خپل بچیان یو دروند بار وگرځید. هر چاته د خپل ځان ساتل ستونزمن شول. اقتصادي حالات تردې ځایه خراب شول چې هر وگړې پخپله خپل ځان و ساتي. ځوانو، واده شوو او کونډو ښځو ته په خپله د رزق د پیدا کولو له پاره دکوره وتل ورپېښ شول. او بیا چې کله د دواړو صنفونو ترمنځ د اختلاف مواقع او فرصتونه نور هم زیات شول او دهغې فطري زیښې هم را منځته شوې، نو د همدغې وگړیزې ازادۍ تصور او د اخلاقو نوې فلسفې، پلرونو، لونیو، خویندو، وروڼو، میړونو او ښځو ته دا ډاډینه ورکړه چې د ویرې او خوف کومه پراوه ونه ساتي. څه چې کیږي ډیر ښه کیږي. دا را پرزیدل نه دي بلکه پورته والې (Emancipation) دي، دا بد اخلاقي نه بلکه د ژوند نه خوند اخیستل دي. په کومه کنده کې چې پانگه وال تاسې ورغورځوي هغه دوزخ نه دي بلکه جنت دي جنت.

پانگه واله ځان غوښتنه:

بیا خبره په دې پولو کې هم را تاوه نه شوه، د وگړیزې ازادۍ په کوم آند چې د دې پانگه وال نظام بنسټ ایښودل شوې وهغه نظام وگړي ته د هرې شونې لارې څخه د پانگې د پیدا کولو بې قید او شرطه اجازه ورکړه. دا اخلاقو دې نوې فلسفې هره هغه طریقه حلاله او پاکیزه وگرځوله چې دهغې په واسطه پانگه او شتمني ترلاسه کړل شي که څه هم د دې لارې دهغه شتمنیدل د نورو ډیرو وگړو په له منځه تللو منتج شي. په همدې ډول د تمدن ټول نظام په داسې یوې لارې جوړښت وموند چې د ټولنې له خوا وگړي له هراړخه ساتل کیدل خو برعکس د وگړي د خپل غرضیونه ټولنه په هیڅ ډول خوندي نه وه. خپل غرضه وگړو ته په ټولنې د سپریدو ټولې لارې پرانستې وې. هغوی ټولې انساني بې بسی نابسامانۍ را ټولې او هغه یې دخپلو شومو اغرضو د (Exploit) استثمارولو له پاره دنوو لارو په څیر استعمالولې. د نمونې په توگه: یو سړي راپورته کیږي او دخپل جیب د ډکولو په خاطر یو زیات شمیر وگړي د شرابو په تلیپاتې ناروغۍ ککړوي، هیڅوک نه شته چې ټولنه د دغه ساري ناروغتیا له جرايمو څخه وژغوري. بل راپورته کیږي او په نړۍ کې د سود خوړلو جال خپروي، هیڅوک نه شته چې دغه وینې زیښونکې «ژوره» د خلکو د وینې د څښلو څخه لرې کړي. بلکه برعکس ټول قوانین د همدغې وینې څښونکې ژورې د گټو د ساتنې په خاطر جوړېږي ترڅو هیڅوک ورڅخه یو څاڅکی وینه هم خوندي نه کړای شي. درېیم راپورته کیږي او هغه د قمار او جوارۍ عجیبې لارې پرانیزي. ان ترې دي چې د تجارت هیڅ یوه څانگه هم د قمار او جوارۍ د اغیز څخه خالي نه پریږدي. هیڅوک نه شته چې د دې وبايي خپریدونکې ناروغۍ څخه د انسان اقتصادي ژوند خوندي وساتي. د وگړیزې ازادۍ، سرکښۍ، بغاوت او دښمنۍ په

دې کرغېرن وخت کې دا شوني نه وه چې د خپل غرضو او گټه پالو انسانانو نظر د انسان په دې سترې او ډيرې زياتې ناتوانۍ «شهوت».....باندې پری نه وځي ، دکومي د راپارولو له لارې يې چې ډيرې گټې ترلاسه کولای شوی . په دې توگه د انسان ددې کمزورتيا او ناتوانۍ څخه گټه پورته کړای شوه . د تياتر ، نڅا ، او گډا په ځايو د فلم جوړونې په مرکزونو او کې د ټولې راکړې ورکړې اساس همدا «شهوانيت» وگرځيد . د حسينو او بنيایسته بنځو څخه کار اخيستل پيل شول . هغوي بايد زياتې لوڅې او په زياته را پارونکې توگه دخلکو مخ ته را وړاندې کړی . او په همدې توگه دخلکو شهواني ځواک څومره چې کولای شي را وپاروي او دهغوي په جیبونو ډاکه واچوي . ځيني نورو خلکو بيا بنځې په کرایه د چلولو تجارت پيل کړ او د قحبه ځايونو (زنا ځايونو) دندې ته يې توجه وکړه او دا کاريې د يوې منظمې بين المللي تجارتي دندې تر پولو پورې ورساوه ، ځينو نورو وگړو د بنکلا او آرايش عجيب عجيب سامانونه را وويستل او هغه يې بڼه خپاره کړل ترڅو د بنځو پيدايښې بنيایست ته نوره هم وده ورکړي او د لیونتوب تر پولو يې ورواړوي او په دې ترتيب په دواړو لاسو دخلکو جیبونه لوټ او دهغوي دولت را ټول کړي .

ځينو نورو وگړو بيا د لباس نوې شهوت پاروونکې او لوڅ فيشن را وويست . بنکلي بنځې يې په دې خاطر و گمارلې چې دغه راپارونکې لباس واغوندي او په ټولنه کې وگرځي ترڅو له يوه اړخه ځوان کول ځانته متوجه کړ او تر څنگ يې په نورو ځوانو نجونو کې ددې لباس د اغوستنې شوق را پيدا کړي او په دې ترتيب د نوو فيشن کاليو جوړونکو د تجارت له پاره د ودې بڼه زمينه برابره شي . ځيني نورو بيا دلوڅو عکسونو خپرول او د فحش مضامينو ليکل يې خپل ځانته د پيسو د پيدا کيدو وسيله جوړه کړه او په دې ترتيب يې عام ولس داخلاقي جذام او ناسور مرض په ناروغتيا ککړ او دخپلو جیبونو ډکول يې پيل کړل .

په کلار کلار نوبت تردې ځايه را ورسيد چې د تجارت هيڅ څانگه د شهوانيت ددې عنصر څخه خالي پاته نه شوه . که د تجارتي راکړې ورکړې ، اعلاناتو او اشتهاراتو ته ځير شئ نو و به وينئ چې د بنځې لوڅ او يا نيم لوڅ عکس د هغې يوه نه بيليدونکې برخه گرځيدلې . ان تردې چې د بنځې پرته اعلان ، اعلان نه گڼل کيږي . هوټل ، رستورانټ ، شوروم (Show Room) ، او هيڅ ځای به داسې پيدا نه کړئ چې هلته بنځه ددې غرض په خاطر نه وي ساتلې شوې چې نارينه دې دهغې په لور را جذب کړل شي . بې وزله ټولنه چې هيڅ ساتونکې نه لري يوازې د يوې لارې دخپلو گټو ساتنه کولای شي او هغه دهغوي خپل اخلاقي آند دې . کولای شي دهمدې آند په واسطه دغه حملې په شا و تمبوي . او ددغه شهوانيت څخه ځان وژوغوري . خو پانگه وال نظام په داسې خامو بنسټونو نه دې ولاړ چې په دې اسانۍ به دهغې د حملې مقابل وکړل شي . هغه د خپل ځان سره يوه مکمله فلسفه او يو شيطاني لښکر لري چې داخلاقي نظرياتو په ويجاړتيا او له منځه وړلو کې پوره پوره اغيز لري . دقاتل کمال همدا دې چې دکله چې چا د وژلو پسې ځي نو هغه په خپلې خوښې او رغبت سره وژلو ته تيار کړي .

د جمهوري نظام سياست :

غم او مصيبت په دې ځاي هم پاي ته نه رسيږي . ددې نه اخواد ازادۍ همدغې آند او فکر په غرب کې جمهوري نظام را وزياوه . او بيا همدغه نظام دپورتنی اخلاقي انقلاب د سرته در رسولو يوه ځواکمنه وسيله وگرځيده .

دنوي جمهوريت بنسټيز اصل دادې چې خلک په خپله ځان حاکمان ګڼي او د ځان له پاره پخپله قانون جوړه وي. هر ډول قوانین چې غواړي ځانته یې جوړ کړي او کوم قوانین چې نه غواړي نو دخپلې خوښې مطابق یې اصلاح کړي او یا یې له منځه یوسي. دهغوې د پاسه کوم داسې ځواک نه شته چې د انساني کمزورتیاو نه پاک وي د کوم په اطاعت کولو چې انسان د بې لارۍ څخه خوندي پاته کیدای شي. دهغوې سره داسې کوم اساسي قانون هم نه شته چې تل پاتې وي او د انسان د لاس وهنې څخه پاک پاته شوي وي او اصول یې د هر ډول اصلاح او ترمیم څخه پورته وي. دهغوې سره داسې معیار هم نه شته چې د سېهي او غلط د بیلټون له پاره پیمانې و ګڼل شي او د انسان غوښتنو او هوا او هوس سره بدلیدونکي نه وي، بلکه ازاد او ثابت وي. ددې ډول جمهوریت نوي آند انسان بلکل خپلواکه او غیر مسؤل ګرځولې او دخپل ځان له پاره یې پخپله شارع کړې او د هر ډول قانون جوړونې حق یې د پریکړې د رایې پورې اړوند کړې دي.

دا څرګنده ده چې هر چیرې چې د ټولنیز ژوند ټول قوانین د عمومي فکر تابع وي او چیرې چې حکومت ددې نوي جمهوریت غلام وي نو هلته بیا قانون او سیاسي ځواکونه ټولنه د هیڅ ډول اخلاقي فساد څخه نه شي ژغورلې. بلکه ژغورل خو پریږده چې هغه پخپله د ټولنې په تباهي او بربادۍ کې ونډه اخلي. د عمومي رایو د هر بدلون سره سم قانون هم بدلېږي، د حق، خیر او اصلاح هیڅ معیار ددې نه پرته بل نه وي چې ووت او رایې د چا پریکړې زیاتې دي. نو که یوه خبره او وړاندیز که څه هم هغه ډیره ناپاکه وي خو په عام ولس کې یې منښت پیدا کړې وي او د سلو څخه یو پنځوس ووتونه یوسي نو هغه د وړاندیز د درجې څخه پورته کیږي او د قانون او تشرع درجې ته رسیږي. ددې بدترینه نمونه د المان د نازی دور څخه پخوا یوه پیښه ده. په هغه وخت کې د جرمني یوه ډاکټر ماګنوس هرشفیلډ (Magnus Hirsch Feld) چې د نړۍ د جنسي اصلاح (World League of Sexual Reform) د غونډې رئیس هم پاته شوی د لواطت په حق کې شپږ کاله پرلپسې مبارزه وکړه، تردې چې د جمهوریت په واسطه یې دغه حرام کال حلال کړ او د جرمني پارلمان د زیاتو رایو په واسطه دا پریکړه وکړه چې اوس دا فعل (لواطت) په دې شرط چې د دواړو خواو په خوښه تر سره شي جرم نه ګڼل کیږي او د مفعول د کوچنیتوب په صورت کې دهغې کوم پالونکي دهغې قانوني اجازه ورکړې وي.

قانون د جمهوریت د غلامۍ په ترسره کولو سره کمزورې شوې دهغې د اوامرو تابعداري کوي خو که چیرې په تنبلی سره کوم کمښت چې د غلامۍ په تکمیل ترې پاته کیږي نو هغه د حکومت اداري پرزې پوره کوي. هغه وګړي چې ددغه جمهوري حکومتونو دندې پر مخ بوزي هغوې د قانون نه د مخه د هغو لیکنو او دهغو اخلاقي فلسفو او دهغو عامو میلاناتو اغیز مني چې دهغوې په شا وخوا خپرې شوې. دهغې په اساس هر هغه بد اخلاقي په رسمي توګه منل کیږي چې رواج یې عام شوې وي. که څه هم هغه تر اوسه د قانون له مخې ممنوع و خو د عملي نفاذ څخه یې پولیس او قضا دواړه ځان ژغوري او په دې ترتیب هغه د حلال درجې ته رسیږي. د نمونې په توګه د حمل د اسقاط معاملي ته توجه وکړئ. دا په غربي قوانینو کې تر اوسه پورې ممنوع دې خو هیڅ داسې هیواد نه شته چې هلته دهغې په ډانګ پیلې ارتکاب نه وی شوې. په واده شوو ښځو کې لږ تر لږه پینځه ویشت په سلو کې داسې دي چې یا خو پخپله اسقاط کوي او یا د کوم فني وګړي تر سترګو لاندې. په ناواده شوو ښځو کې ددې تناسب د واده شوو ښځو نه ډیر زیات دي. په ځینو ځایو کې د حمل د اسقاط کلبونه جوړ شوي چې ښځې ورته او نیز فیس ورکوي. تر څو د اړتیا په وخت کې ترې د یوه پوه وګړي خدمات تر لاسه کړای شي. په لندن کې یو زیات شمیر (نرسنګ هوم) جوړ شوي چې زیات شمیر ناروغان یې هماغه دي چې د حمل اسقاط یې کړي وي.

(په دې هکله پروفیسو جوړه په خپل کتاب «Guide to Modera Wickedness» کې ډیر حقایق خپاره کړي دی ، د نورو زیات پوهاوی په خاطر هلته مراجعه وکړئ).
خو ددې سره د انگلیس په قانون کې د حمل ضایع کول جرم لیکل شوې دي.

حقایق او شواهد :

اوس غواړم خپله خبره و غځوم او و خیرم چې دغه درې واړه شیان یعنې نوې اخلاقي آندونه ، مدني پانگه وال نظام او سیاسي جمهوري نظام درې واړه یو ځای په څه ډول ټولنیز اخلاق او د ښځې او نارینه ترمنځ جنسي اړیکې اغیزمنې کوي . او په حقیقت کې دهغې څخه څه ډول پایلې را ولاړېږي . څرنگه چې تراوسه پورې ما ډیر د فرانسې نوم اخستې ، ځکه چې دهمدغه ځایه د دغې غورزنگ پیلامه شوې وه نو په همدې خاطر زه غواړم په خپل څېړنه کې د فرانسې ټولنه د شاهد او گواه په ډول را وړاندې کړم .

[ما په دې هکله ډیر معلومات د فرانسې د یوه ستر پوه پول بیرو (Paul Bureau) د کتاب (Towards Moral Bankruptcy) څخه چې په ۱۹۲۵ زیږدیز کال کې په لندن کې خپور شوې ، ترلاسه کړي دي.]

د اخلاقي احساس بې کاره کیدل :

په مخکینو پاڼو کې چې د کومو افکارو یادونه وشوه دهغې د خپرولو لمړنۍ اغیز دا و چې په صنفی کړو وړو کې د خلکو اخلاقي احساس مفلوج (شل) پاته شو . شرم ، حیا ، غیرت او شرافت ورځ په ورځ د ترې تم کیدو په لور روان و . دنکاح او بدکاری تمیز له منځه ولاړ او زنا یو پاک عمل و گرځید ځکه اوس هغه خلکو ته داسې کوم عیب نه ښکاري چې پټ یې کړي .
د نولسمې پیړۍ تر نیمایي بلکه تر اخره پورې د عامو فرانسویانو په اخلاقي آند کې یوازې همدومره بدلونونه راغلل چې د نارینه و له پاره زنا بلکل یو معمولي او فطري عمل گڼل کیده . مور ، پلار به د خپلو ځوانو زامنو خپل سړي (په دې شرط چې هغه د خبیثه ناروغیو سبب و نه گرځي او یا د پولیسي قوانینو خلاف عمل و نه کړي) په خوښۍ سره زغموله . بلکه که هغه به په مادی توگه گټوره وه نو په هغې به یې خوښې هم ښووله . دهغوی په فکر د نکاح پرته د کومې ښځې سره اړیکې کوم عیبجن کار نه و . داسې نمونې هم شته چې مور و پلار خپل ځوان زامن په خپله هڅولی چې د کومې اغیزمنې او مالدارې کورنۍ د ښځې سره اړیکې ټینګ کړي او خپله را تلونکې ددې لارې روښانه کړي . خو تر دې وخته پورې د ښځې په هکله فکر ددې نه ډیر توپیر درلود . ځکه چې د ښځو عصمت په هر حال یو ارزښتناکه متاع گڼل کیده . هماغه مور و پلار چې د خپل ځوان زوی خپل سړي یې د ځوانۍ یو ترنګ گانه ، خو د خپلې لور په لمن یې داغ هم نه شو زغملي . لکه څنګه چې بد کاره سړي بې عیبه گڼل کیده بد کاره ښځه هغسې بې عیبه نه گڼل کیده . د فاحشو ښځو یادونه به په پوره ذلت سره کیده . په همدې توگه د ښځې او نر ترمنځ اخلاقي مسؤلیتونه هم برابر نه و .
د میړه بد کاري زغم کیده خو د ښځې بد کاري ډیر معیوب او کر غیرن عمل گڼل کیده . د شلمې پیړۍ په راتلو سره دا حالت بدل شو . د ښځو د ازادۍ غورزنگ چې د ښځې او نر د اخلاقي برابری په خاطر کومه شپیلۍ ووهله دهغې اغیز داشو چې خلکو د ښځو بد کاري هم د عیب نه داسې پاک کار و گانه لکه څنګه یې چې د نارینه و گانه او دنکاح پرته د کوم سړي سره د ښځې اړیکې ټینګیدل کوم داسې فعل پاته نه شو چې دهغې عزت او شرافت ترې زیانمن شي .
پول بیرو (Paul Bureau) لیکي چې :

[نه يواځې په لويو لويو ښارونو کې ، بلکه د فرانسې په کليو او بانډو کې هم ځوان نسل دا اصول مني چې که چيرې مونږ پاک نه اوسو نو دخپلې کوژده شوې څخه هم بايد د پاکۍ او عفت اميد ونلرو . په برگندي ، بون او نورو سيمو کې اوس دا يوه عامه خبره ده چې يوه نجلی د واده تر مخه زياتې «دوستۍ او انډيوالۍ» کولای شي او د واده په وخت کې دخپل زلمي څخه دخپل پخواني ژوند د پټولو هيڅ اړتيا نه لري. د نجونو نژدې خپلوان هم د نجونو په بدلمنۍ باندې کوم خجالت نه باسي. هغوی دهغې د دوستيو يادونه په خپلو غونډو کې داسې کوي لکه څوک چې د لوبو او يا ورځنې ژوند به هکله خبرې کوي.]

[د واده په وخت کې يوازې دا نه چې مير ه دخپلې ښځې د تير ژوند په هکله معلومات لري بلکه دهغې هغه ټول دوستان هم پيژني چې هروخت به يې دهغې د جسم څخه خوند اولذت اخيست. دا هڅه کوي چې څوک دا گمان هم ونه کړی چې گویا هغې ته دخپلې نوې ښځې په کړو وړو څه ډول نيوکه شته]

مخته ليکي چې:

«په فرانسه کې د منځنۍ درجې د زده کړو خاوندانو کې دغه حالت په زښته زياته توگه ليدل کيږي. اوس په هغې کې کوم غير معموليت نه دې پاته چې دکومې ښه کورنۍ روني انډي نجلۍ چې په کوم دفتر يا تجارتي مرکز کې کار کوي او په ښه ټولنه کې ناسته پاسته لري دکوم ځوان سره اشنا شي او دهغې سره يو ځای واوسي. اوس دې ته بلکل اړتيا نه شته چې هغې دې په خپل منځ کې واده وکړي ، ځکه چې دواړه د واده پرته ژوند ته د لمړيتوب حق ورکوي. او دا په دې خاطر چې د دواړو د زړونو د لگيدو او بيا وروسته دبيليدو او په بل کوم ځای کې د زړه د لگيدو ازادي ورته په برخه وي. په ټولنه کې دهغې اړيکې به همدغه ښه ټولو ته روښانه وي. نه يې هغې خپله دخپل ځان په هکله د پټولو هڅه کوی او نه نور دهغې په دغسې ژوند کې څه بدې احساسوي. په لمړيو وختو کې دغه تگلاره په فابريکو کې کارکوونکو وگړو پيل کړه مگر اوس دا خبره په روڼ آندو او پورته طبقو کې عامه گرځيدلې ، او په ټولنيز ژوند کې يې همغسې ځای نيولې لکه څنگه يې چې تر مخه په نکاح کولو کې نيولې و. (۹۲-۹۴ مخونه)»

دغه ډول ملگري اوس پرته له کومې ستونزې منل کيږي. د فرانسې د پوهنتون د قانون استاد «موسو برتليمي (M- Berthelemy)» ليکي چې:

[په کلار کلار ملگري ته همغسې قانونې حيثيت تر لاسه کيږي چې پخوا ښځې ته ورپه برخه و. په پارلمان کې اوس په دې خبرې بحث او څيړنه کيږي ، حکومت دهغې د گټو د ساتلو له پاره هڅه کوي. د يوه عسکر ملگري (معشوقې) ته همغومره نفقه ورکول کيږي لکه څومره يې چې ښځې ته ورکول کيږي. که چيرې عسکر و مړی نو ملگري (معشوقې) ته يې همغومره تقاعد ورپه برخه کيږي څومره چې دهغې منکوحې ښځې ته. په فرانسوې اخلاقياتو کې د زنا د نه معيوب کيدلو اندازه ددې نمونې د يادولو نه په ډيره څرگنده توگه معلوميدای شي چې په (۱۹۱۸ ز) کې د يوه مکتب معلمه د پيغلنوب په وخت کې حامله شوه ، د ښونې او روزنې په ادارې کې د پخوانيو فکرونو خاوندان هم موجود و. هغې لږ څه غږونه پورته کړل او دهغې په دغه کار يې نيوکې وکړې. دهغې په دې نيوکو د معززينو يو هيئت د ښوونې او روزنې ادارې ته حاضر شو او ددغه لاندې درنو دلايلو په وړاندې کولو سره يې د معلمې معامله حل کړه:

د چا په شخصي ژوند کې دخلکو کار څه دې؟

هغې دکوم جرم ارتکاب کړې دې؟

ايا دنکاح پرته مورکيدل ډيره جمهوري لاره نه ده؟

په فرانسوي پوځ کې عسکرو ته دا ښوونه کيږي چې د خبيثه ناروغيو څخه د خوندي پاته کيدو او د حمل د مخنيوي له پاره بايد څه ډول گامونه واخستل شي؟ يعنې دا خبره حتمي ده چې هر عسکر به زنا کوي. په (۱۹۱۹ز) کال د مۍ په درېيمه د فرانسې د (۱۲۷مې) فرقې قومندان د عسکرو په نوم يو پيغام وليکه چې د هغې الفاظ په دې توگه دي:

[داسې بريښي چې په عسکري زنا ځايو نو باندې د ټوپک لرونکو عسکرو د هجوم له امله د سپور او پلې ځواک عسکرو ته ستونزې پيدا شوي. هغوي شکايت کوي چې ټوپکوالو په زنا ځايونو اجاره کړي ده او نور هلته نه ورپرېږدي. د عسکري قواو عمومي قوماندانۍ هڅه کوي چې د ښځو په شمير کې ډيروالي راوړي خو تر څو چې د اشميره زياتيږي ټوپک والاو ته لار ښوونه کيږي چې ډير زيات دننه پاته نه شي او خپلې جنسي غوښتنې دي په بېرته تر سره کړي.]

فکر وکړئ چې دا اعلان د نړۍ د يوه پرمختللي هيواد عسکري قواو د قوماندانۍ څخه په ځانگړي توگه صادرېږي. ددې معني داده چې په اخلاقي توگه د زنا د معيوب گڼل کيدو وهم او ويره هم دهغوي په زړونو او دماغونو کې باقي پاته نه ده. ټولنه، قانون او حکومت ټول ددې آند او فکر څخه خالي شوي دي. د دويمې نړيوالې جگړې څخه لږ پخوا په فرانسې کې يوه مؤسسه په دې خاطر جوړه شوې وه چې هره ښځه چې د خپل چاپيريال، مالي کيفيت او عادي اخلاقو له اړخه هر څنگه وې بايد د يوې تجربې له پاره تياره کړل شي. هر څوک چې د کومې ښځې سره اړيکې ټينگول غواړي هغه دې همدومره وکړي چې دهغې ښځې نوم او ادرس دې وښيي او پنځه ويشت فرانک دې د وړاندې څخه ادارې ته تحويل کړي. دهغې وروسته دهغې ښځې راضي کول د همدغې ادارې کار دي.

ددې د نوملړ (Regester) د ليدلو څخه دا په ډاگه کيږي چې د فرانسې د ټولنې هيڅ داسې طبقه نه شته چې يو زيات شمير خلکو يې په دغه گټه ورتجارت کې برخه نه وي اخيستي، او دا ټوله راکړه ورکړه د حکومت د سترگو لاندې کيده (پول بېرو ۱۴ مخ)

ددې اخلاقي ذلت لنډيز دا دي چې د فرانسې په زياتو ولسواليو سترو ښارونو کې د ډيرو نژدې خپلوانو تر منځ ان ترې چې د پلار او لور او ورور او خور تر منځ د دغه ډول شهواني اړيکو جوړښت کومه ځانگړې پيښه نه بريښي.

(۱) دهغه د عسکري ځواک چې غه حال وي نو تاسې فکر وکړئ چې هغوی کوم هيواد ته فاتحانه داخلېږي نو دهغوي په لاسو د يوه مغلوب ولس په ابرو او عزت به څه څه لوبې نه کيږي دا ددوي له نظره د عسکري اخلاقو معيار دي. خو د قران معيار بيا داسې دي چې وايي «الذين ان مكناهم في الارض اقاموا الصلوة و آتوا الزكاة و أمروا بالمعروف و نهوا عن المنکر و لله عاقبة الامور» [که چيرې مونږ هغوي ته په ځمکه د حکومت واگي په لاس ورکړو نو هغوي بيا د لمانځه او زکات نظام جوړوي او د نيکۍ حکم به کوي او له بدو به منه کوي او د ټولو چارو پاې د الله په لاس کې ده.]

يو هغه عسکر دي چې پر ځمکه پر لاره بد مغزه او دمغروړ په خير گرځي او بل هغه دی چې په دې خاطر يې سر په لاس کې نيولې چې د انساني اخلاقو ساتنه وکړي او نړۍ ته د پاکوالي درس ورکړي. نو ايا انسان دومره ږوند شوې چې ددواړو تر منځ توپير نه شي کولای؟

دبدکاری ډیرښت :

د نړیوالې جگړې تر مخه د فرانسې د هیواد لوی قانون پوه موسیو بیلوت (M. Bulot) په خپل را پور کې د هغو ښځو شمیر چې خپل جسمونه نورو ته په کرایه ورکوي د پنځه لکو څخه زیات ښوولې. خو دهغې ځای د بازار ښځې د هندوستان د لوبې وچې په کسب کړو فاحشو باندې مه قیاسوئ. ځکه چې هغه یو پر مختلې هیواد دې ټول کارونه یې په پوره ظرافت او تنظیم سره په ډیره ښه توګه مخته روان دی. هلته په دې کسب او دندو کې د اعلان او اشتهار څخه ډیره ستره ګټه اخستل کیږي. اخبار، پوست کارډ، ټیلی فون او شخصي بلن لیکونه او... ټولې لارې د اخیستونکو د توجه د را ګرځولو په خاطر استعمالیږي، او ټولنه په دې کار د چا ضمیر او او احساس نه ملامتوي. بلکه دې کار کې چې کومو ښځو ته زیاته سوبه ورپه برخه کیږي نو بیا هغوی دملکې سیاست او اقتصاد په ډګرونو کې او د هیواد د لوړ رتبه خلکو تر منځ د ډیرواک او ځواک خاوندانې وی، دا همغسې پرمختګ دې چې یو وخت د یونان په تمدن کې دغه ډول ښځو ته ورپه برخه شوې و.

د فرانسې د سنا د غونډې یوه غړې (موسیو فرناند دریفوز M. Ferdinand Dreyfus) د اوس نه څو کاله پخوا لیکلې و چې د قحبه ځایو کسب اوس یو انفرادي کسب نه دې بلکه ددې ادارې څخه چې څومره سترې مالي ګټې تر لاسه کیږي دهغې په اساس اوس دغه یو تجارت (Business and organized Industry) او یو منظم کسب ګرځیدلې دې. دهغې د خامو موادو تیاروونکې ایجنټان نور دي. سفري ایجنټان یې جدا دي. ددې تجارت له پاره اوس ستر ستر مارکیټونه موجود دي. ځوانې نجونې او کم عمره نجونې هغه تجارتي مال دې چې هم واردېږي او هم صادرېږي. خو په دې هکله د لسو کالونه د کم عمر و نجونو غوښتنه زیاته ده. پول بیرو لیکي چې:

[دا یو ډیر مضبوط نظام دې چې په ډیره منظمه توګه د معاش لرونکو مسئولینو او کارکوونکو له پلوه پرمخ ځي. د قلم خاوندان او خپروونکې ادارې (Publicist)، خطیبان او واعظان، ډاکټران او قابلې (Mid Wives) او تجارتي سیاحان ددې ادارې اساسي غړي دی او ددې د اشتهار او اعلان له پاره د نوو طریقو څخه کار اخیستل کیږي.]

د فحش ددې مرکزونو تر څنګ په هوټلونو، رستورانونو او ډانس او نڅا په ځایونو کې هم په ډانګ پیلې توګه د قحبه ګرۍ کاروبار کیږي او په ځینو وختونو کې د انتهای تیری او قساوت تر پولو رسېږي. په ۱۹۱۲ زیږدیز کال کې یو ځل د شرقي فرانسې د ښاروالۍ د رئیس په مداخلې سره د یوې داسې نجلۍ ژوند وژغورل شو چې د په یوې ورځې د ۷۲ اخیستونکو سره مخ شوې وه او نور خریداران یې لا تر اوسه په قطار کې ولاړ و. دویمې نړیوالې جگړې ته دا شرف ورپه برخه شو چې د تجارتي قحبه ځایو تر څنګ ئې خیراتي قحبه ځایونه هم پرانستل. د جنګ او جګړې په وخت کې په وطن مینو ښځو د فرانسې د ځمکې څخه د دفاع په خاطر د جنگیدونکو ځوانانو د زړه د خلاصه خدمت وکړ او هغوی ته ددې خدمت په بدل کې له یوه اړخه بې پلاره بچي په لاس ورغلل او له بله اړخه ورته د مقدس جنګ د میندو (War-God Mother) عزتمند لقب ورکړ شو. دا داسې یو حیرانونکی خیال دې چې زمونږ ژبه یې د ژباړې څخه هم عاجزه ده. دې ښځو به منظمه توګه قحبه ګرې پیل کړه او دهغې سره بسپنه کول یو اخلاقي کړنلاره وګرځیده. ورځنیو سترو سترو اخبارونو او په ځانګړې توګه د فرانسې دوه مشهورو تصویرې جریدو فنتاسیون (Fantasion)

او لاوي پاريزان (La Vie Parisienne) د هغوي په لورد نارينه و د توجه په ورگرځولو کې سترولوبولې دې. په ۱۹۱۷ ز کال کې د وروسته ياد شوې اخبار يوه گڼه ددې بنځو په ۹۹ اعلانونو ډکه وه.

د شهوانيت او بې حيايۍ توپان :

د فحش او بدکارۍ دغه ډيرښت او په خلکو کې دهغې منښت چې د کوومو شهواني خپو دراپارولو په پايلو کې منځته راغې هغه د هغو جنسي ليکنو، لوڅو انځورونو، سينما گانو، تيارترونو، دگډا، نڅا او لوڅوالي د هغه ډيرښت پايلې دې چې په ټولنه کې په څرگنده توگه شتون لري. د ځان غوښتنو او گټه پالو پانگه والو يو لوي لښکر د همدې لارې د خلکو د شهواني قوې دراپارولو پسې لگيدلې او ددې لارې څخه اوس خپل کارو بار ته وده ورکوي. ورځني او اونيز اخبارونه، انځوريزې جريدې او مياشتنۍ او نيمه مياشتنۍ مجلې تراخي پولو پورې فحش مضامين او شرمناکه تصويرونه خپروي. او دا ځکه چې د خپرونو د تيراژ د لوړولو د تر ټولو اغيزمنه وسيله ده. په دې کار کې اعلي درجه ذهانت، هوښياري او سيکالوجي په کار اچول کېږي ترڅو ښکار په هيڅ صورت د پنځې څخه ونه وځي. ددې ترڅنگ په جنسي مسايلو باندې ډيرې ناپاکه ليکنې، د ورو رسالو او يا کتانو په شکل کې را وځي چې هر چاپ يې د پښځو سو زرونه زيات وي. ان تردې چې ځينې چاپ ځايونه يوازې او يوازې د همدې له پاره ځانگړې کړل شوي دي او ځينې داسې د قلم خاوندان هم شته چې د همدې لارې د عزت او شهرت مقام ته رسيدلې دي. اوس د فحش کتاب ليکل د هيچا له پاره د بې عزتۍ خبره نه ده. بلکه که کتاب مقبوليت پيدا کړي نو داسې ليکونکې بيا د فرانسې د اکاډومۍ غړی يا لږترلږه د (Corix De Honneus) ورگرځي.

واکمنان دغه ټول حالات په سره سنيه څاري، کله چې ډير د شرم نه ډک څه خپاره شي نو پوليس په ډيره ناخوښۍ سره دهغې پوښتنه کوي خو د پراخه زړه قاضيان دغه ډول مجرمينو ته يوازې يوه انتباه ورکوي. ځکه چې کوم وگړي چې د قضاوت په گډۍ ناست دې هغوي پخپله د دغسې ليکنو څخه خوند اخلي، ان تر دې چې د ځينو قاضيانو قلمونه هم په همداسې کثافت کې ککړ دي. خو که چيرې په اتفاقي ډول کوم قاضي د «پخواني يا زور فکر خاوند» په دې کار د نقد گوته کېږدي نو بيا د قلم خاوندان، اديبان او ټول په دې هکله مداخله کوي او اخبارونه په يوه اواز ليکي چې د ليک اولوست د پرمختگ له پاره ازاده فضا په کار ده او د پخوانيو پيريو په څير د اخلاقي بنديزونو معنې داده چې د لطيفه فنونو په مړۍ منگلۍ ښځي کړل شي. اوس نو ووينئ چې ددې لطيفه فنونو پرمختگ څه ډول صورت نيسي. ددې د خپريدو يوه ستره برخه دهغه لوڅو عکسونو او عملي انځورونو په بڼه ده چې په لکونو البمونه يې تيارېږي او نه يوازې په بارازونو، هوټلونو او د چاپو په ځايونو کې بلکه په مکتبونو او ليسو او پوهنتونو کې هم خپرول کېږي. اميل پوريسي (Emil Poureisy) چې د فحاشۍ د بنديدلو د ټولنې په دريمه غونډه کې کوم راپور ولوست په هغې کې يې کښلې دي چې:

[دا ناپاکه انځورونه د خلکو په حواسو کې ډير سخت توپان او کشمکش را پيدا کوي او خپل بدقسمته اخستونکي داسې جرايمو ته را کارې چې په آند او فکر کې يې هم نه راځي. په ځانگړې توگه په ځوانانو هلکانو او ځوانو نجونو کې دهغې بده اغيزه د حد نه زياته ده. د ډيرو مکتبونو او ليسو حيثيت

دهمدغسې اعمالو په واسطه په اخلاقي او جسماني توگه د تباهي سره مخ شوي په ځانگړې توگه د نجونو له پاره ددې نه زيات غارت کوونکي لوتونکي بل څه نه شي کيداې.

دهمدغې لطيفه فنونو په خدمت کې تياتر، سينما، موزيک ځايونه او قهوه ځايونه ټول فعاله رول ادا کوي. هغه ډرامې چې د فرانسې لوړ پوړي طبقي په پوره علاقې او مينې سره وينې او ليکونکو او تمثيلونکو ته يې افرين او شاباس وايي پرته له شکه ټولې د شهوانيت نه ډکې دي او دهغوې ځانگړتياوې دادي چې هغه کړچار (کريکتر) چې په اخلاقي توگه ډير بد دي هغه په ډيره بڼه توگه تمثيل او د يوه ډير اعلي کړچار (کرکتر) په توگه يې دهغوې تر مخ ږدي.

د پول بيرو دخبرې په اساس: [د (۳۰-۴۰) کالو راهيسې زموږ ډرامه ليکونکي چې مونږ ته د ژوند کوم انځور وړاندې کوي دهغې څخه په ډاگه بنسکاري چې زموږ په ټولنه کې ټولې واده شوې جوړې ځينې دي او د ازدواجي وفارايو څخه عاري دي. يا خو ميره بې عقله دي او يا د بڼې له پاره د ځان بلا. او د بڼې بهترين صفت که چيرې کوم يو وي نو هغه به دا وي چې هروخت د ميره نه زړه بدې او د نورو سره به د دوستۍ په لټه کې وي.]

کله چې د پورته طبقې د تياترونو دغه حال وي نو د عمومي تياترونو او تفريح ځايو به څه حال وي؟ ډير بد اواره خلک چې د کومو کړو وړو، د ژبې دنرمښت، لوڅ توب او فحاشت څخه ډاډ من وي هغه پرته له څه شرم و حيا هلته را وړاندې کوي او خلکو ته د اعلاناتو په واسطه دا ډاډ ورکول کيږي چې هر څه چې ستاسې شهواني تنده ماتوي هغه ټول دلته حاضر دي. زموږ سټيج د تکلف نه پاک او په حقيقت (Realistic) ولاړ دي.

اميل پورې په خپل کتاب کې زيات شمېر مثالونه بيان کړي چې د مختلفو تفريح ځايو څخه يې را ټول کړي او د تهجي د حروفو په پرده کې يې را نغښتي دي. د نمونې په توگه:

«ب» کې د يوې لوبغاړې سندري، خبرې اترې (Monologues) او حرکات په اخري درجه د فحش وو او هغه شاليد چې په پردې باندې مخته راته نو هغه د جنسي اختلاط اخري درجو ته رسیده. د زرو کسانو نه زيات کتونکي موجود وو، چې شرفا هم په کې تر سترگو کيدل. او ټولو د بې هوشۍ په حال کې د افرين او شاباس اوازونه پورته کول.

«ن» کې وړې سندري او دهغې تر منځ وړې وړې خبرې او دهغې سره خوځيدل را خوځيدل د بې شرمۍ انتها ته رسيدلې و. کوچنيان د خپلو والدينو سره ناست، دغه تماشا يې کتله او په پوره جذبي سره يې هرې بې شرمۍ ته لاسونه پرکول.

«ل» د حاضرينو هجوم پنځه ځله زوگ پورته کړ او داسې يوه لوبغاړې يې بيا را وغوښتله چې خپله لوبه يې په يوه ډيره فحشه سندره باندې پاې ته رسوله.

«ر» کې تماشاچيانو بيا بيا د همدغسې يوې لوبغاړې نه غوښتنه کوله چې يو ډير فحش حرکت بيا بيا تکرار کړي. اخر هغې په ناخوښۍ سره وويل، (تاسو څومره بې شرمه ياست نه وينۍ چې په هال کې کوچنيان هم ناست دي) ددې خبرو په ويلو سره يې خپل ځاي پرېښود. دا دومره فحش کار و چې هغه فاحشې يې هم د بيا تکرارولو زغم نه درلود.

«ز» ټولو تماشاچيانو د تماشا نه وروسته په لوبغاړو باندې لاتري و اچوله او دغه د لاتري ټکټ په لس لس سانيم باندې پلور کيده، د هر چا په نوم به چې د کومې لوبغاړې نوم را ووت نو هغه به دهغې سره شپه سبا کوله.

پول بیرو لیکې چې: [دیروخت به په ستيح باندې بلکل لوڅې ښځې راوتلې چې پر وجود به یې د کالیو یو تار هم شتون نه درلود.]

ډولف بریسان (Adolphe Briason) یو ځل د فرانسې په یوه مشهور اخبار (Tamps) کې په دې شیانو احتجاج وکړ او ویې لیکل چې اوس یوازې همدومره پاته دي چې په ستيح باندې د ښځې او نر جنسي عمل وښوول شي. او دا ریښتیا ده چې د فن تکمیل به بیا په هماغه وخت کې تر سره شي.

د حمل د مننه کولو غورځنگ او د (Sexual Science) تش په نامه د جنسي علومو طبي لیکنو هم د بې حیايې او فحش په خپرولو او دخلکو د اخلاقو په خرابولو کې لویه ونډه درلوده. په عمومي غونډو کې دوینا او په مطبوعاتو کې د انځورونو او څیړونکو خبرو کې د حمل او د حمل نه د مننه کونکو الاتو د استعمال د لارو چارو په هکله هغه تفصیلات په ډانگ پیلې الفاظو سره دخلکو په مخ کې بیا نیدل چې د هغې نه زیات بیا هیڅ شې نه پاته کیده چې تشریح یې وشي. په همدې ترتیب په جنسي کتابونو کې تر اخره پورې د بدن تشریح داسې تر سره کیده چې د جنسي کړو وړو په هکله ترې هیڅ پټ نه پاته کیدل. په ښکاره توګه یې په دغه ټولو شیانو د ساینس پرده وغړوله، ترڅو د نیوکو نه پورته وي. بلکه نور هم پرمختګ ورکړي او دغه کار دخلکو د خدمت په نامه یاد کړي. او علت یې دا بیان کړل شى چې مونږ خو خلک په جنسي عمل کې د غلطیو څخه ژغورو. خو حقیقت دادې چې دې لیکنو او دغه ډول ښوونې او روزنې په ښځو، نرو او ځوانانو کې ډیره کاواکه بې حیايې را پیدا کړه او د همدغې په برکت نن نوبت دې ځای ته رارسیدلې چې یوه ځوانه نجلۍ چې په مکتب کې درس وایي او تراوسه د بلوغ مرحلې ته هم نه وي رسیدلې خود جنسي اړیکو په هکله د ومره معلومات لري چې یو وخت واده شوو ښځو ته هم نه و ورپه برخه.

همدا حال د نابالغه تنکو ځوانانو هم دې د هغوی جذبات دوخته مخکې را بیدار یږي په هغوی کې د جنسي تجربې شوق را ولاړیږي او د ځوانۍ مرحلې ته د رسیدو تر مخه خپل ځان د نفس د غوښتنو په غیږ کې ور غورځوي. په داسې حال کې چې د نکاح له پاره یو حد ټاکل شوی خو ددې تجربو له پاره هیڅ حد نه شته. د ۱۲ کلنۍ یا ۱۳ کلنۍ څخه ددې کار لړۍ پیلېږي.

دولس د بربادۍ نښې :

هلته چې بد اخلاقي، نفسي غوښتنې او د جسماني لذت غلامی تردې پولو پورې رسیدلې وي او هلته چې ښځه، نر، ځوان او زوړ، ټول په عیش و عشرت کې دومره ډوب شوي وي چېرې چې انسان د شهوانیت اغیز د خپل حال نه بیرون را باسي نو په داسې ځای کې د ولس د هلاکت او بربادیدو طبیعي اسباب پخپله برابرېږي. نو بیا چې خلک د دغسې (علی شفاعرة من النار) را پرزیدو او راپریوتو په لار د روانو ولسونو لوړه الوتنه گوري نو فکر کوي چې دهغو عیش پالنه د هغوی د پرمختګ تر مخه خنډ شوې نه ده، بلکه بر عکس یې کومک ورسره کړې او دا چې یو ولس هغه وخت د لوړې الوتنې ځای ته رسیږي چې هغوی د لذت او خوند اخستنې هغه پورته پورۍ ته ځان ورسوي. خو دا ډیره غلطه زیښنه ده. هلته چې د تعمیر او تخریب ځواکونه یو ځای مصروف وي او په مجموعي ډول د تعمیر نښې ښکاره په نظر راځي نو هلته بیا تخریبي ځواکونه هم د تعمیرې وسایلو په ډله کې شمیرل دهغو وگړو کار دې چې عقل یې له لاسه ورکړې وي، د نمونې په توګه که یو هوښیار تاجر د خپل استعداد او ذهانت په اساس په لکونو روپۍ گټي. او دهغې تر څنګ هغه په شرابو، جوارۍ او عیاشۍ کې هم ککړ وي، نو تاسې به څومره غلطې وکړئ چې دهغې د ژوند

دواړه اړخونه دهغې د خوشحالي او پرمختګ په وسایلو کې وشمیری. په حقیقت کې دهغې لومړنۍ صفت دهغې د خوښۍ او دویم صفت یې په تخریب کې کار کوي. که چیرې د لومړي صفت په اساس تعمیر جوړښت مومي نو ددې معنې دا نه ده چې دویم صفت (تخریبي ځواک) دهغه په ژوند کې کوم اغیز نه لري. که لږ ژور وگورو نو درک به کړو چې په اصل کې دغه تخریبي قوتونه د دهغې د ذهن او وجود ځواک په کلار کلار خوري. دهغې په زحمت سره گټلې دولت ترې غلا کوي او په تدریج سره دهغې د بربادېو پسې نښتې وی او هروخت ددې انتظار کوي چې کله به پرې اخري حمله کوی ترڅو د تل له پاره یې کار ورفیصله کړي. په دې هکله د جوارۍ یا قمار شیطان هروخت د هغه ټول زیار په یوې ثانیې کې لوټولې او چورولې شي او هغه د همدغې ثانیې انتظار کوي، د شرابو څښلو شیطان د بې هوښۍ په حالت کې په دهغې داسې یوه غلطې کولې شي چې په هغه سره یې د هرڅه خلاص کړي. د بدکاری شیطان هم همداسې په مورچل کې ناست وي چې هغه هروخت د ځان په وژلو یا د بل په وژلو د تباهی په کنده کې ورټیل وهي. نو ایا تاسې گمان کولې شئ چې دداسې سترو سترو شیاطینو په پنجو کې د راگیر انسان د پرمختګ به څه حال وي؟

په همدې ترتیب یو ولس درواخلی، هغه د تعمیری ځواکونو په بنسټ پرمختګ کوي خو د صحیح لارې د نه میندلو په صورت کې د څو قدمه مخې تګ وروسته پخپله خپل ځانته تخریبي وسایل برابروي. تر یوه وخته پورې تعمیری ځواکونه په خپل قوت سره دهغې د مخکې تللو هڅه کوي. مګر ددې سره سم تخریبي ځواکونه دهغې د ژوند قوت دهغې د وجود په داخل کې د لرګي د واینه د چینجو په ډول له منځه وړي، تر هغې پورې چې دهغې منځ دومره دخالي کړي چې یوه ناڅاپي پیښه دهغې د عظمت ځلې د ځمکې سره ځمکه کړي. دلته مونږ په لنډه توګه د هلاکت او بربادیدو د هغو سترو سترو عواملو او لاملونو یادونه کوو چې دفرانسې د ولس غلط اجتماعي نظام دهغوی له پاره را پیدا کړي:

د جسماني ځواکونو ځورنې:

د شهوانیت ددې تسلط لومړنۍ پایلې دا شوې چې د فرانسويانو جسماني قوتونه ورو ورو د تنزل او ځورنې په لور روان شول. د فرانسې د ولس اعصاب د تلپاتې هیجانونو په پایلو کې کمزوري شول. د بدني غوښتنو غلامي په هغوی کې د زغم ځواک ډیر زیات کمزوري کړ او د خبیثه ناروغیو توپان دهغوی په روغتیايي حالت ډیر بد اغیز وکړ.

د شلمې پیړۍ په پیل کې یې حال دا و چې د فرانسې عسکري قومندانانو هر کال د نوي عسکري خدمت کوونکو د غوره کولو له پاره د وضع کړل شوو جسماني شرایطو کې کمښت راوست. ځکه چې په ځوانانو کې دا هلیت هغه لومړني معیارونه ورو ورو کمیدل. دا د ترمامیتر په توګه یوه ښه پیمانه ده چې مونږ ته څرګندوي چې د فرانسوي ولس بدني ځواکونه په تدریجي ډول د ځورنې او تنزل په لور روان دي او خبیثه ناروغتیاوې ددې تنزل یو مهم سبب دي.

د لومړنۍ سترې جګړې په لومړنیو دوو کالو کې چې یوازې د سوزاک د ناروغۍ له امله چې کومو عسکرو ته په شفا خانو کې د داخلیدو له پاره پانې ورکړل شوې وې دهغوی شمیره (۷۵۰۰۰) کسانو ته رسیدله. یوازې په یوه منځنۍ درجه عسکري قشله کې نژدې (۲۴۲) کسه عسکرو په دغه خبیثه ناروغۍ ککړ وو. اوس یوې خواته د وخت دا حساس پړاو ووينئ چې د فرانسې ولس د ژوند او مرګ په کشمکش کې اخته و او دخپل وجود د پایښت له پاره یې ددې عسکرو په خپله خاوره څاریدو ته اړتیا درلوده، یوې یوې روپۍ.

ډير ارزښت درلود. د وخت، ځواک او وسايلو ډيره برخه بايد د هيواد څخه په دفاع کې مصرف شوې وای خو له بله اړخه د دې ولس ځوانانو ته وگورئ چې څومره زړه وگړي د دې عياشۍ په اساس نه يوازې دا چې څو مياشتې بيکاره پراته و بلکه دخپل قوم دولت او وسايل يې په دغه ارزښتناکه وخت کې په خپل علاج باندې لگول.

د يو فرانسوي ډاکټر (Dr.Laredde) وينا ده چې په فرانسه کې هر کال د سوزاک او دهغې نه درې پيدا شوو ناروغيو له امله (۳۰۰۰) کسان مړه کېږي. دا يوازې د يوې خبيثه ناروغۍ حال دې په داسې حال کې چې د خبيثه ناروغيو لړليک په يوه ناروغۍ نه رالښيږي.

د کورني ژوند برباديدل:

ددې کاواکه شهوانيت او خپل سړۍ د عام رواج موندلو په بنسټ د فرانسې په ولس يو بل مصيبت راغې او هغه د کورني نظام برباديدل و.

کورني نظام د ښځې او نر ترمنځ د هغو تلپاتې اړيکو له مخې جوړښت مومي چې نوم يې نکاح ده. ددې اړيکو په بنسټ د وگړو په ژوند کې سکون، ارامتيا، استقلال او ثبات را پيدا کېږي او همدغه نکاح دهغوي وگړيز ژوند په ټولنيز ژوند بدلولي. د انتشار او گډوډيو ميلان تر پښو لاندې کوي او انسان د تمدن له پاره د يوه ښه خدمتگار په څير وړاندې کوي. د همدغې نظام په چاپيريال کې د مينې، محبت، امن او ايتار پاکه او پاکيزه فضا را پيدا کېږي چې په هغې کې په نوو نسلونو کې سهې اخلاق، سهې روزنه، ښه تعميرې خوې او خاصيت وده کوي. خو کله چې د نر او ښځې د ذهن او فکر څخه د نکاح آند او فکر بلکل لرې کړل شي او د هغوي ترمنځ جنسي اړيکي يوازې او يوازې د شهوانيت د جذبي د مړه کولو څخه اخوا بله کومه موخه او هدف ونلري نو بيا هلته داسې نظام جوړښت نه شي موندلې او که جوړ هم شي پايښت نه مومي. ځکه چې هلته په ښځو او نرو کې دا صلاحيت بلکل پاته کيدای نشي چې د ازدواج د مسئوليتونو، حقوقو او فرائضود اخلاقي پولو بار په خپلو اوږو پورته کړي. دهغوی د ذهني او اخلاقي کيفيت او څرنگوالي اغيز داسې وي چې د هر نسل روزنه د بل څخه خرابه پر مخ ولاړه شي. په وگړو کې ځان غوښتنه او خپل سړي تر دې ځايه وي چې د تمدن شيرازه د يوې مخې خوره وړه کړي په خلکو کې تلون او ښکته پورته کيدل دومره ډير شي چې په کورني سياست او بين المللي اړيکو کې هم ثبات د لاسه ورکړي. د کورني سکون نه پيدا کيدو له امله د وگړو ژوند ورځ په ورځ تريخېږي او يو تلپاتې اندېښنه دهغوي ارامتيا او سکون د تل له پاره له منځه وړي. دا د نړيوال جهنم هغه عذاب دې چې انسان دخپلو احمقانه او بې عقله لذت غوښتنو په اساس په کې ځان پخپله را نغاړي.

په فرانسه کې هر کال په منځنۍ توگه په زرو کې يوازې (۷ يا ۸) ښځې او نر د واده له لارې خپلې اړيکې جوړوي. دا سلنه دومره کمه ده چې هر څوک ترې دا اندازه کولای شي چې څومره خلک د واده نه پرته په خپلو کې سره ژوند کوي. بيا نو دومره کوچني شمير چې نکاح کوي دهغوي څخه ډير لږ داسې خلک دي چې په پاک لمنۍ سره ژوند تيروي او د پاک اخلاقي ژوند په نيت نکاح کوي. خو د همدې يوې موخې نه اخو نورې شونې موخې هم دهغې مخې ته پرته وي. ان تردې چې د همدې موخو څخه يو دا وي چې د واده ترمنځه چې کومې ښځې کوم ناجايز کوچني زيږولې وي هغه هم دنکاح په کولو سره جائز وگڼل شي. لکه چې پول بيرو ليکي:

[د فرانسې د کارگرانو د طبقي يا (Working Class) حال دادې چې د نکاح نه مخکې ښځه دخپل کیدونکې میره څخه دا وعده اخلي چې دهغې (پخوانې نا جایز اولاد به) خپل اولاد گڼي].

په (۱۹۱۷) کې د (Seine) په محکمه کې یوې ښځې دا وینا وکړه چې «ما دواوه په وخت کې خپل میره په دې خبر کړې و چې ددې واده څخه زما موخه داده چې د نکاح تر مخه چې د ازادانه اړیکو له شتون له مخې زما څه کوچنیان پیدا شوي هغه ټول حلال او جایز و گڼل شي. پاته شوه دا چې زه دهغې سره کورنۍ ژوند وکړم نو دا کار نه هغه وخت زما په ذهن کې و او نه اوس شته. په دې اساس په کومه ورځ چې مونږ واده وکړ په هماغه ورځ په پنځه نیمو بجو زه دخپل خاوند نه بیرته جلا شوم او تر نن ورځې پورې مې بیا ورسره نه دې کتلې او دا ځکه چې زه د واده د مسؤلیتونو د پورته کولو نیت او اراده نه لرم.»

د فرانسې د یوې مشهورې فاکولتې مدیر د پول بیرو په حواله ويلي چې عموماً ځوانان په نکاح کولو کې یوه موخه لري او هغه دا چې په کور کې دې هم یوه وينځه خادمه ولري. لس دولس کاله هغوې هرې لورې ته د مزد او عیاشیو څخه ستومانه راگرځي بیا داسې یو وخت راځي چې ددې بې بندوباره او خپل سړي ژوند څخه ستړتیا احساسوي نو بیا دیوې ښځې سره واده وکړي ترڅو د کور سکون او آرام هم تر یوه حده پورې ترلاسه کړای شي او تر څنګ یې زادنه شوق هم د لاسه ور نه کړي.

په فرانسه کې د واده شوو ښځو سره زنا کول کوم ناوړه او کرکجن عمل نه دې. که څوک د نکاح کړې ښځې تر څنګ بله ملګرې (معشوقه) هم ولري نو هغه ته ددې خبرې د پټولو اړتیا نه شته او ټولنه دغه کار یو معمولي او متوقع کار گڼي. په دې حالاتو کې نکاح دومره کمزورې ده چې په وړو وړو خبرو ماتیري او له منځه ځي. ډیر وختونه دهغې عمر د څو گړیو څخه ډیر نه وي لکه چې د فرانسې یو معزز وگړی چې څو ځله یې د وزارت منصب هم سنبال کړې د خپل واده پنځه ساعته وروسته یې دخپلې ښځې طلاق واخیستل. داسې کو چنی. کو چنی. خبرې د طلاق او جدا کیدو سبب کیږي چې په اوریدو یې انسان ته خدا ورځي. دنمونې په توګه که ددواړو څخه یو په خوب کې خراتې کوي یا یو دبل سپې نه خوښوي [او یا یو دبل د تلویزن پروگرام نه مراعاتوي] نو دا هم د طلاقو سبب کیدای شي. د سین (Seine) محکمې یو ځل په یوه وار او په یوه تاریخ (۲۹۴) نکاح گانې ماتې کړې کله چې په (۱۸۴۴ ز) کال کې د طلاقو نوې قانون جوړ شو (۴۰۰۰) جوړې طلاقي شوې په (۱۹۰۰ ز) کال کې د اشمیره تر اوه نیم زرو او په (۱۹۱۳ ز) کې (۱۲ زرو) او په (۱۹۳۱) کې (۲۱ زرو) جوړو ته ورسیده.

نسل وژنه :

د کوچنیانو پالنه د یو لوړ اخلاقي نظام کار دې چې پرنفس کنټرول، د نفسي غوښتنو پریښودل، د سختیو او زیارونو ګالل او د ځان او مال څارول دې. ځان غوښتي، نفس پاله خلک چې د وگړیز ژوند او حیوانی فطرت آند پرې سپور وي د داسې خدمت د تر سره کولو له پاره هیڅ کله هم نه تیارېږي.

د اوو (۷) کالو راهیسې په فرانسې کې د حمل د منعې په هکله پوره پوره تبلیغات کیږي. د همدې پر پاڅنه په اساس د فرانسې هر وگړې، ښځه او نر دهغو ټولو تدابیرو څخه پوره پوره خبر دي چې انسان ددې وړ گړځی چې د جنسي فعل او دهغې څخه دلذت اخیستو سره سره بیا هم د حمل د ثبات، استقرار او د نسل د تولید مخنیوی وکړي. هیڅ کلې، بانډه او یا ښار نه شته چې هلته د حمل څخه د مخنیوی ادویات او وسایل نه وي ور رسیدلي، او هر سړې ترې نه وي گټور شوې. د دې پایلې داشوې چې نه یوازې د ازدې لارې د شهوت

پوره کونکو وگړو بلکه د واده شوو جوړو ترمنځ هم دغه ډول تدبيرونه استعمال شي. ځکه چې د هرې بنځې او سرې دغه غوښتنه وي چې د هغوي ترمنځ کوچنې ، يعنې هغه بلا چې د هغوي د ژوند ټول لذت له منځه وړي په هيڅ توگه پيدا او د هغوي د اخلاق سبب و نه گرځي. په فرانسې کې چې د پيدايښت کچه په کومه اندازه ورځ په ورځ کمښت مومي دهغې له رويه پوهان دا گومان کوي چې د حمل د مخنيوي ددغې وبايي ناروغتيا په اساس لږ تر لږه د شپږو لکو انسانانو پيدايښت درول کيږي. ددې ټولو تدبيرونو ترڅنگ چې بيا هم حمل منځته راشي نو بيا د اسقاط په ذريعه دهغې د ضايع کولو هڅه کوي. او په دې ترتيب د نورو څلورو يا پنځه لکو انسانانو د پيدايښت څخه هم مخنيوی کيږي. د حمل اسقاط يوازې ناواده شوې بنځې نه کوي بلکه واده شوې بنځې په دې معامله کې د هغوي هم پله دي. دغه فعل د اخلاقي اړخه د نيوکې وړنه دې بلکه د بنځې خپل حق گڼل کيږي خو قانون ورڅخه خپلې سترگې تړلې دي. سره ددې چې د قانون په کتاب کې دغه کار تر اوسه پورې جرم گڼل کيږي خو په عملي توگه په درې سوه پيښو کې يواځې يوه پيښه محکمې ته رسيږي او هغه هم په سلو کې (۷۵) خلک په کې د محکمې څخه براءت اخلي.

د اسقاط طبي تدبيرونه دومره اسانه او عوامو ته دومره روښانه شوې چې ډيرې بنځې (د ډاکټر پرته) پخپله اسقاط کوي او کومې يې چې نه شي کولې هغوي ته د طبي مرستو په ترلاسه کولو کې هيڅ ډول خنډ نه پيدا کيږي. په گيډه کې د ماشوم يا کوچني وژل دې خلکو ته دومره اسان ښکاري لکه څوک چې يوه درد لرونکې غاښ باسي.

دغه ذهني مورنې فطرت دومره مسخ کړې چې هغه مور چې محبت يې په نړۍ کې د ټولو محبتونو نه زيات گڼل کيږي نن نه يواځې د خپل کوچنۍ څخه بيزاره او کرکجنه بلکه دهغې دښمنه ده ، د حمل د منعې او اسقاط نه د خوندې پاته کيدو په صورت کې چې کوم کوچنې پيدا هم شي نو بيا دهغه سره ډير بې رحمانه سلوک کيږي. پول بېرو دغه درناکه حقيقت په دې ټکو بيانوي:

[هره ورځ ددې کوچنيانو په هکله په اخبارونو کې خبرونه خپريږي چې مور او پلار يې پرې ډير زيات تيري کوي. په اخبار کې يوازې د غير معمولي پيښو يا دونه کيږي خو خلک پوهيږي چې ددغو کوچنيانو ، (نابللي ميلمنو) ، سره څه ډول بې رحمانه سلوک کيږي د کومو څخه چې د هغوي والدين په دې خاطر زړه تورې دي چې د هغوي په پيدا کيدو سره ددوي د ژوند ټول لطف له منځه ځي. د جرأت کمښت کله کله د اسقاط د پيښو مخنيوي پيدا کوي او په دې ترتيب هغو مظلومانو ته د پيدا کيدو فرصت په لاس ورځي خو کله چې پيدا شي نو بيا به هغوي ددې پيدايښت سزا تيرولو له پاره تيار وي.] (۷۴م مخ).

دغه بې زارۍ او کرکه تردې حده رسيږي چې يو ځل د يوې بنځې شپږ مياشتنې کوچنې ومړنو دهغې مړ جسد يې تر منځ کيښود او په گډا او سندرو يې پيل وکړ او خپلو گاونډيانو ته يې وويل چې اوس به مونږ هيڅکله بچي پيدا نه کړو. ځکه زما ميره ددې په مړينې پوره سکون ترلاسه کړ. گورئ يو کوچنې څه شې دې؟ هروخت په ژړا ژړا مور او پلار سرگردانوي. گندگي خپروي او انسان ته ترې هيڅکله ازادۍ نه په برخه کيږي.

ددې ټولو نه دردناکه خبره داده چې د کوچنيانو وژونکې وبايي ناروغتيا په ډيره چټکۍ سره خپريږي او فرانسوي حکومت او محاکم د حمل د اسقاط په خيږ ددغې ستر جرم په هکله هم د پوره غفلت او بې پروايي نه کار اخلي.

د بیلګې په توګه د (۱۹۱۸ز) کال د فبروري په میاشت کې د لورا (Loira) په محکمه کې دوه ښځې د خپلو کوچنیانو د وژلو په جرم د محکمې مخ ته راوړلې شوې. په دې کې یوې ځوانې ښځې خپل کوچنې په اوبو کې ډوب کړې او وژلې یې و ځکه چې ددې لومړنې ماشوم دهغې خپلوانو پاله او هغه ددویم کوچنې پاللو ته تیاره نه وه. خوبیا هم هغه پریکړه وکړه چې دا بیچاره ژوندې پرې نه ږدي. د محکمې په آند دهغې جرم د معاف کیدو وړ و. یوې بلې بیا دخپل زوی ستونې ورڅپه کړې و او کله چې د ساه دخپه کولو سره سره بیا هم په هغې کې څه ساه موجوده وه نو په دیوال یې وویشت او سربې ورته مات کړ. دا ښځه هم د فرانسې د محکمې له خوا د قصاص د سزا وړ نه وه. په همدغه وخت کې د مارچ په اتلسمه د سین (Seine) په محکمه کې یوه نځونکې (رقاصه) راوړاندې شوه چې دخپل کوچنې ژبه یې د حلق څخه را ښکلې وه، سربې ورمات کړې او مړۍ یې وربنده کړې وه. دا ښځه هم د محکمې له خوا برې او پاکه وختله.

هر هغه قوم چې دخپل نسل په دشمنۍ کې تردې ځایه پورې ورسېږي نو د نړۍ هیڅ تدبیر یې د فنا کیدو څخه نه شي خوندې ساتلې. دنوې نسل پیدایښت د یوه قوم د موجودیت له پاره حتمي دي. کوم ولس چې دخپل نسل سره د ښمنۍ کوی په حقیقت کې دخپل ځان سره د ښمنۍ کوی. دوی خو ځان وژنه کوي. که بیرون د ښمنۍ یې هم نه وي نو پخپله دخپل ځان د له منځه وړلو له پاره کافي دي. لکه چې د فرانسې د نوي نسل پیدایښت د تیرو شپیتو کلونو څخه په پرلپسې توګه د کمښت په لورې روان دي. ځینې کلونه د مړینې شمیره د پیدایښت د شمیرې څخه ډیره وي او کله کله دواړه یو شان وي او کله د پیدایښت شمیره چیرته په زرو کې یو زیاته وي. د بله اړخه په فرانسه کې د نورو ولسونو د مهاجرینو شمیره مخ په زیاتیدو ده لکه چې په (۱۹۳۱ز) کال کې د فرانسې په څلور کروړه او اتلس لکه نفوسو کې اته ویشت لکه او نوي زره د نورو ولسونو خلک وو که چیرې دا ستونزه په همدې توګه پاته شي نو د شلمۍ پېړۍ تر پایه پورې به دا دحیرانتیا خبره نه وي چې خپله فرانسوي ولس په خپل وطن کې د لږه کې په توګه واوسي.

دا دهغه فکرونو او آند یو منطقي پایله ده چې په بنسټ یې د ښځو د ازدۍ او د ښځو د حقوق غورځنګونه د نولسمې پېړۍ په لمړیو کې پیل شول.

څو نورې بیلګې :

امریکا :

مونږ یوازې د تاریخي پېښو د بیان لپړۍ د پرلپسې والي د قایم ساتلو له پاره د فرانسویانو آندونه او هلته په فرانسه کې دهغې په پایلو باندې لنډه څېړنه وکړه. خو دا ګومان کول به درست نه وي چې فرانسه په دې هکله یوازې ده. حقیقت دادي چې نن د ټولو هیوادونو، کومو چې همدغه اخلاقي آندونه او ټولنیز دغه نابرابره اصول خپل کړي، نږدې هماغسې حال دي، چې یادونه یې د کتاب په تیرو بانونو کې وشوه. د نمونې په توګه د امریکا متحده ایالات راواخلئ، ځکه چې هلته هم همدغه نظام په پوره زور او شور سره خپل اوج ته رسیدلې دي.

پر کوچنیانو د شهواني چاپیریال اغیزې :

قاضي بن لنډسي (Ben Lindsay) چې په ډنور (Denver) کې ورته د کوچنيانو د جرائمو د محکمې (Juvenile Court) درئيس په څير، د امريکا د تنکيو ځوانانو داخلاقي حالت د پيژندلو بڼه زمينه برابره وه، په خپل کتاب (Revolt of Modern Youth) کې ليکي چې: [په امريکا کې کوچنيان له وخته مخکې بلوغ ته رسېږي، او په ډير خام عمر کې په کې د جنسي اړيکو احساس را پارېږي].

هغه د نمونې په توگه د (۳۱۲) نجونو په هکله څيړنه کړي چې په هغوي کې (۲۵۵) داسې وې چې د (۱۱) او (۱۳) کالو په عمر کې بالغې شوې وې او په هغوي کې دومره جنسي او بدنې غوښتنې را پيدا شوې وې چې په يوې (۱۸) کلنې نجونې او يا دهغې څخه د زيات عمر په نجونو کې را پيدا کېږي. (۸۲-۸۶ مخونه) ډاکټر ايډټ هوکر (Dr. Edith Hooker) په خپل کتاب (Laws of Sex) کې ليکي چې ډيرو مهذبو او شتمنو طبقو کې هم دا کومه غير معمولي خبره نه ده چې د اووه کالو نجونې دې د خپلو هم عمرو هلکانو سره عشق او محبت وکړي. او ډيروخت دا محبت او مينه د هغوی تر منځ په مباشرت کولو پاي ته رسېږي. هغه ليکي چې: [يوه اووه کلنه کوچنۍ نجلۍ چې د يوې درنې کورنۍ لور وه، د خپل مشر ورور او دهغې د دوستانو سره جنسي اړيکي لري].

په يوې بلې پيښې کې د پنځه کوچنيانو يوه ډله چې ددوه هلکانو او ددرې نجونو څخه جوړه شوې وه او کورونه يې يو د بل سره ډير لنډ وو، يو د بل سره په بڼه کلکو شهواني اړيکو کې ککړو. هغوي نور هم عمره کوچنيان هم دې لورې ته تر غيښول. په دې ډله کې د تر ټولو د لوي هک عمر لس کاله و. يوه بله پيښه د يوې نهه کلنې نجلۍ ده چې په ښکاره توگه يې خپل ځان ډير کلک ساته خو دې نجلۍ په خپلو ډيرو عاشقانو فخر کاوه].

د بالټي مور (Baltimore) د يوه ډاکټر په راپور کې ويل شوې چې د يوه کال په جريان کې د هغوي په ښار کې تر زرو زياتې داسې پيښې شوې دي چې د ۱۲ کالو څخه د لږ عمر پر نجونو جنسي تيرې شوې. دا دهغې هيڅان پاروونکې چاپيريال لومړنۍ ميوه ده چې هر لورې ته په کې د جذباتو او احساساتو د راپارولو وسايل برابر شوې و. د امريکا يو ليکوال ليکي چې: [زمونږ د ولس ډيره برخه چې نن کوم ډول ژوند مخته بيايي هغه دومره غير فطري دې چې په کې نجونو او هکانو ته په لس کلنۍ کې دا فکر پيدا کېږي چې هغو بايد يو د بل سره عشق وکړي. ددې زيبينې ډيرې زياتې غمناکې دي. ددغه ډول مخکې له وخته د جنسي غوښتنو څخه ډير بدې پايلې را څرگنديداي شي. او همداسې کېږي. دهغې لږ تر لږه پايلې دادې چې نوې ځوانې نجونې د خپلو دوستانو سره تنبتي، يا په کم عمرۍ کې واده کوي او که چيرې په محبت کې ناکامي ورپه برخه شي نو ځان وژنه هم کوي.

د ښوونې او روزنې مرحله :

په دې توگه چې په کوم کوچنيانو کې د وخت نه تر مخه کوم جنسي احساسات راپارېږي د هغوي له پاره لومړنې تجربه ځاي ښوونځي دي. ښوونځي او مکتبونه دوه ډوله دي، يو ډول هغه دي چې د يوه صنف يا يوه جنس کوچنيان په کې داخليږي. او بل هغه ډول دي چې هلته صنفونه مخلوط وي. په لومړي ډول صنفونو کې د همجنسو محبت «Homo Sexuality» او د موټک وهلو «Masturbatio» وبا خپرېږي ځکه هغه احساسات چې په کوچنيانو کې را پاريدلې دي، نو ددې پاريدنې وسايل هرې لورې ته خپاره وي نو هغوي دخپلې جنسي غريزي د تسکين له پاره يوه نه يوه لاره پيدا کوي. ډاکټر هوکر ليکي چې د ښوونې او روزنې په

دې ډول مرکزونو ، لیسو ، د نرسنگ په مکتبونو او مذهبي مدرسو کې تل داسې پېښې پېښې چې په هغې کې د یوه جنس دوه کسه په خپل منځ کې شهواني اړیکې ټینګوي او د مقابل جنس سره دهغوې محبت له منځه ځي. په دې لړ کې هغه ډیرې داسې پېښې بیان کړي چې په کې نجونې د نجونو سره او هلک د هلکانو سره په جنسي اړیکو کې ککړ ښوول شوې دي.

١) (د ښځو د ښځو سره مینه او جنسي اړیکې د (Lesbian) په نامه یادېږي او هم د نارینه د نارینه و سره اړیکې د «Homo Sexuality» په نامه یادېږي نن په غربي ټولنو کې دغه ډول اړیکې ډیر زیات شوې دي. (ژباړن) د ځینو نورو کتابونو څخه هم همداسې را څرګندېږي چې دا د «همجنسود محبت» د وبا ناروغۍ څومره ډیره په خپریدو ده. ډاکټر لوري (Dr.Lowry) په خپل کتاب (Hereself) کې لیکي چې یو ځل د یوه مکتب سر معلم (۴۹ کورنیو ته په پټه خبر ورکړ چې دهغوې کوچیان اوس په مکتب کې نه شي ساتل کیدای ځکه چې په هغوې کې بد اخلاقي وپرونکي حال ته رسیدلي ده.

اوس یو بل ډول مکتبونو ته وویښ: دا هغه ښوونځي دي چې نجونې او هلکان په کې یو ځای درس وایي. په دې ښوونځیو کې د راپارولو وسایل هم شته او د هغې د تسکین او سرولو وسایل هم. دهغه هیجان ابتداء چې د ورکتوب څخه شوې دلته په رارسیدو سره هغه پوره کیږي. ډیرې خرابې لیکنې او کتابونه د هلکانو او نجونو د لوست لاندې وي ، د عشق قصې په اصطلاح د نن (Art) مجلې په جنسي مسایلو باندې ډیر چټل کتابونه او د حمل د مخنیوي په هکله معلومات او مضامین لري. دا هغه څه دي چې د ځوانۍ په مرحله کې د لیسو او پوهنتونونو د شاګردانو (نجونو او هلکانو) نظر ځانته را اړوي ، یو مشهور امریکایي لیکوال هیندرچ فان لون (Hendrich Von Loain) وایي چې دا لیکنې چې په پوهنتونو او کالجونو کې یې ډیره غوښتنه کیږي د ګندګۍ ، غلاظت ، فحش او چټلتیا هغه ټوله ده چې یوه وخت په دومره ازاده توګه عوامو ته نه وړاندې کیده.

ددې لیکنو څخه چې کوم معلومات تر لاسه کیږي نو د دواړو صنفونو اړوند ځوانان پرې په ډیره ازادۍ او بې باکۍ سره بحث کوي او دهغې وروسته د عملي تجربو په لور قدم ږدي. نجونې او هلکان یو ځای (Petting Parties) میله ځایو ته ځي او هلته په ازادانه توګه سګرټ او شراب استعمالوي او د ګډې او نڅا نه پوره خوند اخلي (How I can get married? P. 172).

د لنډسې د وینا له مخې چې د لیسو د شاګردانو څخه (۴۵) په سلو کې نجونې د ښوونځي ډیر ښودو تر مخه استعمال شوي وي او بیا وروسته تعلیمي مدارجو کې یې منځنۍ کچه ددې نه هم زیاتېږي (اوسنۍ شمیرنې ښی چې اوس په ښوونځیو کې نجونې نژدې سل په سلو کې استعمالېږي ، ان تردې چې په دې هکله ورته په ښوونځیو کې د جنسي زده کړو یو اونیز او یادوه اونیز کورسونه جوړېږي «ژباړن»). دلېسې هلک شاګرد ، د نجلۍ شاګردې په پرتله د جذباتو په شدت کې ډیر وروسته پاته وي ، نجونې په دې هکله مخکې والي کوي او هلکان د هغوې په اشاره خوځېږي.

درې ستر پارونکي:

په ښوونځیو او لیسو کې خو بیا هم یو ډول نظم او ډسپلین شتون لري چې تر یوه حده پورې ددې عمل په ازادۍ کې خنډونه را پیدا کوي. خو کله چې دا ځوانان دخپلو هماغه شهواني پاریدلو احساساتو او بدو عاداتو سره د عملي ژوند په ډګر کې قدم ږدي نو بیا دهغوې خوځښت د ټولو حدودو او قیوداتو څخه ازاد

وی. دلته دهغوي د جذباتو د اورد لازياتولو له پاره د اورځاي شتون لري او د جذباتو د ارامولو له پاره يې هرډول سامان پرته له کوم ځنډه او خنډه تيارېږي.

يو امريکاي مجلې هغه وسايل چې دهغې له لارې بد اخلاقي ته پوره وده ورکول کيږي دا ډول بيانوي: [درې شیطاني ځواکونه دي چې دهغوي مثلث نن زمونږ په نړۍ باندې را خپور دي او دغه درې واړه د يو دوزخ په جوړولو کې مصروف دي.

لمړۍ محرک: فحش ليکني دي، چې د نړيوال جنگ نه وروسته په ډيره تيزۍ او ډيرې بې شرمۍ سره په زياته اندازه خپريږي.

دويم محرک: عکسونه دي چې نه يوازې د شهواني جذباتو د راپاريدو کار ترسره کوي بلکه نمونه او انځور يې هم وړاندې کوي.

دريم متحرک: د بنځو هغه رالويدلې اخلاقي معيار دي چې دهغوي د کاليو او ډيروخت دهغوي د لوڅوالي او د سيگرېټو د ورځني زيات استعمال او د نارينه و سره د هر قيدو بند نه د ازاد اختلاط په شکل کې رابنکاره کيږي.

دغه دروي واړه شيان زمونږ په ټولنه کې ورځ به ورځ ډيرښت مومي او دهغې زيبښه د مسيحي تهذيب او ټولنې زوال او بالاخره تباهي ده. که ددې مخنيوي ونه شي نو زمونږ تاريخ به هم د روم او نورو هغه ولسونو په شان شي چې د همدغي نفس پالني او شهوانيت، د شرابود ځکلو او د بنځود نڅا د خوندونو سره يوځاي فنا شول.

دغه درې علتونه دي چې د تمدن او ټولنې په چاپيريال باندې را خپاره شوي د هر ځوان سړي او ځوانې ښځې په جذباتو کې يوتلپاتط خوځښت را پيدا کوي. نو د چا په وجود کې چې لږه گرمه وينه هم موجوده وي د فواحشو ډيرښت دهغې د خوځښت لازمي زيبښه ده.

د بدکارو ډيروالي :

کومو بنځو چې په امريکا کې زنا او فحشا خپله دنده گرځولي دهغوي شميره لږ ترلږه د څلورو او پنځه لکو ترمنځ ښوول شوې ده (Prostitution in the United States pp64-69) (اوس دا شميره د ميليونو بنځو پورې شميرل کيږي «ژباړن») خو امريکايې فاحشي د هندوستانې فاحشو په څير نه دي. ځکه چې امريکايې فاحشي هغه ښځې دي چې تر پرونه پورې يې د يوې ازادې ښځې په څير خپله دنده درلوده، خرابو عاتونو د بدۍ لورې ته را بنکوده او په زنا ځايو کې کيناسته. هغه يو څو کاله دلته تيروي بيا دا کار پريږدي او په يوه کوريا دفتر کې ځانته دنده پيدا کوي. د يوې سروې له مخې د امريکا (۵۰) سلمه فاحشي په کورنو کې دکارکوونکو بنځو (Domestic Servants) څخه او پاته (۵۰) سلمه يې په روغتيايې مرکزونو، روغتونونو، دفترونو او دکانونو کې خپلې دندې پريږدي او دغه دنده پيلوي او د (۲۵) يا (۳۰) کالو عمر ته په رسيدو سره فحاشي پريږدي او بله کومه ازاده دنده ترلاسه کوي.

اوس تاسې گمان کولې شئ چې په امريکا د څلورو يا پنځو لکو زناکارو او فاحشو موجوديت څه معنې لري. لکه چې پخوا مو وويلې په غربي هيوادونو کې زناکاري او فاحشه گرې د يوه منظم بين المللي کاروبار او تجارت (International Buseniss) حيثيت لري. د امريکا د نورو لويو ښارونو په څير په نيويارک، ريوډي جنز او بيونس آيرس کې ددې کاروبار لوي لوي مارکيتونه او پلورنځي دي.

د نیویارک د دوو لویو مانیو هر یوه یې یوه مشورتی اداره لري چې رئیس او سکرتر یې د غړو له خوا ټاکل کیږي. هر یو قانوني پوه مشاورین لري، ترڅو چې په کومې عدالتي پریکړې کې د نښتو په وخت کې د هغوې د گټو ساتنه وکړي. د ځوانو نجونو په را جذبولو کې هلته په زرگونو دلالان کار کوي. دغه دلالان په هر ځای کې د ښکار کولو په لټه کې مشغول اوسي. د دې ښکاریانو د زیښو او لاسته راوړنو اندازه ددې څخه معلومیږي چې د شکاگو نه د راتلونکو مهاجرینو د اتحادیې مشر یو ځل د ۱۵ میاشتو شمیره راټوله کړه نو څرگنده شوه چې په دې وخت کې د (۷۲۰۰) نجونو لیکونه د مهاجرینو د اتحادیې دفتر ته رسیدلي و چې هغوې شکاگو ته را روان دی خو د هغوې څخه یوازې (۱۷۰۰) خپل منزل ته را ورسیدلي د پاته نجونو درک ونه لگیده چې چیرته او له چا سره ولاړي.

د زنا ځایو څخه اخوانورد لیدنو کتنو ځایونه یا (Assignment Houses) او (Call Houses) دي چې په دې خاطر تیار ساتل کیږي چې که «شریف» وگړی او ښځې کله وغواړي یو د بل سره وويني نو هلته د هغوې د لیدنو کتنو له پاره تیارې نیول کیږي. د څیړنو څخه را څرگندیږي چې هلته په ښار کې د (۷۸) دغسې کورونه او ماڼۍ شته. په یوه بل ښار کې (۴۳) او په یوه بل کې (۳۳) داسې ځایونه موجود دي. دغه ځایو ته یواځې ناواده شوې ښځې نه ورځي بلکه ډیرې واده شوې ښځې هم هلته خپل سکون ترلاسه کوي.

د یوه مشهور اصلاح غوښتونکي (ریفارمر Reformer) وینا ده چې: [د نیویارک د واده شوو وگړو یو په درې برخه داسې ده چې د اخلاقي او جسماني پلوه خپلو ازدواجي مسئولیتونو ته وفاداره نه دي او د نیویارک حال د هیواد د نورو برخو د حالاتو څخه ډیر توپیر نه لري.

د امریکا د اخلاقو د مصلحینو یوه ټولنه چې د (Committee of Fourteen) په نامه یادېږي. ددې ټولنې د اړخه د بد اخلاقي د مرکزونو لټون او د هیواد د اخلاقي حالت د څیړنې او د اخلاقو د اصلاح په خاطر د عملی لارو چارو دراپیداکیدو کار تر ډیره حده پورې تر سره شوی. دهغې په راپورونو کې ویلې شوې چې په امریکا کې چې څومره د نڅا ځایونه، نایت کلبونه Night Clubs او د حسن او ښایست ځایونه (Beauty Saloons) او د لاسونو د ښایسته کولو دکانونه (Manicure Shops) د مالش او چاپي کولو ځایونه (Massage Rooms) او د وینښتانو د ښایسته کولو دکانونه (Hair Dressings) شته، ټول په قحبه ځایو تبدیل شوي بلکه د هغوې نه یې هم بدتر حال غوره کړې دي. دا ځکه چې هلته د نه بیانیدونکې افعالو ارتکاب کیږي.

خبیثه ناروغتیاوې :

د فواحشو ددې ډیرښت حتمې زیښې د خبیثه ناروغتیاو خپریدل دي. گومان کیږي چې د امریکا نږدې (۹۰) سلمه خلک په دغه ناروغیو ککړ دي. د «انسائيکلو پیډیا بریتانیکا» د څیړنو نه معلومیږي چې دهغې ځای په دولتي روغتونو کې په منځنۍ کچه هر کال د اتشک د دوه لکو او د سوزاک د یو لک او شپيته زره ناروغانو علاج کیږي. (۲۵) روغتونونه د همدې ناروغتیاو د درملنو له پاره ځانگړې شوي دي. خو د دولتي روغتونو په ځای خلک شخصي درملتونو ته د درملو په خاطر رجوع کوي چې د اتشک (۲۱) سلمه او د سوزاک (۲۹) سلمه یې د ناروغانو په ډله کې دي.

د (۳۰) او (۴۰) زرو تر منځ کوچنيانو مړينه يوازې د ميراثي تشک په واسطه صورت نيسي. د سوزاک د ماهرينو د تخميني په اساس (۶) سلنه ځوان وگړي په دغه موضي ناروغتيا ککړ دي چې په هغوې کې واده شوي هم شته او ناواده شوې هم.

د ښځو د ځانگړو ناروغتياو پوهان وايي چې د واده شوو ښځو په جنسي غړو چې څومره عمليات کيږي د هغوې څخه (۷۵) سلنه داسي دي چې د سوزاک اغيز پرې پيدا کيږي.

طلاق او بيلتون :

په دغسې حالاتو کې ښکاره ده چې د کورنۍ نظم او د ازدواج مقدس اړيکې په خپل ځای نه پاته کيږي. په ازادۍ سره ځانته روزی پيدا کونکي ښځې چې د شهواني اړتياو پرته دخپل ژوند په هيڅ اړخه کې نارينه و ته اړتيا نه لري او د واده پرته ورته هم په ډيره اسانۍ سره نارينه پيدا کيداي شي واده يو عبث او فضول کار گڼي.

نوي فلسفې او ماده پاله فکرونو د هغوې د وجدان څخه دا تصور هم لرې کړې چې د واده پرته د کوم نارينه سره اړيکي ټينگول هم کوم عيب ناکه کار دي. ټولنه دغې چاپيريال دومره بې احساسه کړې چې څوک هم دا ډول ښځو ته د نفرت يا ملامت په سترگو نه شي کتلې.

«قاضي لينډسي» د امريکايي عامو نجونو د افکارو ترجماني په دې ټکو سره کړېده.

ازه ولې واده وکړم زما تر څنگ چې په دې تيرو دوو کالو کې کومو نجونو ودونه کړي دي، دهغې د هرو لسو څخه پنځه په طلاق منتج شوې دي. زه پوهيږم چې په دې وخت کې هره نجلۍ د محبت په معامله کې د ازادۍ فطري حق لري. مونږ ته د حمل نه د خوندي پاته کيدو تدبيرونه هم پوره پوره معلوم دي نو په دې خاطر دا خطر هم لرې کيداي شي چې د يوه حرامي کوچني پيدا کيدل کوم ستونزمن کار وگرځي. مونږ ډاډمن يو چې رواجي لارې او طريقې په نورو لارو او طريقو باندې بدلول د عقل غوښتنه ده. [

ددا ډول آندونو لرونکې بې شرمه ښځې که چيرې کوم احساس واده تياروي هم، نو هغه يوازې او يوازي د محبت او مينې جذبه وي. ليکن دغه جذبه هم د زړه له کومي نه وي. او يوازې د يوه عارضي کشش پايله وي. او د نفسي غوښتنو د نشې د ښکته کيدو نه وروسته بيا د ميره او ښځې تر منځ الفت او محبت نه پاته کيږي. د مزاج او عاداتو ډير کوچني اختلاف د هغوې تر منځ منافرت او تفريق پيدا کوي.

«لينډسي» ليکي چې [په (۱۹۲۲م) کې په (ډينور) کې د هرواده تر څنگ د طلاق او تفريق پيښه هم منځته راغلې او ددوه ودونو تر منځ د طلاقو يوه پيښه هم منځته راغلې].

دا يوازې د (ډينور) حالات نه دي بلکه د امريکا د ډيرو ښارونو حالات هم دغسې درواخله او بيا مخته ليکې چې: [د طلاقو او جدايي پيښې مخ په زياتيدو دي او که چيرې همدغه حالت پاته شو لکه څنگه چې

معلوماتي نو په اغلب گمان چې په هيواد کې چې خومره د واده لايسنسونه ورکول کېږي په هماغه اندازه به د اطلاقو پيښې هم منځته راځي. [Revolt of Modern Youth "p.211-214]

څه وخت دمخه د ډيټريوت (Detriot) په ازادو خپرونو (Free Press) کې په دغه حالاتو يوه مقاله خپره شوه چې دهغې يوه جمله داسې ده: [دنکاحگانو کمښت، د طلاقو زيادښت او دنکاح پرته د ناجائزو تلپاتې او يا مؤقتو اړيکو زياتوالي ددې معنې لري چې مونږ د حيوانيت په لور روان يو. د کوچني دپيدا کولو فطري غوښتنه له منځه تلونکې ده، د پيدا شوو کوچنيانو په هکله غفلت کېږي او ددې خبرې احساس له منځه ځي چې کورنۍ او دکور ابادي د تهذيب او ازاد حکومت د بقا او پايښت له پاره اړين دي. ددې برعکس د تهذيب او حکومت به امورو کې ډيره بې درده بې پروايي را پيدا کېږي. د طلاق او تفريق ددغه ډيرښت علاج اوس دا ښوول کېږي چې بايد (Comissionate Marriage) «ازمېښتې نکاح» ته رواج ورکړل شي خو دا علاج هم د اصل ناروغتيا څخه ډيرې بدې پايلې لري]

د ازمېښتي نکاح معنې داده چې تر اوسه په «زړه طريقه Old Fashion» د واده پرته تريوه وخته پورې يو دبل سره واوسي، که چيرې ددې يو ځای والي په واسطه ددوې زړونه يو له بله سره ولگيدل نو واده دې وکړي او که نه، نو دواړه دې يو دبل څخه جدا شي او بل چيرته دې خپل قسمت او بخت وازمايي. د ازمېښت په دوران کې به د اولاد د پيدا کيدو مخه نيسي. ځکه چې د کوچني دپيدا کيدو سره سم هغوي بايد نکاح وکړي. دا هغه څه دي چې په روسيه کې د ازاد محبت يا د (Free Love) په نامه يادېږي.

ولسي ځان وژنه :

نفس پالنه، د ازدواجي مسؤليتونو نه کرکه او نفرت، د کورني ژوند څخه بې زاره کيدل او د ازدواجي اړيکو نه پايښت، ښځه دخپل فطري مورنۍ جذبې څخه ډيره لرې کړې چې په نسواني جذباتو کې ترټولو اشرف او اعلي روحانې جذبه ده، او پايښت يې نه يوازې د تمدن او تهذيب له پاره اړين دي بلکه دانسانيت پايښت هم په همدې جذبې کې راغښتي دي.

د حمل مننه کول، د حمل اسقاط او د کوچنيانو وژل د همدغې جذبې د مړينې نه را پيدا کېږي. د حمل د منعې کولو معلومات د ټولو قانوني بنديزونو سره سره په امريکا کې د هر ځوان هلک اوهرې ځوانې نجونې په واک کې شته.

د حمل د مننه کولو درمل او وسايل په پوره ازادۍ سره په درمل پلورنځيو او دوکانونو کې پلورل کېږي. عامي ازادې ښځې خو پريږده، د ليسو او پوهنتونو شاگردانې هم دغه آلات او درمل تل له ځانه سره ساتي. قاضي «لينډ سي» په دې هکله ليکي چې:

[د يوې ليسې (۴۹۵) کمه عمره نجونو په خپله ماته اقرار وکړ چې هغوي د هلکانو سره جنيسي اړيکي تجربه کړي دي. دهغوي د ډلې څخه يوازې (۲۵) نجونې داسې وې چې حمل يې په گيډه شوې و. په پاته نجونو کې ځينې اتفاقاً خوندي پاته شوې وې. ليکن زياتو د حمل د مننه کولو په هکله اغيزمن تدبيرونه نيولي و. د حمل د مننه کولو په هکله دهغوي پوهه دومره زياته ده چې عام خلک يې د پوهيدو څخه عاجز دي.]

پيغلي يا ناواده شوې نجونې دا تدبيرونه په دې خاطر استعمالوي چې د هغوې په ازادۍ کې کوم خنډ پيدا نه شي. واده شوې ښځې په دې خاطر دهغې نه گټه پورته کوي چې د کوچني د پيدا کيدو په خاطر نه يوازې په هغوې د روزنې او ښوونې بار بارېږي بلکه دميره څخه د طلاق او بيلتون د اخستو په وخت کې هم د لوې خنډ گرځي. دا ډول ټولو ښځو په دې خاطر دموروالي څخه نفرت پيدا کړې چې د ژوند څخه د پوره خوند اخيستلو له پاره هغوې ته د جنجال نه د خوندي پاته کيدو اړتيا ده. او ددې تر څنگ د کوچني په پيدا کيدو سره دهغوې په بنايست کې هم توپير را پيدا کيږي. (Macfaddin, Manhood and Marriage)

په هر صورت لاملونه چې هر څه دي خود (۹۰) په سلو کې د ښځو او ميرونو ترمنځ اړيکې داسې دي چې د هغې فطري پايلې (د حمل منه کول) د همدې وقايوې تدابيرو له لارې صورت نيسي او پاتې پنځه په سلو کې داسې پيښې دي چې هلته اتفاقاً حمل صورت نيسي دهغوې له پاره بيا د اسقاط او د کوچنيانو د وژلو لارې پرانستي دي.

«لينډسي» وايي چې: [په امريکا کې لږ تر لږه هر کال (۱۵) لکه کوچنيان د حملد اسقاط له لارې ضايع کيږي او په زرگونو نور کوچنيان د پيدا کيدو څخه وروسته وژل کيږي]. (۲۲۰م مخ)

د انگلستان حالت :

زه نه غواړم دغو غمناکو پيښو ته نور هم تفصيل ورکړم خو مجبوريم چې په دغه برخه کې د «جارج رائي سکات» د کتاب (A History of Prostitution) [د فحشاء د تاريخ] نه څو اقتباسات را واخلم. ددې کتاب ليکونکې پخپله انگليس دې. نوموړي د خپل هيواد د اخلاقي حالت انځور په دې ټکو کې وړاندې کوي.

[يو ډول هغه ښځې دي چې ژوند يې په دې پورې تړلې چې دخپلو وجودو په کرايه ورکولو سره ځانته روزي وگټي. د دوی نه پرته يو زيات شمير نورې ښځې دي ، اود هغو شميره ورځ په ورځ زياتيږي ، چې د ژوند د اړتياو د لاسته راوړلو په خاطر نورې لارې لټوي او تر څنگ يې فاحشه توب او زنا هم کوي. ترڅو په خپل عايد کې ډير والې راوړي. داد کسب گرو فاحشو څخه څه ډير توپير نه لري خو هغوې په دغه نومونو نه نومول کيږي ، مونږ دا ډول ښځو ته غير کسب گرې فاحشي (Amateur Prostitution) ويلې شو. ددغې شوقي يا غير کست گرو فاحشو ډير بنسټ نن سبا دومره دې چې په تاريخ کې هيڅکله هم دومره نه و. د ټولنې د ښکته طبقي څخه نيولې تر پورته طبقي پورې ټولې ښځې په کې شاملې دي. که چيرې دغو معزوزو ښځو ته به کومه کنايه کې هم فاحشه وويلې شي نو دوی د اور سگرو ته شي خو دهغوې په دغه نارضايت باندې حقيقت نه شي بدلېدای. په هر حال حقيقت همدا دې چې دهغوې او نورو د فاحشو ترمنځ په اخلاقي معيار کې هيڅ توپير نه شته. اوس د يوې ځوانې نجونې له پاره بد چلني او بې باکي د فيشن حيثيت لري او د سيگرېټو څکول ، ترڅه شراب استعمالول ، په شونډو سرخي لگول ، د جنسي اړيکو او د حمل د مخنيوي په هکله د خپلې پوهې څرگندول ، په فحش ليکنو باندې بحث او خبرې کول دا ټول شيان دهمغې فيشن له ډلې څخه شميرل کيږي. همدا راز د داسې ښځو او نجونو شميره ورځ په ورځ زياتيږي چې د دواړو ترمخه ، پرته له کومې ستونزې، صنفې اړيکې جوړوي او هغه نجونې ډير په سختۍ موندل کيږي چې د کليسا په وړاندې د نکاح د وفاد تړون په وخت کې په سهې معنا پيغله پاته شوي وي.]

ليکوال لږ څه مخته ځي او ليکي چې: [د هر څه د مخه د ارايش شوق ووينئ چې دهغه له امله په هره نجلۍ کې د نوي فيشن د قيمتي کاليو او بنايست د زياتوالي مختلف ډوله سامانونو د رانيولو حرص راپيدا شوې. دا دا هغه بې بندو باره فاحشه گرۍ په وسايلو کې تر ټولو لوي لامل دي.]

هر هغه څوک چې ليدونکې سترگې ولري نو په اسانۍ سره کتلې شي چې هغه په سلگونو او زرگونو نجونې چې هره ورځ دهغوې تر سترگو کيږي عموماً دومره قيمتي کالي اغوندي چې دهغې خپل جايز معاش او مزدوري په هيڅ صورت دهغې د ډول قيمتي لباس بار نه شي پورته کولې. لهندان دا خبره همدومره سهي ده څومره چې نيمه پيړۍ مخته سهي وه. چې نارينه دهغوې له پاره کالي اخلي خو فرق دادې چې هغه وخت به هغه سرې ، دهغوې پلار ، ورور يا ميره و او اوس دهغې پر ځاي څه نور خلک دي.

ددغې ډول حالاتو په راپيدا کيدو کې د بنځو ازادي هم پوره پوره دخيله ده ، د تيرو څو کالو راهيسي په نجونو د والدينو کنترول تر دې حده پورې کم شوې چې هغه ازادي چې (۳۰) يا (۴۰) کاله پخوا هلکانو ته هم ورپه برخه نه وه خو نن نجونو ته ورپه برخه شوې ده.

يو بل مهم لامل چې په ټولنه کې په پراخه پيمانه د جنسي خپل سري د خپريدو سبب شوې دادې چې بنځې منځ په زياتيدونکې توگه په تجارتي کاروبار ، دفتري دندو او نورو ډول ډول کارونو کې ورننوځي او هلته شپه او ورځ د نارينه و سره د خلط ملط کيدو موقع په لاس ورځي. دې کار د بنځو او نرو اخلاقي معيار ډير را بنکته کړې او تر څنگ يې د نارينه و د اقدام په وړاندې د بنځو د مزاحمت ځواک هم ډير را کم کړې دي او د دواړو صنفونو شهواني اړيکې يې د ټولو بنديزونو څخه ازدي کړې دي. اوس د ځوانو نجونو په ذهن کې د واده او پاکيزه ژوند تصور هم نه شته. ازادانه خوشحاله وخت تيرول چې پخوا به يواځې خپلسري نارينه ورپسې گرځيدل اوس هره نجلۍ دهغې پسې منډې ترې وهي. پيغلټوب او بکارت ته د يو ارتجاعی آند په سترگو کتل کيږي او د نوي زمانې نجونې خو هغه يو مصيبت گڼي. دهغوې په آند د ژوند خوند په دې کې را نغښتي چې د ځوانۍ په دوران کې د نفس د لذتونو جام بڼه په ډک زړه و چڼل شي. د همدې څيز د لټون په خاطر هغوې د نڅا ځايو د نائيټ کلبونو ، د هوټلونو او چاپي خوړلو د ځايونو شاوخوا گرځي راگرځي او په همدې ارزو هغوې د يوه ناپيژندل شوې سرې سره دهغه په موټر کې چکرو هلو ته هم تيارې وي. يا په بل عبارت هغوې پخپله دخپل نفس د غوښتنې سره هم خپل ځان داسې يو چاپيريال ته ورسوي چې جنسي جذبه نوره هم را پاروي او بيا چې د دې کومي طبيعي زبښنې دې د هغوې نه د وي ويريږي هم نه ، بلکه هغه ته بڼه راغلاست هم وايي.

پريکنده پوښتنه :

زمونږ د هيواد په گډون په گڼو نورو شرقي هيوادو کې هم چې کوم وگړي د پردې ممانعت کوي نو د هغوې په وړاندې په حقيقت کې د ژوند همدغه ياد کړل شوې انځور موجود دي. د همدغې ژوند ځلاندو وړانگو دهغوې حواس اغيزمن کړي دي. د همدغه افکارو اخلاقي اصولو او د همدغې مادې او حسي گټو او خوندونو روښانو اړخونو د هغوې په زړه او دماغ پنځې بنځې کړې دي. په دې خاطر هغوې د پردې نه کرکه او نفرت کوي. سره له دې چې ددوې اخلاقي فلسفه د هغه غربي اخلاقي فلسفې سره توپير لري چې دوي پرې ايمان

لري او عملا دهغې گټو او لذتونو د ترلاسه کولو په مخ کې خنډ وي چې دې وگړو دخپل ځان له پاره هدف ټاکلې.

اوس دا پوښتنه چې د ژوند د دغې انځور د تياره اړخ يعنې دهغې د عملي زبېښو د منلو له پاره هم دا وگړي تيار دي او که نه؟

نو په دې خبره کې دهغوې تر منځ يووالي نه شته، يوه ډله په دغه زبېښو پوهيږي او دهغې منلو ته هم تيار دي. دهغوې په وړاندې په حقيقت کې دا د غربي ژوند يو روڼ اړخ دي نه تياره اړخ. يوه بله ډله دا تياره گڼي او دهغې د پايلو منلو ته تيار نه دي. مگر دهغې په هغه گټو باندې يې زړونه له لاسه ورکړي چې ددې ډول ژوند سره تړلې دي. دريمه ډله نه خو په دې افکارو پوهيږي او نه يې د پايلو څخه واقفيت لري او نه په دې خبره غور کوي چې ددې افکارو او دهغې د پايلو تر منځ څه ډول اړيکي شتون لري. هغوي يوازې هماغه کار کوي چې په نړۍ کې يې رواج موندلې وي.

دغه درې واړه ډلې په حقيقت کې دومره سره را نژدې شوې او رانښتې چې د خبرو اترو او بحث په وخت کې ډيروخت دا توپير نه شي کيدای چې زموږ مخاطب دکومې ډلې پورې تړلې دي. د همدغې اختلاط په اساس غلطه خپره مخته راځي. په دې خاطر دې ته اړتيا ده چې دا درې واړه ډلې يو له بله جدا کړل شي او ورسره دهغې د حيثيت په اندازه خبره وشي.

شرقي غرب پالونکي:

لمړۍ ډله په هماغه فلسفي افکارو او تهذيبي اصولو پوخ باور لري چې غربي تهذيب او تمدن پرې ولاړ دي. دوي د نوي اروپا د جوړونکو په څير د آند لرونکي او د ژوند مسايلو ته د غربي زاويې څخه گوري او د خپلو خپلو هيوادونو تمدني او ټولنيز ژوند د غربي نقشې مطابق جوړول غواړي.

ددوي له آنده، د ښځو د ښوونې او روزنې هغه اخري موخې دادې چې هغوي د گټې وړتيا ترلاسه کړي او تر څنگ يې د زړه رابښکون سره سره له لطيفه فنونو څخه هم پوره پوهه او واقفيت ولري. په کورنۍ کې د ښځې صحيح حيثيت دهغوي په وړاندې همدا دي چې هغه د سړي په څير يو گټور غړي وگرځي او په گډه بوديجه کې خپله ونډه واچوي، په ټولنه کې د ښځې اصل ځای دهغې له آنده همدغه دي چې هغه دخپل بنياست او نازو نځرو له مخې په ټولنيز ژوند کې يو لطيف عنصر وزيات کړي. دخپلو خوندورو خبرو په واسطه د زړونو تودوخه نوره هم زياته کړي. دخپلې موسيقۍ په واسطه د غوږونو پر دې و تخنوي او دخپلې نڅاپه واسطه په نفسونو کې لار را پيدا کړي، هغوي هڅه کوي چې دخپل جسم ټوله ښکلا راڅرگنده کړي ترڅو د ځوانانو زړونه خوشحاله، سترگې يې يځې او سره وينه يې گرمه شي. دهغې په وړاندې په ولسي ژوند کې د ښځې کار ددې نه اخوانور څه نه دي چې هغوي دې ټولنيز کارونه کوي، ښاري او مشورتي غونډو ته دې ځي، په کنفرانسونو او کنگرو کې دې گډون کوي، د سياسي، مدني او اقتصادي ستونزو په حل کې دې خپل فکر او ذهن مصرف کړي. په لوبو، سپورتونو او د منډو او ځغاستو په مسابقو کې دې برخه واخلي. لنډه دا چې ټول هغه څه دي وکړي چې د کوره د باندې دي او دهغه څه سره هيڅ کارونه لري چې دکور دننه دي. هغوي همدغه ژوند ته نمونه يې ژوند وايي. دهغوي په وړاندې د نړۍ د پرمختگ همدغه يوه لاره ده او په دې لار د تللو په مخکې چې څومره پخواني اخلاقي آندونه خنډ شوي دي هغه له يوه سره لغو او باطل دي. ددغې نوې ژوند له پاره پخواني اخلاقي ارزښتونه (Moral Values) په هغه ډول په نوي اړښتونو تبديل کړي لکه

څنگه چې اروپايانو تبديل کړی و. مالي گټې او نوې جسماني ننداره دهغوې له آنده ډیر ارزښتناکه ده. او دهغې په پرتله حیا او عصمت، پاکوالي او اخلاق په ازداواجې ژوند کې وفادار پاته کیدل، د نسب ساتنه او په دې ډول نور شيان نه یوازې دا چې بې ارزښته بلکه د تیاره فکري یوه نمونه وه. چې د له منځه وړلو پرته یې د پرمختګ په لور قدم نه شو ایښودل کیدای. دا وګړي په حقیقت کې په غربي دین باندې ایمان لرونکې و او په کوم لید یې چې ایمان راوړې و، په شرقي هیوادونو کې یې دهغې د خپرولو له پاره د ټولو هغو تدبیرونو څخه، چې په اروپا کې ترې کار اخستل شوي و، کار واخیست.

نوي آداب :

د ټولو تر مخه دهغوې هغو لیکنو ته وګوري چې د ذهنونو د تیارولو له پاره تر ټولو ستر ځواک جوړوي. ددوې تش په نامه ادب کې... چې په اصل کې بې ادبي ده... ددې هڅه کېږي چې د نوي نسل مخې ته دغه نوې اخلاقي فلسفه په ډیره ښکلې بڼه وړاندې کړي او د همدې لارې پخواني اخلاقي ارزښتونه د زړه او د ماغ د ریښو څخه بیرون را وکارې. د نمونې په توګه زه دلته د اردو ادب څو نمونې وړاندې کوم.

د هیواد یوې مشهورې میاشتني مجلې د (خوږ سبق) تر عنوان لاندې یو اوږد مضمون نشر کړ. ددې مضمون لیکونکې داسې یو شخصیت دې چې د اعلي روزنې خاوند، په ادبي حلقو کې مشهور او په یوه ستر منصب باندې کار کوي. د مضمون لنډیز دادې چې: [یوه ځوانه نجلی. له خپل استاد نه د سبق د ویلو له پاره ناسته وه، د سبق په دوران کې یې د استاد مخې ته د خپل یوه ځوان دوست د محبت لیک کښود ترڅو د ځواب له پاره یې ترې مشوره واخلي. هغې دخپل دغه محبوب سره د چایو په یوه ټولنه کې کتلي و. هلته کومې ښځې ددې دواړو تر منځ پیژندګلوې کړې وه. ددوې تر منځ د همدغې ورځې څخه یو بل ته نژدېوالې او د لیکنو لړۍ پیل شوې وه اوس دغه نجلی غواړي د خپل استاد څخه د مینې او محبت د لیک اخلاقي ځواب تر لاسه کړي. استاد هڅه کوي چې دا نجلی د بې هوډه او عبث فکر نه واپوي او د لوست په لور یې متوجه کړي، نجلی. په ځواب کې استاد ته وایي چې: (لوست خوزه غواړم چې ویې کړم خوداسې لوست چې زما د ویښې دخوبونو او امیدونو په بریالیتوبو کې له ماسره کومک وکړي، نه داسې لوست چې له همدا اوسه ما زړه کړي. استاد ترې پوښتنه کوي چې ایا ددې ښاغلي نه پرته اخوا نور دوستان هم لرې؟ شاګرده ځواب ورکوي چې څو نور هم دي مګر په دې ځوان کې یوه ځانګړتیا ده چې هغه په ډیر خوند سره مارا پاروي. استاد ورته وایي چې که چیرې ستا پلار ددې لیک له لیکنې څخه خبر شي نو څه به درپېښ شي؟ شاګرده ځواب ورکوي او وایي چې ایا پلار به مې د ځوانۍ په وخت کې دا ډول لیکونه نه وی لیکلي؟ هغه خو ډیر فېشنې سړې دي. څه د حیرانتیا وړ نه ده چې اوس به یې هم لیکي. الله دې نه کړي زوړ شوې خو نه دې. استاد ورته وایي چې: له اوس نه پنځوس کاله وړاندې دا تصور هم شونې نه و چې د کومې شریفې کورنۍ نجلی ته څوک د مینې لیک واستوي. نجلی ورته وایي چې ایا دهغې وخت خلکو یوازې د بد ذاته خلکو سره مینه کوله. دا خو دهغې وخت بد ذات ډیر په مزو کې او شریفان یې په ډیر بد حالت کې وو. د مضمون اخري ټکي چې لیکونکي پرې دخپل ادبي ظرفیت ټوله هڅه تمامه کړې دادې چې: [مونږ ځوانان ستر مسئولیت لرو، هغه خوښی او لذتونه چې زمونږ مشرانو او پخوانیو له لاسه ورکړي مونږ یې باید بیرته را ژوندي کړو او هغه د قهر او درواغو عادتونه چې تر اوسه ژوندي پاته دي بیرته ځنډ کړو.]

په یوې بلې ادبي مجله کې نږدې یو نیم کال دمخه یوه لنډه قصه د «پښیمانی» تر عنوان لاندې نشر شوه چې لنډیز یې په دې توګه دې.

د یوې معززې کورنۍ کوژده شوې نجلۍ د بل سړي سره سترګې جنګوي. دخپل پلار په نه موجودیت کې او دمور نه په پټه هغه خپل دوست کورته رابلي دهمدغه ناروا اړیکو په واسطه ښځې ته حمل پیدا کيږي. ددې وروسته هغه خپل دغه کار دخپل ځان له پاره حق ګڼي او په زړه کې د ځان سره داسې استدلال کوي چې: زه ولي خفه شم، زړه مې ولې و غورزیږي... ایا زما ضمیر ما ملامتوي؟ ایا زه په خپلې کمزورتیا باندې پښیمانه یم؟ ممکن هو! لیکن دهغې رومانتيکې روڼې سپوږمۍ شپه خوزما د ژوند په یادونو کې په طلايې الفاظو لیکل شوې ده. د ځوانۍ مست وختونه او دهغې یاد زه دخپل ځان له پاره ډیره ستره خزانه ګڼم.

ایا زه دهغو وختونو د بیا دراوستلو په لاره کې دهرڅه قربانو له تیاره نه یم؟ نو بیا ولې زما زړه رپيږي؟ د کومې ګناه ویره ده؟ ایا ما ګناه کړې؟ نه ما خو ګناه نه ده کړې. زما د ګناه څخه چاته څه زیان رسیږي؟ ما خو قرباني ورکړه. قرباني دهغې له پاره، کاشکې چې ما دهغې له پاره نوره قرباني هم ورکړې وای... زه د ګناه څخه نه ویرېږم لیکن زه ددغې ویره ونکې ټولنې نه ویرېږم چې هغوي به څنګه څنګه د شک په سترګو ماته ویني. اخر زه ولي دهغوي نه ویرېږم؟ دخپلې ګناه په خاطر؟ خو اخر زما ګناه څه ده؟ ایا هغه څه چې ما کړي د ټولنې بله کومه نجلۍ یې نه کوي؟ هغه طلايې شپه او هغه یوازیتوب، هغه څومره ښایسته وه، هغه څنګه خپلې شونډې زما په شونډو کېښودې او خپلې غیږې ته یې زه ورکړم. او زور یې را کړ... اف، دهغې د گرمۍ او معطرې سینې سره زه څومره په ډاډمنه توګه وښتم... ما ټوله نړۍ په لغته ووهله او خپل ټول هرڅه مې د عیش په هغه لحظو باندې قربان کړل. بیا څه و شول؟ بل چا به څه کړې وای؟ ایا په نړۍ کې کومه ښځه په داسې وخت کې ددغسې لمحو سره ټکر کولې شي؟ ګناه! ما هیڅکله نه ده کړې، زه هیڅکله پښیمانه نه یم، زه یو ځل بیا همغسې کولو ته تیاره یم، عصمت! عصمت څه شې دې؟ یوازې پیغلنې؟ یا د فکرونو پاکوالي؟ زه باکره نه یم، لیکن ما خپل عصمت له لاسه نه دې ورکړې؟ د فساد نه ډکه ټولنه چې څه کولای شي هغه دې وکړي هغه زما څه کولې شي؟ هیڅ؟ زه د هغوي د احمقانه ګوت نیونې څخه ولې نا ارامه شم؟ زه دهغوي د پس پسکو څخه ولې ویرېږم؟ ولې خپل مخ ژیر کړم؟ زه د هغوي د بې معنې خندا او تمسخر څخه ولې ځان پټ کړم؟ زما زړه وایې چې ما صحیح کار کړې، ډیر ښه مې کړي، نو زه بیا ولې د غلې په څیر و ګرځم؟ ولې په ډانګ پیيلې توګه اعلان و نه کړم چې ما دغسې کړي او ډیر مې ښه کړي؟

دا هغه استدلال او طرز فکر دي چې زمونږ د زمانې ادیبان یې هرې نجونې، ممکن خپلې خور او لور ته هم وربښوول و غواړي. دهغوي ښوونه دا ده چې کله هم یوې ځوانې نجونې ته د ۱۴ مې په شپه گرمه سینه ترلاسه شي نو بیا دی دهغې پورې ځان وروښلوي، ځکه چې په داسې وخت کې همدا یوه لاره ممکن ده او هره ښځه چې دداسې حال سره مخ شي نو هغه به ددې کار پرته نور څه ونه کړي. دا کار ګناه نه بلکه قرباني ده. او نه ترې عصمت ته کوم زیان ورسیږي. ددې کار په واسطه عصمت کې نور هم ډیر ښت راځي، بلکه دا یو داسې روښانه کار دی چې باید د یوې ښځې د ژوند په تاریخ کې په طلايې ټکو سره و لیکل شي او دهغې هڅه باید دا وي چې دهغې د ژوند ټول کتاب د همداسې طلايې ټکو څخه ډک وي، نو که چیرې هغوي په با عصمته ښځو باندې ګوتنیو نه کوي نو هغوي بیا فسادې او ډیر ویونکي دي. هغوي په خپله ملامته دي چې دداسې فدا کارو نجونو په خلاف خبره کوي داسې تیرې کونکي ټولنه چې دومره ښه کار ته بد وایې هیڅکله ددې وړ نه ده چې دهغې څخه ویره محسوس شي او داسې د خیرد کار په کولو سره خپل ځان پټ و ساتي.

مگر اوس نوې ادب د هر کور لور او نگور د پخواني وختونو د فحشاو خخه لس قدمه نوره هم مخته وړي ،
ځکه چې دا د بد معاشۍ او فحش کارۍ د ملاتړ له پاره د اخلاقو نوې فلسفه را پيدا کوي .

په يوې بله مجله کې د (ليور) په نوم يوه قصه خپره شوې ، ليکوال يې داسې سرې دې چې پلاري يې د ښځو
د اخلاقي روزني له پاره د ډيرو ښو ليکوالانو خخه و او په همدې اساس هغه د هيواد د اردو ژبې ويونکو ښځو
تر مينځ پوره محبوبيت درلود . په دې قصه کې ليکوال د يوې ځوانې نجونې کړچار (کريکټر) په ډير ښه
انځور کې د نمونې په توگه خپلو خویندو ته وړاندې کوي ، چې د واده تر مخه يې د خپل ليور د ښايسته
ځوانۍ په تصور ، په خپل وجود کې لږه محسوسوله . هغې په پيغلنوب کې دا نظر او فکر درلود چې هغه
ځوانې چې خاموشه او د سکون نه ډکه تيره شي د هغسې ځوانۍ او کمزورتيا تر منځ هيڅ توپير نه شته زما له
نظره ددغه ډول جذباتو سره چينه بايد د حسن او عشق کشمکش وي ، ددغه فکر او ارادې سره چې کله دا
نجلۍ واده شوه ، نو د خپل ږيره ور ميره په کتلو يې جذبه او احساس مړ اوې شو . او د مخکې خخه د جوړې
شوې نقشې په اساس يې پريکړه وکړه چې د خپل ميره د ورور سره ناروا اړيکې ټينگې کړي او ددې خبرې
فرصت ورته ډير ژر په لاس ورغې . ځکه ميره يې د لوړو تحصيلاتو په خاطر لندن ته ولاړ خو ښځې يې د خپل
ميره او ورور يې د خپل ورو د نشتوالي خخه پوره پوره گټه پورته کړه او د زړه د اخلاصه يې په خيانت لاس
پورې کړ .

ليکوال دغه قصه په خپله دهغې زناکارې فاحشې د خولې خخه ليکلې ځکه چې هغې دا قصه خپلې يوې
نا واده شوې ملگرې ته کټ مټ ليکلې وه او ټول هغه مراحل يې په تفصيل سره بيان کړي و چې دهغې په واسطه
دهغې او ليور اړيکې تردې ځايه پورې رسيدلې و . هغې په خپلې ليکنې کې په خپل هيڅ کار د شرم احساس
نه دې کړې ، يواځې هغه څه چې پاتې و هغه د جنسي عمليې عکس و چې هغه يې په کمره کې نه و ثبت کړې او
ډيره شونې ده چې دا يې په دې خاطر پرېښې وې چې ليدونکي او لوستونکي په خپله په تخيل سره دغه
کمښت پوره کړي .

که ددې نوې ادب پر تله د فرانسې د ادب سره وشي چې دهغې څو مثالونه مونږ مخته بيان کړل نو په ډاگه به
شي چې دا قافله دهغې لارې خخه دهغې منزل په لور روانه ده چې د فرانسې ولس پرې تللې و ، دوي د
ژوندانه د همدغه نظام په لور په فکري او اخلاقي توگه ذهونه تياروي او دا په داسې حال کې چې ښځې يې د
ځانگړې توجه وړ گرځولې ترڅو په هغوې کې د حيا او عزت په نوم څه شې پاته نه شي .

نوې تمدن :

د اخلاقو دغه نوې فلسفه او د ژوند دغه نوې آند او ليد د ژوند په ډگر کې ځانته نه دې ، بلکه د پانگه وال
تمدن نظام او د غربي د يموکراسۍ اصول هم ور سره پوره پوره ملگرتيا کوي او دغه ټول ځواکونه يو دبل سره
د ژوند هغه انځور جوړوي چې په غربي ټولنو کې د پخوا خخه شتون لري . دوي د جنسي مسائلو په هکله
ډيرې زياتې فحش ليکنې او عکسونه خپروي او دغه ټول د مکتبونو ، ليسو او پوهنتونو شاگردانو ته په
پراخه پيمانه ورسېږي . اوس د بې عصمته ښځو لوڅ عکسونه د هر اخبار ، مجلې ، دوکان او هر کور
د ښايست وسيله گرځيدلې . په هر کور او بازار کې هغه کيسټونه ، (CD) او ټيپونه په اوچت اواز غږېږي چې
په کې د اخلاقو خخه لويديلې او چټلې سندرې تر غوږو کيږي . د سينما گانو ټول کړه وړه د شهواني جذباتو په

را پاروونکو فلمونو ولاړ دی او د سیمنا په پردو باندې د بې حیایې فلمونه په دومره شوق او ذوق سره خپروي چې د هرې نجونې او هلک سترګې د همدغې لوبغاړې په فلمي ژوند درېږي او همغه د خپلې لارې مشال ګرځوي او کله چې د دغسې فلمونو د کتلو وروسته دواړه صنفونه د سینما څخه بهر راوځي نو د هغوي را پاریدلې جذبات او د عشق ولولې هرې لورې ته د عشق او رومانس موقع لتوي.

د ژوند د پانګه وال نظام په برکت په لویو ښارونو کې دغه ډول حالات ډیر په تیزی سره را پیدا کېږي ځکه هلته ښځې د خپلې روزۍ د پیدا کولو له پاره مجبورېږي. او د همدغې ظالمانه نظام په بسپنې د حمل د مخنیوي تبلیغات، د درملونو او وسائو سره یو ځای میدان ته را دانګي.

نوي جمهوري نظام چې برکتونه یې د انګلیس او فرانس په واسطه شرقي هیوادو ته را رسیدلې له یوه اړخه یې ښځو ته په سیاسي او ټولنیزو کړو وړو کې لاره پرانستې ده او د بله اړخه یې داسې ادارې او دفتري نظام جوړ کړي چې په کې د سړو او ښځو یو ځای کیدل او خلط کیدل یو حتمي کار ګرځي او د بله اړخه یې قانوني بندیزونه دومره نرم کړي چې نه یوازې د فواحشو اظهار بلکه د هغه عملي ارتکاب هم جرم نه ګڼل کېږي. په دې حالاتو کې چې کوم وګړي د ژوند په دې لار په خلاص زړه تلل غواړي د هغوي په اخلاقو او ټولنیزو کړو وړو کې پوره بدلون را ځي، د هغوي ښځې اوس په داسې کالیو کې بهر را وځي چې نژدې په هرې ښځې باندې د فلم د لوبغاړې ګمان کېږي. هغوي پوره بې باکه دي. د هغوي د لباسونو د تیزو رنگونو استعمال او په ښکلا او ښکار باندې اهتمام په دې دلالت کوي چې هغوي د ځانونو څخه جنسي مقناطیس جوړول غواړي. د بې حیایې دا حال دې چې د غسل د کالیو په اغوستو سره د سړو سره یو ځای لمبیدل او په همدې حال کې د عکسونو اخیستل او په اخبارونو کې یې په خپرولو هم د دغه شریفو کورنیو ښځې د شرم احساس نه کوي بلکه د شرم سوال هم نه پیدا کېږي. د نوو اخلاقي تصوراتو په اساس د انساني وجود ټولې برخې یو برابر دي که چیرې د لاسونو ورغوی او د پښو تللي لوڅیدای شي نو د ورننو، سینو او تیونو په برېښلو کې څه حرج دي؟ د ژوند خوندونه چې ټولیز یا مجموعي نوم یې فن (Art) دي د خلکو په وړاندې د هر اخلاقي بندیز څخه پورته بلکه پخپل ځای د اخلاقو معیار دي. په دې اساس پلار او ورور په هغه وخت کې په خوشحالي نه مریږي چې د سترگو په وړاندې یې پیغله لور او خور په سټیج د ښاکوونکو معشوقې لوبه په ډیره بهتره توګه ترسره کوي او په سلونو لیدونکي ترې خوند اخلي او دهغې په هرې آدا باندې د افرین لاسونه پرکوي. مادي سوبه چې بل نوم یې د ژوندانه موخې هم دي د هغوي له آنده د هر هغه شونې څیز څخه ډیر ارزښتناکه دي چې دهغې په قربانو لوی دا تر لاسه کیدای شي. هرې نجونې چې د دغې هدف په لاسته را وړلو او په ټولنه کې یې د همدې لارې خپل محبوبیت، لیاقت او وړتیا وښوده نو که چیرې هغې خپل عصمت له لاسه ورهم کړ نو ګویا چې هیڅ یې د لاسه نه دي ورکړي، بلکه هر څه یې موندلې دي. په همدې اساس دهغې په ذهن کې دا خبر له سره را ګرځي نه، چې د نجونو او هلکانو سره یو ځای په لیسو او پوهنتونو کې درس ویل او یا د ځوانو نجونو په یوازې ځان اروپاته د ښوونې او روزنې له پاره تلل هم کوم د نیوکې وړ کار ګڼل کېږي.

د غرب پالو پریکړه :

دا هغه خلک دي چې د هر چا نه زیات په پردې او حجاب باندې نیوکه کوي. د هغوي په وړاندې دغه پرده داسې یو سپک او باطل څیز دي چې د تردید له پاره یې دهغې پسې ملنډې وهل او هغه مسخره کول بسنه کوي.

خودا رویه بلکل همغسې ده لکه چې یو انسان نه غواړي په انساني مخ باندې د پوزې د موجودیت اړتیا احساس کړي او په دې اساس په هغوي وگړي پورې ملنډې وکړي چې په مخ باندې یې پوزه موجوده وي. دداسې جاهلانه خبرو او استدلال په واسطه یوازې جاهل او ناپوه خلک تراغیزلاندې راتلای شي، دوی که چیرې کوم معقولیت او پوهه ولري باید په دې پوه شي چې زموږ او دهغوي ترمنځ په ارزښتونو کې ډیر زیات توپیر شتون لري. هغه څه چې مونږ یې با ارزښته گڼو هغه د هغوي په وړاندې یې ارزښته دي نو په دې اساس د ژوند هره هغه عملي لار چې مونږ یې اړینه گڼو نو پرته له شکه دهغوي په وړاندې هغه یو غیر ضروري کار دې مگر دداسې بنسټیز اختلاف په وخت کې یواځې کم عقل سړي د اصلي اختلافي مسائلو پر ځای په فرعي مسائلو کې ځان مصروفولای شي.

د انساني ارزښتونو په ټاکلو کې یواځې پریکنده څیز د فطرت قوانین دي، دهمدې فطري قوانینو له مخې چې د انسان خلاصون او سوبه نغښتې وي نو په اصل کې هغه د قدر وړ دي. راځئ چې دهمدغې معیار په رڼا کې وویښو چې ستاسې ارزښتونه سهي دي او که زموږ؟ هغه علمي دلایل چې له تاسې سره دي هغه راوړئ او کوم دلایل چې له مونږه سره دي مونږ به همغه را وړاندې کړو بیا به نو د ریښتینو پوه انسانانو په څیر وویښو چې وزن کومې لورې ته دروند دي. په دې توگه که مونږ د خپلو ارزښتونو معیار درست ثابت کړو بیا تاسې واک لرئ چې هغه ارزښتونه چې د علم او عقل په بنسټ بنا شوي و منئ او یا د هغه ارزښتونه پسې ځغئ چې یوازې او یوازې د نفساني میلانو او غوښتنو په بنسټ تاسې غوره کړي دې خو په دې دویم صورت کې به ستاسې موقف دومره کمزورې شوې وي چې بیا به زموږ د تگلارې پورې د خدا په ځای تاسې پخپله د خدا وړ وگرځئ.

دویمه ډله :

تر دې وروسته زموږ په مخ کې دویمه ډله ده. په لومړۍ ډله کې غیر مسلمان او تش په نوم مسلمانان دواړه ډلې شاملې دي. خو دا دویمه ډله ټوله په مسلمانانو باندې مشتمله ده. ددې خلکو ترمنځ د پوره حجاب او نیمه بې حجابۍ اصطلاح استعمالیږي. دغه ډله د «مذبیین بین ذالک، لا الې هو الا و لا الې هو الا» سهي مصداق گرځیدلې، دیوه اړخه دوی د اسلامي جذبې خاوندان دي. د اخلاقو تهذیب، شرافت او د سیرت د پاکوالي هغه معیارونه مني چې اسلام را وړاندې کړي. خپلې ښځې د حیا او عصمت په گانه بڼایسته او خپل کورونه د اخلاقي ناپاکو څخه د پاک ساتلو غوښتونکي دي او دهغې زیښو چې د غربي تمدن او ټولنیزو اصولو د پیروۍ کولو څخه را پیدا کیږي منلو ته تیار نه دي. خود بله اړخه د اسلامي ټولنیزو اصولو قوانینو په ماتولو سره ورور ورو خپلې ښځې، لویې او خویندې د غربي تمدن او تهذیب په لور وړې. دا خلک په دې غلطې انگیرنې کې ککړ دي چې نیمایې شرقي او نیمایې غربي طریقي به سره یو ځای کړي او ددواړو تهذیبونو د فوایدو څخه به گټه پورته کړي. یعنې دهغوي په کورونو کې اسلامي اخلاق هم خوندي و ساتل شي او د کورنۍ د ژوند نظام یې هم په خپل ځای پاته شي او تر څنګ یې په ټولنیز ژوند کې، د غربي ټولنې د زیانونو او بدیو پرته، دهغې گټې، لذتونه او مادي پرمختګونه را ټول کړي. مگر اول خود دې دواړو مختلطو تهذیبونو نیمایې نیمایې څانګې را غونډول او یو د بل سره پیوندول درست کار نه دي. ځکه ددغسې پیوند څخه د اخیستونکي جوړښت څخه د گټو پر ځای زیانونه ډیر را پیدا کیږي، او بله دا چې دا

د عقل او فطرت په خلاف ده چې په لمړيو کې د اسلام د مضبوط نظام د بندیزونو په نرمولو سره او خلک د دې قانون د ماتولو سره داشنا کولو نه وروسته بيا د لړۍ په دې ځاي چې تاسې يې د زيان نه خالي گڼئ و درېږي. د دغه نيم لوڅو کاليو رواج، د دې بنایسته کولو او ارايش رواجونه، د دوستانو محفلونو کې ورځ په ورځ زياتيدونکې دلچسپې داد غرب په څير د نجونو تربيه، امکان لري چې ژر خپل اغيز و نه بښي او ډير ممکن دې چې موجوده نسل دهغې دزيانونو څخه تريوه وخته خوندي پاته شي، ليکن دا گومان کول چې را تلونکې نسلونه به دهغې څخه خوندي پاته شي يوه ستره نا پوهې ده ځکه چې په تمدن او ټولنه کې د غلطو طريقو رواجول په پيل کې ډير معصوم او پاک وي خو د يو نسل څخه تر بل نسله پورې اوبيا تر دريم نسل پورې په ورتللو سره دغه ډير کم پيل په ډيره ستره غلطې باندې تبديليږي. په خپله په اروپا او امريکا کې هم د ټولنې کوم جوړښت چې په کومو غلطو اصولو باندې شوې، دهغې پوره پوره پايلې اوس په دريم او څلورم نسل کې را څرگندې شوې دي نو بيا ددې غربي او اسلامي طريقو يو ځاي کيدل او امتزاج او دغه نيمه بې حجابي په اصل کې کوم مستقل او پايښت لرونکې څيز نه دې په اصل کې دهغې فطري ميلان د غربيت په لور دې او هغه خلک چې په دې لارې ځي هغوي بايد په دې پوه شي چې هغوي اوس ددې سفر پيل کړې دې نو که چيرې هغوي په خپله دهغې اخري منزل ته و نه رسيږي نو دهغوي اولاد او د اولاد اولاد به ضرور ورته رسيږي.

پريکنده پوښتنه :

په دغسې حالاتو کې، د مخکې تلو تر مخه، دې خلکو ته دښه غور او فکر نه وروسته د څو بنسټيزو پوښتنو په هکله پريکړه کول په کار دي او هغه دا چې:

ايا تاسې د غربي نظام دهغو پايلو منلو ته تيار ياست چې په اروپا او امريکا کې منځته راغلي او هغه د همدې نظام طبيعي او حتمي زيبښې دي؟

ايا تاسې دا غواړئ چې ستاسې په ټولنه کې هم همغسې هيجان پيدا کونکې شهواني چاپيريال موجود وي؟ ستاسې په ولس کې دی هم همغسې بې حيايې، بې عصمتي او د فحاشۍ وده وکړي؟ د خبيثه ناروغيو وبا خپره شي؟ کورنۍ او د کورنۍ نظام له منځه وړ شي؟ طلاق او بيلتون ډيرښت و مومي؟ ځواني بښځې او نارينه په ازادانه توگه شهوت راني وکړي؟ او د حمل په منځه کولو، د حمل د اسقاط او د اولاد په وژلو نسل منقطع شي؟ او ان تردې چې کم عمره کوچنيان د وخت تر مخه جنسي ميلانات پيدا کړي؟ او دهغې په وجه دهغوي په ذهني وده او نشو نما کې د پيل سره سم سستي را پيدا شي؟

که چيرې د مادې گټو وټو او حسي لذتونو په خاطر تاسې ددې ټولو شيانو زغم ته تيار ياست نو پرته له ځنډه په غربي لارو ولاړ شئ، او د اسلام نوم په ژبه مه اخلئ. خو په دې لارې د تللو تر مخه تاسې بايد د اسلام سره د خپلو اړيکو د پريکولو اعلان وکړئ ترڅو تاسې له دې وروسته د دغې نوم په اخستلو سره څوک و نه غولوي، او ستاسې رسوايې د اسلام او مسلمانانو له پاره د ننگ او عار سبب و نه گرځي.

خو که چيرې تاسې دهغې پايلو منلو ته تيار نه ياست او تاسې ته د داسې صالح او پاکيزه تمدن اړتيا وي چې هلته پاک اخلاق او نیک خوی وده و مومي، هلته انسان د خپل عقلي او روحاني او مادي پرمختگ له پاره د

سکونه نه ډک چاپیریال و مومي ، هلته چې نارینه او ښځه د حیواني جذباتو څخه خوندي پاته وي او دخپل بهترین استعداد او وړتیاو مطابق خپلې تمدني دندې تر سره کړي هلته چې د تمدن د بنسټ تیرېه یعنې کورنۍ په پوره ځواک سره موجوده وي ، هلته چې نسلونه خوندي وي او د نسلونو د توپیر فتنه سر را پورته نه کړي ، هلته چې د انسان کورنې ژوند د سکون او آرامتیا جنت او دهغوې د اولاد له پاره د یوه مشفقانه روزني ځای او دکورنۍ د ټولو غړو له پاره دهمکاری او ګډ کار د تعاون نمونه وي. نو ددې موخو د تر لاسه کولو له پاره دغرب په لور د تګ نه ځان ژغورل په کار دې ځکه چې هغه بلکل په مخالف لوري حرکت کول دي او دغرب په لور تلل او بیا شرق ته رسیدل په عقلي ډول یو ناشونې کار دې که چیرې په حقیقت کې ستاسې موخې همدغه وي نو بیا د اسلام لار خپله کړئ.

مګر په دې لاره د قدم د ایښودلو نه تر مخه باید هغه غیر معتدلې مادي ګټې او حسي لذتونه د زړه نه و کارې چې د غربي تمدن زړه وړونکې مظاهريې تاسې ته تر مخ ږدي ، دهغې آندونو او فکرونو څخه به هم زړه او دماغ پاکوئ چې د اروپا څخه یې په مستعاره توګه راخیستې ، دهغو موخو او مقاصدو څخه به هم ځان بیلوئ چې د غربي تمدن او ټولنې څخه راخیستل شوي دي. اسلام ځانته موخې او مقاصد لري هغه خپل ټولنیز اند لري ، هغه داسې یو ټولنیز نظام جوړول غواړي چې دهغې د موخو او مقاصدو او ټولنیز نظام سر سره سم دهغې د بنسټیزو اصولو غوښتنه ده او بیا دخپل دغه ټولنیز نظام ساتنه د یوه ځانګړي د سپلین له مخې کوي چې دهغې په ټاکلو کې د ډیرې زیاتې پوهې او حکمت نه کار اخیستل شوې او د انسان د نفسیاتو ساتلو پوره رعایت په کې شوې دې چې دهغې پرته دغه ټولنیز نظام خوندي نه پاته کیږي. داد افلاطون د جمهوریت په څیر کوم خیالي او وهمي نظام (utopia) نه دې بلکه په څوارلسو پیړیو کې د ډیرو زیاتو ازموینتونو څخه تیر شوې او په دغې اوږدې موده کې یې په هیڅ هیواد یا ولس کې دهغې خرابیو لسمه برخه هم نه ده څرګنده شوې کومې چې د غربي تمدن په پایلو کې د یوې پیړۍ په دوران کې را منځته شوي دي. نو که چیرې مونږ د دغه محکم او ازمویل شوې ټولنیز نظام څخه ګټه پورته کول غواړو نو دهغې د اصولو او د سپلین به پوره پوره مراعات کول په کار وي. او دا حق به هیڅاته هیڅکله هم نه وي ور په برخه چې دخپل عقل څخه د راویستلې او یادنورو څخه د زده کړو خامو افکارو او نه ازموینت شوو لارو کومې چې د اسلام د ټولنیز نظام د طبیعت او اصولو پر خلاف وي حتما په اسلام کې ور ځای کړي.

څرنگه چې دریمه ډله د بې عقلو او ناپوهو وګړو نه جوړه شوې چې په هیڅ توګه د فکر کولو ، پوهیدو او یا رای ورکولو صلاحیت نه لري نو په دې اساس هغه د توجه وړنه بریښي نو ښه به دا وي چې مونږ هغوی له نظر ه وغورځوو او منځته قدم کیږدو .

د فطرت قوانین :

فطرت د ټولو شیانو په څیر انسان هم د «زوجین» یعنې د جوړې په شکل کې پیدا کړې. دا جوړه (نارینه او ښځه) په طبیعي توګه یو د بل په لور میلان لري. خود نورو حیواناتو د مطالعې څخه په ډاګه شوې چې دهغوې تر منځ د طبیعي میلان موخې د خپل نسل پايښت دي. په همدې خاطر ددوې تر منځ میلان یوازې تر هغه حده پورې دې چې د نسل د پايښت له پاره اړین وي. د حیواناتو په طبیعت کې داسې ځواک ایښودل شوې چې د جنسي اړیکو د ټینګولو د ټاکلې حد څخه د تجاوز اجازه نه ورکوي. ددې برعکس په انسانانو کې

جنسي ميلان غير محدود ، غير منضبط او د ټولو حيواناتو په پرتله ډیر دي. ددې له پاره د وخت او موسم کوم بندیز نه شته. دهغې په پيدا يېنت کې کوم داسې ټاکلې مقررات نه شته چې هغه د جنسي غوښتنې د پوره کولو څخه مننه کړي. ښځه او نارینه د يوه بل لورې ته تل ميلان لري هغوي په خپل منځ کې يو د بل د جذب او د جنسي رابښکود نه پاي ته رسيدونکې ځواک لري. دهغوي په زړونو کې د صنفې محبت او عشق يوه ډيره ستره بلنه ايښودل شوې ده. دهغوي د جسم جوړښت او دهغې په تناسب دهغې رنگ او شکل او دهغې لمس او دهغې په يوه يوه برخه کې د مقابل صنف له پاره کشش او رابښکود پيدا کړل شوې. دهغوي اواز ، تگ ، دهغوي هره اداء ، کرڼه.... او په هر شي کې د رابښکود يو ځواک پروت دي او په شاوخوا نړۍ کې يې داسې بې شميره وسايل خپاره شوي دي چې ددواړو جنسي غوښتنې په حرکت راوړي او هغه د يو بل لورې ته مایلوې. د هوا لگيدل ، د اوبو روانيدل ، د گياه رنگ ، د گلونو ښايسته بوي ، د مرغانو په زړه پورې اوازونه ، يعنې د فطرت د ښايست هيڅ داسې مظهر به نه وي چې په مستقيمه او يا غير مستقيمه توگه ددې تحريک لامل ونه گرځي.

بيا د انسان د جسماني نظام يوه څيرنه وکړئ نو درته څرگنده به شي چې په هغې کې د ځواک څومره ستره خزانه پټه کړل شوې ده. هغه په يوه وخت کې د ژوند نيزو اړيکو ځواک هم دي او د صنفې اړيکو د جوړښت او رابښکود ځواک هم.

همدغه غدې (Glands) چې دې غړو ته د ژوند ماده (Harmone) ورسوي او په هغې کې چالاکي ، توانايي ، ذهانت ، او د عمل کولو ځواک پيدا کوي ، همغوي ته دا کار هم ورسپارل شوې چې دوي کې د جنسي اړيکو ځواک هم را پيدا کړي. ددې ځواک راپريدونکې جذباتو ته نمو ورکړي. د همدې جذباتو د راپارولو له پاره ښايسته شکل او مختلف وسايل او د همدغې الاتو څخه د اغيزمن کيدو د وړتيا وسايل ، دهغې سترگو دهغوي غوږونو او دهغوي بويونکو او لمس کوونکو حسونو ته ، او ان تردې چې مخليه ځواک ته هم ورسوي.

د قدرت هم دغه کړچارد انسان په نفساني ځواکونو کې هم تر سترگو کيږي ، دهغې په نفس کې چې څومره متحرک ځواکونه پيدا کيږي دهغې ټولو اړيکې ددې قوې د بلنو سره يو ځای کيږي . يوه هغه بلنه ده چې دهغې دخپل وجود دساتنې او دخپل ذات د خدمت له پاره کارکوي ، بله هغه بلنه چې هغه د مقابل جنس سره د اړيکو له پاره مجبوري ، د ځوانۍ په وخت کې يعنې هغه وخت چې د انسان عملي قوتونه په پوره عروج کې وي نو دغه دويمه بلنه دومره ځواکمنه وي چې ډيروختونه هغه لومړنۍ بلنه تر اغيز لاندې راوړي او دهغې ددغې اغيز له مخې انسان څومره مجبورېږي چې هغه دخپل ځان د لاسه په ورکولو او دخپل ځان د هلاکولو د خطر څخه هم نه ويرېږي.

د تمدن په پيدا يېنت کې د صنفې رابښکود اغيز :

دا ټول هر څه د څه له پاره ؟ ايا يوازې د نسل د پايښت په خاطر ؟ نه -- ځکه چې د انساني نسل د پايښت په خاطر دومره تناسل ته اړتيا هم نه شته لکه څومره چې د ماهيانو ، وزو او همداسې د نورو حيواناتو د نسلونو له پاره ورته اړتيا ده. نو بيا څه علت دي چې فطرت ددې ټولو نسلونو په نسبت په انسانانو کې دغه

جنسي ميلان ډير پيدا کړي؟ او دهغې له پاره يې د پارولو تر ټولو ډير وسايل پيدا کړي دي؟ ايا دا ټول د انسان د جنسي خوند او لذت په خاطر دي؟

داسې هم نه ده، فطرت هيڅکله هم خوند او لذت په خپل ذات کې موخه نه ده گرځولې بلکه د يوه لوي خدمت د تر سره کولو له پاره او د انسان او حيوان د مجبورولو په خاطر جنسي لذت او خوند ته رشد ورکوي ترڅو هغه خپل کار وگڼي او په پوره دلچسپۍ سره يې سرته ورسوي.

اوس فکر وکړئ چې په دې کار کې فطرت کوم ستر مقصد تر مخه لري. تاسې چې څومره فکر کوئ ددې پرته بل هيڅ کوم علت نه شئ موندلې چې فطرت د نورو ټولو نسلونو پر خلاف د انساني نسل څخه يو متمدن نسل جوړو ل غواړي.

په همدې اساس يې د انسان په زړه کې د صنفي محبت او عشق هغه بلنه ايښې چې نه يوازې د جسماني اتصال او د تناسل د فعل غوښتنه کوي. بلکه يوه تلپاتې ملگرتيا، او د زړه تړاو او د روحاني جذبې غوښتنه هم کوي. په همدې خاطر په انسانانو کې صنفي ميلان دهغې د جنسي قوت په پرتله ډير زيات ايښودل شوې دي. په هغې کې چې څومره صنفي غوښتنې او صنفي کشش ايښودل شوې که هغه ددې ځواک په تناسب بلکه دهغې د لسمې برخې په تناسب هم جنسي عمل تر سره کړي نو قوت به يې ځواب ورکړي او د طبيعي عمر درسيده نه مخته به دهغې جسماني ځواک پاي ته ورسېږي. دا ددې خبرې ښکاره دليل دي چې په انسان کې د صنفي رابښکود د ډيرښت موخه دا نه ده چې هغوي د ټولو نورو حيواناتو څخه ډير جنسي عمل وکړي، بلکه دهغې له مخې نارينه او ښځه يو د بل پورې اړونده وي او دهغوي په تلپاتو اړيکو کې استمرار او پايښت را پيدا کوي. په دې خاطر يې په ښځې کې د صنفي رابښکود او صنفي غوښتنو تر څنگ د شرم، حيا او د تمناع او تيښتې او د خنډ د ايجادولو ماده ايښې ده او دا ماده لږو ډيره په هره ښځه کې پيدا کېږي. دغه د تيښتې او منه څرنگوالي که څه هم د نورو حيواناتو په ښځينه طبقه کې هم شته خو د انسانانو په ښځينه صنف کې دهغې ځواک او کميت ډير زيات دي او هغه يې د شرم او حيا د جذبې په اساس نور هم ځواکمن کړې دي. ددې څخه دا را څرگنديږي چې په انسان کې د صنفي رابښکود موخې يو تلپاتې تړاو دي نه دا چې هر صنفي رابښکون په يوه جنسي عمل باندې متج شي.

په دې خاطر يې د انسان کوچنيان د نورو حيواناتو د کوچنيانو څخه ډير کمزوري او بې وسه پيدا کړي. د نور حيواناتو پر خلاف د انسان کوچنې ترڅو کالو پورې د مور او پلار ساتنې او روزنې ته اړتيا لري او په هغې کې دخپل ځان د ساتنې قابليت او استعداد ډير کلونه وروسته را پيدا کېږي. ددې څخه هم يو هدف دادې چې د ښځې او ناراييکې يوازې تر جنسي پولو پورې محدود نه وي بلکه ددې اړيکو زيبښه هغوي يو له بل سره په خپل منځي اړيکو او بسپنې باندې مجبوري.

په دې خاطر د انسان په زړه کې د اولاد مينه د ټولو نورو حيواناتو څخه ډيره ايښودل شوې ده. حيوانات تر ډيرې کمې مودې پورې دخپلو اولادونو د روزنې وروسته دهغوي څخه جدا کېږي. بيانو دهغوي تر منځ هيڅ ډول اړيکې نه پاته کېږي. بلکه يو له بله سره پيژندگلوي هم له لاسه ورکوي خو انسان د روزنې د لمړني وخت څخه وروسته هم دخپل اولاد سره مينه کوي. ان تردې چې د اولاد مينه او محبت د اولاد او اولاد (لمسو) ته هم ور رسېږي. او د انسان دخپل غرضه حيوانيت اغيز د محبت تراغيز لاندې دومره مغلو بېږي چې هغه هر هغه څه چې دخپل ځان له پاره يې غواړي له هغه زيات دخپل اولاد له پاره غواړي او دهغې په زړه کې ارزو را پيدا

کېږي چې د امکان تر پولو پورې خپل اولاد ته میراث ورکړي. د محبت د دغې جذبي د پیدایښت نه د فطرت یو موخه دا هم کیدای شي چې د ښځې او نارینه صنفی اړیکې په یوې تلپاتې رابطې تبدیلی کړي او بیا دغه اړیکې د یوې کورنۍ د جوړښت بنسټ وگرځوي او بیا د ویني د اړیکو د محبت لړۍ ډیرې کورنۍ یو د بل سره د مصاهرت په تار تړي او بیا د مینو او محبتونو ګډون د هغوی تر منځ د کومک او تعاون له پاره بنسټيزي اړیکې را پیدا کړي او په دې ترتیب یوه ټولنه او یو تمدن را منځته شي.

د تمدن بنسټیزه ستونزه :

ددې نه دا څرګنده شوه چې دغه صنفی میلان چې د انسان د جسم په رګ رګ او د هغې د زړه او روح په هرې څنډې کې ایښودل شوې نو د هغې د بسپنې په خاطر په ډیره پراخه پیمانه د کائناتو په هره ذره کې اسباب او محرکات ایښودل شوي دي.

ددې موخې دادې چې انسان د وګړیز ژوند څخه د ټولنیز ژوند په لاره بوځي. فطرت همدغه میلان د انساني تمدن د محرکه قوت بنسټ ګرځولې او د همدغې میلان او کشش په واسطه د دواړو صنفونو تر منځ تړون را پیدا شوې او بیا د همدغې تړون له مخې ټولنیز ژوند (Social Life) پیل شوې.

کله چې دا خبره ثابته شوه نو بیا دا هم په خپله را په ډاګه کېږي چې د ښځې او نر تر منځ د اړیکو خبره په اصل کې د تمدن بنسټیزه مسئله ده. او د همدغې مسئلې په صحت او ټینګښت پورې د تمدن اصلاح او فساد ، د هغه ښه والې او بد والې ، او د هغه ځواک او کمزوري ، تړلې ده. دانسانیت په دواړو اړخونو (نارینه او ښځه) کې هم حیواني اړیکې یا به بل عبارت یوازې جنسي او مطلق شهواني اړیکې شتون لري چې هدف یې د انساني نسل پايښت دې او دویم یې انساني اړیکې دي چې موخه یې د ګډو ګټو له پاره د خپلو خپلو استعدادونو او د خپلو خپلو فطري وړتیاو سره سم مرسته او بسپنه ده. د همدې تعاون له پاره د هغوی صنفی مینه د اتصال د یوې نقطې په څیر کار کوي او دغه حیواني او انساني عناصر دواړه یو ځای په یوه وخت کې د هغې څخه د تمدن د کاروبار د چلولو خدمت هم اخلي او د همدې کاروبار د جاري ساتلو له پاره د نورو وګړو د پیدا کولو خدمت هم ترسره کوي. د تمدن اصلاح او فساد تکیه په دې وي چې د دواړو عناصرو ګډون ډیر متناسب او په انصاف برابر وي.

د غوره او صالح تمدن غوښتنې :

راځئ چې اوس دغه ستونزه وڅیړو او په ډاګه کړو چې د یوه صالح تمدن له پاره د ښځې او نر تر منځ په حیواني او انساني اړیکو کې د انصاف او برابری نه ډک متناسب ګډون څه ډول را منځته کیدای شي؟ او په دې ګډون کې که کومه بې اعتدالي را منځته کېږي نو څه ډول دغه تمدن د فساد په لور بیایي.

لمړۍ :- د جنسي میلان تعدیلول :

تر ټولو مهمه او لمړنۍ پوښتنه پخپله همدغه جنسي رابښکون او میلان دې چې څنګه باید تر ولکې لاندې راشي. مخته مونږ بیان کړل چې په انسان کې دغه میلان د نورو ټولو حیواناتو په نسبت ډیر قوي او ځواکمن

دې. نه يوازې دا چې انساني وجود کې د جنسي ميلان ځواکونه په پوره ځواک سره موجود دي بلکه بيرون هم په دغه پراخه کائناتو کې بې شميره جنسي محرکات خواره واره پراته دي. دا هغه څه دي چې فطرت پخپله دهغې انتظام کړې. که چيرې انسان په خپله هم دخپلې توجه او د ايجاد د قوت نه کار واخلي او دهغې د زياتولو او هغه ته د پرمختگ د ورکولو اسباب او وسايل برابر کړي او د تمدن داسې يوه لاره خپله کړې چې په هغې باندې دهغې جنسي تنده نوره هم زياته شي او بيا دهغې تندې د ماتولو له پاره څه اسانتياوې هم را پيدا کړي نو په دې توگه به دا د هغه د مطلوب حد نه ډير تيرې وکړي. په انسان کې حيواني عنصر دهغه په انساني عنصر باندې غلبه پيدا کوي او دغه حيوانيت د هغه انسانيت او تمدن دواړه له منځه وړي.

د صنفې اړيکو او دهغې د اساساتو او محرکاتو هر شي فطرت ډير خوند ناکه پيدا کړې مگر څنگه چې مونږ مخکې ورته اشاره وکړه فطرت ددې خوند مساله، يوازې د خپلو اهدافو يعنې د تمدن د اباديدو له پاره په کار اچولې او که دا خوند د خپلو پولو څخه تيرې کوي او يا انسان په همدې خوند کې په مکمله توگه مصروفېږي نو دا يوازې د تهذيب او تمدن د ړنگيدو سبب نه، بلکه د انسان د هلاکت او نابودۍ سبب هم کيداې شي. او په کراتو کراتو همداسې شوې هم دي. هغه ولسونه چې له منځه تللي دهغې نښې او تاريخ ووينئ و به گورئ چې شهوانيت په هغوې کې د خپلو پولو څخه ډير تيرې کړې و. دهغوې ادبيات د همداسې جذباتو را پاروونکو ليکنو څخه ډک او دهغوې تخيلات، د هغوې قصې د هغوې شعرونه، دهغوې عکسونه، مجسمې، عبادت ځايونه او د اوسيدو ځايونه... ټول په دې خبره گواه دي کوم ولسونه چې همدا اوس د تباهۍ په لور روان دي دهغوې حالات هم ووينئ. هغوې خپل شهوانيت د فن، لطيف ادب، ذوق او ښکلا او داسې نورو ښايسته نومونو باندې نوموې خود د تعبیر په بدلولو حقيقت نه بدلېږي. دا کوم څيز دي چې په ټولنه کې ښځه د ښځو نه ډيره نارينه و ناستې ته او نارينه د نارينه و څخه ډير د ښځې په لور رغبت پيدا کوي؟ ولې په ښځو او نارينه و کې د ښکلا او ارايش مينه ورځ په ورځ ډيرېږي؟ هغه څه شې دي چې دهغې په اساس ښځې دخپل وجود يوه برخه لوڅوي او دسړو له لورې د نورور لارياتو لوڅولو «هل من مزيد» غوښتنه ترې کيږي؟ څه عوامل دي چې لوڅ عکسونه، لوڅې مجسمې او لوڅه نڅا د ټولو زياته خوښول کيږي؟ څه عوامل دي چې په سينما کې نندارچيانو ته تر هغه وخته هيڅ خوند اولذت نه محسوسېږي تر څو چې د عشق او محبت لوبې په کې نه وي او د جنسي اړيکو خبرې يا حرکات نه وي اجرا شوي؟ دا او داسې نور ډير کارونه که د شهوانيت ښکاروندوي نه وي نو څه دي؟ په هغه تمدن کې چې په دې ډول غير معتدل او ناانډول شهواني چاپيريال را پيدا شي نو دهغې انجام به د تباهۍ پرته نور څه وي؟ په داسې ماحول کې د جنسي ميلاناتو تيزوالي او د پرلپسې پارونې په وجه حتمې ده چې نسلونه به کمزوري کيږي د جسماني او عقلي قوتونو نشو نما به خرابيږي. ذهني پراگندگي به را پيدا کيږي^(۱)

(۱) يو ډاکټر ليکي چې بلوغ د پيل وخت د ډيرو مهمو بدلونو سره يوځای راځي. د نفس او جسم په مختلفو کړو وړو کې په دغه وخت کې يو انقلابي کيفيت را پيدا کيږي او يو هراړخيزه وده او نمو صورت نيسي. انسان ته په دغه وخت کې د دغه تعبيرات د زغملو او دهغې د نشو نما دلسته راوړو په خاطر خپل ټول ځواک ته اړتيا محسوسوي په دې خاطر د ناروغيو په مقابل کې ځواک ډير کمزوري کيږي. عامه نشو نما، د غړو لوئيدل او د نفساني او جسماني بدلونو دغه اوږده مرحله، چې انسان په کې د کوچنيتوب څخه د ځوانۍ په لور قدم اخلي يو ډير ستړې کوونکې عمل دي چې په دغه دوران کې طبيعت ډير زيات مصروف او په جدو جهد کې اخته وي. په دغه وخت کې په هغه باندې د معمول څخه زيات کوم بار بارول درست کار نه دي. په ځانگړې توگه صنفې عمل او شهواني هيجان دهغې له پاره ډير تباه کونکې ثابتيږي.

د جرميني يوروجاني پوه ليکمی چې: څرنگه چې د جنسي غړو/ايکي لذت او جوش د غير معمولي هيډجاناتو (sensations) سره يو ځای وي په دې خاطر دغه غړي زمونږ د ذهني ځواکونو يوه لويه برخه دخپل ځان په لورې را کارې يا په بله معني په هغې باندې د ډاکې د اچولو له پاره هر وخت تيار وي که چيرې هغوي ته پرې غلبه تر لاسه شي نو دغه انسان تمدن ته د خدمت پر ځای په وگړيز لذت کې ډوبوي. دغه ځواکمن حالت چې د هغې جسم ته ور په برخه شوې د انسان صنفې ژوند د لرې نښيدينې په اساس د اعتدال څخه دبې اعتدالي په لور وړي او د گټې په ځای زيان بخښونکې ثابتيږي. د روزنې مهم هدف بايد دا وي چې د دغه خطر څخه مخنيوي وکړل شي.

فحاشي ډير بنسټ مومي، د خبيثه ناروغيو وبا خپره شي، د حمل د مخنيوي او اسقاط او همدا راز د کوچنيانو د وژلو غورځنگونه پيل شي. بنځې او نرد حيواناتو په څير يو له بله سره يو ځای شي، څنگه چې فطرت په هغوي کې ميلانات د حيواناتو څخه ډير قوي پيدا کړي نو هغه دغه قوتونه د فطرت په خلاف استعمال کړي او په خپل جنسي ميلان کې د نورو څخه مخته شي. ان تردې چې د بيزوگانو او وزو څخه هم مخ په وړاندې ولاړ شي. پرته له شکه دا ډول حيوانيت نه يوازې د انساني تمدن او تهذيب په له منځه وړلو کې بلکه پخپله دانسانيت په له منځه وړلو کې ستر رول لوبوي او هغه خلک چې پرې ککړ دي هغوي د اخلاقي انحطاط داسې کندې ته ور غورځوي چې دو باره يې بيا د راوتلو شونتيا هم نه وي. د هغې تمدن پايښت چې بنسټ يې په تفريط ولاړ وي، هم په همدې ډول دي. همدا راز لکه څنگه چې د جنسي اړيکو د حد نه تيريدل زيانمن دي په همدې توگه هغه د حد نه په زياته توگه تر فشار لاندې د راوړو په واسطه نور هم زيانمن ثابتيږي. د تمدن هغه نظام چې انسان د دنيا پريښولو، فقر، رهبانيت او گوبنه کښيनाستو لورې ته را کارې هغه اصلاً د فطرت سره جگړه کوي په داسې حال کې چې فطرت د خپل مقابل لورې له خوا هيڅکله هم د ماتي سره نه مخ کيږي بلکه په خپله مقابل لورې ماتوي.

په ډاگه ده چې يوازې د رهبانيت او گوبنه کښناستو آند دهیڅ تمدن بنسټ نه شي جوړيدای، ځکه چې هغه په خپل ذات کې د تمدن او تهذيب نفي کوي. البته په زړونو کې د رهبانيت د آند د ځای پر ځای کيدو څخه به په تمدني نظام کې يوداسې غير جنسي چاپيريال منځته راشي چې هلته به په خپله جنسي اړيکو ته سپک، د کرکې او نفرت وړ او چټل کار په سترگو کتل کيږي او دهغې څخه به ځان ژغورنه يو لوړ اخلاقي معيار گڼل کيږي او د هرې لارې چې شوني وي ددې اړيکو د له منځه وړلو هڅه به کيږي. خو د جنسي ځواک تر فشار لاندې نيول د ټول انسانيت تر فشار لاندې نيولو سره برابر دي هغه ځان ته له منځه نه ځي بلکه د خپل ځان سره د انسان ذهانت، عقلي ځواک، وړتيا، حوصله، هوډ، نارينتوب او... ټول له منځه وړي. د هغې د فشار لاندې دراوړو په واسطه د انسان ټول ځواکونه تر فشار لاندې را ځي او دهغې وينه يخه او منجمديږي. په هغې کې د را پاڅيدو وړتياوې له منځه ځي. ځکه چې د انسان تر ټولو لويه محرکه قوه همدغه جنسي ځواک دي. د يوه صالح تمدن لمرې دنده همدا ده چې د انسان د افراط او تفريط څخه د انسان د جنسي ځواک مخه ونيسي او د اعتدال لارې ته يې راوړي، او په مناسبو اصولو باندې يې منضبط او کنټرول کړي.

د ټولنيز نظام جوړښت بايد داسې و شي چې هغه له يوه اړخه څخه د غيرې معتدلو (Abnormal) هيډجاناتو ټول هغه وسايل له منځه يوسي چې انسان يې د خپلې ارادې او دخپل لذت پالنې له لارې پيدا کوي او د بله اړخه د فطري (Normal) هيډجاناتو د تسکين له پاره داسې لاره پرانيځي چې په خپله د فطرت د غوښتنو مطابق وي.

۲-د کورنۍ جوړښت:

اوس په ذهن کې پخپله دا پوښتنه را پيدا کيږي چې بيا نو د فطرت لاره کومه او څه ډول ده؟ ايا په دې هکله يې مونږ بلکل په تياره کې پرې ايښي يو چې د سترگو په پټولو سره په هر شي چې و غواړو، لاس کيږدو او بيا همغه د فطرت غوښتنه وگڼو؟ يا د فطرت په قوانينو باندې د غوراو فکر کولو په اساس مونږ د فطرت اصلي غوښتنې ته رسيږو؟ شايد ډير خلک د هماغه اول حالت منونکي وي نو په دې خاطر هغوی د فطرت په قوانينو د فکر کولو پرته (کيف ما اتفق) هر څه چې غواړي تر لاسه يې کړي همغه د فطرت اراده گڼي. خو کله چې يو پلټونکي د حقيقت د پلټنې له پاره راوځي نو يو څو قدمه مخته هغه ته دا راپه ډاگه کيږي چې گویا فطرت په خپله د خپلې غوښتنې په لور گوته پورته کوي او هغې لورې ته اشاره کوي.

دا په ډاگه ده چې د ټولو حيواني ډلو په څير انسان هم د زوجينو يعنې دوه صنفونو په شکل پيدا شوې دې او دهغوي ترمنځ د صنفې رابښکود د پيدا کيدو څخه د فطرت لمړنۍ غوښتنه په خپله د انسان پايښت دې. خو د انسان څخه د فطرت غوښتنه يوازې دا نه ده بلکه دهغې څخه پورته څه نورې غوښتنې ترې هم لري او دلږ دقت وروسته مونږ ته په ډاگه کيږي چې هغه غوښتنې څه او څه ډول دي؟

د هر څه ترمنځه چې په کوم شي نظر لويږي هغه دادې چې د ټولو حيواناتو برعکس د انسان کوچنې دپالنې او روزنې له پاره ډير زيات زحمت، مشقت، رېږ او توجه ته اړتيا لري که چيرې هغه يوازې د يوه حيواني وجود په څير واخيستل شي بيا هم مونږ وينو چې هغه د خپلو حيواني غوښتنو او اړتياو د پوره کولو يعنې د غذا د لاسته راوړلو او دخپل نفس څخه د دفاع له پاره د وړتيا د لاسته راوړلو په خاطر څو کالو ته اړتيا لري. په هغه لمړنيو دوه درې کالو کې خو هغه دومره بې وسه وي چې د مورد پرلپسې توجه پرته ژوندې هم نه شي پاته کيدای.

دا ښکاره ده چې که انسان د وحشت په هر څومره لمړنۍ او ابتدائي مرحله کې هم وي بيا هم مطلق حيوان نه دې په يوه ډول نه يوه ډول مدنيت د هغې په ژوند کې حتماً موجود وي او د همدغې مدنيت په اساس د اولاد پالنې په فطري غوښتنه باندې يې لا محاله نورې غوښتنې هم ورزياتيږي. يودا چې د کوچني په روزنه کې د ټولو هغه تمدني وسايلو څخه کار واخيستل شي چې دهغې پالونکې ته ميسرې وي، بل دا چې کوچنې داسې و پالل شي چې په کوم تمدني ماحول کې هغه پيدا شوې هلته د تمدن د کارخانې د پرمخ بيولو او د پخوانيو کارکونکو د ځاي د نيولو له پاره تيار وي. بيا نو تمدن چې څومره پرمخ تللې او اعلي درجې ته رسيدلې وي نو دغه دواړه غوښتنې هم په همدغه اندازه درنې او مهمې وي. که له يوه اړخه د اولاد روزنې اړونده وسايل او لوازم مخ په زياتيدو وي نو د بله اړخه تمدن نه يوازې د خپل پايښت له پاره د خپلې سويې مطابق ښه روزل شويو او پوه کارکوونکو ته اړتيا لري بلکه دخپل نشو نما، او وړاندې تگ په خاطر دا غوښتنه کوي چې هر نسل د پخواني نسل څخه په ښه توگه را پورته او وروزل شي يا په نورو ټکو، دهر کوچنې پالونکې هغه کوچنې د خپله ځانه ښه روزي، او دا هغه ايشار او قرباني ده چې د انسان څخه دخپل ځان د پالنې د جذبي څارول هم غواړي.

دا دانساني فطرت غوښتنې دي او ددې غوښتنو اولين مخاطب ښځه ده، سړي د يوه ساعت له پاره د ښځې سره يو ځاي کيږي او بيا د تل له پاره دهغې څخه او ددغه يوځاي کيدو د مسؤليت څخه جدا کيدای شي خو ښځې ته ددې يو ځاي کيدو طبيعي زيبښه په کلونو کلونو بلکه د تل له پاره پاته کيږي. د حمل د پيدا کيدو

وروسته له تر لږه تر پنځه کالو پورې دغه پایلې د هغې پسې ورنښتې وي ، نو که چیرې د تمدن ټولې غوښتنې پوره کول وي نو بیا خو د هغې معنې داده چې تر نورو پنځلس کالو پورې هغه ښځه چې د یوه ساعت له پاره یې د سړې تر څنګ په خوند او لذت کې تیر کړې و ددې مسؤلیتونو بار په اوږو اخلي ، پوښتنه داده چې د یوه ګډ کار د مسؤلیت د ترسره کولو له پاره به څنګه یوازې یو اړخ تیار شي ؟ ترڅو پورې چې ښځه د میړه د بې وفایي له ویرې څخه خلاصون و نه مومي تر هغې به هغه ته دخپل کوچني د پاللو پوره ډاډ نه وی او تر هغې چې هغه دخپل ژوند د اړتیاو د برابرولو د مسؤلیت څخه فاغه نه وي نو د داسې لوی بار د پورته کولو له پاره به څنګه تیاره شي ؟

د کومې ښځې چې کوم قوام (Protector Provider) یا کوم ساتونکې ، ملاتړ کونکې او تهیه کونکې نه وي نو هغې ته پرتله له شکه د حمل اخیستل یو مصیبت او پېښه بلکه یوه ستره بلا وي چې د هغې څخه د خلاصیدو غوښتنه په هغې کې په طبیعي توګه را پیدا کیږي. نو بیا به هغه دغه ډول کوچنې ته څنګه ښه راغلاست ووايي.

بې له شکه چې دا یو ضرورت دی.... که د انساني نسل د بقا ، تمدن او پرمختګ له پاره اړتیا وي... نو پرته له شکه دې ته هم اړتیا ده چې کوم سړې چې کومه ښځه حامله کړي نو بیا به هماغه ددې ښځې سره په ګډه دا بار پورته کوي خو دې ګډون له پاره به هغه (سړې) څنګه را ضیې کړل شي ؟ هغه خو فطرتاً ځان غوښتونکې دي. تر هغې چې د نسل د بقا او پایښت پورې اړه لري نو د هغې برخه کار خو هغه په هماغه وخت کې پای ته ورساوه چې ښځه یې حامله کړه. د هغې وروسته دغه بار یوازې د ښځې سره تړلې دي او سړې سره په هیڅ ډول تړاو نه لري. تر هغې چې د صنفی راتلونکون پورې اړه لري نو د هغې له مخې هم هغه نه شي مجبوریدای چې د هغې ښځې سره یو ځای په مسؤلیت کې را و نغاړل شي. که هغه وغواړي هغه (ښځه) به پرېږدي له بلې سره او بله به پرېږدي د بلې سره به اړیکې پیدا کړي او په هرې ځمکې کې به (لکه د حیوا په څیر) تخم شیندي او د مسؤلیت له احساس نه پرته به پرمخ ځي.

نو که چیرې دا خبره یوازې د هغې دخوښې پورې پرېښوول شي نو هیڅ علت نه شته چې هغه دې پخپله خوښه دا بار پورته کړي نو بیا څه شي دا مجبوروي چې هغه دې دخپلو لاسو تناکې په دغه ښځه او د هغې په بچي مصرف کړي؟ ولې هغه ددې ښځې پر ځای د یوې بلې ښایسته نجلۍ سره خپل اړیکې نه ساتي؟ ولې هغه د غوښې او پوستکي یوه بیکاره ټوټه د خپلې مزدورۍ په پیسو و پالي؟ ولې د هغه د ژړا په واسطه خپل خوب خراب کړي؟ ولې د هغې کوچني شیطان په واسطه خپل ځان زیانمن کړي چې هر څه مات رومات کړي او ټول کور د چټلېتا نه ډکوي او د هیچا خبره پرې اغیز نه کوي؟

فطرت تر ډیره ځایه ددې ستونزې دحل له پاره په خپله اهتمام کړې دي. هغه په ښځه کې ښایست ، خوږلنې ، د زړه راتلونکو توان او د محبت له پاره د ایشار او ځان څارنې کولو وړتیاوې و دیعت کړي ترڅو ددې وسیلې په واسطه د نارینه په خپل غرضه وګرځي توب باندې سوبه تر لاسه کړي او هغه پر خپلو دغه صلاحیتونو کې اسیر او بندې کړي. هغه په کوچنۍ کې هم د تسخیر یو عجیب ځواک پیدا کړي ترڅو هغه دخپل تکلیف ورکوونکې ، بربادوونکې او د... ټولو منفې ځانګړتیاو سره سره بیا هم خپل مور او پلار دخپل محبت په دام کې راتښکیل کړي خو یوازې د اشیان دومره ځواک نه لري چې انسان دخپلو اخلاقي ، فطري ، تمدني دندو د ترسره کولو په لار کې د اوږدې مودې له پاره د زیان ، تکلیف او قربانۍ د ګاللو له پاره چمتو کړي. اخر د انسان

سره دهغې ازلي دښمن هم ملگري دي چې د فطرت د لارې څخه يې د کړولو فرصت يو ثانيه م له لاسه نه ورکوي.

دا د دين معجزه ده چې هغې انسان، ښځه او نارينه دواړه، د نسل او تمدن له پاره قرباني ته تيار کړي او ددغه ځان غوښتونکي ځناور څخه يې انسان جوړ کړي. دا د الله جل جلاله له اړخه رالېږل شوې پيغمبران دي چې هغوي د فطرت ارادې په سهې توگه وپيژندلي او د ښځې او نر ترمنځ يې د صنفې اړيکو او تمدني کومکونو سهې شکل ددوي ترمنځ نکاح وښووله. د همغوي د ښوونې او روزنې په واسطه د نړۍ په هر ولس او د نړۍ په هرې څنډې کې نکاح رايج شوه، د همغوي د ښوولې شوو اخلاقي اصول په واسطه په انسان کې دومره روحاني وړتياوې را پيدا شوي چې هغوي د دغه خدمت، تکليفونه او زيانونه و زغمي او که نه حق خو دادي چې د مور او پلار څخه د کوچني بل کوم لوي دښمن نه شته. د همغوي له لورې د ټولنيزو اصولو او ظوابطو په اساس د کورني نظام بنسټ ايښول شوې چې د همدې نظام د سختې نيونې په اساس نجوني او هلکان په دغه دمسئليت نه د ډکو اړيکو په ټينگولو او گډ عمل کولو باندې مجبوروي. او که نه د ځوانۍ د حيواني غوښتنو ځواک دومره سخت وي چې يوازې د اخلاقي مسئلېت احساس د کوم بهرني د سپلين نه پرته هغوي د شهوت د ازاد استعمال څخه نه شي ايسار ولاي. د شهوت جذبه په خپل ځاي د ټولنې دشمنه (Anti Social) ده. دا د ځان غوښتنې او انفراديت په لور د ميلان پيدا کولو جذبه ده چې په کې ثبات او پايښت نه شته د مسئلېت احساس نه لري، دا يوازې د وختې خوند اخيستلو په خاطر دي. ددې بلا مسخر کول او په ټولنيز ژوند کې ورڅخه کار اخيستل څه اسانه کار نه دي. دا د نکاح قانون او کورنۍ نظام دي چې کولاي شي د (ديو) او (پيرې) په بوتل کې ښه باسي. دهغې څخه شرارت او بد نظمي وکارې او هغه د نارينه او ښځې دهغه خپل منځي کومک او گډ عمل تابع کړي چې د ټولنيز ژوند د تعمير له پاره ورته اړتيا ده که دا نه وي نو د انسان تمدني ژوند پاي ته رسيږي او د حيوان په څير به اوسي او بالاخره د انساني نسل موجوديت به له گواښ سره مخ شي.

نو د جنسي ميلان د بي اعتدالي د مخنيوي او دهغې د فطري غوښتنو د تسکين او اشباع له پاره چې کومه لاره په خپله فطرت ټاکلې ده هغه داده چې د ښځې او نارينه ترمنځ د نکاح له لارې تلپاتې اړيکې ټينگ کړل شي او د همدې اړيکو له لارې کورني ژوند جوړښت و مومي.

د تمدن ددغه پراخه کارخانې د پرمخ بيولو له پاره چې کومو پرزو ته اړتيا ده هغه د کورنۍ په همدغې کوچنۍ فابريکه کې جوړيږي. دلته د نجونو او هلکانو ځوانې ته د رسيدو سره سم د دغه فابريکې چلوونکو ته دا فکر پيدا کيږي چې د امکان تر حده پورې هغوي ته داسې جوړې پيدا کړي چې يو د بل له پاره ډيري مناسب وي ترڅو د هغوي د يوځاي کيدو څخه ډير بهتر او ښه نسل و زيږيږي، بيا دغه نسل ددغې فابريکې د غړي په څير هڅه کوي چې څومره يې بهتر ولاي شي همغومره يې بهتره کړي. پرځمکې باندې د خپل ژوند د هماغه لمړنۍ شيبې څخه کوچني ته په کورنۍ کې د محبت، ساتنې او روزنې داسې چاپيريال په لاس ورځي چې دهغې د ودې له پاره د (آب حیات) په څير ارزښت لري. په حقيقت کې په کورنۍ کې هغه خلک د کوچني ترڅنگ وي چې نه يوازې ورسره مينه کوي بلکه د زړه د تل نه غواړي چې کوچني چې په کومه مرتبه کې پيدا شوې دهغې نه لوړه مرتبه ورته په لاس ورشي. په نړۍ کې دغه جذبه يوازې په مور او پلار کې پيدا کېدای شي ځکه دا همغوي دي چې غواړي اولاد يې له هره اړخه په بهتر او ښه حالت کې او دهغوي نه په پورته درجه کې وروزل شي.

په دې توگه هغه پرته له ارادې او په غير شعوري توگه را تلونکې نسل د اوسني نسل څخه د بهر کيدو او د انساني پرمختگ له پاره د لارې د جوړولو هڅه کوي ، دهغوې په دغه هڅه کې هيڅ ډول خپل غرضي نه کتل کيږي. هغوې د خپل ځان له پاره څه نه غواړي بلکه د خپل اولاد د بري او خوښۍ هيله من دي. او دهغې نه يو بريالي او غوره انسان جوړول دخپل محبت بدله گڼي. دغسې مخلص کارکونکي او بې غرضه خادمان به تاسې ته د کورد کارخانې څخه بيرون چيرته په لاس ورشي چې د بشريت د ښيگڼې له پاره نه يوازې بې عوضه کار کاوي. بلکه خپل وخت ، ارام ، ځواک ، وړتيا او هر څه په دې لاره کې څاروي او په هغه څيز خپل هر څه څارول غواړي چې ميوه يې نور وته رسيږي او دخپلو ټولو هڅو ښه بدله په دې کې گوري چې د نورو له پاره هغه بهتر کارکونکي او ښه خادم جوړ کړي دې ايا په نړۍ کې له دې ستره او پاکه اداره بله پيدا کيدای شي.

انساني نسل دخپل پايښت له پاره او انساني تمدن دخپل تسلسل او ارتقا له پاره هر کال دغسې په ميليونو ميليونو جوړو ته اړتيا لري چې په خپلې خوښې او رضا سره خپل ځان ددغه خدمت او مسؤليتونو له پاره را وړاندې کړي ، او د نکاح په کولو سره دغه ډول نورې ډيرې کارخانې جوړې کړي. دغه ستره کارخانه چې په نړۍ کې کار کوي په همدې ترتيب مخته ځي چې دغه ډول رضا کار په خپله خوښه د خدمت له پاره راپورته شي او ددې کارخانې له پاره انسانان تيار کړي. که چيرې نوې کارکونکي نه وي او د طبيعي عواملو له امله پخواني کارکونکي بيکاره شي او د کاره ووځي نو د کار خلک به ورځ په ورځ کميږي او يوه ورځ به دغه جوړه شوې دنياگۍ بې څوکه پاته شي. هر انسان چې د تمدن دغه ماشين چلوي ، دهغې دا دنده يوازې دا نه ده چې تر خپل ژوند پورې يې و چلوي بلکه دا هم ده چې دخپل ځاي د نيولو له پاره د خپل ځان په څير د نورو وگړو د تيارولو هڅه وکړي.

په دې ترتيب که وکتل شي نو د نکاح حيثيت يوازې دا نه دې چې هغه د جنسي جذباتو د تسکين په خاطر يوه روا او جايزه لاره ده. بلکه په حقيقت کې دا يوه ټولنيزه دنده ده. دا په وگړي د ټولنې فطري حق دې او وگړي ته په دې هکله هيڅ ډول واک نه دې ورکړل شوې چې هغه دې د نکاح کولو او يا د نه کولو پريکړې حق د خپل ځان له پاره خوندي وساتي. څوک چې دکوم معقول علت پرته د نکاح کولو څخه منځ اړوي نو هغه د ټولنې غدار او بيکاره عنصر (Parasites) دي هر څوک چې پر ځمکه پيدا شوې هغه د لمړنۍ ساه اخيستو وروسته د ځوانۍ تر رسيدو پورې ددغه بې حده او بې حساب په پانگې څخه گټه پورته کړي چې تر هغې پخوانيو نسلونو ورته تياره کړې ده. د هماغوې د جوړ شوي کړچار په بنسټ هغه دته د ژوندي پاته کيدو ، غټيدو او د ودې کولو موقع په لاس ورغلي. هغه په دې مرحله کې يوازې گټه کړې او نورو ته يې هيڅ نه ده ورکړې. ټولنې د همدغې موخې له پاره د هغه ناقص ځواکونه د تکميل په لور په روانولو کې خپله پانگه مصرف کړې چې کله هغه د څه ورکولو وړتيا پيدا کوي نو بيا به يې ورکړي اوس نو که هغه لوي شي او دخپل ځان له پاره د وگړيزې ازادۍ او خپلواکۍ غوښتنه وکړي او ووايي چې زه يوازې خپلې غوښتنې پوره کول غواړم. او دهغو مسؤليتونو بار په اوږو نه اخلم چې د دې غوښتنو پورې تړلې وي نو هغه په حقيقت کې ددغې ټولنې سره غدارې کوی ، دهغه د ژوند هره شيبه تيرې او بې انصافي ده. که چيرې په ټولنه کې شعور موجود وي نو هغه دغه مجرم ته د محترم سړي او محترمي ښځې او مقدس روحاني په ځاي د يوه غل ، ډاکو او جعل ساز په سترگه کوري ، مونږ که غوښتي وي او که نه ، د ټولنې دهغه پانگې او ذخيرې وارښين يو چې زموږ څخه مخکينو نسلونو مونږ ته پرې ايښې دي. اوس مونږ په دې پريکړه کې څنگه ازاد پاته کيدې شو چې دهغه فطرت د قانون په اساس چې مونږ ته يې په ميراث پريښي دي ، دهغې غوښتنې پوره کړو يا نه کړو ؟

داسې نسل تيار کړو يا نه کړو چې د انساني نسل د دغې پانگې او ذخيرې وارث وي دهغې د سنبالولو له پاره نور وگړي تيار کړو يا نه کړو؟ لکه څنگه چې مونږ په خپله ورته تيار کړل شوي يو.

۳- د جنسي خپل سربو مخنيوي :

دنکاح او د کورنۍ د جوړښت سره سم دې ته هم اړتيا ده چې دنکاح د چوکاټ نه بيرون د جنسي غوښتنو د تسکين لارې په کلکه و تړل شي. ځکه چې دهغې پرته د فطرت هغه موخي نه پوره کيږي دکوم له پاره چې هغه دنکاح او کورنۍ د جوړښت غوښتنه کوي.

د لرغوني جاهليت په څير د دغې نوې جاهليت په زمانه کې هم ډير خلک زنا يو فطري عمل گڼي او دهغې له آنده نکاح د تمدن زېږنده او يو اضافي شي دې. هغوي فکر کوي چې لکه څنگه چې فطرت هره وزه د هروز له پاره او هره سپۍ د هر سپې له پاره پيدا کړې. په همدې ډول يې هره ښځه د هر سړي له پاره پيدا کړې او فطري لار همدا ده چې کله هم جنسي غوښتنه وي ، موقع او فرصت برابر وي او دواړو اړخونو وگړي په دې راضي وي نو دهغوي ترمنځ همدا سې جنسي عمل تر سره کيداې شي لکه څنگه چې د ځناورو ترمنځ تر سره کيږي خو حقيقت دادې چې دا دنساني فطرت ډير غلط تعبير دې.

دې خلکو انسان يواځې حيوان تصور کړې نو کله چې دوي د فطرت لفظ استعمالوي ، دهغې څخه يې موخي د حيواني فطرت وي نه انساني فطرت. هغو خپرو ورو اړيکو ته چې دوي فطرت وايي هغه د حيواناتو له پاره ضرور فطري دي خو د انسان له پاره هيڅکله هم فطري نه دي. هغه نه يوازې د انساني فطرت پر خلاف دي بلکه دخپلو اخري زيبښو په اعتبار سره د هغه حيواني فطرت په خلاف هم دي چې په انسان کې موجود دي. په دې خاطر چې په انسان کې انسانيت او حيوانيت دوه جلا شيان نه دي بلکه په حقيقت کې د دواړو په يو ځای کيدو سره يو شخصيت جوړيږي او د دواړو غوښتنې يو د بل سره داسې تړاو پيدا کوي چې کله هم د يوه له هدف څخه مخ وړول شي نو د بل موخه په خپله له منځه ځي.

په زنا کې انسان په څرگند ډول داسې احساسوي چې لږ تر لږه د حيواني فطرت غوښتنه خو پوره کوي ځکه چې د تناسل او دنسل د بقا او پايښت مقصد يوازې د جنسي عمل له لارې پوره کيږي. که دنکاح په چوکاټ کې وي او که نه. خو هغه څه چې مونږ بيان کړل که په هغې نظر واچول شي نو و به کتل شي چې دا کار لکه څرنگه چې انساني فطرت ته زيان رسوي ، په همدې ترتيب حيواني فطرت ته هم زيانمن ثابتيږي. انساني فطرت غواړي چې په جنسي اړيکو کې ثبات او پايښت شتون ولري ترڅو کوچني د مور او پلار د گډو هڅو په واسطه نمو وکړي او تريوي مودې پورې سړي نه يواځې د کوچني بلکه د کوچني د مور کفالت هم وکړي. که چيرې سړي ته دا يقين نه وي چې کوچني د دې خپل دې نو بيا خو به هغه دهغې د پالنې له پاره دهېڅ ډول ستونزو زغملو ته تيار نه وي او نه به دا وزغمي چې دهغې وروسته دې د هغه د مال وارث همدي شي ، په همدې ترتيب که ښځې ته دا يقين نه وي چې کوم سړي چې دا حامله کوي ، د دې او د دې د کوچني کفالت ته تيار نه دي نو هيڅکله به د حمل ستونزې او دهغې د راتلونکو زيبښو د زغم له پاره تيار نه شي ، که د کوچني په روزلو کې مور او پلار کومک و نه کړي نو دهغې د ښوونې او روزنې اخلاقي ، ذهني او اقتصادي حيثيت به هيڅکله هغه معيار ته و نه رسيږي چې دهغې په واسطه هغه د انساني تمدن کوم گټور کار کوونکي و گرځي.

دا ټول د انساني فطرت غوښتنې دي او کله چې د دغه غوښتنو څخه په مخ اړولو سره یوازې د حیواناتو په څیر د ښځې او نارینه ترمنځ موقتي اړیکې جوړشي نو هغه پخپله د حیواني فطرت د غوښتنې (توالد او تناسل) څخه هم مخ اړول دي ځکه چې په هغه وخت کې (توالد او تناسل) د هغه په ذهن کې نه وي، په دغه وخت کې یوازې جنسي اړیکې د نفس د غوښتنو د پوره کولو او لذت او خوند اخیستلو له پاره وي چې له یوه سره د فطرت د موخې په خلاف دي.

د نوي جاهلیت بیرغچیان په خپله هم دغه اړخ کمزوري ویني او په دې خاطر هغوی ددې له پاره یو نوي استدلال ورزیاتوي. هغوی وايي چې که د ټولنې دوه وگړي یو د بل سره په خپله خوښه یو ځای څو ساعته مزی چرچې وکړي نو په دې کار کې به ټولنې ته اړخه زیان ور سیري چې دهغوی په دې خوښۍ کې مداخله وکړي؟ ټولنه به هغه وخت د مداخلې حق لري کله چې یو وگړي په بل تیرې کوي، یا بل غولوي او یا د کومي ټولنیزې ستونزې سبب شي خو کله چې دا یوه خبره هم نه وي او یوازې ددوه وگړو ترمنځ د ساعت تیرۍ او خوند معامله وي نو بیا ټولنه دهغوی په منځ کې د ورننوتلو هیڅ حق نه لري، د خلکو په شخصي امورو کې که چیرې مداخلت صورت نیسي نو بیا خوشخصي ازادې هسې یو بې معنې لفظ گرځي.

د وگړیزې ازادۍ دغه تصور د (۱۸مې او ۱۹مې) پیړیو دهغه جهالتونو څخه یو دې چې تیاري یې د علم او څیړنې د لمړنۍ څرک د را پیدا کیدو سره سم له منځه ځي. د لږ څه فکر وروسته یو انسان دا خبره درک کولای شي چې دهغې ازادۍ غوښتنه چې د وگړو له پاره کیږي هغه په ټولنیز ژوند کې هیڅ ځای نه لري، څوک چې داسې ازادۍ غواړي هغوی ته په کار دي چې ځنگل ته ولاړ شي او د حیواناتو په څیر ژوند تیر کړي، انساني ټولنه خو په اصل کې د علایقو او اړیکو د داسې یوه جال نوم دې چې په کې د هر وگړي ژوند د نورو بې شمیره وگړو سره تړلې وي، هغوی یو په بل اغیز کوي او یو د بل څخه اغیزمن کیږي، په دغې ټولنیزو اړیکو کې د انسان هیڅ کړو وړه ته شخصي او وگړیز نه شي ویل کیدای او نه د داسې کوم شخص فعل تصور کیدای شي چې دهغې اغیز په ټولنیزه توګه په ټوله ټولنه پرې نه وځي. افعال او کړه وړه خو پریږده په زړه کې پټ داسې خیال هم نه شته چې زموږ په وجود او دهغې څخه په منعکس کیدو سره په نورو اغیز ونه کړي. زموږ د زړه او جسم د یو یو حرکت پایلې چې زموږ څخه منتقل کیږي ترلرې لرې ځایو پورې رسېږي چې زموږ علم دهغې احاطه نه شي کولای. نو په داسې حال کې به دا څنګه وویل شي چې د یوه وگړي د یوه ځواک استعمال به دهغې ذات نه پرته په بل چا باندې څه اغیز نه کوي، په دې خاطر هیڅوک دهغې پورې کار نه لري او هغې ته باید په خپلو کړو وړو کې پوره پوره ازادي وکړل شي. که چیرې ماته ددې ازادي نه راکول کیږي چې په لاس کې لرګي واخلم او چیرته چې غواړم هلته ولاړ شم، خپل موټر مې چې څنګه خوښه وي هغسې وچلوم، په خپل کور کې څومره غلاظت چې را ټولولې شم را ټول یې کړم، که دا او داسې نورو وگړیز کړه وړه د ټولنیزو اصولو تابع وی نو بیا ولې زما شهواني ځواک په ځانګړې توګه ددې وړ دې چې هغه د کومي ټولنیزې ظابطې پابندي ونه کړي او ماته بلکل ازادي وي چې څنګه یې چې و غواړم همغسې ترې کار واخلم.

دا خبره چې یو نارینه او ښځه که په یوه ځانته پټ ځای کې په خپله رضا او خوښه د خوند او لذت په خاطر څو ساعته وخت تیروي، په ټولنیز ژوند کوم خاص اغیز نه لري، د کوچنیانو په څیر خبره ده. په حقیقت کې د هغې اغیز یوازې په هماغه ټولنه نه پریوزي چې دوی ورپورې اړه لري بلکه اغیز یې په ټول انسانیت پریوزي او همدا راز دهغې اغیز یوازې په موجوده نسل پورې محدود نه پاته کیږي بلکه د راتلونکو نسلونو پورې هم رسېږي، نو په هغو ټولنیزو اړیکو باندې چې انسان تړلې دې دهغې څخه هیڅ وگړي په هیڅ ځای کې، ان

په کوم خوندې ځای کې هم جدا نه شي پاته کيدای. په بندو کوټو کې، د ديوالونو تر منځ هم، هغه همدا سې د ټولنيزو ژوند پورې اړوند دی لکه څنگه چې په کوم بازار يا محفل کې وي. کله چې هغه په يوازيتوب کې خپل توليدې ځواک د يوې عارضي او غيرنتيجه لرونکې خوند او لذت له پاره ضايع کوي، په هغې وخت کې هغه په ټولنيز ژوند کې د بدنظمۍ د خپرولو او د نسل په حق تلفۍ او ټولنې ته د بې شميره اخلاقي، مادي او تمدني زيانونو په رسولو کې مشغول وي. هغه د خپلې ځان غوښتنې له امله په ټولو هغه ټولنيزو ادارو باندې گذار کوي چې د ټولنې د يو وگړي په صفت يې ترې گټه پورته کړي خو دهغوې په قيام او پايښت کې د خپلې ونډې داخيستو او ادا کولو څخه ډډه کوي.

ټولنې، چې د ښاروالۍ څخه نيولې تر رياسته پورې، د مکتب نه نيولې تر عسکري ځواکه پورې، د کارخانو څخه نيولې د علمي څېړنو تر مرکزونو پورې، څومره ادارې چې جوړې کړي دي ټولې يې په همدې باور جوړې کړي چې هروگړې چې ددې ادارو څخه گټه پورته کوي نو دهغې په جوړښت او پرمختگ کې دې خپله واجبي ونډه واخلي، خو کله چې دې بې ايمانه خپل شهواني قوت داسې استعمال کړ چې په هغې کې د توالد او تناسل او اولادنو د روزنې د مسؤليت قبلولو نيت له سره وي نه، نو هغې په خپل يو گذار سره تر خپل حده پورې ددې ټولنيز نظام ريښې ووهلې او پرې يې کړې، نوموړې هغه ټولنيز تړون مات کړ چې هغه د انسان په حيث په کې گډون کړې و. هغه خپل بار پخپله د پورته کولو په ځای په نورو د ټول بارد وربارولو هڅه کړې. هغه کوم شريف انسان نه دې بلکه يو غل او ځائن دې دهغې سره نیک سلوک د ټول انسانيت سره ظلم او تيرې دې.

په ټولنيز ژوند کې د فرد د مقام په پيژندلو سره دا خبره جوته کيږي چې ټول هغه ځواکونه چې مونږ ته را کړل شوي دي هغه يوازې زمونږ د خپل ځان له پاره نه، بلکه مونږ سره د ټول انسانيت يو امانت دي او مونږ به دهغوې په هکله د ټول انسانيت تر منځ ځواب ورکونکی اوسو. که چيرې مونږ خپل ځان يا د خپلو ځواکونو څخه څه ضايع کړو يا د خپلې غلطۍ په اساس خپل ځانته پخپله زيان رسوو نو زمونږ ددې کار اصلي حيثيت دا نه دې چې هغه څه چې زمونږ و هغه يا خو مونږ ضايع کړي يا موزيانمن کړي بلکه دهغې حيثيت دادې چې د ټولې بشري نړۍ له پاره چې کوم څه زمونږ سره امانت و په هغې کې مونږ خيانت وکړ. او د خپل دغې عمل په واسطه مو ټول انسانيت زيانمن کړ. په نړۍ کې زمونږ موجوديت په خپله په دې خبره گواهه دې چې نورو د تکليفونو بار پورته کړ او د ژوند رڼا يې مونږ پورې را ورسوله، نو مونږ دې نړۍ ته راغلو، بيا دولتی نظم زمونږ د ځان ساتنه وکړه، د روغتيا ادارې زمونږ د صحت او روغتيا په هکله توجه وکړه، په لکونو انسانان يو د بل سره يو ځای شول او مونږ ته يې د ژوند اړتياوې را پوره کړي، ټولو ټولنيزو ادارو يو د بل سره په تعاون زمونږ روزنه وکړه او زمونږ څخه يې هغه څه جوړ کړل چې اوس يو، نوا يا د ټولو جايزه بدله به همدا وي؟ ايا دا به انصاف وي چې د کوم ځان او دکومو ځواکونو په وجود، پايښت او وده کې د نورو دومره ونډه وي او هغه مونږ ضايع کړو او يا يې د گټورو کيدو پر ځای يې مضرو گرځوو؟ ځان وژنه په همدې خاطر حرامه کړل شوي. په لاس باندې شهوت کونکي (مستمعي) ته په همدې خاطر د نړۍ حکيم ملعون (ناکح الید ملعون) وييلي دي. دلوط عليه السلام د قوم عمل په همدې بنسټ بدترين جرم گرځيدلې او زنا هم په همدې خاطر وگړيزه تفريح او ساعت تيرې نه ده بلکه په ټولې انساني ټولنې تيرې او ظلم دي.

زنا او ټولنيز تيرې :

فکر وکړئ چې زنا سره څومره زیاتې ټولنیزې ناروغتیاوې نژدې او ژورې اړیکې لري.

۱-د هر څه دمخه یو زنا کار خپل ځان د خبیثه ناروغیو په لمن کې ورغورځوي ، او په دې توګه نه یوازې د خپلو جسماني ځواکونو ټولنیزو ګټو ته زیان رسوي ، بلکه ټولنې او نسل ته هم زیان اړوي.د سوزاک په هکله هر ډاکټر به درته دا وایي چې د متیازو کولو دلارې دغه ناروغي په پوره ډول کله هم نه جوړیږي.د یوه لوی ډاکټرو ینا ده چې [یوځل سوزاک د تل سوزاک] دهغې څخه ځیګر اغیزمن کیږي ، مثانه ، انشيين او نور غړي ډیر وخت په رنځ اخته کیږي او تر څنګ یې د نورو ناروغیو له پاره هم زمینه برابروي او د تلپاتې شنډتوب ، شونتیا هم ترې را پیدا کیږي. خوداتشک د ناروغۍ په هکله هر څوک په دې نه پوهیږي چې ټول جسماني نظام ترې مسموم کیږي ، د سر نه تر پښو پورې هیڅ داسې غړې ، بلکه د جسم هیڅ برخه به داسې نه وي چې پرې ددې موذي ناروغۍ زهر اغیز ونه کړي.د ناروغي یوازې د ناروغ جسماني ځواکونه له منځه نه وړي بلکه د مختلفو لارو څخه نورو بې شمیره غړو ته رسیږي او بیا د همدې ناروغتیا په اساس د ناروغ اولاد او دهغې د اولاد اولاد په دغه بې قصوره سزا محکومیږي.دکوچنیانو ، ږندو ، ګونګیانو ، کڼو او کمعقلو پیدا کیدل دهغه څو لحظو د خوند اخیستنې یوه معمولي پایله ده چې یوه عیاش پلار دخپل ژوند یوه ارزښتناکه پانګه ګڼلې وه.^۱ (۱) [اوس په دې څو وروستیو لسیزو کې د زنا بل سوغات ایډز یا (HIV) دې چې ټوله نړۍ یې لږزولې ، ددې ناروغتیا نوم مرګ دې او تراوسه یې پوره علاج نه دې پیدا شوې (ژباړن)]

۲-په خبیثه ناروغتیاو باندې دهر زنا کار اخته کیدل حتمې نه دې مګر دهغې اخلاقي کمزوریو څخه دهیچا خوندې کیدل شوني نه دي چې د زنا سره په لازمي توګه تړلې دې ، بې حیايې ، غولونه ، درواغ ، بدنیتي ، خپل غرضي ، د نفس غلامي ، بې صبري ، حیراني ، تلون ، بې ثباتي او بې وفايي ، دا ټولې د زنا هغه اغیزې دي چې پخپله د زاني په نفس باندې مرتب کیږي. هغه وګړي چې دغه ځانګړتیاوو ته په خپل ځان کې وده ورکړي نو دهغې د کمزوریو اغیز یوازې د جنسي معاملاتو تر حده پورې نه را نغښتل کیږي. بلکه د ژوند په هراړخ کې دهغې له اړخه دغه تحفه ټولنې ته رسیږي. که چیرې په یوه ټولنه کې په ډیرو خلکو کې داسې اوصاف وده وکړي نو دهغې په واسطه هنر (Art) ، ادب ، تفریحات ، اولوبې ، علوم او فنون ، صنعت او حرفت ، ټولنه او اقتصاد ، سیاست او عدالت ، عسکري خدمت او ملکي انتظام یعنې هر شي ترې اغیزمن کیږي. په ځانګړي توګه په جمهوري نظام کې چې د وګړو یو یو اخلاقي ځانګړتیا د ټول ولس په ژوند کې منعکس کیږي ، دیوولس د ډیرو وګړو په مزاج کې چې کوم ثبات نه وي دکوم ولس چې ډیره کي چې د وفا ، ایثار ، په نفس د کنترول او دداسې نور وړو اوصافو څخه عاري وي نو دهغې په سیاست کې به استحکام او ثبات له کومه راشي ؟

۳-د زنا د جایز کولو سره دا هم لازم کیږي چې په ټولنه کې د فاحشه ګرۍ کاروبار تلپاته او جاري وي. څوک چې دا وایي چې یو ځوان سړې ته د تفریح او ساعت تیرۍ حق وړ په برخه دې نو هغه ددې تر څنګ دا هم وایي چې په ټولنه کې دې د ښځو یوه داسې ډله موجوده وي چې له هره اړخه د پستي او ذلت په اخري مرتبو کې وي ، نو دا ښځې به له کومه ځایه راځي ؟ هغوی خو به په همدغه ټولنه کې را پیدا کیږي ، په هر حال به هغه حتماً د چا لور وې او یا به د چا خور. هغه په لکونو ښځې چې د یو یو کور ملکه ، د یوې یوې کورنۍ بنسټ ایښودونکې او دخو څو کوچنیانو پالونکې جوړیداي شي ، هغوی بازار ته راوستلې کیږي ، تر څو د عمومي تشابونو

په خیرد کوڅه ډېو سړو د اړتیاو د رفع کولو ځای وگرځي. دهغوې څخه د ښځې توب هغه شریفانه ځانگړتیاوې اخیستل کېږي، هغوې ته د ناز د پلورلو روزنه ورکول شی، هغوې د همدې کار له پاره تیارېږي چې خپل محبت، خپل زړه، خپل جسم، خپل حسن او خپلې نڅرې هره گړۍ په یوه نوې اخیستونکې باندې وپلوري، او دیوه نتیجه ورکونکې او میوه پیدا کونکې خدمت پر ځای ټول عمر د کوڅه ډېو نارینه و د تسکین او نفس پالنۍ ناڅکې ترې جوړې شي.

۴- د زنا د جواز څخه د نکاح تهذيبی او قانوني حثیت ته حتما زیان رسیږي، ان تردې چې نکاح له منځه ځي او یوازې او یوازې زنا پاته کیږي. اول د زنا په لور میلان کوونکو ښځو او نارینه و کې د صلاحیت ډیر لږ پاته کیږي چې سېمي ازدواجي ژوند ترسره کړي، ځکه چې کومه بدنیتي، بد نظري او کوڅه ډېي په دوې کې د زنا له امله پیدا کیږي او تر څنګ یې په داسې خلکو کې د جذباتو بې ثباتي او په نفسي غوښتنو باندې د کنترول د نه درلودلو کومه کمزوري وده کوي هغه دهغې صفاتو له پاره وژونکې زهر دي چې د بریمنده ازدواجې اړیکو له پاره ورته اړتیا ده. دا خلک که د نکاح په مبارکه رسۍ کې هم و تړل شی بیا هم دهغوې تر منع نیک سلوک، یو په بل باور او هغه د مینې وفاداره اړیکي هیڅکله هم جوړښت نه مومي چې به تر نسل ترې وزیږي او د خوښیو نه ډکه کورنۍ جوړه کړي.

بیا نو چیرته چې د زنا له پاره اسانتیاوي وي نو هلته عملا دا نا شونې ده چې د نکاح متمدنه طریقه وده ومومي، ځکه کومو وگړو ته چې د مسؤلیت د منلو پرته د نفسي غوښتنو د تسکین نورې مواقع ور په برخه وي هغه څه اړتیا لري چې نکاح وکړي او په خپل سرد مسؤلیتونو دروند بار ور بار کړي؟

۵- د زنا د جواز او رواج په واسطه نه یوازې د تمدن ریښې له منځه ځي بلکه په خپله د انسان ریښې هم غوڅیږي. لکه چې تر مخه مو ثابتې کړه چې په ازادانه جنسي اړیکو کې د ښځې او نارینه و دواړو څخه دهیڅ یوه دا خوښه نه وي او نه کیدای شي چې د نسل د پایښت خدمت ترسره کړي.

۲- کوم کوچنیان چې د زنا له لارې ټولنې ته وړاندې کیږي هغوې ته حرامیان ویل کیږي. په نسب کې د حلال او حرام بیلون یوازې یو احساساتي مسئله نه ده لکه چې ځیني ناپوه خلک پرې گمان کوي، بلکه د ډیرو اړخونو څخه د حرامی کوچنیانو پیدا کول پخپله په کوچني او انساني تمدن باندې یو ستر تیرې دي. اول دا چې په هغه وخت کې ددې کوچني نطفه داسې جوړیږي چې پر مور او پلار دواړو خالص حیواني جذبه مسلطه وي. د یوې واده شوې جوړې په زړونو کې چې د جنسي عمل په وخت کې کوم پاک انساني جذبات موجود وي، هغه هیڅکله هم په ناجایزه توگه یو ځای شوې جوړې کې موجود نه وي. دوی خو یوازې د حیوانیت جوش او ولولې سره را یو ځای کړي وي او ددوې تر منځ په دغه وخت کې ټولې انساني ځانگړتیاوي له منځه تللي وي. په دې خاطر یو حرامی کوچني دخپل مور او پلار د حیوانیت وارث وي او بیا هغه کوچني چې د ښه راغلاست له پاره یې نه مور تیاره وي او نه پلار، او هغه پخپله هم دیوه مطلوب شی په څیر نه بلکه دیوه ناڅاپي غم په څیر د والدینو منځته رالویدلې او د پلار د محبت او امکاناتو نه تل بې برخې وي. نو کله چې هغه یواځې د مور یو اړخیزه روزنه و مومي او هغه هم د بې رغبتۍ او نا خوښۍ په حالت کې. هغه ته چې د نیا، نیکه، کاکا، ماما او د کورنۍ د نورو غړو پالنه ور په برخه شوي نه وی، نو هغه په هر حال دیو ناقص او نامکمل انسان په څیر وده کوي. نه هغه سېمي کریکتر پیدا کولی شي او نه یې صلاحیتونه را برسیږه کیدای شي، او نه ورته د پرمختګ او کار کولو پوره وسایل مهیاوي. هغه پخپله هم ناقص، بې وسیله

او بې يارو مددگار او مظلوم وي او د تمدن له پاره هم دومره گټور نه ثابتېږي. خومره چې هغه د حلالي په صورت کې د تمدن له پاره گټور ثابتيدای شو.

د ازادو شهوت پالونکو له آنده د کوچنيانو د ښوونې او روزنې له پاره يو ولسی نظام ته اړتيا ده ترڅو کوچنيان د والدينو د ازادانه اړيکو له لارې وزيږيږي او ولس د هغوي روزنه وکړي او د تمدن د خدمت له پاره يې تيار کړي. ددې خبرې څخه ددې خلکو موخې دادې چې د ښځو او نارينه وازادي او دهغوي وگړيز ژوند خوندي وي او دهغوي نفساني غوښتنې د نکاح په بنديزونو کې درابنديدو پرته د نسل د توليد او دهغوي د روزنې اړتياوې ترسره شي. خودا ډيره عجيبه خبره ده، هغه وگړو ته چې د اوسني نسل وگړيز ژوند دومره گران دې هغوي د راتلونکې نسل له پاره د ولسي روزنې يا دولتي تربیې دداسې سيستم وړانديز کوي چې په هغه کې د انفراديت د ودې او د شخصيت د ارتقا هيڅ امکان نه شته. په دغسې يوه سيستم کې چې په زرگونو او لکونو کوچنيان په يوه وخت د يوې نقشې، يوې قاعدې او يورنگ اصولو لاندې روزل کېږي هلته د کوچنيانو انفرادي ځانگړتياوې نه نمو کولای شي او نه را څرگنديدای شي. هلته خود هغوي ترمنځ يو شان والې او مصنوعي برابري پيدا کېږي. ددې کارخانې څخه به په هماغه توگه د يوه ډول شخصيت لرونکي کوچنيان راوځي لکه څنگه چې د کومې کارخانې څخه د اوسپنې پرزې په يوه ډول قالب کې اچول شوي وي. دوي غواړي د باټا د بوتانو په څير انسانان تيار کړي، هغوي ته دانه ده معلومه چې د کوچني د شخصيت جوړول يو ډير ظريف هنر دې او دا هنريوازې په يوه وړوکې کارخانه کې صورت نيسي، هلته چې د هر مصور توجه يوازې او يوازې په يوه تصور باندې متمرکز وي. په يوه لوبه کارخانه کې، چيرته چې مزدوران يو ډول عکس د لکونو په شمير کې تياروي نو هلته به دا هنر (Art) د پرمختگ او ترقي په ځای غارت کېږي او له منځه به ځي.

بيا د ولسې ښوونې او روزنې په دغه ډول سيستم کې به تاسې ته دداسې کارکوونکو اړتيا پيدا کېږي چې د ټولنې له اړخه د کوچنيانو د روزلو کار په غاړه واخلي او دا هم په ډاگه ده چې دداسې خدمت د ترسره کولو له پاره داسې کاروونکې موزون او برابر وي چې په خپلو غوښتنو او جذباتو باندې کنټرول ولري او د اخلاقي انضباط خاوندان اوسي. او که نه نو هغوي به په کوچنيانو کې څه ډول اخلاقي انضباط **را پيدا کړي**.

اوس پوښتنه داده چې داسې وگړي به تاسې له کومه راوړئ؟ تاسې خو ولسي ښوونه او روزنه د همدې له پاره جوړول غواړئ چې ښځې او نارينه د خپلو نفسي غوښتنو د پوره کولو له پاره ازاد پريښوول شي او په دې ترتيب تاسې په ټولنه کې د اخلاقي انضباط او نفسي غوښتنو د کنټرول تخم له منځه وړئ نو بيا به د پندو په کلي کې د سترگو او ليد خاوند څنگه پيدا شي؟ او څوک به نوې نسل ته د سمې لارې لارښوونه وکړي؟

۷- د زنا له لارې چې کوم خپل غرضي انسان يوه ښځه د کوچنۍ مور جوړه وي نو ددې ښځې ژوند د تل له پاره تباه کېږي او پرې د ذلت، عمومي نفرت او د مصيبتونو داسې غرر لويږي چې بيا په ټول ژوند کې ددې ستر بار نه سر نشي راويستلای.

نوې اخلاقي اصولو ددې ستونزې حل داسې وړاندې کړې چې هر ډول موروالې ته برابر حق ورکړل شي که هغه د نکاح په بند کې وي او يانه. ويل کېږي چې موروالې په هر حال د احترام وړ دي. او دا چې کومې نجلۍ د خپلې ناپوهۍ او سادگۍ په اساس د موروالې دروند بار په غاړه اخيستې وي نو دا به په هغې ظلم او تيري وي چې ټولنه هغه د طعن او لعن لاندې ونيسي.

لمړۍ خود ا حل داسې دې چې په هغې کې که فاحشه بنځو ته هر څومره ارا متياوې وي خو د ټولنې له پاره په هراړخيزه توگه يو مصيبت دې. ټولنه چې په فطري توگه د حرامي کوچنۍ مور ته د کوم ذلت او نفرت په سترگو ويني هغه له يوه اړخه وگړي د گناه او بدکارۍ څخه مننه کوي او د بله اړخه دا پخپله ټولنه کې د اخلاقي حس او شعور ژوندي پاته کيدو يوه نښه ده. که چيرې د حرامي او حلالۍ کوچنيانو ميندې برابرې وگڼل شي نو دهغې معنا داده چې د ټولنې څخه د خير او شر ، نيکۍ او بدۍ ، گناه او ثواب توپير له منځه تللې او که فرض کړو چې دا کار دې وشي نو ايا په ريښتيا سره به هغه ستونزه حل شي چې د يوه حرامي کوچنۍ مور ته را پېښېږي؟

تاسې په خپل خيال کې د حلالې او حرامي کوچنۍ ميندې برابرې او مساوي گڼلای شئ خو فطرت هغوي دواړو ته مساوي حق نه ورکوي او په حقيقت کې هغوي هيڅکله هم مساوي کيدای نه شي ، دهغوي مساوات د عقل ، منطق ، انصاف ، حقيقت او هر شې پر خلاف دې. اخر هغه بې عقله بنځه چې د خپلې شهواني غريزې په ليونتوب کې يې خپل ځان د داسې خپل غرضه سرې په غيږ کې وروا چاوه چې نه دهغې او نه دهغې د کوچنۍ کفالت ته تياروي ، څنگه به دهغې پوهې او عاقلې بنځې په خير وگڼل شي چې خپل جذبات يې تر هغه وخته پورې تر ولکې لاندې کړي وی تر څو چې ورته يو مسؤل او ذمه وار سرې نه وي پيدا شوې؟ څه ډول عقل به دا دواړه برابر کړي؟ خو تاسې به هغې بې عقلي بنځې ته هغه کفالت او ساتنه ، د زړه له کومي ملگرتيا ، د مينې نه ډکه ساتنه ، د خير او ښيگڼې نه ډکه پالنه ، د زړه قرار او ډاډ له کومه ځايه را وړئ کوم چې يوازې يوې مېړه لرونکې بنځې ته ور په برخه کيدای شي؟ ايا تاسې دهغې کوچنۍ ته د پلار شفقت او د ټولې پلرنۍ لړۍ محبت او پاملرنه د کوم بازار څخه را نيولای شئ؟ تاسې هغوي ته يوازې او يوازې د قانون په زور د غه نفقه تر لاسه کولای شئ ، مگر ايا يوې مور او يو کوچنۍ ته په نړۍ کې يوازې د نفقي اړتيا ده؟ نو دا حقيقت دې چې د حرام او حلال موروالې د يوه شان کولو څخه گناه کونکو ته چې هر څومره بيروني تسلي هم ورکړل شي بيا به هم دغه شيان د هغوي د بې عقليو او حماقتونو طبيعي پايلې او ددې پايلو څخه داسې پيدا شوې کوچنيان د حقيقي زيان څخه خوندې نه شي پاته کيدای.

ددې اسبابو او ذرايعو څخه دا خبره په ډاگه شوه چې د ټولنيز ډاډمن ژوند د قيام او سالمې ودې له پاره دې ته اړتيا ده چې په ټولنه کې په غوڅه توگه د نامشروع جنسي عمل څخه مخنيوې وشي او د شهواني جذباتو د تسکين او اشباع له پاره يوازې او يوازې يوه دروازه چې د نکاح دروازه ده پرانيستې پريښودل شي. وگړو ته د زنا ازادۍ ورکول او دهغوي سره بې ځايه رعايت کول په ټولنې تيرې ، بلکه د ټولنې وژل دي. هغه ټولنه چې دغه معامله سپکه گڼي او زنا ته يوازې د وگړو د ساعت تيرۍ (Having a good time) په سترگو گوري او له نظره يې غورځوي او د ازاد تخم شنيدلو (Sowing Wild Oats) د فعل سره د سترگو پټولو څخه کار اخلي ، نو دا ډول ټولنه په اصل کې يوه جاهلي ټولنه ده ، هغوي ته د خپلو حقوقو په هکله شعور هم نه شته ، هغوي د خپل ځان سره په خپله دشمني کوي که چيرې هغوي ته د خپلو حقوقو شعور وي او په دې و پوهېږي او ځان پرې هم و پوهوي چې په جنسي اړيکو کې د وگړيزې ازادۍ څومره بد اغيز چې په ټولنيزو گټو پر يوزې نو بيا به هغوي دې کار ته هم په همغه سترگو کتلاي لکه غلا ، ډاکې ، او د قتل عمل ته چې گوري. بلکه دا دغل څخه هم بد تر دې. غل او قاتل او ډاکو زيات نه زيات يوه وگړي يا يوې کورنۍ يا څو وگړو ته زيان ور رسولې شي. خوزاني په ټولې ټولنې او د دې ټولنې په راتلونکې نسلونو باندې ډاکه

غورځوي. هغه په يوه وخت کې د لکونو او ميليونو انسانانو څخه غلا کوي، دهغې د جرم زبېښې د ټولو څخه ډيرې او تر لرې لرې پورې غزیدلې دي.

کله چې دا و منل شي چې د وگړو دخپل غرضه لاس غزونو د مخنيوي په خاطر د ټولنې په بسپنه سره د قانون ځواک ته اړتيا ده او کله چې په همدې بنسټ، غلا، قتل، لوټول، جعل کاري، د خلکو حقوق غصبول جرم گڼل شوي وي او د بنديز او مخنيوي له پاره يې د جزا قانون نافذوي نو بيا خو هيڅ علت نه شته چې د زنا په معامله کې هم قانون د ټولنې محافظ او ساتونکې نه وي او هغه يو جزايي جرم و نه گڼل شي.

د اصولي حيثيت له مخې هم دا ښکاره ده چې نکاح او زنا دواړه يوځای **په يوه وخت** کې د ټولنې د نظام برخه نه شي گرځيداي، که چيرې يوه وگړې ته د مسؤليتونو د منلو پرته د نفس د غوښتنو د تسکين اجازه ورکړاي شي نو بيا خو د همدې کار له پاره د نکاح ټاکل يو بې معنا شئ دي. ددې مثال داسې دي لکه چې په ريل گاډي کې بې ټکټه سفر کول هم جايز وي او بيا يې د سفر کولو له پاره د ټکټ اخيستلو له پاره اصول هم ټاکلي وي، هيڅ د عقل خاوند دغه دواړه طريقې په يوه وخت کې نه شي استعمالولې، معقوله لار خو داده چې يا خو د ټکټ اصول له يوه سره له منځه يوسي او که دا اصول ټاکل شوې وي نو بيا دې د ټکټ پرته سفر کول د سزا وړ جرم و گرځول شي. په همدې توگه د نکاح او زنا په هکله هم دواړه يوځای مخکې وړل يو غير عملي او نا معقول کار دي که چيرې د تمدن له پاره د نکاح مسئله اړينه وي لکه څنگه چې مو په د لايلو ثابت کړه نو دهغې سره دې ته هم اړتيا ده چې زنا جرم وگرځول شي^۱.

(۱) - [يوه عامه غلطه انگيرنه داده چې ويل کيږي چې د نکاح څخه دمخه يوه ځوان ته د هغه د نفسي غوښتنو د تسکين له پاره لږ څه موقع او فرصت ورکول اړين دي. ځکه چې په ځوانۍ کې د جذباتو د جوش کينول ستونزمن کار دي او که دا جذبه تر فشار لاندې و نيول شي نوزيانمنه ثابتيږي. خو دغه خبره چې په کوم بنسټ کيږي هغه له يوه سره غلطه ده که چيرې د جذباتو دغه ډول جوش د ولکې لاندې را نه وړل شي نو دغه غير معمولي (Abnormal) حالت دي او په (Normal) نارمل وگړي کې دا صفت د غلط تمدني نظام په واسطه را ولاړيږي. زموږ سينما گانې، ليکنې، فحش مجلې، لوڅ عکسونه، سازو سرود، او په دغه ټولنه کې د لوڅو برېښو د ښځو د سرو او ځوانانو سره اختلاط دا ټول هغه عوامل دي چې يو نارمل انسان د شهواتو له اړخه په يوه غير معمولي انسان بدلوي، او که نه په يوه ډاډمن او ارام چاپيريال کې عامو ښځو او نارينه و ته دغسې غير نورمال هيجان هيڅکله هم نه را پيدا کيږي. چې د ذهن او اخلاقو د روزنې له لورې هغه دولکې لاندې را نه وړل شي. او دا تصور چې د ځوانۍ په وخت کې د جنسي عمل نه اجرا کول روغتيا ته زيان رسوي، د يوې مغالطې پرته نور څه نه دي. په اصل کې د روغتيا او اخلاقو دواړو دغه غلط معيارونه بايد بدلون ومومي د کومو په اساس چې نکاح ستونزمنه اوزنا اسانه گرځيدلې ده.]

د جاهليت د ځانگړتياو څخه دا هم يوه څرگنده ځانگړتيا ده چې د کومو شيانو زبېښې چې محدودې وي او ژر او په محسوس توگه مخته راځي نو هغه درک کيداي شي خو د کومو زبېښې چې پراخه او تر لرې لرې پورې د رسيدو په اساس غيرې محسوس وي او ډير وروسته را په ډاگه کيږي نو هغوي ته کوم ځانگړې اهميت نه ورکول کيږي بلکه د اعتنا وړ هم نه گڼل کيږي. د غلا، وژلو او ډاکې اچولو په څير امور مهم او د زنا په څير امور غير مهم گڼلو علت همدغه دي. هغه وگړي چې په خپل کور کې د طاعون د ناروغتيا موبکان ساتي يا ساري ناروغتياوې خپروي د جاهليت تمدن هغه دمعافي وړنه گڼي، ځکه چې د هغې دغه کار په څرگند ډول زيانمن دي خو هغه زنا کار چې د خپل دغه فعل په واسطه د تمدن ريښې غوڅوي نو څرنگه چې دهغې زيان رسونه د محسوس کيدو په ځاي معقوله بريښي په دې خاطر هغه جاهلانو ته له هره اړخه معقول او د رعايت وړ ښکاري، بلکه هغوي دا درک کولاي هم نشي چې اخر د هغې په دغې عمل کې د جرم کومه خبره پټه ده؟

که چیرې د تمدن بنسټ د جاهلیت پر ځای پر عقل او علم او فطرت باندې ولاړ وي نو دا طرز عمل هیڅکله هم نه شي غوره کیدلای.

۴- دفحاشی- دمخنیوي لارې چارې:

- هر هغه کار چې د تمدن له پاره زیانمن وي دهغې د بندلولو له پاره یوازې دا بسنه نه کوي چې هغه یوازې په قانوني توګه جرم و ګرځول شي او سزا ورته و ټاکل شي بلکه ښایي د دې تر څنګ دغه لاندې څلور تدبیرونه هم باید تر لاس لاندې و نیول شي.
- باید د ښوونې او روزنې له لارې د وګړو ذهنیت سهې کړای شي او دهغوې د نفسونو دومره اصلاح وکړای شي چې هغوې په خپله ددې قبیح عمل څخه کرکه وکړي او ګناه یې و بولي او اخلاق او وجدان یې ددې ګناه د ارتکاب څخه مننه کړي
 - ټولنیز اخلاق او عمومی رای او فکر ددې ګناه او ددې جرم په خلاف دومره را وپارول شي چې عام وګړي هغه یو عیجن او د شرم وړ کار و ګڼي او کونکې ته یې د کرکې او نفرت په سترګو وکتل شي ترڅو هغه وګړي چې روزنه یې نامکمله وي یا یې اخلاقي وجدان کمزورې وي د عمومی رای د ځواک له لارې ددې جرم د ارتکاب نه مننه شي.
 - په ټولنیز نظام کې باید ټول هغه وسایل او اسباب له منځه یوړل شي چې د جنسي جذباتو پاروونکې او د زنا په لور هڅوونکي وي او تر څنګ یې هغه اسباب هم د امکان تر پولو پورې لرې کړل شي چې وګړي په دغه فعل کولو مجبوروي.
 - په تمدني نظام کې داسې بندیزونه او ستونزې را پیدا کړل شي چې که چیرې کوم وګړې دداسې عمل د ارتکاب نیت هم وکړي نو په اسانۍ سره یې ونه شي کولای.
- دا څلور داسې تدبیرونه دي چې په صحت او ضرورت باندې یې عقل ګواهي ورکوي.
- فطرت دهمدې غوښتنه کوي او د ټولې نړۍ تعامل هم همدغه دې چې د ټولنې قانون چې کوم شيان جرم و ګڼي دهغې د مخنیوي په خاطر د تعزیر تر څنګ ددغه څلورو تدبیرونو استعمال هم اړین ګڼل کیږي. اوس که چیرې دا مسلمه وې چې د جنسي اړیکو خپریدل د تمدن له پاره مهلک او تباه کونکی وي او د ټولنې په خلاف د یو ستر جرم حیثیت لری نو حتما به دا هم و منل شي چې دهغې د مخنیوي له پاره د سزا تر څنګ د ټولو هغه اصلاحي او مخنیوي کونکې تدبیرونو استعمالول اړین دي کوم چې پورته یاد کړل شو. ددې له پاره د وګړو تربیه هم ضروري ده او عامه افکار هم دهغې د ممانعت له پاره باید تیار کړل شي، د تمدن ددایرې څخه د ټولو هغه شيانو ویستل په کار دي چې د وګړو شهواني جذبات را پاروي، د ټولنیز نظام نه هم د ټولو هغه بندیزونو لرې کول په کار دي چې د نکاح له پاره ستونزې پیدا کوي او د ښځو او سړو په اړیکو کې داسې بندیزونه لګول په کار دي چې که چیرې هغوې د ازدواج ددایرې نه بهر د جنسي اړیکو د ټینګولو په لور میلان هم ولري نو دهغوې په لاره کې ډیر خنډونه حائل شي. زنا د یو جرم او ګناه په څیر د منلو وروسته هیڅ د عقل خاوند به ددغه تدابیرو پر خلاف یو لفظ هم ونه شي ویلای.
- ځیني وګړي دغه ټول اخلاقي او ټولنیز اصول مني د کومو په بنسټ چې زنا یوه ګناه منل شوې خو هغوې په دې اصرار کوي چې دهغې په خلاف د جزایي او انسدادی تدبیرونو دکارولو پر ځای یوازې اصلاحي تدبیرونو اختیارولو باندې اکتفا په کار ده، هغوې وایي چې د ښوونې او روزنې په واسطه په خلکو کې دومره داخلي احساس، دهغوې په ضمیر کې دومره ځواک او دهغوې په اخلاقي وجدان کې دومره زور

پیدا کړل شى چې هغوي په خپله ددې گناه څخه منه شي. او که نه د نفس د اصلاح پر ځاي د تعزيرې او انسدادې تدبيرونو اختيارولو معني داده چې تاسې د سرو سره د کوچنيو په څير سلوک کوئ، بلکه د انسانيت توهين او سپکاوي کوئ. مونږ هم دهغوي دغه وينا تردې حده پورې منو چې د انسانيت د اصلاح له پاره تر ټولو غوره او بهتره لارهماغه ده چې هغوي يې بيانوي. د تهذيب هدف همدغه دې چې د وگړو په باطن کې داسې ځواک را پيدا کړاې شي چې د هغې په واسطه هغوي د ټولنې د قوانينو درنښت او احترام وکړي او په خپله دهغوي خپل ضمير هغوي د اخلاقي قوانينو له مخالفت څخه منه کړي. په دې اساس دوگړو په ښوونه او روزنه ډير وخت مصرفيږي خو ايا په واقعي توگه تهذيب خپل دې موخې ته رسيدلې شي؟ ايا په حقيقت کې د ښوونې او اخلاقي روزنې د وسايلو په واسطه وگړي دومره مهذب شوې دې چې دهغوي په باطن باندې پوره باور وشي او د ټولنيز نظام د ساتنې په خاطر په بهر کې هيڅ ډول تعزيرې او منه کونکې تدبيرونو ته اړتيا نه وي پاته؟ پخوانې وخت پرېږدئ کوم ته چې تاسې تياره زمانه وايې دغه شلمه پيړۍ، دغه منوره پيړۍ، ستاسې تر مخ ده. اروپا او امريکا ته چې تر ټولو زيات مهذب او پرمخ تللي هيوادونه دي ځير شئ دکومو چې هر وگړې تعليم يافته دې او دخپلو وگړو په لورې روزنې فخر کوي ايا هلته روزنې او د نفس اصلاح د جرايمو او قانون ماتونې څخه مخنيوي کړې دي؟ ايا هلته غلا نه کيږي؟ ډاکې نه اچولې کيږي؟ قتل منه کيږي؟ د جعل کارۍ او فريب، ظلم او فساد پيښې نه پيښيږي؟ ايا هلته په وگړو کې د اخلاقي مسؤليتونو احساس دومره لوړ شوې چې اوس دهغې سره د کوچنيانو په څير سلوک و نه کړاې شي؟ نو که چيرې واقعيت دغسې نه وي که چيرې په دغه روښانو وختونو کې هم د ټولنې نظم او قانون يوازې د وگړو اخلاقي وجدان ته نشي پريښوول کيداې که چيرې اوس هم په هر ځاي کې د انسانيت سپکاوي په دې کيږي چې د جرايمو د مخنيوي له پاره د تعزيرې او انسدادې قوانينو دواړه ډوله تدبيرونه استعماليږي نو بيا به څه علت وي چې يوازې د جنسې اړيکو په هکله تاسې ته دغه «توهين» د زغم و نه وي. يوازې په دغه معامله کې ولې هغه دکوچنيانو سره د «سترو» په څير سلوک کولو باندې تاسې دومره زيات اصرار کوئ. لږ څه فکر وکړئ او ووينئ چې چيرې ستاسې په زړونو کې خو کوم غل پټ نه دي؟

ويل کيږي چې کوم شيان چې تاسې شهواني محرکات گڼئ او د تمدن د دايرې څخه يې باسي هغه خو ټول د فن (Art) جمال او ذوق روح دي. دهغې په ويستلو سره به په انساني ژوند کې د ظرفيت چينه وچه شي په دې خاطر د تمدن ساتنه او د ټولنې اصلاح چې په هر ترتيب کول وي داسې يې وکړئ چې لطيفه فنونو او د جمال ذوق ته په کې زيان و نه رسيږي.

مونږ هم ددې وگړو نظر سره تردې ځايه پورې اتفاق کوو چې (Art) او د جمال ذوق په حقيقت کې ارزښتناکه شيان دي چې دهغې ساتنه بلکه پرمختگ ته يې اړتيا ده خود ټولنې ژوند او ټولنيزه کاميابي دهغې څخه ډير ارزښتناک شې دي چې د فن او جمال Art په لار کې نه شي قربانيداې که چيرې فن او جمال وده کول غواړي بايد داسې لاره غوره کړي چې د عامې ټولنې د ښيگړو سره همغږي وي. هر هغه فن او جمال چې ټولنه دخوشحالي او نجات په ځاي د فساد او هلاکت په لور وېرې هغې ته په ټولنه کې د ودې کولو اجازه نه شي ورکول کيداې.

دا زمونږه وگړيز او يا کورنې ليد نه دي بلکه همدغه د عقل او فطرت غوښتنه ده. ټوله نړۍ دغه اصولاً مني او عمل پرې هم کوي. هغه شيان چې په نړۍ کې د ټولنيز ژوند د تباه کيدو او د فساد عوامل گڼل کيږي هغه هيڅکله هم د فن (Art) او ذوق جمال په نومونو نه شي زغمل کيداې د مثال په توگه هغه

ليکنې چې د غلا ، ډاکې ، فتنې ، فساد او قتل په لور احساسات را پارونکې دي هغه په هيڅ صورت د هغو ادبي بڼيگنو په خاطر بايد روا ونه گڼل شي. په هغه ادب کې چې د طاعون يا سيل د ناروغۍ د خپرولو په لور ترغيث ورکول کيږي هغه په هيڅ صورت د زغم وړ نه دي. کومه سينما يا تياتر چې د بدامنۍ او بغاوت په لور خلک را بولي هغه ته د نړۍ هيڅ حکومت د نمايش او نندارې اجازه نه ورکوي ، هغه عکسونه چې د ظلم ، فساد او د شر او شرارت د جذباتو ښکاروندوي يا په کومو کې چې د تسليم شوو اخلاقي اصولو پولې له منځه ځي هغه که هر څومره د فن د کمال نه ډکې وي هيڅ قانون او هيڅ ټولنه هغه ته د قدر په سترگه نه شي کتلې ، د جيب پرې کولو فن که څه هم ډير لطيف فن دي او د لاس د صفايي کمال دي خو هيڅوک هغه ته د ودې ورکولو له پاره تيار نه دي. جعلې نوټونه ، بنک چيکونه او د گڼ شمير نورو اسنادو په تيارولو کې بهترين ذهنونه په پوره مهارت او فن سره کار کوي خو هيڅوک ددې (Art) فن د پرمختگ او هغه ته د ودې ورکولو له پاره تيار نه دی. په ټگۍ او دوکه کې انساني دماغ څه څه ډول کمالونه ښي مگر هيڅ مهذب ټولنه دغې کمالونو ته د قدر په سترگه نه گوري. بس دغه اصول په خپل ځاي مسلم دي چې ټولنيز ژوند ، دهغې امن ، دهغې بڼيگنې او گټې دهر لطيف فن او د جمال د هر ذوق څخه ډير ارزښتناکه دي. او په هيڅ اړت (Art) يا فن باندې قربانيداي نه شي. البته په هغه څه کې چې اختلاف دي هغه دادې چې مونږ يو شي د ټولنيز ژوند له پاره زيانمن بولو خونور داسې نه کوي ، که چيرې په دې هکله دهغوې فکر هم همدا سې شي لکه زمونږ چې دې نو هغوې به هم په (Art) فن او د جمال په ذوق باندې د همغسې بنديز ونه لگولو اړتيا محسوس کړي لکه مونږ يې چې محسوسو.

دا هم ويل کيږي چې د ناروا جنسې اړيکو د مخنيوي له پاره د سړو او ښځو ترمنځ خنډونه واقع کول او په ټولنه کې دهغوې پر ازادانه اختلاط باندې بنديزونه لگول دهغوې پر اخلاقو او دهغوې په سيرت باندې د حملې کولو په معنې دي. ددې نه دا په ډاگه کيږي چې گويا ټول وگړي بد اخلاقه شوې دي. او دا چې د داسې بنديزونو لگونکو ته خو نه په خپلو ښځو باور شته او نه په خپلو نارينه وو. خبره خو ډيره معقوله ده ، را ځي چې د استدلال په همدغه طريقه لږ څه و غږيږو. چې هرې دروازې ته قلف وړ اچول کيږي دا کار ددې اعلان مترادف دي چې گويا ددې کور مالک د ټولې نړۍ خلکو ته د غلو په نظر گوري. همدا راز دهر پوليس موجوديت ددې گواهي ورکوي چې حکومت خپل ټول رعايا و ته د بد معاشانو په سترگو کتلې ، هغه اسناد چې په راکړې ورکړې کې ليکل کيږي هغه ددې خبرې دليل دي چې يو اړخ بل اړخ ته د ځان په سترگو گوري. د جرايمو د ارتکاب د مخنيوي له پاره چې هر تدبير نيول کيږي د هغې په وجود کې دا مفهوم شامل دي چې ټول هغه په امکاني توگه مجرمين گڼلې شوې په کومو چې ددې تدبيرونو اغيز شوې وي. د همدې د استدلال له مخې تاسې هر وخت غله ، بد معاشه ، ځان ، د شکمن چال چلند خاوندان ياست ، خو ستاسې عزت النفس ته هيڅ زيان نه دي رسيدلې ، نو بيا څه سبب دي چې يواځې په دې يوه معامله کې ستاسې احساسات دومره نازکه شوې دي ؟

اصل خبره هماغه ده چې مونږ ورته اشاره وکړه ، د کومو خلکو په ذهن کې چې د پخوانيو اخلاقي افکارو لږ څه اغيز پاته وي هغوې که څه هم زنا او جنسي خپل سري بده گڼي مگر دومره ډيره يې بده نه گڼي چې دهغې د مخنيوي له پاره يو کلک قدم واخلي ، په همدې خاطر د اصلاح او د بديو څخه د مخنيوي د تدبيرونو په اړه زمونږ او دهغوې په نظر کې اختلاف دي. که چيرې د فطرت حقايق په مکمله توگه هغوې ته را څرگند شي او هغوې په دغه خبره په مکمله توگه پوهه تر لاسه کړي نو هغوې به بيا حتما

زمونږ سره په دې هکله هم نظري شي چې انسان چې ترڅو انسان دې او ترڅو پورې چې په هغې کې د حیوانیت عنصر موجود دې تر هغې وخته پورې هیڅ داسې تمدن چې د وگړو د غوښتنو او دهغوې د لطف اولذت نه پورته ورته د ټولنیز ژوند ښیځنې او گټې ارزښت ولري نو بیا ددغه ډول تدبیرونو څخه غافل نه شي پاته کیدای.

۵- میره او ښځې ترمنځ د اړیکو سهي آند:

د کورنۍ د جوړښت او د جنسي بې لاریو د مخنیوی نه وروسته چې کوم شی د یوه صالح تمدن له پاره اړین دې هغه د ښځې او نارینه ترمنځ د اړیکو د سهي شکل او نوعیت ټاکل دي. د هغوې حقوق باید د عدل او انصاف مطابق و ټاکل شي، د هغوې ترمنځ باید مسؤلیتونه په پوره او ښه توګه وویشل شي او په کورنۍ کې د هغوې مراتب او دندې په داسې توګه وویشل شي چې په اعتدال او برابری کې یې کوم توپیر را نه شي. د تمدن په ټولو مسایلو کې تر ټولو مهمه او پیچلې مسئله هم داده خو انسان ددغې ستونزې په حل کولو کې ډیر وخت د ناکامۍ سره مخ کیږي.

ځینې ولسونه داسې دي چې هلته ښځه په سړي باندې قوام (مشره) ګرځول شوې ده خو مونږ ته هیڅ داسې مثال په لاس نه راځي چې ددې ډول ولسونو څخه کوم ولس د تهذیب او تمدن پورته پورته رسیدلې وي. لږترلږه د تاریخي معلوماتو د څیړنې له مخې د هیڅ داسې ولس ښځې په نظر نه راځي چې ښځه یې حاکمه کړي وي بیا یې په نړۍ کې عزت او ځواک تر لاسه کړې وي. یا یې کوم مهم کار تر سره کړې وي.

برعکس ډیرو ولسونو بیا سړي په ښځو باندې قوام (حاکم او مشر) ګرځولي خو دغې کار ډیر وخت د ظلم او تیرې ښه خپله کړې ده. د ښځې څخه یې وینځه جوړه کړې، د هغې تذلیل او تحقیر یې کړې، هغې ته هیڅ ډول ټولنیز او تمدني حقوق نه دي ورکړي، هغه د کورنۍ یو ډیر ادني خادم او د سړي له پاره د شهوت پوره کولو یوه اله ګرځول شوې او د کورنه بهر یې که د ښځو یوه ډله د علم او تهذیب په ګاڼه ښایسته کړې هم وي نو یوازې په دې خاطر چې هغوې د سړو جنسي غوښتنې په ډیر په زړه پورې ډول سره پوره کړي او سړو ته د خپلې موسیقۍ د اوریدو لذت او دخپلې نڅا او نازو ادا څخه د کتلو لذت او دخپلو جنسي حرکاتو د کمالاتو څخه د جسم له پاره لذت تیار کړي. دا د ښځو د توهین او سپکاوي تر ټولو زیاته د شرم نه ډکه لاره وه چې د نارینه و نفس پالنې ایجاد کړې ده. او هغه ولسونه چې دغه لار یې خپله کړې پخپله هم د زیانمن کیدو څخه خوندې نه دي پاته شوی.

نوې غربي تمدن دریمه لار خپله کړې یعنې دا چې د ښځو او نارینه و ترمنځ برابري را وږي، ددواړو مسؤلیتونه یو شان کړي، دواړه د کار په یوه ډګر کې مسابقه وکړي، دواړه خپله روزي په خپله وگټي او دخپلو اړتیاو کفالت په خپله وکړي. د ټولنې د تنظیم دغه قاعده تر اوسه پورې تکمیل شوې نه ده. ځکه چې د سړي فضیلت او برتری اوس هم په ډاګه ده، د ژوند په هیڅ اړخ کې هم ښځه د نرسره برابره نه ده او هغوې ته تر اوسه ټول هغه حقوق پوره نه دي ور په برخه شوي چې د پوره مساوات او برابری په صورت کې باید ورته ور په برخه شوي وای. لیکن تر کومه ځایه چې دغه مساوات قایم کړل شوي هغه له اوس نه په ټولنیز نظام کې فساد خپور کړې، ددې تر مخه مونږ په پوره وضاحت سره دهغې پایلې خپرلې دي چې اوس یو ځل بیا تبصرې ته اړتیا نه لري.

دغه درې واړه ډوله تمدن د عدل ، توازن او تناسب څخه خالي دي ، ځكه چې هغوي د فطرت د لارښوونو په پوهيدو او دهغې په مطابق د لارې په خپلولو كې لنډ پالې كړې . كه چيرې د سليم عقل څخه كارواخستل شي نو څرگنده به شي چې فطرت په خپله ددې مسايلو حل وړاندې كړې . بلكه يې داهم په اصل كې د فطرت ستر ځواك دې چې دهغه له امله ښځه د هغومره غورځيدو څخه ژغورل شوې څومره چې دهغې د غورځولو هڅه شوې او دهغومره لوړيدو مخه يې نيول شوې چې سړو يې هڅه كړې .

د افراط او تفريط دغه دواړه اړخونه انسان د غلط فكر كولو او د خپلو پستو خيالاتو تر اغيزلاندې خپل كړي . خو فطرت عدل او تناسب غواړي او په خپله دهغې صورت جوړوي .

هيڅوك ددې څخه انكار نه شي كولى چې د انسان په خير ښځه او نردواړه برابر دي ، دواړه د انسانيت دوه برابرې برخې دي ، د تمدن په جوړښت كې ، د تهذيب په تاسيس او وده كې او د انسان په خدمت كې دواړه برابر گډون لري . دواړه زړه ، ذهن ، عقل ، جذبي ، غوښتنې او بشرى اړتياوې لري . د تمدن د اصلاح او ښيگڼو له پاره ددواړو نفس د تهذيب ، دماغى روزنې ، او عقلي او فكري ودې ته يو شان اړتيا لري . ترڅو د تمدن په خدمت كې هريو خپله خپله ونډه واخلي ، په دې اعتبار سره د مساوات خبره وروسته ده او دا د هر صالح تمدن دنده ده چې د نارينه و په خير ښځو ته هم دهغوي د فطري وړتياو او صلاحيت په مطابق د پرمختگ موقع او فرصت برابر كړي . هغوي په علم ، پوهې او ښه روزنې باندې ښايسته كړي ، هغوي ته د نارينه و په خير تمدني او ټولنيز حقوق ورکړي او هغوي ته په ټولنه كې د عزت ځاى ورکړي ، ترڅو په هغوي كې د نفس د عزت احساس را پيدا شي . او په هغوي كې هغه بهترين بشرى صفات وده وكړي چې يوازې د نفس د عزت او احساس په واسطه را پيدا كيدای شي . هغه ولسونو چې ددغسې برابرۍ او مساوات نه مخ اړولې او خپلې ښځې يې ناپوه ، ناروزل شوې ، ذليله او د مدنيت د حقوقو څخه بې برخې كړې هغوي پخپله د پستۍ او د ذلت په كنده كې پريوتې دي . د ذليلو ميندو په غير كې د عزت خاوندان ، دناروزل شوو ميندو په غير كې ښه روزل شوو او د پست فكره ښځو په زانگو كې د ستر او اعلى فكر انسان نه شي جوړيداي .

خو د مساوات يو بل اړخ دادې چې د ښځې او نارينه د كار ډگريو وي ، دواړه يو شان كار وكړي ، دواړه د ژوند د ټولو اړخونو مسؤليتونه يو ډول په اوږو واخلي او د تمدن په نظام كې ددواړو حيثيتونه پوره برابر وي . د دې د تائيد له پاره د ساينسي علومو د مشاهداتو او تجربو څخه دا ثابتوى چې ښځې او نرد خپل جسماني استعداد او قوت له اړخه يو له بله سره مساوي (Equipotential) دې خو دا خبره چې دهغوي ترمنځ دغه ډول برابرې شته ددې له پاره كافي نه ده چې د فطرت موخې هم همدا دى چې د دواړو څخه يو ډول كار واخلي ، داسې نظريه قايمول ترهغې درسته نه ده چې ترڅو ثابته نه شي چې ددې دواړو جسماني نظام هم يو دې ، په دواړو باندې فطرت د يوه ډول خدماتو بار اچولې دې او ددواړو نفسي كيفيت هم يو شان دې تر اوسه چې انسان څومره علمي تجربې كړې دهغو له مخې ددغو درې واړو پوښتنو ځواب منفي په لاس راځي .

د ژويو د علم (Biology) د څيړنو څخه په ډاگه كيږي چې ښځه د شكل او صورت او د كار د غړو څخه نيولې د جسم د ذراتو او نسيجي حجراتو (Protein Molecules of Tissue Cells) پورې په هر برخه كې له نارينه څخه پوره توپير لري ، په هغه وخت كې چې رحم كې د كوچني صنفى جوړښت (Sex Formation) صورت نيسي نو دهماغه وخته ددواړو صنفونو جسماني جوړښت يو دبل څخه په مختلفه توگه وده كوي .

- د ښځې جسماني نظام په داسې ډول جوړېږي چې هغه د کوچني د پيدا کيدو او دهغې د روزنې له پاره تياره وي ، د جنين د مرحلې څخه نيولې د بلوغ تر وخته پورې دهغې د وجود وده د همدغې وړتيا د تکميل له پاره کيږي او همدغه شې دهغې د راتلونکې ژوند لاره ټاکي .
- د ځوانۍ په مرحله کې د مياشتنې مرض (حيض) د ورځولې پيلېږي چې دهغې په واسطه دهغې د وجود د ټولو غړو فعاليت تر اغيز لاندې راځي . د ژوې څيړونکو پوهانو او دغړو پلټونکو د څيړنو څخه دا څرگندېږي چې د مياشتنۍ ناروغتيا له امله په ښځه کې دغه لاندې بدلونونه منځته راځي .
1. په وجود کې د تودوخې د ساتنې ځواک کميږي په دې خاطر دهغې د وجود څخه تودوخه ډيره خارجيږي او د تودوخې درجه لاندې لويږي .
 2. نبض سستېږي ، د وينې فشار کميږي .
 3. په (Endocrines) غدو ، (Tonsils) ټانسلونو او (Lymphatic Glands) لمسفاتيک غدو کې بدلون راپيدا کيږي .
 4. پروټيني تحول (Protien Metabolism) کې کمښت پيدا کيږي .
 5. د فاسفيټس او کلورايدونو په وتلو کې کمښت راځي او هوايي تحول يا (Gaseous Metabolism) کې نزول او انحطاط پيدا کيږي .
 6. په هضم کې گډوډي را منځته کيږي او د غذا د پروټيني برخې او وازدې په جذبېدو کې کمښت راځي .
 7. د تنفس په وړتيا کې لږوالي او د اواز په غړو کې ځانگړي بدلونونه راپيدا کيږي .
 8. په غړو کې سستوالي او په احساساتو کې کمښت پيدا کيږي .
 9. د ذهن او فکر د مرکز د هم اهنک (Consentratos) کولو حالت او توانايي کميږي .
- دغه بدلونونه يوه صحتمنده ښځه د ناروغتيا حالت ته دومره ورنژدې کوي چې په هغه وخت کې د صحت او ناروغتيا ترمنځه يو څرگند خط کښل ستونزمن وي . (۲۳ سلمه) داسې ښځې وي چې مياشتنې ناروغتيا يې پرته له کوم تکليف څخه تيريږي . يو ځل د (۱۰۲۰) ښځو په هکله څيړنه او تحقيق وشو چې دهغوې څخه (۸۴ سلمه) داسې وې چې هغوي ته د مياشتنۍ ناروغتيا په وخت کې دردونه او ترڅنگ يې نورې ستونزې هم راپيدا کيدې .
- «ډاکټر اميل نووک» چې د ښځينه ناروغيو لوي متخصص دې وايي چې حايضه (دويني په ناروغتيا ککړې) ښځې په عمومي توگه د لاندې ستونزو سره مخامخ کيږي :
- [سردرد ، سترتيا ، د غړو ماتوالي ، عصبي کمزورتيا ، په طبيعت کې تنبلې ، د مثاني نارامي ، د غذا د هضم د نظام خرابوالي او په ځينو حالاتو کې قبضيت ، کله کله وچ قي کول.]
- يو زيات شمير داسې ښځې هم وي چې دهغوې تيونو کې نرم او نرمې درد راولاړيږي خو کله کله هغه په ډير دورند او سخت درد باندې هم بدلېږي ، د ځينو ښځو د (تايې راپډ) غده پړسيږي چې د هغه په واسطه ستونې درنېږي ، ډيروختونه د بد هضمۍ شکايت ترې پيدا کيږي او د تنفس او ساه اخستنې په وخت کې تکليف راپيدا کوي .
- «ډاکټر کريگر» چې د څومره ښځو معاينه کړې دهغوې څخه نيمايې داسې دي چې د مياشتنې ناروغتيا په وخت کې د بد هضمۍ څخه نارامي وي او په اخري ورځو کې قبضيت ورته پيدا کيده .

د «ډاکټر کب هارډ» وينا ده چې داسې ښځې ډيرې کمې په نظر راځي چې د حيض په وخت کې ورته کوم تکليف نه وي پيدا شوې. ډيرې داسې هم ليدل شوي چې د سردرد ، ستړتيا ، د نامه لاندې درد او د توکانو په کمښت اخته کېږي. په طبيعت کې يې خرابولای راځي او زړه يې غواړي چې وژاړي. ددې حالاتو په بنسټ دا خبره درسته ده چې د مياشتنې ناروغتيا يا حيض په وخت کې ښځه په حقيقت کې ناروغه وي او دا يوه ناروغې ده چې هره ښځه پرې هره مياشت اخته کېږي. ددغې جسماني بدلونو اغيز د ښځې په ذهني قوت او د غړو په فعاليت هم پربوځي ، په (۱۹۰۹م) کې «ډاکټر واييسهوسکي (Voicechevsky)» د خپلو پرلپسې او زورو څيړنو څخه دا پايلې ترلاسه کړې چې د حيض په وخت کې ښځې کې د افکارو په تمرکز او د دماغي کارو په ځواکونو کې کمښت را پيدا کېږي. «پروفيسور تراچسکاريکي (Krschiskersky)» د خپلو رواني څيړنو په پايلو کې ليکي: چې د حيض په وخت کې د ښځې عصبي نظام ډير اشتعال قبلونکې وي. په احساساتو کې يې ناهمواري او سستې را پيدا کېږي. د مرتبو انعکاساتو د منلو صلاحيت يې کم او ډير وخت له منځه ځي. چې د هغې له مخې دهغې هغه افعال او کړه وړه هم درست نه شي پاته کيدای چې په ورځني ژوند کې يې په خپله کول ، کومه ښځه که د بس کلينره وي د حيض په وخت کې به غلط ټکټ ورکوي او په شميره کې به متردده وي ، د حيض په وخت به ډيريوره ښځه خپل موټور ډير په ويره ويره چلوي او په هر موږ کې به د ويرې احساس کوي ، او يوه ټايبسته ښځه به غلط ټايب کوي او په کلاره به يې کوي ، الفاظ به ترې پاته کېږي ، غلطې جملې به جوړوي ، د يوې وکيلې ښځې د استدلال وړتيا سهې نه پاته کېږي او د يوې قضيبې په وړاندې کولو کې دهغې د دماغ او ادبياتو دواړو قوت غلطې کوي ، د يوې قاضيبې ښځې د پوهې او فهم او پريکړې قوت تر اغيز لاندې راځي غرض دا چې په دغه وخت کې د ښځې دماغي او د اعصابو فزيولوژي تر ډيره ځايه پورې سسته او غير فعاله وي ، دهغې غړي په پوره توگه دهغې د ارادې لاندې حرکت نه کوي ، بلکه يو اضطراري حرکت دهغې په ارادې باندې غالبيږي او دهغې د پريکړې او ارادې قوت زيانمن کوي ، دهغې څخه مجبورانه اعمال صادرېږي په دغه وخت کې دهغې د عمل ازادۍ په خپل ځای نه پاته کېږي او نه هغه د کم مسؤليت نه ډډک کار کولو وړتيا لري.

«پروفيسور لاپنسکي (Lapinsky)» په خپل کتاب (The Development of Personality in Woman) کې ليکي چې حيض ښځه د خپل عمل د ازادۍ نه بې برخي کوي ، هغه په دغه وخت کې د اضطراري حرکاتو غلامه وي او په هغې د کار کولو يا نه کولو ځواک کمښت مومي. دا ټول بدلونونه په يوې صحتمنده ښځه کې راځي او په اسانۍ سره پرمخ ځي او د ناروغتيا شکل خپلولې شي ، داسې پيښې په ريكارډ کې ډير زياتې دي چې د حيض په وخت کې ښځې د ليونيو په څير وي ، په ډيرې وړې خبرې باندې په قهر يږي او وحشيانه او احمقانه حرکتونه کوي ان تردې چې ځينې د ځان وژنې هڅې هم کوي او دا کومه غير معمولي خبره نه ده. «ډاکټر (Kraft Ebing)» ليکي چې: مونږ په ورځني ژوند کې وينو چې کومې ښځې د نرم مزاج خاوندانې ، د ښه سليقي لرونکې او د نیک خويې مالکانې دي د حيض په وخت کې دهغوې دغه حالت بدلېږي او وخت په وخت پرې د توپان په څير را گرځي. هغه په هره خبره غوريږي. جنگ ته تياره وي او ځان ته ناسته خونبوي ، نوکران ، اولاد او ان تردې چې ميره ټول ترې نالانه وي ، هغه د بېگانه خلکو سره هم په ډيره بده توگه ناسته پاسته کوي. او ځينې نور د فن خاوندان د ډيرو څيړنو او تحقيق وروسته دې پايلو ته رسيدلي

دي چې ډيروخت د ښځو څخه جرايم د حيض په وخت کې صادرېږي ځکه چې هغوي په دغه وخت کې تر کنټرول لاندې نه وي ، يوه نيکه ښځه په دغه وخت کې غلا کولای شي خو بيا به په خپل دغه عمل باندې ورته شرم ورځي .

«وينبرک (Weinberg)» په خپلو څيړنو او مشاهداتو کې ليکي چې په ځان وژونکو ښځو کې (۵۰ سلمه) داسې دي چې د حيض به وخت کې يې دا کار کړي وي ، په همدې توگه د «ډاکټر کرافټ ايبنگ» نظر دا داي چې که چيرې د بالغو ښځو د جرم په هکله کومه محکمه تحقيق او کار کوي نو ارو مرو دې پلټنه وکړي چې دغه جرم خو د حيض په حالت کې نه دې شوې .

دمياشتنې ناروغۍ يا حض څخه زيات د حمل وخت د ښځې له پاره ډير دروند او سخت وي ، ډاکټر (Reprev) ليکي چې د حمل په وخت کې د ښځې د جسم څخه د فضلاتو را وتل ډيروخت د لوږې وهلو د حالت نه هم په ډير مقدار سره وي ، په دغه حالت کې د ښځې قوت په هيڅ توگه د جسماني او دماغي کار توان نه لري کوم حالت چې د حيض په وخت کې په ښځه راځي هغه که چيرې په نارينه راشي يا د حمل د وخت نه پرته په بل وخت په ښځه راشي نو بلکل د ناروغتيا حکم به پرې کيږي . د حمل په وخت کې د څو مياشتو له پاره دهغې عصبي نظام مختل وي ، دماغي توازن يې خرابيږي او ټول روانې عناصرو يې د پرلپسې بدنظمۍ په حال کې وي . هغه د ناروغتيا او صحت تر منځ زوړنده وي او يو کوچنې ټکان هغه د ناروغتيا تر مرحلې پورې ورسوي ، د «ډاکټر فشر» ونياده چې يوه صحتمنده ښځه هم د حمل په وخت کې په ډير ستر نفسي کشمکش او نارمتيا کې اخته وي ، فکر يې پريشانه وي ، ذهن يې خپور وي ، د شعور ، غور ، تفکر او پوهې صلاحيتونه يې ډير کم وي ، «هيولاک ايليس» او «البرټ مول» او د ځينې نورو پوهانو ټولو نظر دا دې چې د حمل د وخت په اخري مياشت کې ښځه بلکل د دې وړ نه وي چې کوم جسماني يا دماغي کار ترې واخستل شي ، د حمل د وضعې نه وروسته د بې شميره ناروغيو د را پيدا کيدو اندېښنه موجوده وي ، د زچگي زخم د هر قسم مکروب د جذبولو له پاره آماده وي .

د حمل دمخه حالت ته د تللو تر وخته پورې په غړو کې يو حرکت پيلېږي چې ټول جسماني نظام د گډوډۍ سره مخ کوي . که چيرې کومه ځانگړې پېښه ونه شي ، نو بيا هم اصلي حالت ته د گرځيدو له پاره جسم ته ځوانۍ په کار دي . په دې ترتيب د حمل د استقرار نه وروسته تريوه کاله پورې ښځه په حقيقت کې ناروغه او يا لږ تر لږه نيمه ناروغه وي او دهغې د کار ځواک د عامو حالاتو په نسبت سم نيمايي بلکه تر نيمايي هم کم پاته کيږي .

بيا د رضاعت يا شيدې ورکولو داسې وخت وي چې په حقيقت کې ښځه دخپل ځان له پاره نه بلکه دهغه امانت (بچي) له پاره ژوند کوي چې فطرت ورته سپارلې دي . دهغې د وجود انرژي دهغې د کوچني له پاره شيدې جوړي ، هغه غذا چې ښځه يې خوري ، دهغې څخه يوازې همدومره دهغې جسم ته ځي چې دهغې د ژوندې پاته کيدو له پاره ورته اړتيا وي ، پاته ټوله د شيدو په جوړولو کې مصرفيږي ، له دې وروسته تر اوږدې مودې پورې د کوچنۍ په پالنه ، ساتنه او روزنه خپله ټوله توجه مرکوز وي .

په اوسني وخت کې د رضاعت يا شيدو ورکولو د ستونزې حل داسې ښوول شوې دي چې کوچنيان په بهرنيو غذاگانو ماره کړي . خودا سهي حل نه دي ، ځکه فطرت چې د کوچني د ودې او نمو له پاره کوم وسايل د مور په سينه کې پيدا کړي هيڅ شې دهغې سهي بدل نه شي کيداې . کوچني د

هغه څخه بې برخې کول د ظلم او خپل غرضي پرته نور څه نه دي ، د کوچنيانو ټول ډاکټران په دې خبره يو شوې دي چې د کوچني د سالمې ودې له پاره د مور د شيدو څخه بله ښه غذا نه شته . که څه هم اوس د کوچنيانو د روزني له پاره د نرسنگ کورونه او روزنتونونه جوړ کړل شوي دي ترڅو ميندې له خپلو کوچنيانو بې غمه او دکور څخه بيرون کارونو کې مصروفې شي خو په هېڅ نرسنگ کور او يا روزنتون کې د مورني شفقت مثال نه موندل کېږي ، د کوچني والي لومړۍ وختونه چې کوم محبت او مينې ته اړتيا لري هغه دکرايه شوو او مزدورو پالونکو په زړونو او سينو کې کله شته ، د کوچنيانو د روزنې دغه نوې لارې چارې تر اوسه د ازميښت څخه نه دي تيرې شوې . تر اوسه پورې هغو نسلونو ميوه نه ده ورکړې چې د کوچنيانو د روزنې په دې نوو کارخانو کې تر روزنې لاندې نيول شوي ، تر اوسه دهغوې اخلاق د هغوې کړنۍ د نړۍ تر منځ نه دي راغلي چې ددې تجربې د کاميابۍ او ناکامۍ په هکله نظر ورکړي . لهذا ددې طريقې په اړه به دا دعوا کول مخکې د وخته وي چې نړۍ د مور د غيږي بديل پيدا کړي . لږ تر لږه دا حقيقت په خپل ځاي دي چې د کوچني فطري روزنتونځاي دهغې د مور غيږه ده .

اوس په دې خبره د لږ عقل خاوند هم پوهيږي چې که چيرې د ښځې او نارينه دواړو جسماني او دماغي ځواک او استعداد بلکل مساوي هم وي ، بيا هم فطرت په دواړو باندې مساوي بار نه باروي . د نسل د پايښت په خاطر د تخم شنيدلو پرته د سړي په غاړه بل کوم کار نه دي وړاچول شوي . ددې وروسته هغه بلکل ازاد دي ، د ژوند په کومه څانگه کې چې هغه غواړي کارو کړي کولاي يې شي . برعکس ددې خدمت ټول بارد ښځې په اوږو وړاچول شوي دي ، د همدې بارد پورته کولو له پاره ښځه دهغه وخته څخه تيارول کېږي چې لا د مور په گيډه کې دغوبښې د يوې ټوټې په څير پرته وي . په دې اساس دهغې د وجود ټول ماشين د همدې له پاره تيارېږي . په دې خاطر په هغوې باندې د ځوانۍ په ټولو وختو کې دحيض مياشتنۍ ناروغي راځي چې په هره مياشت کې ددرو څخه نيولې تراوه يا لسو ورځو پورې دوام کوي په دې وخت کې هغوی دکوم لويې مسؤليت د پورته کولو يا د جسماني او دماغي کار د ترسره کولو له پاره پوره وړتيا نه لري . په همدې اساس هغوې دحمل نه تر مخه او وروسته تريوه کاله پورې ډيرې ستونزې گالي ، او په حقيقت کې هغوی په دغه وختونو کې نيم ځانه اوسي ، همدا راز په هغوې د رضاعت دوه کاله وخت ډير ستونزمن تيرېږي . هغوې پخپله وينه د انسانيت فصل ته وده ورکوي او دخپلې سينې په ويالو هغه خړوبه وي . د نسل د پايښت په خاطر هغه د کوچني لومړني څوکاله په همداسې تکليف او ستونزو کې تيروي چې د شپې خوب او دورځي ارام پرې حراموي ، او هغه خپله ارامتيا ، لطف ، خوښي غوښتنې ، لنډه دا چې هر څه په دغه راتلونکې نسل باندې څاروي . کله چې دهغې دغه حال وي نو فکر وکړي چې اوس د عدل غوښتنه څه ده ؟ ايا دا عدل او انصاف دي چې د ښځو څخه دهغو فطري مسؤليتونو د ادا کولو او په ځاي راوړلو غوښتنه هم وشي چې سړي ورسره په کې شريک نه وي ، او بيا دهغو تمدني او ټولنيزو مسؤليتونو بار هم پرې د نارينه و سره برابر و ربار کړل شي چې دهغې د وړلو له پاره نارينه د فطرت له لورې د ټولو مسؤليتونو څخه ازاد پريښوول شوي . هغوی ته وويل شي چې تاسې ټول هغه مصايب هم و زغمۍ چې فطرت ستاسې په اوږو ايښې دي او بيا زمونږ تر څنگ د ډوډۍ د پيدا کولو ستونزې هم زمونږ سره برابرې پورته کړئ ، سياست او عدالت ، صنعت او حرفه ، تجارت او زراعت او دامن په

قيام او د وطن نه د دفاع په خدمتونو کې هم زمونږ سره برابري شريکې اوسئ. زمونږ په ټولنه کې به زمونږ زړونه هم خوشحالي او زمونږ له پاره د عيش و عشرت ، خوښۍ او لذت وسايل هم برابر وي ؟ دا په اصل کې عدل نه بلکه تيرې او ظلم دي ، مساوات نه بلکه نابرابري ده.

د عدل غوښتنه خو بايد دا وي چې په هغه چا چې فطرت تر هر څه زيات بار وړاچولې په هغوې د تمدن تر ټولو سپک بار وړ و اچول شي. او په چا چې فطرت هيڅ بار نه دي وړاچولې په هغوې د تمدن تر ټولو دروند بار و ربار کړل شي او هغې ته دا هم ور وسپاري چې هغه دي د کورنۍ روزنه او ساتنه هم وکړي.

يو ازې دا نه چې په ښځې د کورنه بهر د مسؤليتونو بار اچول ظلم دي بلکه په حقيقت کې هغه د هغه نارينه ئي خدمتونو د تر سره کولو وړ نه ده چې پورته ياد کړل شول. د دې کارونو له پاره همغسې کار کوونکې موزون کيداي شي چې د کار کولو ځواک يې ثابت وي او په پرلپسې توگه خپلې دندې په پوره اهليت سره سرته رسوي او په فزيکي او دماغي ځواکونو يې باور کيداي شي خو په هغو کار کوونکو چې تل په هره مياشت کې د يوې کافي مودې له پاره د نه اهليت او بې کفايتۍ ناروغتيا پرې حمله کوي او د کار کولو وړتيا يې د مطلوبه معيار څخه په مکرره توگه ښکته پريو باسي نو هغه به په څه ډول د دغه مسؤليتونو بار پورته کړي.

دهغې عسکري ځواک يا بحري ځواک په حال غور وکړئ چې د ښځو څخه جوړ شوې وي ، او د جنگ په وخت کې څو سلمه د مياشتنۍ ناروغتيا له امله د فعاليت توان له لاسه ورکړي ، يو خاص شمير د ولادت يا کوچني د زيږدو په حالت کې په شفا خانو کې پرته وي او يو شمير د حامله کيدو په اساس د کار وړتيا و نه لري.

د فوځ مثال خو تاسې ويلای شئ چې هغه د ډيرو سختو دندو د اجرا کولو سره اړيکې لري. خو پوليس ، عدليه ، ادارات ، سفارتي خدمات ، د اورگاډۍ ، صنعت حرفي او تجارت او په دې کې کوم کارونه داسې دي چې په پرلپسې توگه د باور وړ قابليت او اهليت ته اړتيا نه لري ؟

نو هغه څوک چې د ښځو څخه د نارينه و کار اخستل غواړي نو دهغوې مطلب شايد دا وي چې يا خو له ټولو ښځو څخه د ښځيتوب صفت سلب کړي او په دې توگه انساني نسل ته د پاې ټکي کيږدي. او يا دا چې دهغوې څخه څو فيصده لازماً د ښځيتوب د سزا له پاره و ټاکي او يا دا چې د تمدن د ټولو معاملاتو د اهليت معيار د تنزل سره مخ شي. خو که چيرې تاسې د دې څخه هر صورت

اختيار وړې ، خوښځې د نارينه و د کارونو له پاره تيارول د فطرت د غوښتنو پر خلاف کار دي او داسې نه د انسانيت له پاره گټور دي او نه پخپله د ښځې له پاره. ځکه چې د ژويو د پوهې له مخې ښځه د کوچنې د ساتنې او روزنې له پاره جوړه کړل شوې ، په دې خاطر د رواني علامو په دايره کې هم هغې ته هماغه صلاحيتونه ورکړل شوي چې دهغې د فطري دندې د ادا کولو له پاره ورته اړتيا ده لکه محبت ، همدردي ، مهرباني او زړه سوي ، حساسوالي او جذباتيتوب او څرنگه چې په جنسي ژوند کې سړې ته فعل او ښځې ته د انفعال مقام ورکړل شوي په دې خاطر ښځې ته ټول هغه صفتونه ورکړل شوي چې دهغې د ژوند دغه منفعلانه اړخ کار کولو ته تيار وي. هغه ته د سختۍ او شدت پر ځاي نرمي او نزاکت ورکړل شوي ، هغه ته د اغيزناکه کولو په ځاي د اغيزمن کيدو ، د فعل پر ځاي د انفعال ، د سختيدو او ځښيدو په ځاي د ټيټيدو او ملايم کيدو صلاحيت ورکړل شوي ، هغوې ته د زړورتوب او جرئت پر ځاي د بې زړه توب او ټيټتې خاصيت ورکړل شوي ، ايا د دغه ځانگړتياو تر

څنگ هغه کله هم ددغه کارونو له پاره موزون ثابتيداي شي؟ او د ژوند په هغه کارونو کې سوبه موندلای شي چې سختي، تحکم، مقابله او سوړ مزاجی ته اړتیا لري؟ او د نرمو جذبو پر ځای قوي ارادو او پریکنده اراده غواړي؟ د انساني تمدن په داسې اړخونو کې د ښځې راوړل په خپله د ښځې ضایع کول هم دي او د تمدن ددې اړخونو ضایع کول هم.

په دې کې د ښځو له پاره ارتقانه بلکه انحطاط دي. د ارتقا معنی دا نه ده چې د چا طبیعي وړتیاوې تر فشار لاندې راول شي او له منځه یوړل شي او په هغې کې په مصنوعي توګه هغه وړتیاوې را پیدا کړل شي چې په فطري توګه په هغې کې نه وې موجود، بلکه د ارتقا معنی داده چې قدرتي وړتیاوو ته وده ورکړل شي هغه را وټوکول شي او ورته د ښه نه د بهتر عمل کولو زمینه برابره کړل شي، په دې کې ښځو ته کامیابی نه بلکه ناکامي ده، د ژوند په یو اړخ کې ښځې کمزورې دي سړي ځواکمن دي، خو په بل اړخ کې سړي کمزوري او ښځې ځواکمنې دي، تاسې ښځې په هغه اړخ کې چې کمزوري دي د سړو سره برابری ته راکاږئ چې طبیعي پایلې به یې دا وي چې ښځې به تل د نارینه و څخه کمزورې وي تاسې چې هر څومره تدبیرونه وکړئ دا شونې نه ده چې د ښځو له ډلې څخه ارسطو، ابن سینا، کانټ، هیګل، شکسپیر، سکندر، نیپولین، سید جمال الدین افغان، صلاح الدین ایوبی، نور الدین زنگي او محمد بن قاسم، سلطان محمود غزنوي... په څیرو ګړي را پیدا کړئ خو تر څنګ یې که د ټولې نړۍ سړي خپل سرونه خوږ کړي نو هغوی به په خپل ټول جنس کې یوه معمولي مور هم پیدا نه شي کړای.

په دې کې پخپله د تمدن ګټه نه شته بلکه زیان دي، انساني ژوند او تهذیب ته چې څومره د زیروالي، سختۍ او قوت اړتیا ده په هماغه اندازه ورته درقت، نرمۍ او لطافت اړتیا هم ده، لکه څنګه چې ښه عسکري قوماندانانو ته د بهترینو منتظمینو او اداره چیانو اړتیا ده په هماغه اندازه بهترینو میندو، ښه ښځو او کورودانو ته اړتیا ده که ددواړو عناصرو څخه هریو ساقط شي نو انساني تمدن ته یې ډیز زیان رسېږي.

دا هغه ویش دي چې پخپله فطرت د انسان د دواړو جنسونو ترمنځ کړې دي. ژویو، غړیو او رواني علومو ټولو دې لورې ته اشاره کړې چې د کوچني د پیدا کیدو، او پاللو خدمت ښځو ته سپارل یو داسې پریکنده حقیقت دي چې پخپله په انساني تمدن کې ورته یو دایره ځانګړې کړل شوې ده، او هیڅ مصنوعي تدبیرونکو لا تر اوسه داسې ځواک نه دي پیدا کړې چې د فطرت دغه پریکړه بدله کړي، یو صالح تمدن هغه دي چې لمړۍ خو دا پریکړه لکه څنګه چې ده همغسې ومني او ښځې ته خپل سهې مقام ورکړي او ورته په ټولنه کې د عزت مرتبه ورکړي د هغې تمدني او وګړیز حقوق ورکړي په هغوی یوازې د کورنۍ د مسئولیتونه بار واچوي او د کورنه بهر مسئولیتونه او د کورنۍ قوامیت سړو ته وسپاري، هغه تمدن چې ددې ویش د له منځه وړلو هڅه وکړي هغه که څه هم په ډاګیزه توګه څه ظاهري پرمختګ کولې شي خو بلاخره دداسې تمدن تباهي یو حتمي امر دي ځکه کله چې پر ښځه باندې د سړي په څیر برابر مسئولیتونه ورواچول شي نو هغه بیا د خپل ځان څخه د فطري مسئولیتونو بار ایسته غورځوي چې پایلې یې نه یوازې د تمدن بلکه دانسانیت بربادي هم ده. که چیرې ښځه دخپل فطري جوړښت په خلاف هڅه وکړي نو تر یوه نه یوه حده پورې د سړي د ټولو کارونو بار په اوږو اخیستې شي خو سړي هیڅکله هم د کوچني د پیدا کیدو او روزلو وړتیا نه شي ترلاسه کولای.

د فطرت ددغه ویش د په نظر کې نیولو سره د کورنۍ د تنظیم او په ټولنه کې د ښځې او سړي دندې په لاندې توګه ویشل کیدای شي:

1. د کورنۍ له پاره د روزی، پیدا کول، دهغه ملاتړ او ساتنه کول، او د تمدن د محنت غوښتونکو خدمتون پکې ته رسول د سړي کار دی او د هغې ښوونه او روزنه باید داسې وشي چې هغه ددغو اهدافو د تحقق له پاره ډیر زیات ګټور ثابت شي.
2. د کوچنیانو روزنه، کورنۍ دندې او د کورني ژوند نیکمرغي او ارامتیا، او دهغې څخه جنت جوړول د ښځې کار دی باید د ښځې د ښې ښوونې او روزنې اهتمام وشي ترڅو د همدې موخو د تحقق له پاره ښه جوګه شي.
3. د کورنۍ د نظم او ډسپلین د ساتلو له پاره یو کس ته د قانوني پولو په داخل کې د حاکمیت پوره واک ور په برخه وي ترڅو کورنۍ د خپلسرۍ او اړودوږ څخه وساتي.
4. داسې وګړي یوازې سړي کیدای شي ځکه چې د کورنۍ هغه غړي چې دماغی او قلبی حالت یې د میاشتنۍ ناروغۍ په دوران کې ثابت نه پاته کیږي داسې واکمنۍ او اختیاراتو د استعمال وړ نه شي ګرځیدای.
5. د تمدن په نظام کې ددغه ویش او ترتیب د ځای په ځای ساتلو له پاره باید مناسب احتیاطي تریبونونه شي ترڅو ساده ډوله او بې عقله خلک د خپلې بې عقلۍ له وجې د نارینه او ښځو د کار او فعالیت د ساحو په ګډولو او مخلوطولو سره د صالح تمدن نظام برباد نه کړي.

انساني تیروتنې:

په تیرو مخونو کې مو د خالصو علمي څیړنو، مشاهداتو، تجربو او دلایلو په مرسته ددې د ثابتولو هڅه وکړه چې که چیرې د انساني فطرت د غوښتنو او د انساني ذهني کمزورتیاو او جسماني جوړښت د دلائلو د لحاظ په ساتلو سره د تمدن یو سهې نظام ترتیب کړل شي نو د جنسي اړیکو تر حده باید دهغې نظام اصول او مبادي څه ډول جوړښت ومومي؟

په دې څیړنه کې هیڅ غموښ نه شته. ټول هغه څه چې ویل شوي علمي ثابت حقایق او د حکمت پخې خبرې دي چې د علم او عقل خاوندان پرې ټول پوهیږي. خو که د انساني عاجزۍ کمال ته وکتل شي او د تمدن هغه نظام چې د انسان په لاسو جوړ کړل شوی تر نظره تیر کړل شي نو دا به را په ډاګه شي چې ددې نظام په یوه اړخ کې هم د فطرت معلومي لارښوونې او غوښتنې په بشپړ او متناسب ډول په نظر کې نه دي نیول شوي. دا په ډاګه ده چې انسان په خپله د خپل فطرت د غوښتنو څخه بې خبره نه دی او نه دهغه څخه په خپله خپل ذهني کیفیات او جسماني ځانګړتیاوې پټې پاته دي، خو ددې تر څنګ دا حقیقت بلکل څرګند دی چې تر اوسه پورې هغه د هیڅ کوم داسې معتدل نظام په جوړولو بریالې شوي نه دي چې د هغه په اصولو او مناهجو کې په پوره توازن سره د ټولو فطري غوښتنو، ځانګړتیاو او د ټولو ګټو او صالحو اهدافو رعایت شوي وي.

حقيقت ته د نه رسيدو ريښتونې لاملونه :

د هغې علتونه هماغه دي چې د هغې په لورې مونږ ددې کتاب په لومړيو پاڼو کې يادونه وکړه ، دا دانساني فطرت کمزورتيا ده چې د هغې نظر د کومې مسئلې په ټولو اړخونو باندې احتوي نه کوي ، تل يو اړخ تر نورور زيات د انسان توجه ځان ته را اړوي ، نو کله چې هغه يوې لورې ته مایل شي نو نور اړخونه يې بلکل د نظر نه پټ او غائب شي او يا يې قصدا پرېږدي. د ژوند په ډيرو وړو او وگړيزو چارو کې د انسان دغه کمزوري په ډاگه په نظر راځي ، بيا نو څه ډول شوني ده چې د تمدن او تهذيب دغه پراخه مسايل چې د هغوي څخه هريو په خپل ځان کې بې شميره پټې او ښکاره څنډې لري ددې کمزورتيا د اغيز نه خوندي پاته شي. د پوهې او عقل په پانگې انسان حتما سرفرازه کړل شوې دي خو عموما د ژوند په معاملاتو کې يوازې عقل د هغې لارښوونه نه شي کولای. جذبات او ميلانات لومړۍ هغه يوې خواته وړي بيا چې کله هغه يو خاص لورې ته ځي نو بيا په عقل استدلال کوي او د پوهې نه کومک غواړي. په دغه حالت کې پخپله د هغه پوهه هغه ته د معاملي بل اړخ ور په گوته کوي او د هغې خپل عقل هغه په يو لور یتوب باندې متنېبه کوي. خو بيا هم هغه خپله غلطی نه مني بلکه خپله پوهه او عقل مجبور وي چې د همدغې ميلان د تائيد له پاره دلائل او تاويلات برابر کړي.

خو ښکاره مثالونه :

د ټولنې د کومې ستونزې په هکله چې مونږ بحث او څيړنه کوو ، په هغې کې د انسان همدغه يو اړخيزتوب د پوره افراط او تفريط سره ډاگيزه دي. يوه ډله د اخلاقو او روحانيت په لور دومره را کاږه شوي او تردې حده پورې غلو کوي چې د ښځې او نر جنسي اړيکې له يوه سره د نفرت وړ عمل بولي. مونږ دغه بې اعتدالي په بودايې ، مسيحي او يوشمير هندو مذهبونو کې کتلې شو او د دهمغې اغيز دي چې تراوسه پورې د نړۍ په يوې لويې برخې کې جنسي اړيکو ته په بده سترگه گوري ، که څه هم هغه د ازدواج په دايره کې وي او يا د هغې څخه بيرون او ازاد اړيکې وي.

ددې پايلې دا شوې چې د دغه ډول آند پيروانو د رهبانيت غير فطري او غير مهذب ژوند د اختلاف او د نفس د پاکوالي موخه گڼلې په دې اساس د انساني نسل ډيرو وگړو ، چې ښځې او نارينه دواړه په کې شامل دي ، خپل ذهني او جسماني ځواکونه د فطرت نه په انحراف او يا د فطرت سره په جنگ کې ضايع کړي . او کومو وگړو چې د فطرت غوښتنو ته مثبت ځواب هم ويلې هغه هم په دې آند ، لکه څوک چې مجبوراً خپله کومه ناولې اړتيا پوره کوي. ښکاره ده چې داسې اړيکې نه د ښځې او ميره په منځ کې محبت او مينه پيدا کولې شي او نه ترې کوم صالح او پرمختللي تمدن منځته را تلای شي.

يوازې دا نه بلکه په ټولنيز ژوند کې د ښځې د مرتبې د را پرېوستلو مسؤليت هم تر ډيره ځايه پورې د همدغې تش په نامه اخلاقي آند په غاړه دي ، د رهبانيت پالونکو ، جنسې کشش يوه شيطاني وسوسه او د کشش محرکه قوه يعنې ښځه يې د شيطان د ايجنټ تر نامه لاندې و نوموله او هغه يې د يوه ناپاکه وجود په څير چې د هغې څخه نفرت کول يې ، دهر هغه وگړي له پاره اړين دي چې د نفس پاکولای غواړي. په مسيحي ، بودايې او هندې کتابونو کې د ښځې په هکله همدا ډول آند موجود دي. او هغه ټولنيز نظام چې د همدې آند په اساس جوړ شوې وي او په هغې کې چې ښځې ته کومه مرتبه ورکړل شوې نو اوس د هغې په هکله انداز لگول کوم ستونزمن کار نه دي.

ددې برعکس یوې بلې ډلې د انسان د جسماني غوښتنو مراعات کړې خو په هغې کې یې دومره غلو کړې چې انساني فطرت خو پرېږده د حیوانیت غوښتنې او اړتیاوې یې هم له آنده غورځولې دي. په غربي تمدن کې دا کیفیت دومره را څرگند شوې چې اوس یې که د پتولو هڅه هم وکړی نو پتولې یې نشي. دهغوې په قانون کې زنا کوم جرم نه دې البته هغه څه چې جرم گڼل کېږي هغه جبر او اکراه ده، یا د کوم بل چا په قانوني امورو کې مداخله کول دي. که دا دواړه خبرې نه وي، نو بیا زنا (د جنسې اړیکو خپریدل) په خپل ځای کوم جنايي جرم نه، بلکه کوم د شرم وړ اخلاقي عیب هم نه گڼل کېږي. ځکه چې دا کار لږ تر لږه د حیواني فطرت سره برابر دې، لیکن هغوې ددې څخه پښه وړاندې کښوده او د جنسي اړیکو حیواني موخي یعنې د نسل پیدا یښت او دهغې پایښت یې هم له نظره و غورځاوه او هغه یې یوازې د جسماني لطف اولذت ذریعه جوړه کړه. دلته یې د رارسیدو سره سم هماغه انسان یې چې په (احسن تقویم) باندې پیدا شوې، (اسفل سافلین) ته ور ورساوه. تر هر څه لمړۍ هغه د انساني فطرت څخه په انحراف د حیواناتو په څیر جنسي اړیکې اختیار کړې چې د هیڅ تمدن بنسټ نه شی گرځیدلې. بیا هغه د خپل حیواني فطرت څخه هم انحراف وکړ او ددې اړیکو فطري زیښه، یعنې د اولاد پیدا کیدل یې هم بند کړل، تر څو په نړۍ کې د هغې د توکم د پاته کیدو په خاطر نسل دنیا ته را نه شی.

یوې ډلې د کورنۍ اهمیت محسوس کړ خو هغه یې د دومره بندیزونو سره را یو ځای کړه چې وگړې یې په کې را تاو او را نغښتې پریښود. د نورو د حقوقو او دندو په اجرا کې یې توازن پرې نه ښود. ددې یو څرگنده نمونه د هندوانو کورنې جوړښت دې. هغوې د ښځې له پاره د ارادې او عمل هیڅ ډول ازادي نه ده ورکړې، په تمدن او اقتصاد کې یې هغوی ته هیڅ ډول حقوق نه دي پریښي، که هغه پیغله وې نو وینځه ده، که ښځه وې نو وینځه ده، که مور وي او که کونډه وي د وینځې حیثیت لري او ان تردې چې د وینځې څخه هم بد تر ژوند لري. دهغې په برخه یوازې ددندو اجرا کول دي، د حقوقو په کور کې یې ډیر ستر صفر څخه اخوانو څخه نه شته.

په دغه ټولنیز نظام کې ښځه د هماغه لمړۍ ورځې څخه د یوې بې ژبې ځناور په څیر بدلېږي تر څو په هغې کې د ځان پیزندنې شعور هم را ونه ټوکیږي. پرته له شکه چې ددغې آند په واسطه د کورنۍ بنسټ ډیر ټینګښت پیدا کړې او د ښځې د سرکشی ټول امکانات یې له منځه وړې، خو د ټولنې نیمايي برخه یې ذلیل او خواره کړې، دغه ټولنیز نظام په حقیقت کې په خپل جوړښت کې د خرابوالي ډیر خطرناک حالات را پیدا کړې چې پایلې او زیښې یې اوس هندوان په خپله احساسوي.

یوې بلې ډلې د ښځې د مرتبي د پورته کولو هڅه کړې او هغې ته یې د ارادې او عمل ازادی ورکړې خو په هغې کې یې دومره غلو کړې چې د کورنۍ پولې یې پرې له منځه وړې. ښځه، لور او وزوې ټول ازاد، ان تردې چې د کورنۍ کوم سر او پالونکې هم معلوم نه وي، هیڅوک په بل باندې واکمني نه لري، میره د خپلې ښځې څخه د پوښتنې حق نه لري چې تا شپه چیرې سبا کړه، د لور نه پلار پوښتنه نه شي کولې چې ته له چاسره او چیرته ځي، میره او ښځه په حقیقت کې دوه برابر دوستان دي چې د مساوي شرایطو په اساس را یوځای شوې. یو کور جوړوي چې په هغې کې یې د اولاد حیثیت دهغې کوچنۍ ډلې د کوچنیو غړو په څیر دي. د مزاج او طبیعت یو ډیر کوچنی اختلاف هم دغه جوړښت هروخت د خطر سره مخ کولای شي، ځکه چې د اطاعت او فرمانبرداری په څیر عنصر، چې د هر نظم د ځای په ځای ساتلو له پاره اړین دي، په دغه ډله کې بلکل نه شته، دا هغه غربي ټولنه ده چې دهغې مشران د تمدن او آبادۍ د اصولو په پوهه کې د پیغمبرۍ دعوه لري. که دهغوې ددې دعوي حقیقت معلومول غواړي نو د اروپا او امریکا په کومې یوې محکمي کې

د طلاقو او نکاح یا په کومې محکمی کې د کوچنیانو د جرایمو د قضایاو (Juvenile Court) حال په خپله ووينئ. همدا اوس چې د انگلستان د کورنیو چارو وزارت په دې هکله کومه شمیره خپره کړې دهغې څخه را په ډاگه کیږي چې په کم عمره نجونو او هلکانو کې د جرایمو شمیره ورځ په ورځ زیاتېږي او دهغې علت یې دا بیان کړې دي چې د کورنۍ ډسپلین او نظم و ضبط کمزوري شوي. په دې هکله د (۱۹۳۴م Blue Book of crime statistics for کتاب وگورئ).

په انسان او یا په ځانگړې توگه د ښځې په فطرت کې چې د شرم او حیا کومه ماده ځای پر ځای کړای شوې ده په هغې د پوره پوره پوهیدو او عملاً په لباس او ژوند دود کې په واقعي ډول د هغې په پلې کولو کې هېڅ انساني تمدن بریالی شوې نه دی، شرم او حیا د انسان او په ځانگړې توگه د ښځې د بهرینو صفاتو نه شمیرل کیږي. خو په لباس او ټولنیز ژوند کې د هغه را مخته کیدل د کومي عقلي طریقي او یا بهرینو اصولو له مخې نه دي شوي، د ښځې د ستر صحیح حدود ټاکل او په پوره توگه د هغه د خوندي پاته کیدو له پاره هیچا هم کونښن نه دي کړي، د ښځې، او نر لباس او د هغوی په ادابو او کړو وړو کې د حیا کولو له پاره هېڅ ډول اصول نه دي ټاکل شوي. په معاشرت کې ښځه او نر، ښځه او ښځه، نارینه او نارینه، ترمنځ د حجاب له پاره مناسبه او معقوله حد بندی نه ده شوې، د تهذیب او عامه اخلاقو له آنده چې دا خبره څومره مهمه ده نو په هماغه اندازه ورسره د تغافل نه کار اخیستل شوې، دهغې څخه یې څه رسم و رواج ته پرې ایښي، حال دا چې رسم و رواج د ټولنې د حالت د بدلیدو سره بدلیدونکې شې دي. او څه یې د خلکو د شخصي غوښتنو پورې تړلي. حال دا چې نه د شرم او حیا د جذبې له مخې ټول وگړي یو شان دي او نه هروگړې د سلیم ذوق او انتخاب سهي قوت لري چې د خپلې همدې جذبې په واسطه په خپله ځانته کومه مناسبه طریقه اختیار کړي. ددې پایلې دا شوې چې د مختلفو ډلو ټپلو په کالیو او گډ ژوند کې د حیا او بې حیايي یو عجیب گډون تر نظره کیږي چې په هغې کې کوم عقلي مناسبت، یو شان والي، برابري او یا د څه اصولو پابندي نه ترسترگو کیږي. په شرقي هیوادونو کې دا شیان تر یوه حده پورې محدود دي. خو د غربي ولسونو په کالیو او معاشرت کې چې کله د بې حیايي عنصر ډیر زیات و غوړید، نو هغوی له یوه سره د شرم او حیا رینښې غوڅې کړې. د هغوی نوې آند دادې چې په اصل کې شرم و حیا کومه فطري جذبه نه ده بلکه دا جذبه یوازې د لباس اغوستنې عادت را پیدا کړي، د عورت پټول او حیا درلودل د اخلاقو پر بنایست پورې هېڅ اړه نه لري بلکه دا په حقیقت کې د انسان د جنسي غوښتنو د تحریک او را پاروونکو عواملو څخه یو عامل دي. [دا هماغه نظر دي چې (wester marck) په خپل کتاب (The history of Human marriage) کې کښلې دي]

د بې حیايي د همدغې فلسفي عملي تفسیر هغه نیم لوڅ لباس، د جسماني بنایست مقابله، لوڅه نڅا، لوڅ عکسونه په سټیجونو باندې د فحاشۍ مظاهري او عریانی په لور چټکه ځغاسته، یوازې د حیوانیت په لور د انسان ورتگ دي او همدغه بې اعتدالي د مسئلې په بل اړخ کې هم ترسترگو کیږي.

هغو چې اخلاق او عصمت ته اهمیت ورکړې هغوی د ښځې ساتنه د یوه روح لورنکې، عقل او پوهې لورنکې او یوه ژوي په څیر نه بلکه د یوه بې روحه زیور او د یوه ارزښتناکه کانی په څیر کړې او د هغې د ښوونې او روزنې اړتیا یې له یوه سره له نظره غورځولې. حال دا چې د تمدن او تهذیب د ښه والي له پاره د ښځې ښوونه او روزنه هم همدغومره اهمیت لري لکه څومره بې چې د سړي په هکله لري. خو هغوی چې د ښوونې او روزنې اهمیت احساس کړي نو بیا یې د اخلاقو او پاک لمنۍ اهمیت له نظره غورځولې او د یو بل حیثیت څخه یې د تهذیب د له منځه وړلو له پاره لاره جوړه کړې ده.

کومو وگړو چې د فطرت د ویش ساتنه کړې هغوي د تمدن او ټولنې په خدماتو کې یوازې د کورد ادارې او د کوچنیانو د روزنې مسؤلیت د ښځې په غاړه اچولې او په سړي یې د روزنې د لاس ته راوړلو مسؤلیت وربار کړې، خو په دې ویش کې یې هم توازن ونه شو ساتلای، هغوي د ښځې څخه ټول مالي حقوق سلب کړل، په وراثت کې یې د هر ډول حق څخه یې برخې کړه، د ملکیت ټول حقوق سړي ته منتقل شول او په دې توګه یې په اقتصادي اړخ کې ښځه یې لاسه او بې پښو کړه، د ښځې او نر ترمنځه یې اړیکې په واقعیت کې د بادار او وینځې ترمنځ اړیکې وگرځول، ددوي په مقابل کې یوه بله ډله را پورته شوه، هغوي د بې انصافي د له منځه وړلو تکل وکړ او ښځې ته یې د هغې د تمدني، ټولنیزو او مالي حقوق د اعاده کولو اراده وکړه خو دا وګړي د یوې بلې غلطې مرتکب شول، د هغوي په ذهنونو باندې د مادیت غلبه وه په دې خاطر هغوي ښځه د اقتصادي او تمدني غلامۍ نه د خلاصون معني دا وګنله چې هغه دې هم د سړي په څیر د کور یو ګټور وګړي شی او د ټولنې د ټول مسؤلیتونو په پورته کولو کې د سړي سره برابره ونډه ولري. د مادیت له آندې په دې طریقه او لاره کې ډیر جذابیت پروت و ځکه چې په دې ترتیب نه یوازې د سړي په اورېدو بار سپک شو، بلکه د مالی وسایلو او دولت د لاسته راوړلو او د عیش او عشرت د وسایلو په برابرولو کې دوه برابره ډیروالې راغې، ددې نه اخوا د ولس د عمراني او اقتصادي چارو ډیر مختللو له پاره دوه دوه لاسونه او د ماغونه زیات کړل شو، او په دې ترتیب د تمدن په ارتقاء کې ډیر تیزوالي پیدا شو.

خو د مادي او اقتصادي اړخونو په لور د دوهمه زیات میلان پیدا کیدلو پایله دا شوه چې نور اړخونه چې اهمیت یې ددې اړخ څخه په هیڅ ډول کم نه دي د هغوي د سترګو نه پناه پاته شو او ډیر هغه اړخونه چې هغوي پرې پوهیدل هم، قصدا یې پرېښودل. د فطرت د قانون په پوهیدو سره سره چې د هغوي خپلې علمي څېړنې پرې ګواهي وایې بیا هم هغوي د هغې په خلاف قدم واخیست، هغوي د ښځې سره د انصاف او عدل کولو د دعوې وکړه خو په حقیقت کې د بې انصافي لورې ته ولاړل هغوي ښځې ته د برابرۍ د ورکولو د دعوې وکړه مګر په حقیقت کې یې نا برابرې منځته راوړه چې ثبوت یې په خپله د هغوي په علومو او فنونو کې تر لاسه کړې. هغوي د تمدن او تهذیب اصلاح کول غوښتل خو په واقعیت کې یې د هغې د تخریبولو او له منځه وړولو له پاره ډیر ویروونکي اسباب او وسایل تیار کړل چې تفصیلا یې په خپله د همدې بیان کړل شوو پیښو او پخپله د همدوي په واسطه د تیار کړل شوو شمیرو د مخې را څرګندېږي.

ښکاره ده چې هغوي ددې فعالیتو څخه بې خبره نه دي لیکن لکه څنګه چې مونږ مخته بیا کړل دا د انسان کمزورتیا ده چې هغه پخپله دخپل ځان له پاره د قانون په جوړولو کې د ټولو مصلحتونو د اعتدال او تناسب لحاظ نه شي ساتلای. هغوي د نفس د غوښتنو له مخې په افراطي توګه په یوې لورې لاهو کيږي او کله چې لاهو شي نو بیا ډیرې ښیګڼې دهغه له نظره پټې پاته کیږي او د نورو ډیرو ښیګڼو او حقیقتونو د کتلو او پوهیدو تر څنګ د هغوي په لور د لیدلو څخه سترګې پټوي.

ددغه قصدي او ارادي پوندوالي ښه ثبوت به مونږ ددې نه زیات بل پیدا نه کړو لکه څنګه چې ددوي دخپل یو پوند آندې لیکنه دلته را نقل کړو. د روس نامتو ساینس پوه انتون نیمیلوف (Anton Nemilov) چې یو پوخ کمونسټ دې په خپل کتاب [The biological Tragedy of Woman] چې ددغه کتاب انګلیسي ژباړه په لندن کې په ۱۹۳۲م کال کې شوې [د ساینسي تجربو او مشاهدو له مخې د ښځې او نارینه ترمنځ د فطري نابرابرۍ په ثابتولو کې نژدې دوه سوه پانې تورې کړې خو بیا پخپله د همدې ساینسي څېړنې وروسته لیکي چې: [نن سبا که دا وویل شي چې ښځې ته د تمدن په نظام کې محدود حقوق ورکړل شوي نو ډیر خلک به دهغې تائید وکړي. مونږ په خپله ددې وړاندیز سخت مخالف یو، مګر مونږ خپل نفس باید په دې ونه غولو

چې د ښځې او نر ترمنځ په عملي ډگر کې مساوات پیدا کول ساده او اسان کار دي. د نړۍ په هیڅ ځای کې د ښځې او نر د مساوات له پاره دومره هڅې نه دي شوې لکه څومره چې په روسیه کې شوې دي. په هیڅ ځای کې په دې هکله دومره د تعصب نه پورته او فیاضت نه ډک قوانین نه دي جوړ شوي لکه څومره چې په شوروي کې جوړ شوي. خو د دې هر څه سره سره واقعیت دا دی چې په کورنۍ کې د ښځې په حالت او حیثیت کې ډیر لږ بدلون راغلي نه یوازې په کورنۍ کې بلکه په ټولنه کې هم. [۷۲ مخ]

اثر اوسه پورې د نر او ښځې ترمنځ د نابرابرۍ تخیل، نه یوازې په هغه طبقو کې چې په ذهني توګه کمزوري دي، بلکه د شوروي اتحاد د لوړو او روښانفکرو اقشارو ترمنځ هم همدا تصور او په خپله په ښځو کې د دې تصور اغیز دومره زور پروت دی چې که چیرې د هغوی سره د برابرۍ سلوک وکړای شوی، نو هغوی هغه د سرې د مرتبې نه ډیر ښکته ګڼي، بلکه هغه د سرې په کمزورۍ او نه سریتوب حمل کوی، که چیرې مونږ په دې هکله د کوم ساینس پوه، کوم مصنف، کوم شاګرد، کوم تاجر، یا د کوم پوخ کمونسټ د افکارو په لټه کې شو نو ډیر ژر به دا حقیقت مونږ ته را په ډاګه شوی چې هیڅکله هم هغوی ښځه دخپل ځان سره برابره نه ګڼي. که چیرې د اوسنۍ زمانې کوم ناول ولولئ، که څه هم هغه د کوم ازاد فکره لیکوال له خوالیکل شوي وي، خو په ډاډمنه توګه به په هغې کې په یو ځای نه یو ځای کې داسې جملې راغلې وي چې د ښځې په هکله به په کې د هغې تخیل جغلي کړي وي. [۱۹۴/۱۹۵ مخونه].

ددې علت دا دی چې دلته انقلابي اصول د یوه ډیر مهم حقیقت سره ټکر خوري، یعنې ددې حقیقت سره چې د بیولوژۍ (Biology) له نظره د دواړو جنسونو ترمنځه برابري نه شته او په دواړو برابر بار او مسؤلیت نه دي اچول شوي. اوس که دغه لاندې اقتباس ولولئ نو بیا په خپله ترې نتیجه واخلي.

«رښتیا خبره خوه داده چې په ټولو کارکونکو (Workers) کې د جنسي ګډوډۍ (Sexual Anarchy) نښې را بر سیره شوې دي، دا د خطر نه ډک حالت دی چې د سوسیالیست نظام د تباه کولو او له منځه وړلو اخطار ورکوي، دهرې ممکنې لارې څخه یې باید مقابله وشي ځکه چې په دې محاذ جنگ کول ډیر ستونزمن کار دی. زه د داسې پېښو په زرګونو نمونې وړاندې کولې شم چې ترې دا په ډاګه کیږي چې شهوانې خپل سري (Sexual Licentiousness) نه یوازې په ناپوه خلکو کې بلکه د کارګرانو په لوړو تعلیم یافته وګړو کې چې د پوهې له اړخه پوره رسیدلې دي، هم خپره شوې.»

دغه عبارت په خپله ددې ګواه دی چې له یوه اړخه پخپله اعتراف کوی چې د ښځې او نر ترمنځه فطرت پخپله مساوات نه دی پیدا کړې. په عملي ژوند کې هم د مساوات د راپیدا کولو هڅې نه دي بریالې شوې او ترکومه حده پورې چې د فطرت سره په جنگ جګړه کې دغه ډول مساوات هم جوړ کړل شوې دي د هغې زیښه داشوه چې د فحاشۍ یو ستر سیلاب راغلی چې د ټولنې ټول نظام یې د خطر سره مخامخ کړې دي د بله اړخه دا دعوه چې په ټولنیز نظام کې د ښځې پر حقوقو هیڅ ډول بندیزونه باید و نه لګول شوی او که چیرې داسې وشي نو مونږ یې مخالفت کوو ددې نه اخوا ددې امر بل څه ثبوت نه شته چې انسان جاهل نه دی بلکه د علم، پوهې او عقل خاوند او دهر څه څخه باخبره د خپل نفس د غوښتنو داسې غلام دی چې د هغې له مخې خپلې علمي څیړنې هم باطلوي او د خپلو تجاربو او مشاهداتو نفې کوی. هرې لورې ته خپلې سترګې تړي او یوازې د نفس د غوښتنو تابع او په دې لاره کې ترانتها پورې ځان رسوي. خو ددې افراط په خلاف د هغوی خپلو علومو ډیر قوي دلایل وړاندې کړي، که څه هم غوږونه یې څومره واقعات واورې او سترګې یې هر څومره ناوړه نتایج وویني.

[افرايت من اتخذ الهه هواه و أضله الله علي علم وختم علي سمعه وقلبه و جعل علي بصره غشاوة فمن يهديه من بعد الله افلا تذكرون (الجاثية ٢٣)]

«نو ايا تا كله دهغه چا په حال باندې غور كړي دي چې هغه خپلې نفسي غوښتنې خپلې معبودې و گرځولې، او الله هغه له علم او پوهې سره په گمراهۍ كې و غورځاوه او دهغه پر زړه ، او غوږونو باندې يې مهر وواهه او دهغه پر سترگو يې پردې و غوړولې ؟ له الله نه وروسته اوس بل څوك دې چې هغه ته هدايت وكړي ؟ ايا تاسې څه درس نه اخلئ؟»

د اسلامي قانون د اعتدال څرنگوالي:

دې اعتدالي او د افراط او تفريط په دې نړۍ كې يوازې يو ولسي نظام شته چې په كې په پوره توگه اعتدال او برابري موندل كيږي. په هغې كې د انساني فطرت ټول اړخونه ان تردې چې دهغه ډير پټ اړخ هم رعايت شوې دي. د انسان جسماني جوړښت او دهغې حيواني غوښتنې او دهغې انساني خوې او دهغې نفسي ځانگړتياوې او فطري بلنو په اړوند د ډيرزيات مكمل او تفصيلي علم څخه كار اخيستل شوې دي. دهغې د هريو څيز د پيداښت څخه چې د فطرت كوم هدف دې نو هغه يې په پوره كمال د يوه سره دهمدې لارې پوره كړې دي او بل هيڅ كوم مقصد ترې كه څه هم ډير كوچنې وي نه زيانمن كيږي. او بالاخره دغه ټول اهداف يو ځاي د هغې لوي هدف د لاسته راوړلو او پوره كولو له پاره بسپنه كونكوې ثابتيږي چې پخپله د انسان د ژوند اخري هدف دي. دغه اعتدال ، توازن او تناسب دومره مكمل دي چې هيڅ انسان يې دخپل عقل او هڅو په واسطه منځته نه شي راوړي. دا په داسې حال كې چې دا ناشونې ده چې د انسان په لاس په جوړو شوو قوانينو كې به په هيڅ ځاي كې خامي نه وي ، دا نه يوازې ناشونې بلكه بلكل ناممكن ده . په خپله د قوانينو جوړول خولا پرېږده ، يومعمولي انسان ، ترڅو چې د فوق العاده سليم طبيعت خاوند نه وي، د دغه معتدل او متوازن او د حكمتونو ډك قانون په حكمتونو باندې په پوره توگه پوهيداي هم نه شي. او بيا هغه چې په كلونو كلونو يې علوم او تجربې نه وي تر لاسه كړي او بيا په كلونو كلونو يې غوراو فكر پرې نه وي كړي، دا حقيقت درك كولاې هم نه شي. زه ددې قانون تعريف له دې امله نه كوم چې ما په اسلام ايمان راوړې بلكه په اصل كې ما په اسلام په دې خاطر ايمان راوړې چې ماته په اسلام كې پوره توازن ، كامل تناسب او د قوانينو سره يو شې والې په نظر را ځي چې په ليدلو يې زما زړه گواهي وركوي چې په يقين سره ددې قانون جوړونكې د ځمكې او اسمانونو خالق او په پټه او ښكاره هر څه پوه دي او حق هم همدا دي چې په مختلفو اړخونو كې ښويديلي او لاهو شوې انسان ته د عدل او برابري نېغه لاره هماغه ښوولې شي.

[قل اللهم فاطر السموات والارض عالم الغيب والشهادة آنت تحكم بين عبادك في ما كانوا فيه يختلفون (الزمر ٢٢)]

(ووايه ، اى الله ! د اسمانونو او ځمكې پيداكوونكېه ! په پټه او ښكاره باندې پوهيدونكېه ، همدا ته به د خپلو بندگانو په مينځ كې دهغه څه په هكله فيصله وكړې چې هغوې په كې اختلاف كوي)

د اسلام ټولنيز نظام

1. اساسي نظريات:

د اسلام د ځانگړتياو څخه يوه داده چې هغه د خپل قانون په حکمت پخپله رڼا هم اچوي ، په ټولنه کې د ښځې او سړي ترمنځ د اړيکو د ټينګولو له پاره چې کوم قانون اسلام وړاندې کړي د هغې په هکله پخپله اسلام مونږ ته وايي چې د هغې قانون بنسټ د حکمت په څه ډول اصولو او د فطرت په کومو حقيقتونو ولاړ دي .

د زوجيت اساسي مفهوم:

په دې لړ کې تر ټولو لومړۍ هغه حقايق چې په ډانګ پيلې توګه په قران کريم کې بيان شوي هغه دادي:

(و من کل شيء خلقنا زوجين لعلکم تذکرون) [الذريات ۴۹]

(او مونږ د هر شي جوړې پيدا کړې دي ښايي تاسې پند واخلي)

په دې قراني ايت کې د زوجيت د قانون (Law Sex) د هر اړخيز توب لورې ته اشاره شوې ، د نړۍ پيدا کونکې پخپله ، دغه راز په ډاګه کوي چې د هغه د کائناتو دغه ټول ماشين د زوجيت (Pairs) په قاعدې باندې جوړ کړل شوي دي او څومره کارخانې چې تاسې په نړۍ کې وينئ دا ټولې د جوړو (Pairs) د تزويج يوه کرشمه ده . اوس په دې غور وکړئ چې زوجيت وايي څه ته ؟ زوجيت په اصل کې دادي چې په يوه څيز کې فعل وي او په بل کې قبول او انفعال ، په يوه شي کې اغيزوي او په بل کې اغيزمن کيدل . همدغه فعل او انفعال ، اغيز او اغيزمن کيدل ، د فاعليت او قابليت اړيکې ددو شیانو ترمنځ د زوجيت اړيکې دي ، ددې اړيکو په واسطه ټول ترکيبات جوړښت مومي او د همدغې ترکيباتو څخه د پيدا يښت ټوله کارخانه چليږي . په کائناتو کې چې څومره شيان دي هغوي ټول په خپله طبقه کې زوج اوزوج ، او جوړه جوړه پيدا شوي دي او د هرو دوو ميره او ښځو ترمنځ په اصلي او اساسي حيثيت سره د زوجيت اړيکې شته چې يو فاعل دي او بل قابل او منفعل . که څه هم د مخلوقاتو په هره طبقه کې ددې اړيکو کيفيت مختلف وي مثلاً يو زوجيت هغه دي چې په احادو او عناصرو کې موندل کيږي ، بل هغه دي چې په مرکباتو کې پيدا کيږي او بل هغه دي چې په نمولرونکو اجسامو کې په نظر راځي ، او بل هغه دي چې په حيواناتو کې موجود دي ، دغه ټول زوجيتونه د نوعيت ، کيفيت او فطري مقاصدو له اړخه يو د بل سره توپير لري خو اصل زوجيت په ټولو کې هماغه يو ډول دي . په هر نوع کې ، هغه که د هرې طبقې پورې مربوط وي ، د فطرت اصل مقصد يعنې د ترکيب واقع کيدل ، او د ترکيب د شکل د لاسته راوړلو له پاره دي ته اړتيا ده چې د ميره او ښځو څخه په يوه کې د فعل قوت وي او په بل کې د انفعال .

د پورتنې ايت د دغه مفهوم د پوهيدونه وروسته له هغه څخه د زوجيت د قانون درې لومړني اصول ثابتيږي .

لمړۍ: د هغې فارمول له مخې چې الله جل جلاله ټول کائنات پيدا کړي او کومه طريقه يې

چې د خپلې کارخانې د پرمخ بيولو ذريعه ګرځولې هغه هيڅکله هم نه شي کيداې چې

ناپاکه او ذليله و او سي بلکه هغه د خپل اصل له مخې ډيره پاکه او محترمه ده او همداسې

بايد و اوسي . د کارخانې مخالفين هغه ګنده او د نفرت وړ ګڼلې شي ، ډه ډه ورڅخه کولاي

شي ، مګر پخپله د کارخانې صانع او مالک هيڅکله هم دا نه غواړي چې دا کارخانه بنده

شي ، دهغې منشاء خوداده چې ددې ماشين ټولې پرزې کار وکړي او د خپلې برخې ټول

کارونه سرته ورسوي .

دوېم: فعل او انفعال دواړه ددې کارخانې د چلولو له پاره يو شان اړين دي ، د فاعل او

منفعل دواړو وجود په دې کارخانې کې يو شان اهميت لري ، نه د فاعل په فعلي حيثيت

کې کوم عزت دي او نه د منفعل په انفعالي حيثيت کې کوم ذلت . د فاعل کمال دادي چې په

هغې کې د فعل قوت او د فاعليت کيفيات موجود وي ترڅو هغه د زوجيت د فعلي اړخه

کار په ښه توګه تر سره کړي او د منفعل کمال دادې چې په هغې کې انفعال او د انفعالییت کیفیت موجود وي ترڅو هغه د زوجیت د انفعالی او قبولولو د اړخه خدمت په ښه توګه تر سره کړي.

د یوه معمولی ماشین پرې هم که کوم وګړي دهغې د اصلي ځایه څخه لرې کړي او دهغې څخه هغه کار اخیستل وغواړي چې هغه دهغې کار له پاره جوړې شوې نه وي نو دغسې وګړي احمق او جاهل ګڼل کېږي. اول خو هغه ته په دغه ډول هڅه کې کوم بریالیتوب نه تر لاسه کېږي او که چیرې هغه ډیر زور و لګوي نو همدومره به وکړي چې ماشین به مات کړي. همداسې حال د زوج فاعل، د زوج منفعل په ځای، یا د زوج منفعل د زوج فاعل پر ځای د ایښوولو دې. داسې فکر او هڅه کولې شی چې د بریالیتوب په هیله د نور حماقت ثبوت هم وړاندې کړي، خو ددې ماشین جوړونکې هېڅکله داسې نه کوي، هغه د فاعل پرې د فعل په ځای کې ږدي او په همدغه حیثیت سره دهغې روزنه کوي، او د منفعل پرې د انفعال په ځای کې ږدي او دهغې د انفعالی استعداد روزنه کوي.

دریم - فعل په خپل ذات کې په قبول او انفعال باندې یو ډول برتري لري. دا برتري په دې معنی نه ده چې په فعل کې عزت دې او په مقابل کې یې انفعال ذلیل ګڼل کېږي، بلکه فضیلت او برتری یې په اصل کې د غلبې او قوت او اغیز په معنا ده، کوم شې چې په بل شی باندې فعل کوي هغه په دې خاطر پرې کوي چې هغه پرې غالب وي، دهغې په مقابل کې طاقتور دې او په هغې د اغیز کولو قوت لري او هر هغه څه چې ددغه فعل اغیز قبولی او دهغې څخه منفعل کېږي دهغې د قبول او انفعال علت دا ګڼل کېږي چې هغه مغلوب دې، دهغې په مقابل کې کمزورې دې او د اغیزمن کیدو استعداد لري. لکه څنګه چې د فعل د واقع کیدو له پاره د فاعل او منفعل دواړو وجود یو ډول ضرور دې نو په دې توګه دا هم ضروري ده چې په فاعل کې غلبه او داغیز قوت موجود وي او په منفعل کې د مغلوبیت د منلو اغیز او استعداد. ځکه که دواړه په یوه وخت کې یو شان وي او یوه په باندې غلبه نه وي ورپه برخه. نو دهغې څخه یوهم دبل اغیز نه شي منلای او فعل بلکل نه واقع کېږي، که چیرې په رخت او ټوټه کې هم همغسې سختي وي لکه په ستنه کې چې شته نو بیا د ګڼدلو فعل نه تر سره کېږي، که چیرې په زمکه کې نرمي نه وي چې د یوې او یوهم غلبه و مني نو بیا خو زراعت او کور جوړونه ناممکن ګرځي.

یعنې په نړۍ کې چې څومره افعال واقع کېږي، دهغوي څخه به تر هغه وخته یوهم واقع نه شی چې د یوه فاعل په مقابل کې یو منفعل نه وي او منفعل د زوج فاعل داغیز نه د مغلوبیدو صلاحیت ونه لري. په میړنو او ښځو کې د فاعل زوج د طبیعت غوښتنه داده چې په هغې کې غلبه، قوت او تحکیم وي، چې ورته نارینتوب او مردانګي وایي، ځکه چې د یوې فعلی پرې په حیث دخپل خدمت په تر سره کولو کې هغه ته همداسې کیدل په کار دي. خو ددې برعکس د منفعل زوج د انفعالی فطرت غوښتنه داده چې په هغې کې نرمي او نزاکت او لطافت او اغیزمن کیدل موجود وي چې ورته ښځیتوب، یا نسائیت یا نسوانیت ویل کېږي. ځکه چې د زوجیت انفعالی اړخ د همدغه صفاتو په واسطه سوېمن کېږي. هغه وګړي چې په دغه پټه او راز نه پوهیږي نو هغوي یا د فاعل ذاتي فضیلت د

عزت هم معنې اخلي او منفعل په خپل ذات کې ذليل گڼي ، او يا له يوه سره د هغه فضيلت څخه په انکار کولو سره په منفعل کې هم د هماغسې صفاتو د را پيدا کولو هڅه کوي چې په فاعل کې موجود وي. خو هغه انجنير چې دغه واره پرزې يې جوړې کړې دي هغه يې په دې ماشين کې داسې نصب کړي چې د عزت له اړخه دواړه يو شان او د روزنې او هدف له اړخه دواړه برابرې مگر د فعل او انفعال په طبيعت کې چې د غالبيت او مغلوبيت غوښتونکې دي په کې را څرگند شي ، تر څو د زوجيت منشاء او موخې پوره کړاې شي ، نه دا چې دواړه داسې کانې وگرځي چې ماتيدې خوشی خو په خپلو کې کوم امتزاج او يا کوم ترکيب قبلولای نه شي. دا هغه اصول دي چې د زوجيت د لمړني مفهوم څخه تر لاسه کېږي. يوازې د يو مادي موجوديت او وجود په حيث د بنځې او نر زوج کيدل ددې غوښتنه کوي چې د هغوي په اړيکو کې دا اصول مراعت کړل شي لکه چې په مخته تگ سره به تاسې ته په ډاگه شي چې د اسمانونو او ځمکو پيدا کوونکي چې د معاشرت کوم قانون جوړ کړی په هغې کې ددغه درې واړو اصولو پوره پوره رعايت شوې دې.

د انسان حيواني فطرت او دهغې غوښتنې:

اوس يو قدم نور هم مخته ولاړ شئ ، د بنځې او نارينه وجود يوازې يو مادي وجود نه بلکه حيواني هم دې. نو په دې حيث سره به ، دهغوي يو د بل زوج کيدل د څه شی غوښتنه کوي؟

قران فرمايې: **﴿ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ**

﴾... ﴿الشوراء﴾-۱۱﴾

[الله تاسې ته پخپله ستاسې څخه جوړې پيدا کړي او په حيواناتو کې يې هم

جوړې پيدا کړي ، تر څو په دې توگه تاسې د ځمکې پر منځ خپاره کړي]

او په بل ځای کې فرمايې چې:

[نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ.....﴾ (البقرة ۲۲۳)] [ستاسې بنځې ستاسې فصلونه دي]

په لمړي آيت کې يې د انسان او حيوان دواړو د جوړو د جوړولو يو ځای يادونه وکړه او دهغې گډ مقصد يې دا بيان کړ چې دهغې د زوجي اړيکو څخه د تناسل لړۍ جاري وي. په دوهم آيت کې يې انسان د حيوان څخه جدا کړ او دا يې په ډاگه کړه چې د حيواناتو په ډلو کې ددغه ځانگړي نسل په ميره او بنځه کې د فصل او دهقان په څير اړيکي شتون ولري. دا يو بيا لويکې حقيقت (Biological fact) دې. د بيولوژي له آنده غوره تشبيه چې بنځې او نارينه ته کيدای شي هغه همدا ده. ددغې دواړو آيتونو څخه درې نور اصول را په ډاگه کېږي.

۱: الله تعالی د ټولو حيواناتو په څير د انسان جوړې هم ددې مقصد له پاره جوړې کړې دي چې دهغې د جنسي اړيکو څخه انساني نسل دوام پيدا کړي. دا د انسان د حيواني فطرت غوښتنه ده چې رعايت کول يې اړين دي. الله جلا جلاله انساني نسل ددې له پاره نه دې

پیدا کړي چې دهغې خو وگړي په ځمکه باندې د خپل نفس پالنه وکړي او بس له منځه ولاړ شي. بلکه دهغې اراده د یوه ټاکلي وخت پورې د انساني نوع پایښت دي. ددې ترڅنګ یې د انسان په حیواني فطرت کې جنسي میلان په دې خاطر پیدا کړې چې دهغې له مخې مېړه او ښځه یو له بله سره یو ځای شي او د الله تعالی د ځمکې د آبادۍ له پاره د نسل د پیدا کیدو لړۍ جاري وساتي. هغه قانون چې د الله تعالی له اړخه راغلي هیڅکله هم جنسي میلان له منځه وړونکې او فنا کونکې نه شي کیدای او نه دهغې څخه د نفرت او دمکمل لړۍ والي تعلیم ورکوونکې کیدای شي. بلکه په هغه کې یې په لازمي توګه دومره ځای ایښې دي چې انسان د خپل فطرت دغه غوښتنه په ښه توګه پوره کړای شي.

۲: ښځې او نر ته د فصل او دهقان په څیر د مشابهت دورکولو څخه دا په ډاګه کیږي چې د انساني جوړې «مېړه او ښځې» اړیکې د نورو حیواناتو د زوجینو د اړیکو څخه توپیر لري. د انساني حیثیت نه پرته د حیواني اعتبار له مخې هم دهغوی د واپرو جسماني ترکیب یې دغسې جوړ کړې چې په اړیکو کې یې باید داسې پایښت موجود وي لکه څنګه چې ددهقان او فصل په منځ کې وي. لکه څنګه چې په پټي کې ددهقان کار یوازې تخم شیندل نه ، بلکه دهغې سره دې ته اړتیا هم شته چې هغه یې په اوبو خړوبه کړي. سره وړکړي او دهغې ساتنه وکړي. په همدې ترتیب ښځه هم همغسې ځمکه نه ده چې حیوانات په کې خړی او که څوک په کې تخم ورواچوي نو د یوه خپل سړي نیالګي په څیر په کې را وټوکیږي. بلکه کله چې میوه نیسي نو دې ته اړتیا ده چې دهقان دهغې پالنه وکړي او دهغې د حفاظت او خوندی ساتني ټول بار په خپلو اوږو پورته کړي.

۳: د انسان په زوجینو (جوړو) کې چې کوم جنسي کشش شته هغه د بیولوژیکي اړخه هماغسې دي لکه چې په نورو حیواناتو کې چې میندل کیږي. د یوه جنس هر غړي د مقابل جنس د هر غړي په لور حیواني میلان لري او د تناسل ستره غوښتنه چې دهغې په طبیعت کې ایښودل شوې ده، ددواړو صنفونو ټول وگړي یو د بل لورې ته راکاږي. په دې اساس د کائناتو د پیدا کونکې له خوا جوړ شوې قانون د انسان د حیواني فطرت ددې کمزوري اړخ څخه هیڅکله هم بې پروا کیدای نه شي ځکه چې په هغې کې د جنسي خپراوي (Sexual Anarchy) په لور ډیر زیات میلان پټ پروت دی چې د خوندی ساتلو د ځانګړیو تدابیرو پرته یې په ولکي کې ساتل شوني نه دي. او که چیرې یو ځل د ولکې او کنترول څخه ووځي نو د انسان څخه پوره حیوان بلکه په حیواناتو کې هم د تر ټولو نه پستې درجې ته یې د لویدلو څخه هیڅ شې نه شي درولي.

[لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَفَلِينَ ۝ إِلَّا

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝] (التین ۲-۴)

(انسان مو په ډیره ښه بڼه پیدا کړی او دې تر ټولو ټیټو ټیټ ته - مګر هغه چې ایمان یې راوړې او کړي یې وي سم عملونه - نو دوی لره به وي بدله تلپاتې)

انساني فطرت او دهغې غوښتنې :

لکه څنگه چې مو مخکې په تفصیل سره بیان کړل چې حیواني طبیعت ، د انساني خلقت په تهداب کې د ځمکې او بنسټ په څیر دي او په همدې ځمکې او تهداب باندې د انسانیت تعمیر جوړ کړل شوي دي .

د انسان د انفرادي وجود او دهغې د نسل د پایښت له پاره چې د کومو شیانو اړتیا ده دهغې اړتیاو د پوره کولو او لاس ته راوړنو له پاره الله تعالی د انسان په حیواني طبیعت کې هر څه ایښي دي . مگر د الهي فطرت منشاء هیڅکله هم دا نه ده چې دهغې ارزوگانو څخه دې کومه یوه پوره نه کړل شي ، یا دې ددې وړتیاو څخه کومه یوه د فنا سره مخ کړي . ځکه چې دا ټول شیان په هر حال اړین دي او دهغې پرته انسان او دهغې نسل ژوندې نه شي پاته کیدای . مگر فطرت دا غواړي چې انسان دخپلو دغو ارزوگانو د پوره کولو له پاره او دهغې د وړتیاو څخه د کار اخیستلو په وخت کې یوازې حیواني لاره خپله نه کړي ، بلکه دهغې انساني طبیعت چې د کومو امورو غوښتنه کوي او په هغې کې چې د حیواني امورو څخه پورته کومه غوښتنه شته دهغې له اړخه دهغې طریقه باید انساني وي ، د همدغې غرض له پاره الله تعالی شرعي حدود ټاکلي دي ترڅو د انسان ټول کړه وړه په یوه قانون کې را ونغاړي . ددې ترڅنګ یې دا اخطار هم ورکړې دي که چیرې مو د افراط یا تفریط لار غوره کړه او ددغې حدودو څخه تجاوز وکړئ نو خپل ځان به په خپله په هلاکت کې واچوئ . لکه چې فرمایي :

﴿.....وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۖ﴾ (۱) (اطلاق-1)

[چا چې د الله له پولو څخه تیرې وکړ هغه گویا په خپله په خپل ځان تیرې او ظلم کړې دي] اوس ووينئ چې په جنسي معاملاتو کې قران مجید د انساني فطرت د کومو ځانګړتیاو او غوښتنو په لور اشاره کوي :

الف- په انساني فطرت کې چې د انساني اړیکو کوم شکل ایښوول شوي دي دهغې تفصیل دادې چې :

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ

مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ (الروم ۲۱)

(او دهغه له نښانو څخه (بله) داده چې هغه ستاسې له پاره همدا ستاسې له جنس نه میرمنې پیدا کړې ترڅو چې تاسې له هغو سره ارام ترلاسه کړئ او ستاسې (دښځې او خاوند) په منځ کې یې مینه او خواخوږي پیدا کړه . په باوري ډول په دې کې دهغو خلکو له پاره ډیرې نښانې دي چې غور او فکر کوي .)

﴿...هِنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ (بقره ۱۸۷)

[هغوی ستاسې لباس دي او تاسې دهغوی لباس یاست.]

ددې تر مخه چې په کوم آيت کې د انسان او حيوان، دواړو، د جوړو د پيدا کولو يو ځای کومه يادونه شوې هله د زوجينو د پيدا ايښت هدف يوازې د نسل پايښت په گوته شوې و. اوس د حيوان څخه په را بيليدو د انسان دا ځانگړتياوې بيانوي چې په هغوې کې د زوجيت يو بل ستر مقصد هم شته او هغه دا چې د هغوې تر منځ اړيکي دې يوازې شهواني نه وي بلکه هغه دې په مينې او محبت ولاړي وي. د هغوې تر منځ دې د زړونو او روځونو د يو ځای کيدو تعلق وي. هغوې دې يو د بل راز لرونکې او د غم او خوښۍ په وخت کې يو د بل سره شريک واوسي. د هغوې تر منځ داسې يو ځای والي او تړون وي لکه څنگه چې په لباس او جسم کې وي، د دواړو جنسونو دغه اړيکي د انساني تمدن د عمارت د جوړولو د بنسټ تيره ده لکه چې مونږ تر مخه په پوره تفصيل سره بيان کړل. ددې تر څنگ د «لَتَسْكُنُوا

إِلَيْهَا» څخه هم دې لورې ته اشاره کوي چې د بنځې په وجود کې د نارينه و له پاره د سکون او راحت سرمايه پرته ده. او د بنځې فطري خدمت هم همدا دې چې هغه د نارينه دغه د هڅو او هاند او ستونزو ډکه دنيا د سکون او راحت په يوې ځنډې بدله کړي. دا د انسان کورني ژوند دې چې غرب يې دمادي گټو په خاطر له يوه سره اهميت له نظره غورځولې. په داسې حال کې چې د تمدن او آبادۍ په برخه کې چې څومره اهميت نورو څانگو ته ورکړل شوې هم څومره اهميت بايد دې څانگې ته هم ورکړل شي ځکه د مدني ژوند د پرمختگ له پاره دې څانگې ته هم دومره اړتيا شته لکه څومره چې نورو څانگو ته اړتيا ده.

ب- دا جنسي اړيکي يوازې د ميرې او بنځې د دوه اړخيزه مينې او محبت غوښتنه نه کوي بلکه ددې غوښتنه هم کوي چې کوم اولاد چې د دغه اړيکو په پايلو کې پيدا کيږي دهغې سره هم بايد ژور روحاني اړيکي شتون ولري. الهي فطرت ددې له پاره د انسان، په ځانگړې توگه د بنځې جسماني جوړښت او د حمل او رضاعت په طبيعي توگه داسې انتظام کړې چې دهغې په رگ رگ او ريښې ريښې کې د اولاد سره مينه ځای پر ځای شوې ده. لکه چې قران مجيد کې فرمايې:

[..... حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَلَّهُ فِي عَمِيْنٍ ۝ (لقمان-۱۴)]

[دهغې مور هغه په کمزورۍ سره په خپله گيډه کې و ساته او دده په (شيدو) ورکولو يې دوه کاله ولگيدل]

[..... حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۖ وَحَمَلُهُ وَفَصَلَّهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا..... ۝

(الاحقاف ۱۵)]

(دهغې مور په پوره تکليف سره هغه په گيډه کې و ساته، د تکليف سره يې و زياروه او دهغې په حمل او شيدو ورکولو يې ديرش مياشتې ولگيدې]

همدا ډول د سرې حال هم دې ، که څه هم د اولاد په محبت او مينه کې له ښځې څخه کم دې .

[...زَيْنَ النَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ..... ﴿١٤﴾ (ال عمران ١٤)]

[ښايسته کړل شوې دې دخلکو له پاره د مرغوبو شيانو محبت لکه د ښځې او اولاد دغه فطري محبت د انسان او انسان ترمنځ د ويني او خپلولۍ رينښې جوړوي ، بيا د همدغې رينښې په واسطه کورنۍ او د کورنيو نه قبيلې او ولسونه جوړېږي او دهغې د اړيکو څخه تمدن مينځه ته راځي .

[وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ (الفرقان ٥٤)]

[او هماغه ذات دې چې له اوبو نه يې يو بشر پيدا کړ بيا يې له هغه نه د نسب او خسرگنۍ دوه بيلا بيلې لړۍ وغځولې . ستا پروردگار د ستر ځواک خاوند دی]

[يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ (الحجرات ١٣)]

[اې خلکو مونږ تاسې له يوه نارينه او يوې ښځې نه پيدا کړئ او بيا مو تاسې قومونه او قبيلې وگرځولئ ترڅو چې تاسې يو تر بله سره وپيژنئ . په حقيقت کې د الله په وړاندې له تاسې نه تر ټولو زيات عزتمند هغه څوک دې چې په تاسې کې تر ټولو زيات پرهيزگار وي . په باوري ډول الله په هر څه پوهيدونکې او باخبره دې .

د رحمنو ، نسبونو او خپلوليو رينښې په اصل کې د انساني تمدن لومړنۍ او طبيعي مؤسسات او بنسټونه دي او دهغې د جوړښت انحصار په دې چې اولاد دخپل معلوم او پيژندل شوې مور و پلار څخه وي او نسب يې خوندي وي .

(ج) - د انساني فطرت غوښتنه دا هم ده چې هغه دخپلو زحمتونو زيبښې او دخپلو گټو وټو څخه که څه پرېږدي نو هغه دې خپل اولاد او دوستانو ته پرېږدي ، هغه چاته چې ټول عمر يو دبل سره د ويني او رحم په رشته کې را نغاړي وي .

[...وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾ (الانفال ٧٥)]

(د الله په کتاب کې د ويني خپلوان يو د بل زيات حقدار دي په يقيني ډول الله په هر څه باندې پوهېږي .)

[...وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ... ﴿٤﴾ (الاحزاب ٤)]

(او څوک چې تاسې په ځويوالي بللې وي ، هغه الله ستاسې زوې نه دې ګرځولې .)

پس د ميراث د ویش له پاره هم د نسب خوندیتوب ضروري دې .

(د) - د انسان په فطرت کې د حیا جذبه یوه فطري او پیدایښتي جذبه ده . دهغې د وجود ځینې برخې داسې هم شته چې دهغې د پټولو خواشالله جل جلاله دهغه په طبیعت کې ایښې دي . همدغه طبیعي غوښتنه ده چې دهماغه لمړیو ورځو څخه یې انسان په یو ډول نه یو ډول لباس اغوستن باندې مجبور کړی دي ، په دې هکله قران په پوره قاطعیت سره د نوي دور د نظریاتو او افکارو تردید کوي . هغه وایې چې د انساني جسم هغه برخې چې د ښځې او نر له پاره د جنسی جاذبیت سبب ګرځي دهغې ښکاره کولو باندې د شرم احساس او دهغې د پټولو هڅه د انساني فطرت غوښتنه ده خو شیطان غواړي چې هغه برخې باید خلاصې وي لکه چې فرمایي:

[فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا]

[(الاعراف ۲۰)]

(بیا شیطان ادم علیه السلام او دهغې ښځه تیروستل ترڅو دهغوي په جسم کې چې کومې برخې دهغوي نه پټې کړل شوي وي هغه برخې هغوي ته را برنډې کړي .)

[... فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا مَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ

الْجَنَّةِ ..]

[(الاعراف ۲۲)]

(او کله چې هغوي دهغې ونې څخه څکه وکړه نو هغوي ته دهغوي د وجود پټې برخې را ښکاره شوي نو هغوي بیا ، هغه برخې ، د جنت د ونو په پاڼو پټولې)

بیا قران وایې چې الله جل جلاله لباس په دې خاطر نازل کړ چې هغه ستاسې له پاره د ستر پټولو وسیله هم وي او د زینت او ښایست وسیله هم . خویوازي د ستر پټول کافي نه دي . دهغې سره ضروري ده چې ستاسې په زړونو کې تقوي (د الله جل جلاله نه ویره) هم وي .

[يٰۤاَيُّهَا اٰدَمُ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُورِي سَوْءَ تِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوٰى

ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ مِنْ ءَايٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ] **[(الاعراف ۳۲)]**

(اې د ادم بچيانو ! مونږ تاسې ته کالي نازل کړي دي چې ستاسې د بدن شرم ځايونه وپوښي او ستاسې د بدن د ساتنې او ښکلا وسیله هم وي او ډیره غوره جامه د پرهیزګارۍ او تقوي جامه ده . دا د الله له ښاننو څخه یوه ښانه ده . په کار ده چې خلک ورڅخه درس واخلي .)
دا د اسلام د ټولنیز نظام له پاره اساسي اصول دي ددغې تصوراتو په ذهن کې د نیولو نه وروسته ددې ټولنیز نظام تفصیلي شکل ووينئ چې د همدغې اصولو په بنسټ جوړ شوی دي . ددې مطالعې په دوران کې تاسو باید په ژوره توګه دا پلټنه وکړئ چې هغه نظریات

چې اسلام يې د خپل قانون اساسي گرځوي او په عملي او تفصيلي توگه يې نافذوي تر کومه ځايه په کې يوشان والي، برابري، منطقي اړيکي او مطابقت قايم پاته کېږي. د انسان په لاس جوړ شوې څومره قوانين چې مونږ وليدل د هغوې ټولو گډه او ښکاره کمزوري داده چې د هغوې د اساسي نظرياتو او عملي تفصيلاتو تر منځ پوره منطقي اړيکي نه شته. په اصولو او فروعو کې يې پوره تناقض ليدل کېږي. هلته چې کوم کليات بيانېږي دهغې مزاج يو ډول دې او د عمل له پاره چې کوم احساس او جذبه جوړېږي دهغې مزاج څه بله لاره خپلوي، د فکر او تعقل په اسمانونو کې يو ډول نظرونه وړاندې کوي خو کله چې د اسمانونو څخه رانېکته او په عملي ډگر کې داخل شي او خپلې نظريې ته د عمل کالي ورواغوندي نو بيا دلته په عملي ډگر کې په داسې نورو مسايلو کې ورک شي چې هغه خپله نظريه يې هم له ياده ووځي، د انسان په جوړ کړل شوو قوانينو کې يو هم داسې قانون نه شته چې د دغسې کمزورتياو څخه خالي وي.

اوس تاسې په ډيره ژوره توگه هغه قانون ووينئ چې د عربستان په شگلورپه کې يو نالوستې انسان د نړيوالو تر منځ وړاندې کړ چې دهغې په ترتيبولو کې هغه د هېڅ قانون جوړونکې غونډې او يا کومي انتصابي کميټې څخه مشوره وانه خيسته. ايا تاسې ته دهغې په کوم ځاي کې کومه منطقي بې ربطي او يا د تناقض کوم څرک ترسترگو کېږي؟

د اسلام ټولنيز نظام

۲- اصول او ارکان:

د ټولنې د تنظيم په لړ کې تر ټولو مهمه پوښتنه، لکه چې مونږ په يوه بل ځاي کې هم ورته اشاره کړې وه، د جنسي ميلان د کاواکۍ او خپراوي څخه مخنيوي اود يوه قانون، ظابطې او چوکاټ په حدودو کې يې اچول دي. ځکه چې دهغې پرته د تمدن چوکاټ جوړېداي نه شي او که جوړ هم شي نو دهغې چوکاټ د ماتيدو او انسان په ډير بد اخلاقي او ذهني سقوط کې د پريوتو څخه د خوندي پاته کيدو بله لاره نه موندل کېږي. په دې خاطر اسلام د ښځې او نر خپلمنځي اړيکي په مختلفو حدودو کې رانغاړي او په يوه مرکز کې يې سره راټولوي.

۱- محرمات:

د هر څه تر منځه اسلامي قانون ټولې هغه ښځې او نړيو بل ته حرام کړي چې يو د بل سره په يو ځاي کې د اوسيدو يا د ډيرو نژدې اړيکو په لرلو سره مجبور دي. د نموني په توگه: [1]

حُرْمَتٌ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّن نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُم

بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ
الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ

كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٣﴾ (النساء ٢٣)

(پرتاسې حرامي کړای شوي ستاس میندې، لونی، خويندې، تریندې، تورې گانې، وریرې، خورزې، او ستاسې د تې شریکې خويندې، او ستاسې د بنځو میندې او ستاسې د بنځو هغه لونی (پرکتی) چې ستاسې په غیږ کې پالل شوی دي، دهغو میرمنو لونی چې ستاسې ورسره د میره میرمنې اړیکه راغلي وي او که (یوازې نکاح ورسره تړل شوي وي او) د میره میرمنې تماس مونه وي نیولې نو (دهغو په پریښودو او دهغو له لونیو سره په نکاح کولو کې) پرتاسې څه گناه نشته او ستاسې د هغو زامنو میرمنې چې ستاسې له پښت نه وي او دا هم پرتاسې حرامه ده چې دوه خويندې یو ځای په نکاح کړئ، مگر هغه څه چې مخته تیر شوي دي، الله جل جلاله بښونکې او مهربان دي.)

د حرمت د قانون په ایجادولو یې دا اړیکې د جنسي میلان څخه دومره پاک کړي چې ددې خپلوانو د ډلې څخه هیڅ یو نر او بنځه د بل په لورې د جنسي کشش تصور هم نشي کولای. (دهغو خبیثو او حیوان صفتو وگړو پرته چې حیوانیت یې په هیڅ ډول اخلاقي حدودو کې نه شپې را تلای.)

۲- د زنا حراموالي:

ددې حدودو د ټاکلو وروسته یې بل بندیز دا لگولې چې ټولې هغه بنځې هم حرامې دي

چې بلفعل د بل چا په نکاح کې وي. (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ

أَيْمَانُكُمْ (سورة النساء ۲۴))

(او میرمنې بنځې مگر هغه چې ستاسې په واک کې وي، دا پرتاسو لیکلي الهي فريضة ده او له دې نه سیوا درته روا کړې شوې، چې په خپل مال سره یې دنکاح کوونکو په حیث لټه وکړئ، نه د زنا کوونکو په حیث، نو که په دې (مال) سره موله دې نه تمتع اخیستل غوښتل، نو فرض مهر یې ورکړئ او له مهر نه وروسته په هغه څه کې کومه گناه درباندي نشته چې په خپلو کې ورباندې راضی شئ بې شکه چې الله باحکمته پوه دي.)

ددې پورته یادو کړل شوو نه وروسته چې کومې بنځې پاته کیږي دهغوې سره هر ډول بې بندوباره جنسي اړیکې ټینګول حرام ګرځول شوې دي. لکه چې فرمایي:

(وَلَا تَقْرُبُوا الزَّيْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾) (بنی اسرائیل ۳۲)

[زنا ته ورنژدې کیږئ هم مه، ځکه چې هغه بې حیایې ده او ډیره خرابه لاره.]

۳- نکاح:

ددغه ډول حدودو او بندیزونو په لگولو د جنسې بې لاریو ټولې دروازې تړل شوي دي. خود انسان د حیواني فطرت د غوښتنې او د قدرت د کار خانې د ټاکلې لارې د جاري ساتلو په غرض د یوې دروازې پرانستو ته اړتیا وه، نو هغه دروازه یې د نکاح په شکل کې پرانسته، او ورته یې وویل چې دا اړتیا اوس تاسې پوره کړئ. خود منتشر او بې بندو باره اړیکو له لارې نه، او په پټه او په غلچکي توګه هم نه، او په بې حیايي سره هم نه، بلکه په ډانګ پيیلې اعلان سره یو ځای، ترڅو ستاسې په ټولنه کې دا خبره په ډاګه وي چې فلانکې سړې او فلانکې ښځه یو د بل د ژوند ملګري شول. (... وَأَحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ

تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَأَنْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسْفِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتٍ أَخْدَانٍ ﴿٢٥﴾ (النساء ٢٥))

او له تاسې څخه چې څوک د دې وس نه لري چې له اصیلو مسلمانو ښځو (محصناتو) سره نکاح وکړای شي نو (دوې دې) دهغوی څخه (په نکاح کړي) چې ستاسې ښې لاسونه یې مالکان شوي، چې ستاسو د مؤمنو وینځو څخه دي. الله تعالی ستاسې د ایمان په حال ښه پو هېږي. تاسې ټول د یوې ډلې خلک یاست، له دې امله دهغو د پالونکو په اجازه له هغوی سره نکاح وکړئ او په ښه (معروفه) توګه دهغوی مهر ورکړئ. ترڅو چې هغوی د نکاح په بند کې خوندي (محصناتې) پاتې شي. په ازدې شهوات رانۍ پسې و نه ګرځئ او نه په غلا او په په پټه یارانې وکړئ، نو کله چې هغوی د نکاح په چوکاټ کې خوندي شي او بیا وروسته له هغه کومه بدلېمني غوره کړي نو پر هغوی باندې د هغه مجازات نیمايي دې چې د اصیلو ښځو (محصناتو) له پاره ټاکل شوي دي. دا اسانتیا له تاسې څخه دهغو کسانو له پاره منځ ته راوړل شوې ده چې له هغو سره دمیرمنې نه لرلو له مخې د حدودو ماتولو اندېښنه وي خو که تاسې له زغم نه کار واخلي نو دا ستاسې له پاره غوره ده او الله تعالی ښځونکې او مهربانه دي.)

دلته د اسلام د اعتدال په لارې لږ څه غور وکړئ. کومې جنسي اړیکې چې د ازدواج د دایرې نه بیرون حرامې او د نفرت وړ دي، هغه یې نه یوازې د ازدواج په دایره کې جایز بلکه یو نیک، مستحسن، د ثواب او اجر کار ګڼلې دي.

اسلام د نکاح کولو حکم کوي او دهغې څخه ځان ساتونکو او اجتناب کوونکو ته د نفرت په سترګو ګوري، د دې ترڅنګ د میره او ښځې ترمنځ داسې اړیکې ټینګیدل په خپل ذات کې یو ستر عبادت ګڼي ان تردې چې که ښځه د خپل میره د جائزې او روا غوښتنې څخه د ځان ژغورلو په خاطر نفلی روژه ونیسي یا په لمانځه او تلاوت کې مشغوله پاته شي نو هغه

د ثواب د ترلاسه کول په ځای گناهگار یې په دې هکله د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم د حکمت نه ډکه وینا وولولې:

(علیکم بالبائة فانه اغض للبصرو احسن للفرج فمن لم يستطع منكم البائة فعليه بالصوم و ان الصوم له وجاء) (ترمذي: ابواب النکاح و في هذا المعني حديث في کتاب النکاح للبخاري).

[تاسې ته نکاح کول په کار دی ځکه چې هغه سترگې له بده نظره ساتي او د شرم ځای د خوندی ساتلو ډیر غوره تدبیر دی. او څوک چې ستاسې له ډلې نه د نکاح کول قدرت و نه لري هغوی دې روژې ونیسي، ځکه روژه شهواني ځواک کمزوري کوي.]
(والله اني لاختصاكم الله واتقاكم له لكني اصوم و افطرو اصلي و ارقدوا تزوج النساء فمن رغب عن سنتي فليس مني.) (بخاري کتاب النکاح).

[په الله تعالی سوگند چې زه د الله تعالی نه په ویره کې او دهغې د نارضایتی نه د خوندي کیدو په هکله له تاسې ټولو نه زیات یم، خوماته وگورئ چې روژه نیسم او افطار هم کوم لمونځ کوم او د شپې ویده کیږم هم، او د ښځو سره نکاح هم کوم، دغه زما لاره ده او هغه څوک چې زما د لارې پیروي و نه کړي نو هغه له ماسره هیڅ ډول اړیکې نه لري.]
(لاتصوم المرأة و بعلمها شاهدا الا باذنه) [بخاري باب الصوم]

[ښځه د خپل میړه په شتون کې دهغې د اجازې پرته نفل روژه نه شی نیولې.]
(اذا باتت المرأة مهاجرة فراش زوجها لعنتها الملائكة حتي ترجع) (بخاري کتاب النکاح)
[هغه ښځه چې د خپل میړه څخه لرې والې وکړی، دهغې نه جدا شپه تیره وي، پر هغې ملائکې تر هغې پورې لعنت وایي ترڅو چې بیرته دمیره سره نه وي یوځای شوي.]
(اذا رای احدکم امرأة فاعجبته فلیات اهلها فان معها مثل الذي معها) (ترمذي: باب ما جاء الرجل یري المرأة فتعجبه).

[کله چې ستاسې څخه څوک کومه ښایسته ښځه وويني او دهغې ښایست پرې اغیز وکړي نو خپلې ښځې ته دې ورشي ځکه چې دهغې سره هماغه څه شته چې دهغې سره و.]
ددې ټولو احکامو او لارښوونو څخه د شریعت هدف دادې چې د جنسي کاواکۍ ټولې دروازې وتړل شي، د جنسي اړیکو دایره د ازدواج په داخل کې را ونغاړل شي. ددې دایرې نه دباندې چې تر کومه حده پورې شوني وي د جنسي میل میلان له منځه ولاړ شي او هغه خوځښتونه چې د طبیعت پر غوښتنه یا د اتفاقي پیښو په واسطه را پیدا کیږي، دهغې د تسکین له پاره یو مرکز جوړ شی، د سړي له پاره خپله ښځه او د ښځې له پاره خپل خاوند ... ترڅو انسان د ټولو غیر طبعي او دخپله ځانه دراپیدا شوو هیجاناتو او د جنسي عمل دخپریدو څخه د خوندي پاته کیدو په صورت کې د خپل را غوند کړل شوې ځواک

(conserved energy) سره یو ځای د تمدن د نظام خدمت وکړي او د جنسي محبت او کشش هغه ماده چې الله تعالی ددې کارخانې د پرمخ بیولو له پاره په هر نړ او ښځه کې پیدا کړې، ټوله د یوې کورنۍ د تخلیق او دهغې د ټینګښت له پاره په مصرف ورسېږي.

ازدواج له هره اړخه غوره دې ځکه چې هغه د انساني او حیواني فطرتونو غوښتنه ده او د الهي قانون اهداف تر سره کوي او د ازدواج نه کول د هره اړخه یو نامعقول کار دې ځکه چې

هغه به ددوو بديو څخه يوه حتما له ځانه سره لري خو دا چې انسان به د فطرت د قانون غوښتنه نه پوره کوي او خپل خواکونه به د فطرت سره په جنگ کې مصروفوي او يادا چې د فطرت د غوښتنو څخه په مجبوريت سره به د غلطو او ناروا لارو څخه خپلې جنسي غوښتنې پوره کوي.

۴:- د کورنۍ تنظيمول:

د جنسي ميلا دشتون له مخې د کورنۍ د جوړښت او دهغې د ټينگښت وروسته اسلام کورنې ژوند تنظيموي ، او دلته هم په پوره توازن سره د فطرت د قانون د ټولو هغو اړخونو رعايتول خوندي ساتي چې يادونه يې تر مخه وشوه .
د ښځې او نرد حقوقو په ټاکنه کې چې په کوم ډول د عدل او انصاف څخه کار اخستل شوې د دهغې تفصيلات ما په خپل يوه ځانگړې کتاب کې چې «د ميره او ښځې د حقوقو» تر عنوان لاندې چاپ شوې خپاره کړي . دهغې کتاب د مطالعې په واسطه به تاسې ته په ډاگه شي چې ددواړو صنفونو ترمنځ چې تر کومه حده پورې مساوات پيدا کيداې شي هغه اسلام جوړ کړي دي ، خو اسلام هغه مساوات نه مني چې د فطرت د قانون پر خلاف وي . د انسان په څير چې کوم حقوق سړي ته ورکړل شوي هماغسې ښځې ته هم ورکړل شوي (لهن مثل الذي عليهن) خو نارينه يا زوج ته د فاعل په څير ذاتي فضيلت (د عزت په معنې نه بلکه د غلبې د تقدم په معنې) [والرجال عليهن درجة] (القرة ۲۲۸).
په دې ترتيب د ښځې او نر ترمنځ د فاضل او مفضل د فطري اړيکو په منلو سره اسلام د کورنۍ تنظيم په لاندې بنسټونو جوړ کړي دي .

۱:- دنارينه قواميت:

په کورنۍ کې نارينه ته د قوام (مسؤل) حيثيت ورکړل شوې يعنې هغه د کورنۍ حاکم او ساتونکې دې ، او دهغې د اخلاقو او کړو وړو څارگر دې ، په ښځه او بچيانو د هغه اطاعت فرض دې (په دې شرط چې هغه د الله تعالي او دهغې د رسول د نافرمانۍ حکم ونه کړي) او په هغه باندې د کورنۍ له پاره د روزۍ د گټلو او د ورځني ژوند د اړتياو د پوره کولو مسؤليت ور بار کړل شوې دې .

[الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا

مِنْ أَمْوَالِهِمْ... ﴿٣٤﴾ (النساء ۳۴)]

(سړي په ښځو باندې قوام دي او دا دهغه فضيلت په اساس چې الله تعالي دهغوي څخه يوه ته په بل ورکړي او په دې علت سره چې هغه په هغوي باندې «د مهر او نفقي په شکل کې» خپل مال مصروفوي).

(الرجل راع علي اهله وهو مسؤل «بخاري كتاب النكاح»

(نرد خپلې ښځې او کوچنيانو حکمران دي او دخپل دغه رعيت په هکله د الله تعالي په مخکې ځواب ورکونکي دي.)

[فَالصَّالِحَاتُ قَنِتَتْ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ «النساء ٣٤»]

(نیکې ښځې د خپلو میړنو اطاعت کوونکې ، او د الله تعالی په توفیق سره دخپلو میړنو په نشتوالي کې د هغوی د ناموسونو خوندي ساتونکې اوسي .)
 (قال النبي صلي الله عليه وسلم: « اذا خرجت المرأة من بيتها و زوجها كاره لعنها كل ملك في السماء و كل شئ موت عليه غير الجن و الانس حتي ترجع . » (كشف الغمه))
 [نبي صلي الله عليه وسلم فرمایلي دي کله چې ښځه د خپل میړه د اجازې پرته له کوره ووځي نو د اسمان هره ملایکه پرې لعنت وایي او د جن او انس پرته هرشي چې دا پرې تیرېږي ، لعنت پرې وایي ، تر هغې چې دا ښځه بیرته نه وې راگرځیدلي .]

[وَأَلَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَأَضْرِبُوهُنَّ]

فَإِنْ أَطَعَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا «النساء

[٣٤]

(او د کومو ښځو څخه چې تاسې د سرکشی او نافرمانۍ ویره لرئ نو هغوی ته نصیحت وکړئ « که نصیحت و نه مني » نو دویده کیدو په ځایونو کې ورسره اړیکې بند کړئ » که بیا هم په خبره پوه نه شی » نو بیا یې تادیب کړئ که چیرې ستاسې اطاعت یې وکړ نو بیا پرې د تیرې له پاره هسې بهانې مه لټوئ ، باور ولرئ چې له پاسه الله تعالی شته چې لوې او ډیر ستر پوه دي)

همدا راز نبي صلي الله عليه وسلم فرمایي :

[لا طاعة لمن لم يطيع الله « روا احمد » و من حديث: لا طاعة في معصية الله « رواه احمد من حديث بن حصين »]

(د نبي کریم صلي الله عليه وسلم وینا ده : هغه څوک چې د الله تعالی اطاعت و نه کړي تاسې دهغې اطاعت و نه کړئ ، د الله تعالی په نافرمانۍ کې د هیچا فرمانبرداري نه کیږي .
 فرمانبرداري یوازې په معروفو کې ده « داسې حکم کې چې جایز او معقول وي »)

[وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ

عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَنبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ « عنكبوت ٨ »]

(او مونږ انسانانو ته لارښوونه کړې ده چې هغوی دخپلو والدينو سره په ډیر ښه شان سلوک وکړي خو که چیرې هغوی تا ته حکم وکړي چې تاسې زما سره کوم شریک جوړ کړئ د کوم له پاره چې نه له تاسې سره او نه له هغوي سره « کوم دلیل شته ، نو په دغسې حکم کې دهغوي اطاعت مه کوئ .)

په دې توگه د کورنۍ جوړښت داسې شوې چې په هغې کې یو کس مشر او د امر خاوند وي. خوک چې په دې نظم کې د گډوډیدو د راوستلو هڅه وکړي نو دهغې کس په هکله د نبی صلی الله علیه وسلم وعید دادې:

[من افسد امرأة علي زوجها فليس منا «كشف الغمة»]

(خوک چې د میره او ښځې ترمنځ د اړیکو د خرابیدو هڅه وکړي د هغې کس له مونږ سره هیڅ اړیکې نه شته «زمونږ له ډلې څخه نه دي»)

۲: د ښځې د کار چاپیریال:

د کورنۍ په تنظیم کې ښځه د کور مسؤله ټاکل شوې ده، د روزی او مال د پیدا کولو مسؤلیت دهغې د میره په غاړه دي او د همدغې مال په واسطه د کور نظم و نسق جوړول ددې کار دي.

[المرأة راعية علي بيت زوجها وهو مسئلة «بخاري باب قوا انفسكم واهليكم نارا»]
(ښځه د خپل میره د کور حاکمه ده او هغه د خپل حکومت په چاپیریال کې دخپلو اعمالو له پاره ځواب ورکونکې ده.)

ښځه د داسې ټولو دندو د سرته رسولو څخه مصؤنه او خوندي کړل شوې چې د کور نه د بیروني امورو پورې اړوند وي. د نمونې په توگه:

- په ښځې د جمعې لمونځ واجب نه دي «ابوداود باب الجمعة للمملوك والمرأة»
- په ښځې جهاد هم فرض نه دي که څه هم د اړتیا په وخت کې د مجاهدینو خدمت ته وردانگلی شي لکه چې په راتلونکو پاڼو کې به یې په تفصیل سره ولولئ.
- ښځې ته په جنازه کې گډون هم ضروري نه دي بلکه دهغې نه یې بنده کړې ده «بخاري باب اتباع النساء الجنائز»
- په ښځې د جماعت لمونځ او مسجدونو ته تگ هم لازمي کړل شوې نه دي، که څه هم د څه بندیزونو او شرایطو سره مسجد ته د تللو اجازه ورته شوې خو هغه هم غوره نه دي گڼل شوې.

- ښځې ته د محرم نه پرته د سفر کولو اجازه هم نه ده ورکړل شوې «ترمذي ما جاء في كراهيته ان تسافر المرأة وحدها - ابوداود باب المرأة تحج بغير محرم»

یعنې په هره طریقه د کور څخه د ښځې وتل ښه او غوره کار نه گڼل کیږي او دهغې له پاره په اسلامي قانون کې په کور کې پاته کیدل بهترین کار گڼل شوې دي. لکه څنگه چې د الله تعالی د وینا له مخې ورته د «وقرن في بیوتكن» الفاظ استعمال شوي دي.

[ځینې خلک وایي چې دا حکم د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د پاکو بیبیانو او د امت د میندو له پاره ځانگړې شوي، ځکه چې د آیت پیل د «یا نساء النبی» څخه کیږي خو په دغه ټول آیت کې چې کومې لارښوونې شوي دي په هغوې کې به کومې داسې لارښوونې وي چې یواځې د امهات المؤمنین پورې ځانگړې شوې وي؟

دلته ویل شوې دي چې: «که چیرې تاسې پرهیزگاراني یاست نو د چاسره په نرمه او خوږه لهجه «چې میلان ترې را څرگندیږي» خبرې مه کوئ، دا په دې خاطر چې که د چا په زړه کې څه خلل وي هغوې ستاسې په اړوند په زړه کې څه هیلې را پیدا نه کړي. کومه خبره چې کوئ نیغ په نیغه یې وکړئ. په خپلو کورونو کې ناستي

اوسئ ، د جاهليت سينگار مه کوئ او بهر مه گرځئ ، لمونځ آداء کړئ ، زکات ورکړئ د الله تعالی او دهغه د رسول «صلي الله عليه وسلم» اطاعت وکړئ ، الله تعالی غواړي له تاسې څخه ناپاکي لرې کړي. [

په دې لارښوونو غورو کړئ په هغې کې کومه داسې خبره ده چې د عامو مسلمانانو ښځو له پاره به نه وي ؟ ايا مسلمانې ښځې بايد پرهيزگاري نه اوسي؟ ايا هغوې دې د پردیو خلکو سره د محبت په انداز کې خبرې وکړي؟ ايا هغوې دې د جاهليت سينگار وکړي او په کوڅو او بازارو کې دې وگرځي؟ ايا هغوې دې لمونځ او زکات او د الله تعالی او دهغه د رسول «صلي الله عليه وسلم» د اطاعت څخه انحراف وکړي؟ ايا الله تعالی هغوې په ناپاکۍ کې ساتل غواړي؟ که چيرې دا ټول عبادات د ټولو مسلمانانو ښځو له پاره عام وي نو بيا يوازې د «وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ» امر ولي د نبي کریم عليه السلام پاکو بيبيانو له پاره ځانگړې شي؟ په اصل کې دا غلطه انگيرنه په دې خاطر را پيدا شوې چې د آيت په پيل کې خلکو ته دا ټکي ترسترگو شو چې «اَيُّ دُنبِي ښځو! تاسې د عامو ښځو په څير نه ياست» ليکن د بيان شکل دادې چې لکه څنگه چې کوم شريف کوچنی ته وويل شي چې «ته د عامو کوچنيانو په څير نه يې چې په بازارونو کې وگرځي او بيهوده مندې ترې ووهي ، ته بايد پاکيزه واوسي ،» د داسې ويلو څخه هدف دا نه دې چې د نورو کوچنيانو له پاره بازاری کيدل او بيهوده حرکتونه کول يوه غوره کار دې او په ښه تميز سره اوسيدل د هغوې په حق کې کوم مطلوب خيز نه دې بلکه دهغې څخه د اخلاقو د بنايست يو معيار جوړول هدف دې تر څو هر هغه کوچنې چې د شريفو کوچنيانو په څير ژوند کول غواړي دغې معيار ته د رسيدو هڅه وکړي.

په قرآن کې ښځو ته د پند ورکولو دغه طريقه په دې خاطر استعمال شوې چې د عربي جاهليت په ښځو کې همدغسې ازادي موجوده وه لکه څنگه چې نن په اروپا او امريکا کې ده ، د نبي کریم صلي الله عليه وسلم په واسطه په تدريج سره هغوی د اسلامي تهذيب پيرو وگرځيدې او دهغوې له پاره اخلاقي پولې او د ټولنې ضوابط و ټاکل شول. په دغه حالت کې د امهات المؤمنين ژوند په ځانگړې توگه منضبط کړل شو. تر څو هغوې د نورو ښځو له پاره نمونه وگرځي او د عامو مسلمانانو په کورنو کې د هغوې د تگلارې تقليد وکړل شي [همدغه نظر علامه ابوبکر په خپل کتاب احکام القرآن دريم ټوک ۵۵ مخ کې ياد کړې او ليکلی يې دي چې: (که څه هم دغه حکم د نبي کریم صلي الله عليه وسلم او دهغې د ښځو په هکله نازل شوې دې خو هدف يې عام دې او نور ټول مسلمانان هم ورسره گډ دي ، ځکه چې مونږ دهغې په پيروي باندې مامور يو . او هغه ټول احکام چې د هغه له پاره نازل شوي دي زمونږ له پاره هم دي ، پرته له هغې امورو څخه چې دهغې په هکله وضاحت شوې چې هغه امورد هغوې له پاره ځانگړي دي.]

الله تعالی تاسې ته اجازه درکړې چې تاسې دخپلو اړتياو له پاره د کوره وتلاي شئ. خودا ډول اجازه يې يوازې د حالاتو په خاطر ورکړې او د اسلام د ټولنيز نظام ددې قاعدې چې «د ښځې د کار دايره دهغې کور دې» دا يوازې او يوازې وسعت او رخصت دې او په همدې پاته کيدل په کار دي.

۳:- ضروري بنديزونه:

بالغو ښځو ته په خپلو شخصي کارونو کې پوره ازادي ورکړل شوې خو هغوې ته تردې حده پورې خپلواکي نه ده ورکړل شوې لکه څومره چې يو بالغ نارينه ته ورکړل شوې دنموني په توگه:

نارينه په خپل واک سره چيرته چې و غواړي تللاي شى ، خو ښځه که پيغله وي او که واده شوې او يا کونډه وي په هر حال کې اړتيا لري چې د سفر په وخت کې ورسره يوه محرم موجود وي ، لکه چې فرمايي:

[لايحل لامرأة تؤمن بالله واليوم الآخر ان تسافر سفرا يكون ثلاثة ايام فصاعدا الا ومعها ابوها واخوها او زوجها او ابنها او ذو محرم منها]

(هرې هغې ښځې ته چې په الله تعالی او د اخرت په ورځ ایمان لري دا روا نه ده چې هغه درې ورځې او یا دهغې څخه ډیر سفر وکړي پرته له دې چې دهغې سره دهغه پلار یا ورور یا میره یا زوی یا کوم محرم نارینه وي.)

[و عن ابی هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال: لا تسافر المرأة مسيره يوم و ليلة الا و معها محرم و العمل علي هذا عند اهل العلم (ترمذي باب ماجاء في اكراهة ان تسافر المرأة وحدها)]
(ابو هريرة رضي الله عنه د نبی کریم صلي الله عليه وسلم له خولې فرمايي چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم وفرمايل چې ښځه دې د یوې شپې او ورځې په اندازه یوازې سفر نه کوي تر هغه چې کوم نارینه محرم ورسره نه وي)

[و عن اي هريرة رضي الله عنه ايضا ان النبي صلى الله عليه وسلم قال لا يحل لامرأة مسلمة تسافره مسيرة ليلة الا و معها رجل ذو حرمة منها «ابوداود باب المرأة تحج بغير محرم»]
(د ابو هريرة رضي الله عنه څخه دا هم روايت دې چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلې دي چې د هېڅ یوې مسلمانې ښځې له پاره دا روانه ده چې «په یواځې ځان» د یوې شپې سفر وکړي مگر دا چې کوم خپل محرم ورسره وي)

په دې روایاتو کې چې د سفر د ټاکلو له پاره څه اندازه ټاکل شوې ، هغه ددې ثبوت دې چې د یوې ورځې یا دوه ورځو پوښتنه ترې نه را پیدا کېږي بلکه اهمیت یوازې ددې خبرې دې چې ښځې ته په یوازې ځان د سفر داسې اجازه مه ورکوي چې د فتنې سبب ګرځي. په همدې اساس نبی کریم صلي الله عليه وسلم د سفر د اندازې د ټاکلو د اړتیا اهتمام نه دې کړې او په مختلفو حالاتو کې یې د وخت او موقع په نظر کې نیولو سره د سفر مختلفې اندازې ښوولې دي.

نارینه ته د خپلې نکاح په هکله پوره پوره ازادي ورپه برخه ده ، د مسلمانو یا د کتاب د خاوند و ښځو «کتابیانو» سره له چا سره چې و غواړي نکاح کولې شی ، وينځي هم ساتلای شی خو ښځې ته هېڅکله هم په دې هکله پوره واک نه دې ورکړ شوې چې هغه دې د کوم غیر مسلمان سره واده وکړي. لکه چې فرمایي: **لَا**

هِنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ... «المتحنه ۱۰»

(نه دا د هغوي له پاره حلاله ده او نه هغوي ددې له پاره حلال دي)
ښځه د خپل غلام څخه هم تمتع «جنسي خوند» نه شی اخیستلای لکه څنګه چې قرآن سړی ته د وينځې څخه د تمتع «جنسي خوند» او ګټې اخیستو اجازه ورکړې ، دغسې اجازه ښځې ته نه شته ، د حضرت عمر رضي الله عنه په وخت کې یوې ښځې د «ماملکت ایمانکم.....» په غلط تعبیرولو سره ، د خپل غلام سره یو ځای شوه ، کله چې سیدنا عمر رضي الله عنه ته خبر ورسید نو هغه دا مسئله د صحابه و شورا ته وړاندې کړه او ټولو په اتفاق سره فتوا ورکړه چې: [قبحها الله تاوالت کتاب الله فغيرت تاويله] (هغې د الله د کتاب غلط تاویل او معنې کړې ده.)

یوې بلې ښځې د سیدنا عمر رضي الله عنه نه د همداسې یوه کار اجازه و غوښته ، هغه هغې ښځې ته په سختۍ سره و فرمايل: (لن تزال العرب بغير ما منعت نساؤها «کشف الغمه للشعراني»)
(د عربو خیر ښیګڼه تر هغې پورې ده چې ښځې یې خوندي وي.)

د غلامانو او کافرانو پرته په ازادو مسلمانو نارینه وکې ښځه د خپل ځان له پاره د مېړه ټاکنه کولې شی خو په دې کار کې هم دهغوې له پاره د خپل پلار، نیکه، او ورور او نورو خپلوانو د نظر اخستل ضروري دي. که څه هم خپلوانو ته دا حق نه شته چې د ښځې درضا او رغبت پرته یې له چاسره نکاح وکړي. لکه چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم فرمایي: **[الایما حق بنفسها من ولیها]** (کونډه د خپلې نکاح په هکله د ولي څخه زیات حق لري) او **[لا تنکح البکر حتی تستأذن]** (پیغلې نجونې تر هغې په نکاح مه ورکوي ترڅو چې مو ترې د نکاح کولو اجازه نه وي غوښتي). خو د ښځې له پاره هم دا مناسبه نه ده چې د خپلې کورنۍ د مسئولینو د رایې او نظر پر خلاف د هر چار سره چې و غواړي نکاح وکړي په دې خاطر په قران مجید کې هر چیرته چې د نارینه د نکاح حکم شوې نو هلته د «نکح ینکح» صیغه استعمال شوې چې معنی یې پخپله د نکاح کولو ده، د نمونې په توګه **[ولاتنکحوا المشركات]** (د مشرکو ښځو سره نکاح مه کوئ)

[فانکحوهن باذن اهلهن] (دهغوې سره دهغوې د کورنیو د اجازې وروسته نکاح وکړئ) خو هغه ځای چې د ښځې د نکاح پورې اړه لري هلته په عامه توګه په باب افعال کې د نکاح صیغه استعمال شوې چې معنی یې نکاح کول دي د نمونې په توګه: **[انکحوا الایامی منکم «النور ۳۲»]** (د خپلو کونډو ښځو سره نکاح وکړئ) او **[ولاتنکحوا المشرکین حتی يؤمنوا «البقرة ۲۲»]** (د ښځو نکاح د مشرکانو سره مه ترې ترڅو چې هغوې ایمان را نه وړي). ددې معنی داده چې لکه څنګه چې واده شوې ښځه د خپل مېړه تابع اوسي، همدا راز نا واده شوې ښځه هم د خپلې کورنۍ د مسئلو وګړو تابع وي خو دا تابعیت په دې معنی نه دي چې هغې ته د ارادې او عمل ازادي نه وي ورپه برخه، یا هغې ته په خپله معامله کې واک نه وي ترلاسه، بلکه دا په دې معنی ده چې ټولنیز نظام د ګډوډیو څخه وساتل شي. د بهرنیو فتنو څخه د کورنۍ د اخلاقو او معاملاتو خوندي ساتل د سړي په اورو دي او د همدغې نظم په خاطر په ښځې دا فرض کړل شوې چې هر څوک چې د دې نظم مسؤلیت په غاړه ولري نو دهغوې اطاعت وکړي که هغه دهغې پلار وي، ورور وي یا مېړه وي.

۴- د ښځو حقوق:

په دې ترتیب اسلام د «بما فضل الله بعضهم علی بعض» د یوه فطري حقیقت د منلو سره یو ځای د «وللرجال علیهن درجه» ته هم سهې ځای ټاکلې دي، د ښځې او نر د بیولوژیکي او رواني اړخونو ترمنځ د رعایت له مخې چې کوم توپیر شته، هم هغه په واقعي توګه مني، او څومره توپیر چې ددوې ترمنځ موجود دي په همدې اندازه یې ساتي او د همدې توپیر په اساس دهغوې دندې او مرتبې ټاکي. ددې وروسته یوه ډیره مهمه پوښتنه د ښځې د حقوقو په هکله را پورته کیږي؟ ددغې حقوقو په ټاکلو کې اسلام، په ځانګړې توګه، ددې درې خبرو لحاظ کړې دي.

- I. دا چې نارینه ته د کورد نظم او ادارې په خاطر کوم حاکمانه واک ورکړل شوې باید هغه دهغې څخه داسې ناروا ګټې پورته نه کړي چې دهغې له مخې د ظلم او تیرۍ مرتکب وګرځي او نه داسې وکړي چې د تابع او متبوع اړیکې یوه له بله سره د وینځي او بادار په اړیکو بدل کړي.
- II. دا چې ښځې ته ټول داسې فرصتونه برابر کړي چې دهغې نه په ګټې سره، هغه د خپل ټولنیز نظام په پولو کې دننه، خپلو فطري صلاحیتونو ته وده ورکړي او په تعمیر او تمدن کې په ښه توګه ونډه واخیستلای شي.

۱۱۱. داسې چاپيريال جوړ کړي چې په کې بنسټ ته د پرمختګ او برياليتوبونو لوړو مرتبو ته رسيدل شوني شي. خو دهغې پرمختګ او برياليتوبونه چې هر څه وي بايد د بنسټ په حيث وي. ځکه چې تر جوړيدل خو نه دهغې حق دې، او نه د نارينه په څير ژوند تيرونې له پاره دهغې تيارول په خپله هممهغې او تمدن دواړو ته گټور، او نه د نارينه په څير ژوند کولو کې هغه سوبمنده کيدای شي.

د پورته درې واړو موادو په نظر کې نيولو سره چې اسلام کوم پراخه تمدني او ټولنيز حقوق بنسټ ته ورکړي او د عزت او شرف کومه لوړه مرتبه يې ورکړې ده او بيا يې چې د همدې حقوقو او مراتبو د خوندي ساتلو په خاطر په خپلو قانوني او اخلاقي لارښوونو کوم تلپاتې ضمانتونه ورکړي دې دهغې نمونه د نړۍ په هيڅ يو پخواني او يا نوې ټولنيز نظام کې نه موندل کيږي. د نمونې په توګه:

۱- اقتصادي حقوق:

تر ټولو مهم او اړوند څيز چې دهغې په واسطه په تمدن کې د انسان حيثيت جوړيږي او يا د کوم په واسطه چې د انسان حيثيت خوندي پاته کيږي هغه دهغې د اقتصادي حيثيت ټينګښت دې. د اسلام نه پرته نورو ټولو قوانينو بنسټه د اقتصادي اړخه ډيره کمزورې کړې او همدغه اقتصادي بې وسي، په ټولنه کې د بنسټ د غلامۍ تر ټولو ډير ستر لامل گرځيدلې.

اروپا د دغې حالت د بدلون هڅه وکړه مګر داسې چې بنسټه يې د مال په گټلو مجبوره کړه خو دهغوي دا هڅه د يوې بلې خرابۍ لامل شوه. اسلام د اعتدال منځنۍ لار غوره کړې. اسلام بنسټ ته د وراثت پراخه حقوق ورکړي. بنسټه د پلار، ميره، اولاد او نورو نږدې خپلوانو څخه ميراث وړي.

[۱] په وراثت کې د بنسټ برخه د سړي په نيمايي ده. د دې علت دا دې چې بنسټ ته د نفقې او مهر حق ور په برخه شوې دې. چې سړي ترې بې برخې دې. د بنسټ نفقه يوازې دهغې په خاوند واجب نه ده بلکه دميره نه موجوديت په وخت کې پلار، ورور، زوی او نورو خپلوانو باندې دهغې کفالت واجب دې، نو کله چې په بنسټ باندې هغه مسؤليتونه نشته کوم چې په يوه سړي باندې نو په وراثت کې دهغې حقوق هم بايد هومره نه وي لکه د سړي چې دي.]

همدا اراز د ميره له خوا ورته مهر هم ورکول کيږي. او د ټولو هغه اړخونو څخه چې ورته مال ور رسيږي په هغې کې ورته د ملکيت او تسلط پوره پوره حقوق ورکول شوي دي. په دغه مال کې نه دهغې پلار، نه دهغې ميره او نه بل څوک تصرف او مداخله کولې شي. د دې نه اخوا که هغه په تجارت کې خپله پانګه په کار واچوي او يا پخپله مزدوري وکړي او څه گټه وټه تر لاسه کړي نو دهغې مالکه هماغه پخپله ده. خو د دې ټولو تر څنګ دهغې نفقه په ميره باندې واجب ده، بنسټه چې د هر څومره ډير مال او پانګې لرونکې وي دهغې ميره دهغې د نفقې څخه برياليمه کيدې نه شي. په دې ترتيب په اسلام کې د بنسټ اقتصادي حيثيت دومره ټينګښت مومي چې ډيروختونه هغه د سړي څخه په ډير ښه حالت کې اوسي.

۲- مدني حقوق:

➤ بنسټ ته دميره د غوره کولو پوره پوره حق ورکړل شوې. دهغې د رضا او خوښې پرته هيڅوک دهغې نکاح نه شي کولای او که هغه پخپله خوښه د کوم مسلمان سره نکاح وکړي نو هيڅوک يې مخنيوي نه شي کولې خو که چيرې دهغې انتخاب داسې يو څوک وي چې دهغې دکورنۍ د مرتبې څخه ښکته وي نو په دې حال کې دهغې خپلوان پرې نيکه کولې شي.

- دیوه ناخوښه ، ظالم او بې کاره میړه په مقابل کې ښځې ته د فسخ او بیلټون پراخه حقوق ورکړل شوي دي .
- هغه واکمنۍ چې اسلام میړه ته په ښځې باندې ورکړې دهغې په استعمال کې د نیک سلوک لارښوونه شوې . قران مجید فرمایي چې «و عاشروهن بالمعروف...» (د ښځو سره نیک او ښه سلوک وکړئ) او «ولا تنسوا الفضل بینکم...» (په خپل منځي اړیکو کې فیاضی او سخاوت له پامه مه باسئ) .
- نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمایي چې: [خيرکم خيرکم لنسائه و الطفهم باهله....] (ستاسې له منځه ښه او غوره خلک هغوي دي چې د خپلو بیبيانو سره نیک سلوک کوي او دخپل اهل و عيال سره د لطف او مهربانۍ معامله کوي) .
- دا یوازې اخلاقي لارښوونه نه ده ځکه که چیرې میړه دخپلې واکمنۍ او ځواک په استعمال کې د ظلم او تیرۍ څخه کار واخلي نو ښځې ته د قانون څخه د کومک غوښتلو پوره حق ورپه برخه دي .
- کونډو ، طلاقو شوو ښځو او ټولو داسې ښځو ته چې نکاح یې د قانون په اساس فسخ شوی وي او یا د تفریق د حکم په اساس دخپلو میړونو څخه بیلې شوي وي ددویمي نکاح غیر مشروط حق ورکړل شوې او دایې ډاگیزه کړې چې پر هغوي باندې د پخوانۍ میړه او یا نورو خپلوانو هیڅ حق نه پاته کیږي . دا هغه حق دي چې تر نن ورځې پورې په امریکا او اروپا کې او یا نورو ، په اصطلاح پرمختللو ، هیوادونو کې ښځو ته لا تراوسه نه دي ورپه برخه شوې .
- په تعزیرې او جزایي قوانینو کې دښځې او سړي ترمنځ پوره مساوات او برابري په نظر کې نیول شوې ده . د ځان ، مال او عزت خوندي ساتلو کې اسلامي قوانین د نړاو ښځې ترمنځ هیڅ ډول توپیر نه مني .

۳:- د ښځو ښوونه او روزنه:

ښځو ته د دیني او دنیوي علومو د زده کړې نه یوازې اجازه ورکړل شوې بلکه دهغې ښوونه او روزنه هغومره اړینه ده لکه څومره چې د نارینه و اړینه ده . له پیغمبر صلي الله عليه وسلم څخه چې د دین او اخلاقو ښوونه څومره نارینه و ترلاسه کوله په هماغه اندازه ښځو ترې هم ترلاسه کوله . هغه د ښځو له پاره ځانگړي وختونه ټاکلي و او په هماغه ټاکلو وختونو کې به ښځې د پیغمبر صلي الله عليه وسلم څخه د علم د حاصلولو له پاره را تللي . د هغه په پاڼو بیبيانو کې ، په ځانگړې توگه سیده بې بی عایشه رضي الله عنها نه یوازې د ښځو بلکه د نارینه و معلمه هم وه . او یو زیات شمیر سترو سترو صحابه و رضي الله عنهم او تابعینو ترې د حدیثو ، تفسیر او فقهې پوهه ترلاسه کوله .

اشراف خو پرېږده ، نبي اکرم صلي الله عليه وسلم وینځو او غلامانو ته هم د عمل او ادب د ورزده کولو حکم کړې . لکه چې نبي اکرم صلي الله عليه وسلم فرمایي :

[بما رجل کانت عنده ولیده فعلمها فاحسن تعلیمها و ادبها فاحسن تادیبها ثم اعتقها و تزوجها فله اجران] (بخاري کتاب النکاح)

(له چا سره چې کومه وینځه وي او هغه هغې ته ښه ښوونه او روزنه ورکړي او هغې ته ښه تهذیب او اخلاق ورزده کړي بیا هغه ازاده کړي او واده ورسره وکړي نو هغې ته دوه برابره اجر ورکول کیږي)

نو تر کومه چې د تعلیم او روزنې پورې اړه لري اسلام د نړاو ښځې ترمنځ په هیڅ ډول برتری او امتیاز نه دي قایل . یوازې په نوعیت کې یې څه توپیر شته ، د اسلام له نظره د ښځو غوره تعلیم دادې چې د هغې

څخه يوه ډيره بڼه بڼځه ، غوره مور ، او دکور د سنبالښت بهترينه نمونه جوړه کړل شي . دهغې د کار د اړه دهغې کور دې . په دې خاطر بڼځې ته په ځانگړي ډول د همغسې علومو بڼوونه په کاره ده چې په همدغه چاپيريال کې دهغې له پاره ډير گټه وره ثابته شي . ددې ترڅنگ دهغې علومو زده کړه ورته هم ډيره اړينه ده چې د انسان څخه انسان جوړوونکې او دهغې د اخلاقو بڼايسته کوونکې او دهغې د نظر پراخوونکې اوسي . په داسې علومو او په داسې روزنې او بڼوونې باندې د يوې مسلمانې بڼځې سنبالښت ته اړتيا ده له دې وروسته که چيرې کومه بڼځه څه د فوق العاده استعداد خاونده اوسې او ددې علومو نه اخواد نوورو علومو او فنونو زده کړه او د بڼوونې او روزنې اعلي مرتبې ته ځان رسول غواړي نو اسلام د هغوي په لاره کې کوم بنديز نه پيدا کوي په دې شرط چې دهغو شرعي پولو او حدودو څخه تيرې ونه کړي چې شريعت د بڼځو له پاره ټاکلي دي .

۴: د بڼځې رښتونې ازادي (Emancipation):

دا خويوازي د حقوقو يادونه وه خو ددې څخه د هغه عظيم او ستر احسان اندازه ، چې اسلام پر بڼځو کړې ، نشي کيداې .

د انساني تمدن ټول تاريخ په دې گواه دې چې د بڼځې وجود په نړۍ کې د شرم ، ذلت او گناه وجود گڼل کيده ، د لور پيدا کيدل د پلار له پاره د عيب نه ډکه او د تنگ خبره وه ، د خسرگنۍ اړيکو ته ډير سپک کتل کيدل . ان تردې چې د خسر او زوم الفاظ د جاهليت په هغه دور کې د بڼکنځلو په معنا وو ، ډيرو ولسونو کې د همدغه ذلت او سپکوالي نه د خوندي پاته کيدو په خاطر د لوند وژلو رواج يو کلتور گرځيدلي و ۱.

۱: قران مجيد دغه جاهلي ذهنيت په ډيرو څرگندو ټکو کې داسې بيانوي: **وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ**

ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ ۚ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ

هُونٍ أَمْرِيدُ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ تَتَذَكَّرُ ۗ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ « النحل ۵۸-۵۹ »

(او کله به چې يو دهغوي ته د لور د پيدا کيدو خبر ورسيږي ، نو دهغې پر مخ به داسې سيوري را خپور شو لکه چې د زهرو غړپ يې خکلې وي . ددې خبر په واسطه به چې کوم د شرم داغ په هغې باندې لگيده دهغې په خاطر به دخلکو څخه پټ گرځيده او فکر به يې کاوه چې ددې سپک والي سره خپله لور له ځانه سره واخلي او يا دا چې په خاورو کې يې ورښخه کړي . خبردار بد وو هغه څه چې دوي پرې حکم کاوه .)

ناپوه او جاهل خلک خو پرېرېده د علماو او مذهبي پوهو خلکو ترمنځ دا پوښتنه تر ډيرې مودې پورې د بحث او څيړنې لاندې وه چې : ايا بڼځه د انسانانو په صف کې راځي او که نه ؟ او ايا الله تعالي هغوي ته روح ورکړې او که نه ؟ د هندوانو په مذهب کې د بڼځو پر مخ د بڼوونې او روزنې دروازي بندې کړل شوې . د مسيحيت او يهوديت له آنده ، بڼځه د انساني گناهونو بنسټ ايښودونکې او مسؤله ده . په يوناني تمدن کې بڼځې ته نه د علم او نه د ثقافت او تهذيب او نه د مدني حقوقو څخه څه ورکول کيده . بلکه دغه ټولې دروازي دهغې پر مخ تړلې وې . کله به چې هم دغه څه کومې بڼځې تر لاسه کول نو داسې بڼځې به عياشې ، اورنډې بلل کيدې . په روم ، ايران او چين کې او همداراز مصر او د انساني تهذيب په نورو مرکزونو کې نژدې همدغه حال و . د پيريو پيريو د مظلوميت او محکوميت او د سپکاوي او حقارت نه ډک سلوک پخپله د بڼځو د

ذهنو څخه هم د نفس د عزت احساس لرې کړې و. هغوي پخپله هم دا خبره هيره کړې وه چې هغوي نړۍ ته د څه حقوقو سره يو ځای راغلي او يا دا چې هغوي ته څه د عزت ځای هم شته !!

نارینه و پر هغوي ظلم او تیرې خپل جایز او روا حقوق گانه او هغوي د دغه ظلم او تیرې زغم د خپل ځان فرض گانه. د غلامۍ او بښځې توب د هڅې په هغوي کې دومره وده کړې وه چې هغوي په پوره فخر سره خپل ځان د خپل میړه وینځه گڼله او مړونه یې خپل معبودان گڼل.

اسلام، په دغه چاپیریال کې نه یوازې په قانوني او عملي بڼې سره، بلکه په فکري توگه هم یو ستر بدلون را منځته کړ. دا اسلام و چې د بښځو او نرو ذهنونه یې بدل کړل. د بښځې عزت او دهغې د حقوقو فکريې د انسان په دماغ او کوپړۍ کې را پیدا کړ، نن چې تاسې د بښځو د حقوقو او د بښځو د بیداریدو کوم شعارونه اوري. دا ټول دهغې ولوله پیدا کونکې اواز غبرگون او انگازې دې چې د محمد صلي الله عليه وسلم د مبارکې ژبې څخه را پورته شوې چې انساني افکار یې د خپل دغه اواز په واسطه د تل له پاره بدل کړل. دا همدغه محمد صلي الله عليه وسلم و چې نړۍ ته یې په ډاگه کړه چې بښځه همدغسې یو انسان دې لکه څنگه چې نارینه دې. لکه چې فرمایي:

[ياايهاالناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة و خلق منها زوجها «النساء-۸»]

(اې خلکو له خپله هغه رب نه وویرېږئ چې هغه تاسې له یو تن څخه پیدا کړئ او له هماغه تن څخه یې د هغه جوړه مینځ ته راوړه.)

د الله تعالی له نظره د بښځې او نر تر منځ هیڅ توپیر نشته، لکه چې فرمایي:

[للرجال نصيب مما اكتسبوا وللنساء نصيب مما اكتسبن «النساء-۳۳»]

(هر هغه عمل چې نارینه یې وکړي دهغې میوه به تر لاسه کړي او هر هغه عمل چې بښځې وکړي دهغې میوه به تر لاسه کړي.)

د ایمان او نیک عمل سره یو ځای چې د روحاني پرمختگ کومه مرتبه نارینه و ته ور په برخه شوې همغسې مرتبه بښځې ته هم ور په برخه ده که چیرې نارینه ابراهیم بن ادهم جوړیدای شي نو بښځه هم د رابعه بصريه د جوړیدو څخه هیڅ شې نه شی بندولای. لکه چې فرمایي:

[فاستجاب لهم ربهم اني لا اضيع عمل عامل منكم من ذكر او انثي بعضهم من بعض.....(ال عمران ۱۹۵)]

(دهغو پروردگار د هغوي د دعا په ځواب کې وفرمایل چې زه ستاسې د هر یو عمل کونکي عمل نه ضایع کوم که څه هم هغه نارینه وي یا بښځه، تاسې ټول یو ډبل له جنسه یاست.)

[و من يعمل من الصالحات من ذكر او انثي و هو مؤمن فأولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون نقيرا «النساء»]

(او هر هغه څوک چې نیک عمل وکړي که سړي وي یا بښځه خو مؤمن وي نو دغه ډول خلک به جنت ته

داخليږي او په هغوي باندې به د ذرې په اندازه هم ظلم نه کیږي.)

بیا همدغه محمد صلي الله عليه وسلم و چې سړو ته یې هم خبر ورکړ او په بښځو کې یې هم دا احساس را پیدا کړ، او ورته یې په ډاگه کړه چې: لکه څنگه چې د سړي حقوق په بښځه دي په همدې ترتیب د بښځو حقوق په سړي هم دي:

[و لهن مثل الذي عليهن بالمعروف «البقرة ۲۸»] (په بښځو چې څنگه فرائض دي هماغسې د هغوي حقوق هم

دي)

بیا همدغه محمد صلي الله عليه وسلم دې چې بښځه یې د شرم او ذلت د مقام څخه د عزت ستر او لوړ مقام ته

ورسوله او همدغه محمد صلي الله عليه وسلم و چې پلار ته یې وویل چې د لور وجود او پیدا یښت ستا له

www.dawat.no دعوت د خیلو اکورسنیو مرکز

بیداري را پیدا کړه ترڅو خپل جائز او روا حقوق و پیژني او دهغې حقوقو د خوندي ساتلو له پاره د قانون څخه کومک ترلاسه کړي.

د عالمیانو د سردار محمد صلي الله عليه وسلم په ذات کې ښځو ته داسې یو رحیم ، مشفق او ملاتړي او دومره ستر محافظ په لاس ورغې چې که په هغوي به لږ څه ظلم او تیرې هم کیده هغوی به پرته له ځنډه څخه خپل شکایت او ستونزې د نبی اکرم صلي الله عليه وسلم تر مخ ایښودې او نارینه به تل ددې څخه په ویره کې وو چې هسې نه چې ښځې یې د نبې کریم صلي الله عليه وسلم تر مخ د شکایت کولو فرصت ترلاسه کړي. د حضرت عبدالله بن عمر رضي الله عنه وینا ده چې تر هغې چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم ژوندې و نو مونږ به د خپلو ښځو سره په خبرو اترو کې ډیر احتیاط کاوه او له دې به ویریدو چې هسې نه زموږ په هکله کوم حکم نازل نه شي. خو کله چې نبی اکرم صلي الله عليه وسلم ددې فاني نړۍ څخه سترگې پټې کړې نو مونږ دهغوي سره بیا د زړه د اخلاصه خبرې کولې «بخاري باب الوصايا بالنساء»

ابن ماجه لیکي چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم په ښځو باندې د لاس د پورته کولو څخه په عامه توګه ممانعت کړې و یو. ځل حضرت عمر رضي الله عنه شکایت وکړ چې ښځې ډیرې شوخې شوې دي ، دهغوي د مطیع کولو له پاره باید د هغوي د وهولو اجازه وکړل شي ، هغه اجازه ورکړه. دا معلومه نه ده چې خلکو د کومه وخته راهیسې ددغسې اجازې کیدو انتظار کاوه؟ په کومه ورځ چې اجازه ورکړل شوه په هغې ورځې ۷۰ کسو ښځو د خپلو میړنو له لاسه وهل و خوړل. په بله ورځ د نبی اکرم صلي الله عليه وسلم کور ته د فریاد کوونکو ښځو یو هجوم راغی. رسول الله صلي الله عليه وسلم د خلکو د راټولولو حکم وکړ او د خطبې له پاره ودرید او ویې فرمایل:

[لقد طاف الليلة بال محمد سبعون امرأة كل امرأة تشتكي زوجها فلا تجدون اولئک خيارکم]

(نن د محمد کورته او یا کسه ښځې را غلي هرې ښځې دخپل میړه څخه شکایت درلود ، هغوي چې ددغسې حرکت مرتکب شوی نو هغوي ستاسې تر منځ هیڅکله نیک خلک نه دي)

د همدې اخلاقي او قانوني اصلاح او ښیګڼې زیښه داده چې په اسلامي ټولنه کې ښځو ته همغسې لوړه مرتبه ورپه برخه شوې ده چې نمونه یې د نړۍ په هیڅ یوې ټولنې کې هم نه تر سترگو کیږي. مسلمانان ښځه په دین او دنیا کې د مادی ، عقلي او روحاني اړخه د عزت او پرمختګ هغو لوړو پوړیو ته رسیدلې کومو ته چې سړي ور رسیدلې شي په داسې حال کې چې دهغې ښځیتوب په هیڅ یوه مرحله کې هم دهغې په مخ کې ځنډ نه واقع کیږي. نن په دغه شلمه پیړۍ کې هم نړۍ د اسلام څخه ډیره وروسته پاته ده ، د انساني افکارو وده او ارتقا تر اوسه پورې هم لا هغه مقام ته نه ده رسیدلې کوم ته چې اسلامي رسیدلې دې. غربي ټولنې چې ښځې ته څه ورکړي هغه به ورتنه د ښځې په حیثیت نه دې ورکړي بلکه دهغه څخه به تر جوړ کړې. ښځیتوب یې ورڅخه اخیستې او بیا یې ورکړې ، دهغوي له آنده اوس هم ښځه هماغسې ذلیل ده لکه څنګه چې د پخواني جاهلیت په وختونو کې وه. د کور څښتنه ، د میړه مانډینه او د کوچنیانو مور کیدل د یوې اصیلې او حقیقي ښځې له پاره اوس هم د عزت وړ خبره نه ده. که چیرې ورته وي نو دهغې ښځو کې سړي یا نرګتې ښځې له پاره ده چې په داسې حال کې چې په جسماني توګه ښځه وي خو په فکري او ذهني توګه ترې سړي جوړ شوې وي او په تمدن او ټولنه کې د سړي په څیر کار کوي. ښکاره ده چې دا د نسوانیت له پاره عزت نه دې بلکه د نرتوب عزت دې. بیا ددې ذلت اوسپکوالي د احساس او ذهني کشمکش (Inferiority complex) یو ښکاره ثبوت دادې چې غربي ښځې د نارینه و کالي په فخر سره وا غوندي ، حال دا چې هیڅ نارینه د ښځو د لباس په اغوستن سره بیرون ته د راوتلو فکر هم نه کوي. ښځه کیدل د غربي ټولنې

د لكونو ښځو له نظره يو سپك او ذليل كار دې په داسې حال كې چې مېړه كيدل د هېڅ يوه نارينه له پاره د سپكوالي موجب نه دې. د نارينه په څير كار كول د ښځو له پاره د عزت وېرېښي په داسې حال كې چې د كورنۍ سنبالښت او د كوچنيانو د روزنې په څير خالص ښځينه كارونو كې نارينه د خپل ځان له پاره هېڅ عزت نه محسوسوي، نو بې له ويرې او تردد نه ويلاي شو چې غرب ښځې ته د ښځې په حيث هېڅ ډول عزت نه دې ورکړي. دا ټول كار اسلام او يوازې اسلام كړې چې ښځه يې په تمدن او ټولنې كې په خپل فطري مقام كې درولې او هغې ته يې د شرف او عزت لوړه مرتبه ورکړې او په سهې معنې سره يې د نسوانيت او ښځيتوب درجې ته پورته كړې. اسلامي تمدن ښځه د ښځې او نر د نړۍ حيث پيژني او د دواړو څخه جدا جد همغه كار اخلي د كوم له پاره چې فطرت هغوي پيدا كړي دي او بيا هريو ته په خپل ځاې د عزت، ترقۍ او برياليتوبونو هر ډول مواقع برابروي. د هغې تر مخه ښځيتوب او سړيتوب دواړه د انسانيت ضروري برخې دي. د تمدن د جوړښت له پاره دواړه يو ډول اهميت لري. دواړه چې خپلو چاپيريالونو كې كومې دندې تر سره كوي هغه يو ډول گټه وړې دي او يو ډول د قدر او عزت وړ دي. نه په سړيتو كې كوم شرف شته او نه په ښځيتوب كې كوم ذلت او سپكوالي. لكه څنگه چې د سړي له پاره عزت، ترقۍ او برياليتوب په دې كې دي چې هغه دې سړي وي او د نارينه و كارونه دې كوي په همدې ترتيب د ښځې له پاره هم عزت، پرمختگ او سوکالي په دې كې ده چې هغه دې ښځه وي او د ښځو پورې اړونده دندې دې تر سره كوي. د يو صالح تمدن له پاره اړينه ده چې ښځه په خپله فطري دايره كې د خپلو ټولو انساني حقوقو څخه برخمنده كړي، عزت او شرف ورته ورکړي و د ښوونې او روزنې له لارې دهغې پټ صلاحيتونه را څرگند كړي او په همدغې دايره او چاپيريال كې دهغې له پاره د پرمختگ او برياليتوبونو لارې پرانيزي.

د اسلام ټولنيز جوړښت

۵:- خوندي ساتنې:

دا د اسلامي ټولنيز نظام ټوله نقشه وه، اوس د مخکې تگ څخه دمخه ددې نقشې په ځانگړتياو يو ځل بيا رڼا اچوو:

- i. ددې نظام غوښتنه داده چې د امکان تر حده پورې دغه ټولنيز نظام له هر ډول پارونو څخه پاک و ساتل شي تر څو د انسان ذهني او جسماني ځواکونو ته په يوې پاکيزه او د سکون نه ډکې فضا كې د ودې او ارتقا مواقع پيدا شي او هغوي د خپل خوندي او راټول کړل شوې ځواک سره يو ځای د ټولنې او تمدن په جوړښت كې خپله ونډه واخلي.
- ii. ډيره اړينه ده چې جنسي اړيکي بلکل د ازدواج په دايره كې را ونغښتل شي او ددې دايرې نه بيرون نه يوازې د بدکارۍ د خپر اوې څخه مخنيوې وشي بلکه فکري انتشار هم تر امکانې حده پورې را محدود کړل شي.
- iii. د ښځې د کار چاپيريال بايد د نارينه و د چاپيريال څخه جدا وي، دواړو ته دهغوي د فطرت او ذهني او جسماني استعدادونو په بنسټ د تمدن او ټولنې ځانگړې دندې وروسپارل شي او دهغوي اړيکې داسې تنظيم شي چې هغوي د جايزو او روا پولو تر منځ يو دبل معاون او مرستندويان و اوسي او د حدودو څخه په تيری کولو سره يو د بل په کار كې خنډونه راپيدا نه كړي.

iv. د کورنۍ په نظم کې باید د سړي حیثیت د قوام وي او د کورنۍ پاته ټول عړي د هغې مطیع ، منونکي او فرمان وړونکي اوسي .

v. ښځه او سړي دواړه په پوره پوره توګه دانسانۍ حقوقو څخه برخمن اوسي او دواړو ته د ترقۍ او پرمختګ بهترین فرصت ترلاسه وي خو د دواړو څخه یو هم د هغې حدودو څخه تیرې ونه کړي چې په ټولنه کې د هغوي له پاره ټاکل شوي دي .

د دغسې نقشبې پر اساس چې د کوم ټولنیز نظام بنسټ ایښودل شوې هغې ته د څه خوندیکوونکو او ساتونکو شیانو اړتیا ده چې د هغې نظم د خپلو ټولو ځانګړتیاو سره سره پر ځای و ساتي . په اسلام کې دغه ساتندویه شیان په درې ډوله دي :

✓ **د باطن اصلاح .**

✓ **تعزیرې او جزایې قوانین .**

✓ **د مخنیوي تدبیرونه .**

د خوندې ساتنې او تحفظ دغه درې واړه مواد د ټولنیز نظام د مزاج او اهدافو د په نظر کې نیولو په مناسبت وړاندې شوې او درې واړه یو له بله سره یو ځای د ټولنې د خوندې ساتلو له پاره کار کوي .

- د باطني يا داخلي اصلاح په واسطه د انسان روزنه په داسې ډول ترسره کېږي چې ، پرته له دې چې د بیرون څخه کوم ځواک هغه ددې نظام د اطاعت له پاره مجبور کړي ، هغه پخپله د دغې ټولنیز نظام د اطاعت له پاره تیار شي . د تعزیرې او جزایې قوانینو په واسطه د داسې جرایمو مخه نیول کېږي چې ددې نظام د خرابیدو او د هغې د بنسټونو د ړنګیدو سبب ګرځي .

- د مخنیوي د تدبیرونو په واسطه په ټولنیز ژوند کې داسې لارې او طریقي رواج موندلې شي چې د ټولنې چاپیریال د غیر طبعي هیجاناتو او د مصنوعي بارونو څخه پاکوي او د جنسې بې لارېو امکانات تر اړخه پوره را کموي . د اخلاقي روزنې په واسطه چې د کومو وګړو د باطن اصلاح مکمله شوي نه وي او هغوي د تعزیرې قوانینو څخه هم ویره ونه لري نو دغه تدابیر او لارې د هغوي مخکې داسې خنډونه پیدا کوي چې د جنسې بې لاریو د میلان سره عملي اقدام کول ورته ډیر ستونزمن ګرځي . ددې تر څنګ دا هغه طریقي او لارې دي چې د نارینه وو او ښځو ټولنې په عملي توګه یو له بله څخه جلا کوي . د کورنۍ نظم په سهې اسلامي شکل سره جوړوي او د هغې حدودو ساتنه کوي چې د ښځو او نرو په ژوند کې د توپیر د قایمولو له پاره اسلام ټاکلې دي .

- **داخلي اصلاح :**

په اسلام کې د امر د اطاعت بنسټ په مکمله توګه په ایمان ایښودل شوې ، څوک چې په الله تعالی ، د هغې له اړخه په رالېږل شوي کتاب (قرآن) او د هغې له اړخه په رالېږل شوي پیغمبر ، محمد صلي الله علیه وسلم ، باندې ایمان لري هماغه د شریعت د اوامرو او نواهیو اصلي مخاطب دي . هغو ته د اوامرو د منلو او دنواهیو څخه د ځان ساتلو له پاره همدومره علم ترلاسه کول بسنه کوي چې وپوهیږي چې : دا د الله امر او دا د الله نهی ده .

کله چې یو مؤمن ته د الله تعالی له کتاب څخه دا ډاګیزه شي چې الله تعالی د فحش او بد کاری څخه منه کړې ده نو بیا د هغې د ایمان غوښتنه داده چې د هغې کار د کولو څخه ځان و ژغوري او خپل زړه د هغې په لورې د میلان څخه پاک کړي . که یوې مؤمنې ښځې ته دا څرګنده شي چې الله تعالی او د هغې رسول صلي

الله عليه وسلم په ټولنيز نظام کې هغې ته کوم ځای او حیثیت ټاکلې نو د هغې د ایمان غوښتنه هم همدا ده چې په خپله خوښه او خوشحالی سره هغه حیثیت و منی او دخپل حد نه تیرې و نه کړي. په همدې ډول د ژوند د نورو اړخونو په څیر د اخلاقو او ټولنیز ژوند په دایره کې هم د اسلام د سهې او کاملې اتباع دار مدار په ایمان باندې دي. همدا علت دي چې په اسلام کې د اخلاقو او ټولنې په اړوند د لارښوونو څخه تر مخه دایمان په لور بلنه ورکړل شوې او په زړونو کې دهغې د ایښوولو او ځواکمن کولو هڅه هم شوې ده. دا د داخلي اصلاح هغه اساسي فکر دي چې نه یوازې د اخلاقیاتو پورې اړوند دي بلکه د ټول اسلامي نظام پورې تړلي دي. ددې نه وروسته د اخلاقو په دایره کې چې اسلام د ښوونې او روزنې له پاره د حکمت او تدبیر نه کومه ډکه لارښودلې موږ ورته په لنډه توګه دلته اشاره کوو.

❖ حیا:

مخکې په لنډه توګه دا ویل شوې چې زنا ، غلا ، او درواغ او نور ټول گناهونه چې انسان یې د حیواني فطرت د غلبې په اساس مرتکب کیږي ، د انساني فطرت پر خلاف دي. قرآن دغسې ټول کړه وړه د «منکر» په هراړخیز ټکي کې تعبیروي. د «منکر» ټکي ځکه استعمالوي چې دا داسې کړه وړه دی چې انساني فطرت ورسره اشنایي نه لري نو ښکاره ده چې کله د انسان فطرت ورسره اشنا نه وي او حیواني طبیعت پر هغې هجوم راوړي وي او هغه یې ددې افعالو په کولو مجبور کړي وي نو بیا په خپله د انسان په فطرت کې کوم داسې څیز باید موجود وي چې د ټولو منکراتو څخه نفرت وکړي ، حکیم خدای دغه څیز په ګوته کوي او د حیا په نوم یې تعبیروي.

د «حیا» معنی شرم دي. د اسلام په ځانګړې اصطلاح کې د حیا څخه هدف هغه شرم دي چې د کوم منکر په لور مائل کړل شوې. انسان پخپله د خپل فطرت او پروردگار په وړاندې هغه احساسوي. همدغه حیا هغه ځواک دي چې انسان د فحشا او منکر څخه مننه کوي او که چیرې هغه د حیواني ځواک تر غلبې لاندې کوم خراب عمل ترسره کړي نو همدغه څیز دهغې په زړه غوټې وهي.

د اسلام د اخلاقي ښونې او روزنې لندیز دادې چې هغه د حیا همدغه پټه ماده د انساني فطرت د ژورتیاو څخه راباسي او د علم ، پوهې او شعور په غذا ورته وده ورکوي او د انساني نفس له پاره یې د یوه کوټوال (عسکر) په څیر ټاكي ، دا دهماغه نبوي حدیث تفسیر دي چې فرمایلي یې دي ، [و لکل دین خلق و خلق الاسلام الحیا] (د هر دین له پاره اخلاق وي او د اسلام اخلاق حیا ده). او هغه حدیث هم په همدغه مضمون رڼا اچوی چې په کې د کائناتو سردار فرمایلي دي [اذالم تستحي فافعل ماشئت] (کله چې په تا کې حیا نه وي نو بیا دي چې څه زړه غواړی هغه کوه) «ځکه چې حیا نه وه نو د حیواني غوښتنو ځواک په تا غلبیږي او بیا هیڅ منکر تا ته منکر نه ښکاري».

د انسان فطري حیا د یوې داسې اوبلنې او مایع مادي حیثیت لري چې تر اوسه یې کوم شکل نه وی اختیار کړې ، هغه خو د ټولو منکراتو څخه د طبیعت په امر نفرت کوی خو په هغې کې سوچ او فکر نه شته په دې اساس هغه نه پوهیږي چې د منکر د یوه ځانګړي فعل څخه ولې نفرت کوي. همدغه ناپوهي په ورو ورو د هغې د نفرت احساس کمزورې کوي ، ان تردې چې د حیوانیت د غلبې په اساس انسان د منکراتو مرتکب کیږي. ددې ارتکاب بیا بیا کول بالاخره د حیا احساس بلکل له منځه وړی. د اسلام دا اخلاقي ښوونې مقصد د همدغو ناپوهیو لري کول دي. او اسلام هغې ته نه یوازې د څرګندو منکراتو په هکله معلومات ورکوي بلکه د نفس تر پټو ځایو پورې د نیتونو ، ارادو او غوښتنو چې کومې بدې پټې شوي هغه هم ددې مخته را په ډاګه کوي. او د یوه یوه شی د فسادونو څخه دې ته اگاهي ورکوی ترڅو د بصیرت په رڼا کې دهغې څخه نفرت وکړي،

بیا نو اخلاقي تربیت داروزل شوې شرم او حیا دومره حساسې مرحلې ته رسوي چې د منکر په لور ډیر لږ میلان هم دهغې څخه پټ نه پاته کیږي او د نیت او فکر لږ څه بنوییدل هم هغه د تنبیه کولو پرته نه پرېږدي. په اسلامي اخلاقو کې د حیا دایره دومره پراخه ده چې د ژوندانه هیڅ یوه څانګه ترې هم نه پاته کیږي، تردې چې د تمدن او ټولنیز ژوند کومه څانګه چې د انسان د جنسي ژوند سره اړیکې ولري په هغې کې هم اسلام د اخلاقو د اصلاح له پاره د همدغې څیز څخه کار اخیستې هغه په جنسي معامله کې د انساني نفس ډیرې وړې غلطې په ګوته کوي او حیا پرې خبروي او دهغې په کنترول یې توظیفوي، دلته د تفصیل فرصت نه شته یوازې په یو څو مثالونو اکتفا کوو.

▪ د زړه غل:

د قانون له نظره د زنا کولو اطلاق یوازې په جسمي یوازې والي باندې کیږي خو د اخلاقو له نظره د ازدواج د دایرې نه بیرون د مقابل جنس په لورې هر میلان د ارادې او نیت په اعتبار سره زنا ده. د یوې اجنبي ښځې د ښایست څخه د سترګو په واسطه لذت اخیستل دهغې د اواز څخه د غوږونو په واسطه خوند اخیستل، دهغې سره د خبرو په وخت کې د ژبې اړول او دهغې د کوچي د ګرد څخه د خوند اخیستلو په خاطر بیا دهغې په کوڅه کې قدم وهل، دا ټول د زنا له پاره مقدمات او په معنوی توګه زنا ده. قانون په دغه ډول زنا څوک نه نیسي، دا د زړه غل دي او یوازې د زړه کوټوال هغه نیولې شی. ښوې حدیث په دې هکله داسې خبر راګوي:

[العینان تزنیان و زنا هما النظر والیدان تزنیان و زناهما البطش و الرجلان تزنیان و زناهما المشي و زنا اللسان النطق و النفس تتمني و تشتهي و الفرج یصدق ذالک کله و یکذبه]

(سترګې زنا کوي او دهغې زنا کتل دي، لاس زنا کوي او دهغې زنا لاس او ږدول دي، پښې زنا کوي او دهغې زنا په هغې لاره تلل دي او د ژبې زنا خبرې اترې دي او د زړه زنا ارزو او غوښتنه ده. بالاخره جنسي غړي «شرم ځای» دي چې یا د هغوی تصدیق کوي او یا تکذیب.

▪ د کتلو فتنه:

د نفس تر ټولو لوې غل نظریا کتل دي. په دې خاطر قرآن مجید او احادیث دواړه تر هر څه د مخه دې لور ته توجه کوي. قرآن مجید فرمایي چې:

[قل للمؤمنین.....«النور ۳۰-۳۱»] (اې نبی! مؤمنانو سپړو ته ووايه چې خپلې سترګې د «پرديو ښځو د کتلو څخه» و ساتي او دخپلو شرم ځایو ساتنه وکړي. دا د هغوی له پاره ډیره پاکیزه لاره ده هغه څه چې هغوی یې کوي الله تعالی ترې خبر دي. او اې نبی! مؤمنو ښځو ته وواياست چې خپلې سترګې د «پرديو سپړو د لیدلو څخه» و ساتي او دخپلو شرم ځایو ساتنه وکړي)

حدیث شریف کې دي چې:

[ابن ادم لک اول نظرة و ایاک و الثانية «الجصاص»] (یا د بني ادم زویه! ستا لومړۍ نظر معاف دي مګر اګاه اوسه چې دویم ځل نظر وانه چوي).

سیدنا علي رضي الله عنه ته یې وفرمایي:

[یا علي لا تتبع النظرة النظرة فان لک الاولی و لیس لک الاخرة «ابوداودما یؤمر به من غض البصر»]

(اې علي! د یوه نظر وروسته بل ځلې نظر مه کوه، لومړۍ نظر معاف دي خو دویم نه دي معاف.)

سیدنا جابر رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې که چیرې ناڅاپي نظر و لگيږي نو څه وکړي؟ ورته یې وفرمایل:
[سمدستي دې نظر بله خوا کړه «ابوداود مایؤمر به...»]

▪ د ښایست د ښکاره کولو جذبه:

د نظر د فتنې یو کار دا هم دې چې د ښځې په زړه کې دا ارزو پیدا کوي چې دهغې ښایست دې وکتل شي. دا ارزو تل څرگنده او په ډاگه نه وي بلکه د ښایست د ښکاره کولو دغه جذبه د زړه په څنډو کې په یوه ځای نه یو ځای کې پټه شوي وي. او هغه د لباس په ښایست، د وینستانو په ارایش، د باریکو «نریو» او شوخو کالیو په اغوستن او همداسې وړو وړو شیانو کې ځان را څرگندوي چې احاطه کول یې د امکانه لري دي، قران ددې ټولو له پاره یوه هر اړخیزه اصطلاح د «تبرج الجاهلیه» تر نامه لاندې استعمال کړې ده. هر هغه زینت او هر هغه ارایش چې د خپل میره پرته د نورو وگړو د نظر د لذت سبب وگرځي، د «تبرج جاهلي» په تعريف کې را ځي. ان تردې چې که چېرې فېشنې بورقي هم د همدې مقصد له پاره ښکلي او د ښایسته رنگ څخه و ټاکل شي چې نظرونه ترې خوند اخلي نو دا هم د «تبرج جاهليت» په شمیر کې را ځي، ددې له پاره کوم قانون نشي جوړېدای بلکه ددې اړیکې د ښځې د ضمیر سره تړلې دي. هغې ته پخپله د خپل زړه سره حساب کول په کار دي چې په هغې کې خو کومه ناپاکه جذبه پټه شوې نه ده، که چیرې پټه وي نو هغه د الله تعالی ددې حکم مخاطبه ده چې فرمایي: [و قرن في بیوتکن ولا تبرجن تبرج الجاهلیة الاولى....] «الاحزاب ۳۳»
د اسلام تر مخه د جاهلیت په زمانه کې چې مو د کوم سینگار او ارایش تظاهر کاوه او گرځیدئ را گرځیدئ او س به هغه نه کوئ. هر هغه ارایش او ښکلا چې د هر بد نیت څخه پاکه وي هغه د اسلام ارایش او ښکلا ده او په کوم کې چې ډیر لږ بد نیت هم ورگډ وي نو هغه د جاهلیت ارایش دي.

▪ د ژبې فتنه:

د نفس د شیطان بل نماینده ژبه ده. څومره فتنې دي چې د ژبې په واسطه را پیدا کیږي او خپرېږي. ښځه او سرې خبرې کوی په داسې حال کې چې کومه خرابه جذبه په کې نه بریښي. خو په زړه کې پټ غل، په اواز کې خوند او نرمي، په لهجه کې خوږلنې، په خبرو کې څه خوند را وپاروي. قران مجید دغه غل را نیسي او وایي چې: [ان تقیتن فلا تخضعن بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض و قلن قولا معروفا...] «الاحزاب ۳۲»
(که چیرې ستاسې په زړونو کې د الله تعالی څخه ویره وي نو په نرمه او خوږه ژبه خبرې مه کوئ، «ځکه» د کوم وگړي چې په زړه کې «د بدنیتي ناروغتیا» وي نو هغوی به ستاسې پورې څه امیدونه تړي، خبرې چې کوئ نو نیغ په نیغه یې وکړئ) «لکه څنگه چې یو انسان د بل سره خبرې کوي»
همدغه د زړه غل دې چې د نورو دروا او ناروا جنسي اړیکو د ښکاره کولو څخه هم خوند اخلي او د اوریدو څخه یې هم. د همدغې ملائمت او نرمښت په خاطر عاشقانه شعرونه ویل کیږي او د عشق او محبت افسانې، د درواغو او رښتیا په یو ځای کولو سره په هر ځای ځایږي کي بیا نیږي او په ټولنه کې خپرېږي. قرآن په دې هکله خبر را کوي چې:

[ان الذین یحبوا ان تشیع الفاحشة.....] «النور ۱۹»

(هر هغه څوک چې غواړي چې د مسلمانانو په ټولنه کې بې حیايې خپره کړي، د هغوی له پاره په دنیا کې هم دردناک عذاب دي او به اخرت کې هم الله پو هیږي او تاسې نه پو هیږئ.)

دژبې د فتنې نورې څانګې هم شته او په هرې څانګې کې د زړه یو غل نه یو غل خپل کار کوي. اسلام ددغه ټولو څخه خبر دې او مونږ ته دهغوې څخه خبر راکوي. ښځې ته ددې اجازه نه شته چې د نورو ښځو حالت او کیفیتونه د خپلو میړنو تر منځ بیان کړي.

[لا تبأشر المرأة تصفها لزوجها كانه ينظر اليها «ترمذي باب ماجاء في مباشرة المرأة المرأة»]

(ښځه دې د ښځې سره نه یو ځای کېږي ، داسې چې دهغې کیفیت خپل میړه ته داسې بیان کړي چې گویا هغه په خپله هغه ښځه ويني .)

ښځه او سړې دواړه ددې څخه مننه کړل شوي چې د خپلو پټو ازدواجي اړیکو حال دنورو خلکو ترمنځ بیان کړي ځکه چې ددې څخه هم فحاشي «بې حیايي» خپرېږي ، او په زړنو کې شوق را پیدا کېږي «ابوداود باب من ذکر الرجال ما یكون من اصابته اهله»

د جمعي په لمانځه کې که چیرې امام غلطي وکړي او یا دخپلې کومې غلطۍ لورته دهغه د متوجه کولو اړتیا پیدا کېږي نو سړو ته د سبحان الله د ویلو حکوم دې خو ښځو ته لارښوونه شوې چې یوازې دې لاس وپړکوي او په ژبه دې څه نه وایي «ابوداود باب الصفيق فی الصلوة- بخاري باب التصفين للنساء»

▪ د اواز فتنه:

ډیروختونه ژبه خاموشه پاته وی خو د نورو حرکاتو په واسطه د اوریدو اله اغیزمنه کېږي. ددې اړیکې هم د نیت خرابوالي سره تړلي دي او اسلام ددې څخه هم په کلکه مخنیوی کړي دې. [اولایضربن بارجلهن لیعلم ما یخفین می زینتھن.....«النور ۳۱»]

(او هغوې دې په ځمکه پښې درېونکې نه گرځي ، ترڅو هغه زینت چې دوی پټ کړې «هغه زیورات چې دوی دننه په ځان اچولي» را څرګند نه شي ، «دهغې اواز وانه وریدل شي» .)

▪ دخوشبویی فتنه:

خوشبویی هم دهغو قاصدانو څخه یوه ده چې دیوه شریر نفس پیغام بل شریر نفس ته رسوي ، دا دخبر رسولو ترټولو زیاته لطیفه ذریعه ده ، نور خو دا ډیر معمولي شې گنې خو اسلامي حیا دومره حساسه ده چې دهغې په نازک طبیعت دغه لطیف حرکت هم دروند تمامېږي. هغه یوې مسلمانې ښځې ته ددې اجازه نه ورکوي چې د معطرو کالیو په اغوستو سره په لارو کې وگرځي او یا په محفلونو کې گډون وکړي ځکه چې که دهغې ښایست او دهغې زینت پټ هم پاته شي نو گټه به یې څه وی ؟ ځکه په فضا کې دهغې د عطرو د بوی په خپریدو سره جذبات پخپله متحرک کېږي. رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمایي:

[قال النبي صلي الله عليه وسلم: المرأة اذا استعطرت فمرت بالمجلس فهي كذا یعنی زانية «ترمذي باب ماجاء في طيب الرجال و النساء»]

(ښې صلي الله عليه وسلم فرمایلي چې: هره هغه ښځه چې عطر استعمال کړي او دخلکو ترمنځ تیرېږي هغه بدکاره ښځه ده .)

[اذشهدت احدا كن المسجد فلا تمسن طيبا «موطا و مسلم»]

(کله چې ستاسې څخه کومه ښځه مسجد ته راشي نو عطر دې نه استعمالوي) [طيب الرجال مظهر ريحه و

خفي لونه و طيب النساء مظهر لونه خفي ريحه «ترمذي باب ماجاء في طيب الرجال و النساء»]

(د نارینه له پاره هغه عطر مناسب دي چې خوشبوي ښکاره اورنگ يې پټ وي او د ښځو له پاره هغه عطر مناسب دي چې رنګ يې ښکاره او خوشبوي يې پټه وي)

▪ د لوڅوالي فتنه:

اسلام چې د سترپه هکله د انسان د شرم او حيا څومره مکمل او سهي نفسياتي تعبير کړې دهغې ځواب د نړۍ په هيڅ تهذيب کې نه پيدا کيږي. نن د نړۍ د مهذبو ولسونو هم دا حال دې چې دهغې نارينه و ته او هم د هغوي ښځو ته د جسم د کومي برخې لوڅول او برېښول د عيب خبره نه بريښي، هغوي لباس د زينت په خاطر اغوندي نه د سترپه خاطر. خو په اسلام کې د زينت په ځاي ستر ته ډير اهميت ورکړل شوي. ښځې او نور دواړو ته يې د جسم د ټولو هغو برخو د پټولو حکم ورکړې چې يو بل ته د جنسي کشش او ميلان سبب گرځي. عربيان، لوڅوالي او برېښتوب يو داسې بد عمل دې چې اسلامي حيا يې هيڅکله هم زغملانې نه شي، نور څو پرېږده چې اسلام دا هم غوره نه گڼي چې ښځه او ميره دې يو د بل تر منځ لوڅ لپږ شي.

[اذا اتى احدكم اهله فليسترو لايتجرد العيرين «ابن ماجه باب التستر عند الجماع»]

(کله چې ستاسې څخه کوم يو خپلې بې بې ته ورشي نو هغه ته په کار دي چې د ستر لحاظ و ساتي بلکل دخرو په څير دواړه لوڅ لپږ نه شي.

[قالت عائشة ما نظرت الي فرج رسول الله صلى الله عليه وسلم «شمائل ترمذي باب ما جاء في حياء رسول الله»]
(ام المؤمنين بې بې عايشه رضي الله عنها فرمايي چې ما هيڅکله رسول الله صلي الله عليه وسلم لوڅ نه دې ليدلې. د دې نه ډير شرم او حيا داده چې په ځانته والي کي هم ځان برېښول اسلام ته د زغم وړ نه دي. دا په دې خاطر چې [الله تعالي حق ان يستحي منه] (الله تعالي تر هر څه ډير حق لري چې دهغې څخه حيا وکړل شي). په حديث شريف کې راغلي چې:

[اياکم و التعري فان معکم من لا يفارقکم الا عند الغائط و حين يفضي الرجل الي اهله فاستحبوهم و اکرموهم «ترمذي باب ما جاء في الاستثناء عند الجماع»]

(اگاهه واسې چې کله هم لوڅ و نه اوسئ، له تاسې سره د الله تعالي ملائکې ملگري دي چې هغوي له تاسې څخه نه بيليږي. مگر په هغو وختونو کې چې تاسې په کې د حاجت د پوره کولو له پاره ناست ياست يا خپلو ښځو ته ورځئ، لهذا تاسې دهغوي نه شرم وکړئ او دهغوي د عزت خيال و ساتئ.)

د اسلام له آنده هغه لباس، اصلا لباس نه دې چې بدن ترې ښکاري او ستر ترې په ډاگه را معلوميږي.

[قال رسول الله صلي الله عليه وسلم نساء کاسيات عاريات مميلات مائلات رؤسهن کالبخت المائلة لايدخلن الجنة ولايجدن ريحها «مسلم باب النساء الکاسيات العاريات»]

(رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمايي چې: هغه ښځې چې لباس و اغوندي او بيا هم لوڅې وي او نور

خلک خپل ځان ته مايله کوي او پخپله نورو ته ميلان کوي او د بخت د اوبښ په څير خپله غاړه د ناز او

نخرو څخه کړه وړي. هغوي به هيڅکله هم جنت ته داخلي نه شي او نه به د جنت بوې و مومي).

دلته مونږ څو مثالونه په دې خاطر يادوو چې دهغې څخه د اسلام د اخلاقو معيار او دهغې د اخلاقي روح اندازه ولگيږي.

اسلام د ټولنې چاپيريال او دهغې فضا د فحشاء او منکر د ټولو تحريکاتو څخه پاکول غواړي. د دې ټولو تحريکاتو سرچينه د انسان په باطن کې ده. د فحشا او منکر جرايم هملته وده مومي او دهماغه ځاي څخه ددغه کوچنيو تحريکاتو اغاز صورت نيسي او په وړاندې تگ سره د ستر فساد موجب گرځي. جاهل وگړي هغه د معمولي گنولو له امله له نظره غورځوي خو د حکيمو او پوهو وگړو له نظره هغه د تمدن او ټولنې د تباه کونکو خطرناکو ناروغتياو ريښې گڼي، نو د اسلام اخلاقي ښوونې په باطن کې د حيا د احساس د راپيدا کولو

دومره زیات کوشش کوي چې د هغې له رویه انسان پخپله دخپل نفس احتساب کوي او که د بدۍ په لور د ډیر میلان پیدا کولو احساس هم وکړي نو دخپل ارادي ځواک له لارې هغه له منځه وړي.

▪ تعزیري یا جزایي قوانین:

په اسلام کې د جزایي قوانینو بنسټیز اصول دادي چې انسان د دولت قانوني منځگړو ته تر هغې پورې ورکش نه کړل شی ترڅو چې هغه د تمدن د نظام د له منځه وړلو او خرابولو په خاطر کوم بالفعل حرکت نه وی کړی خو کله چې هغه داسې کوم حرکت او یا عمل وکړي نو بیا هغه ته د سپکې او خفیفه سزا په ورکولو سره د گناه د کولو او سزا تیرولو عادتول نه دی په کار. د جرم د ثبوت شرائط باید ډیر سخت وي^۱

[۱]- په اسلامي شرعي قانون کې د جرم د ثبوت شرائط عموماً ډیر سخت دي خو د زنا د جرم د ثبوت شرطونه تر ټولو سخت دي، په عامه توګه په ټولو معاملاتو کې اسلامي قانون یوازې د دوه گواهانو موجودیت کافي ګڼي خو د زنا له پاره لږ تر لږه څلورو گواهانو ته اړتیا ده.]

خلک د قانون حدودو ته د راوړلو څخه تر هغې چې ممکن وي وساتئ^۲

[۲]-..... د نبی کریم صلي الله عليه وسلم ارشاد دې تر کومه چې ممکن وي مسلمانان د سزا څخه وژغورئ که چیرې د مجرم له پاره د برائت کومه لاره وي نو هغه پرېږدئ» او سزا مه ورکړئ» ځکه چې د امام له پاره په بڅښنه کې غلطی کول ددې نه بهتر ده چې هغه په سزا ورکولو کې غلطی وکړي «ترمذي، ابواب الحدود»
خو کله چې کوم وګړی د قانون د حکم لاندې راغې نو بیا هغه ته داسې سزا ورکړئ چې نه یوازې نوموړې پخپله د دواړو جرم د بیا کولو څخه عاجز شي بلکه نورو په زرګونو انسانانو چې ددې جرم په لور اقدام کوونکي وي د دغسې عبرتماکې سزا په لیدو سره ووېرېږي، ځکه چې د قانون مقصد پاکوالي دې نه دا چې خلک بیا بیا جرم وکړي او بیا بیا سزا وګالي. د ټولنیز نظام د ساتنې له پاره چې اسلامي تعزیراتو کومې کړنې او افعال جرم او د سزا وړ ګڼلي هغه دوه دي یو زنا او بل (قذف) یعنې په یو چا د زنا کولو تهمت لګول.

۱- د زنا حد:

د زنا په هکله مونږ مخکې بیان کړل چې د اخلاقو له اړخه دا فعل د انسان د انتهایي پستۍ زیښه ده. هغه څوک چې ددې ډول کار مرتکب کیږي هغه په حقیقت کې ددې خبرې ثبوت وړاندې کوي چې دهغې انسانیت د حیوانیت تر اغیز لاندې راغلې او هغه د انساني ټولنې یو صالح وګړی نه شی ګرځېدای. د ټولنیز لید له اړخه دا د هغو سترو جرایمو څخه یو دی چې د انساني تمدن په بنسټ حمله کوي، د همدغې لاملونو په اساس اسلام هغه په خپل ځای د تعزیر وړ ګناه بللې، که څه هم دهغې سره بل کوم جرم لکه زور او ځواک او یا د کوم بل وګړي حق تلفول شریک وي او که نه، د قران مجید حکم دې چې:

[الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٤﴾ «النور ۲»]

(زنا کونکي سړي او زنا کونکي ښځه، د دواړو څه هر یو سل درې ووهئ او د الهي قانون په عملی کولو کې تاسې هیڅکله هم په هغوې ترحم ونه کړئ که چیرې تاسې په الله تعالی او داخرت په ورځ باندې ایمان لرونکې یاست او کله چې هغوې ته سزا ورکړئ نو د مسلمانانو څخه دې یو ډله دهغې د لیدلو له پاره موجوده وي.)

په دې هکله د اسلامي قانون او غربي قانون ترمنځ ډیر توپیر موجود دې غربي قوانین زنا کول په خپل ځای کوم جرم نه گڼي، دهغې له آندې دا فعل هغه وخت جرم دې چې دهغې ارتکاب په زور او زیاتي سره وشي. یا د کومې داسې ښځې سره دا عمل ترسره شي چې د بل چا په نکاح کې وي. یا په بل عبارت ددې قانون له مخې زنا جرم نه بلکه جرم په اصل کې زور او جبر او د نورو حق په لغته وهل دي. اما ددې پر خلاف د اسلامي قانون له مخې دا فعل په خپله جرم دې او د جبر، اکراه، زور زیاتي او د نورو حق تلفول په دې جرم اضافه یو بل جرم دې. د همدغه بنسټیز اختلاف په اساس د سزا په هکله هم د دواړو طریقې او لارې بیلې بیلې دي. غربي قوانین د جبري زنا له پاره په بندي کولو بسنه کوي او دنکاح شوې ښځې سره په زنا کولو سره د ښځې میړه ته د تاوان ورکول دهغې حق گڼي. دا سزا د جرم د مخنیوي له پاره نه ده بلکه خلکو ته نور هم جرئت ورکونکې ده په دې خاطر په هغه هیوادونو کې چې دا قانون رائج دې، د زنا ارتکاب ورځ په ورځ زیاتیدونکې دې. ددې په مقابل کې د اسلام قانون په زنا دومره سخته سزا ورکوي چې ټولنه ددغې جرم او ددغه ډول مجرمینو څخه تر یوه وخت پورې پاکه پاته شي. په هغو هیوادونو کې چې په زنا باندې سزا ورکول کیږي، هلته ددې فعل ارتکاب هیڅکله عام شوی نه دې، یوځل چې شرعي حدود نافذ کړل شي نو بیا په ټول ولس کې داسې هیبت را پیدا کیږي چې په کلونو کلونو هم څوک ددغه بد کار د ارتکاب جرئت نه شي کولی. همدا راز د مجرمانه میلان لرونکو وگړو په ذهن باندې یو رواني فشار دې چې ددې لارې څخه دهغوې نفس په خپله اصلاح کیږي. غربي ضمیر د سلو د ژړو په وهلو باندې نیوکه کوي دهغې علت دا نه دې چې هغوې نه غواړي انساني جسم ته تکلیف ورسول شي. ځکه دهغې اصلی علت دادې چې دهغوې د اخلاقي شعور وده او نشو نما تر اوسه پورې ناقصه ده. هغوې په لومړیو کې زنا یو عیجن کار گانه خواوس یې یوه لوبه او تفریح گڼي، د کوم څخه چې دوه انسانان د یو څو لحظو له پاره خپل زړونه خوشحالي په دې خاطر دوی غواړي چې قانون ددې فعل سره د زغم نه کار واخلي او تر هغې وخت یې کومه پوښتنه ونه کړي ترڅو چې زاني د بل چا زادي او یا دهغې په قانوني حقوقو کې خنډونه پیدا نه کړي، بیا د خنډونو او مداخلې په صورت کې هم هغوې دا یو داسې جرم گڼي چې یوازې د یوه وگړي حقوق ترې اغیزمن کیږي په دې اساس یوه معمولي شان جزا یا تاوان ددې جرم د سزا له پاره کافي گڼي.

ښکاره ده چې څوک د زنا کولو دغه تصور ولري نو هغوې ددغه جرم په ارتکاب باندې د سلو د ژړو سزا ته ظالمانه سزا ویلې شي. خو کله چې دهغوې اخلاقي او ټولنیز شعور وده ومومي او هغوې ته څرگنده شي چې زنا که په زور سره وي او که په خوښې اورضا سره، که هغه له میړه پوښتي ښځې سره وي او که له پیغلې نجلۍ سره، په هر صورت یو ټولنیز جرم دې او دهغې زیانونه ټولې ټولنې ته رسیږي، نو بیا به د سزا په اړه هم دهغې ذهن په خپله بدلون ومومي. هغه به دا خبره مني چې ددغسې زیانمنو افعالو څخه ټولنه باید خوندي پاته شي او څرنگه چې د زنا په لور تحریک کونکي وسایل د انسان په حیوانی طبیعت کې ډیرې ژورې ریښې لري او دغه ریښې یوازې د قیدو بند او یا مالي تاوان په زور نه شي را ویستل کیدای په دې خاطر دهغې د مخنیوي له پاره د سختو تدبیرونو د خپلولو څخه پرته بله لار نه شته.

یوه وگړي او یا دوو ته د سخت جسماني تکلیف په ورکولو سره په لکونو نور وگړي د اخلاقي او عمراني ضررونو څخه خوندي کول، دې نه ډیر بهتر دي چې مجرمان د تکلیف نه په څنگ کړل شي او ټول ولس په داسې زیانونو کې ور وغورزول شي چې راتلونکو بې گناه نسلونو ته یې زیښې په پرلپسې توگه په میراث ورسیږي. د سلو د ژړو د وهلو سزا ته د ظالمانه سزا د ویلو یو علت د غربي تهذیب په بنسټونو باندې دلر څه دقت کولو وروسته را څرگندیږي لکه چې پخوا مو ویل دغه تهذیب د ټولنې په مقابل کې د وگړي د ملاتړ په

جذبې باندې ولاړې او ددې ټول اساس د وگړيزو حقوق په داسې يو تصور ولاړې چې د مبالغې څخه ډک دي.

په دې اساس که وگړي په ټولنې هر څومره ظلم وکړي نو هغه د غرب خلکو ته دومره دروند نه تماميږي بلکه ډير وختونه يې په خوشحالي سره زغمي. خو کله چې د ټولنيزو حقوقو د اعادي په خاطر وگړي رانيول کيږي نو دهغې له پاره چينغې سوري پيلیږي. ددې نه پورته د ټولو جاهليتونو د خاوندانو په څير دغربي جاهليت د پيروانو هم يو امتيازې خصوصيت دادې چې هغوي د معقولاتو پر ځاي محسوساتو ته ډير اهميت ورکوي. هغه زيان چې په يوه وگړي باندې مرتب کيږي نو څرنگه چې هغوي ته هغه په محدوده توگه محسوسيږي په دې خاطر هغه يو ستر کار گڼي، خو دوي دهغه زيان اهميت نه شي درک کولې چې په پراخه پيمانه ټولې ټولنې اود هغې راتلونکو نسلونو پورې غځيږي. ځکه چې هغه (زيان) دخپل پراخوالي او لرې زيبينو په اساس نه شی محسوسيداې.

۲:- د قذف حد يا د تهمت لگولو سزا:

کوم زيانونه چې د زنا له لارې را پيدا کيږي نو دهغې په څير زيانونه د زنا د تهمت يا قذف څخه هم منځته راځي، د يوې شريفې نښې په لمن د زنا د تهمت داغ لگول يوازې دهغې د بدنامولو موجب نه گرځي بلکه دهغې په واسطه د کورنيو تر منځ د دښمنۍ يو لړۍ پيل کيږي، نسبونه شکمن کيږي، ازدواجي اړيکي له منځه ځي او يو کس يواځې يو ځل د ژبې په خوځولو سره په لس گونو نور انسانان په کلونو کلونو د دښمنۍ په عذاب کې ورغورځوي. قرآن کریم ددې جرم د له منځه وړلو په خاطر سخته سزا ټاکلې، او فرمايلي يې دي

چې: **اَوَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ مَهْرًا بَعْدَ ذَلِكَ**

لَهُمْ شَهَادَةٌ أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٢٤﴾ [النور ۴]

(او کوم خلک چې په پاک لمنو نښو باندې تهمت و لگوي او بيا دخپلې خبرې د ثبوت له پاره څلورگواهان را نه وړي، هغوي په اتيا دورو ووځي او په راتلونکې کې دهغوی گواهي کله هم و نه مني، دغسې خلک په خپله بدکاران دي.)

❖ د مخنيوي تدبيرونه:

د اسلام قوانين د خپل سياسي ځواک په واسطه له يوه اړخه د بد کارۍ څخه په کلکه مخنيوي کوي، او دبله اړخه د ټولنې نیک وگړي د بد نيت خلکو د ژبنی شر څخه خوندي ساتي. د اسلام اخلاقي بنوونې انسان د داخل څخه جوړوي ترڅو په هغې کې د گناه او بدۍ په لور ميلان پيدا نه شي، او دهغې تعزیرې قوانين هغه د بيرون څخه جوړوي ترڅو د اخلاقي روزني د نه تکميل په صورت کې دغسې ميلانات وده و نه مومي. او کله چې داسې پيښه کيږي نو د هغې څخه په پوره قوت سره مخنيوي وکړي. ددې دواړو تدبيرونو تر منځ څو نور تدبيرونه يوازې په دې خاطر خپل کړل شوي چې د باطن د اصلاح په خاطر په اخلاقي روزنو کې مرسته وکړي. ددې تدبيرونو په واسطه يې د تمدن ټولنيز نظام داسې جوړ کړې دي چې کله هم د اخلاقي روزني دکمښت په وخت کې هغه کمزوري چې د ټولنې په وگړو کې پيدا کيږي دهغې د ودې او ارتکاب فرصت او موقع په لاس ور نه شی. په ټولنه کې داسې يو چاپيريال را پيدا شی چې بدو ميلاناتو ته وده ورکونکي هوا هم له منځه ولاړه شی. هيجان پيدا کوونکې تحريکات ناپيدا شي، د جنسي خپراوي له پاره اسباب او وسايل تر

ډیره حده پورې را کم کړل شی او د ټولو هغولارو چارو مخنیوی وشي چې د هغې په واسطه د تمدن په نظام کې ګډوډي را پېښیږي اوس مونږ په تفصیل سره دغه تدبیرونه په خپل وار یو یو څیړو:

۱- د لباس او ستر کولو احکام:

د ټولنیزو اړیکو د احکامو په لړ کې د اسلام لومړنې حکم دادې چې هغې د لوڅوالي څخه مخنیوی کړي او د ښځو او سړو له پاره یې د ستر کولو حدود ټاکلي دي. په دې هکله چې د عربو د جاهلیت څه حال و نن سبا د تش په نامه مهذبو هیوادونو حال دهغې څخه څه زیات توپیر نه لري. هغوی به پرته له کوم تکلیف څخه یو بل ته ځانونه لوڅول^۱

[۱]... حدیث شریف کې راغلي دي چې سید مسور بن محزمه یو کاینې راخیستې او را روان و په لاره کې یې د لنگ غوټه خلاصه شوه او ترې ولوید خو هغه په هماغه حال کې هم کاینې په لاس کې نیولې را روان و. نبی کریم صلي الله عليه وسلم وکوت او ورته یې وفرمایل: چې ولاړ شه، لمړۍ خپل وجود پټ کړه او لوڅ مه ګرځه. «مسلم»]

د غسل او بولو کولو په وخت کې پرده کول د هغوی له آنده یو غیر ضروري کار و. د کعبې طواف به یې بلکل په لوڅو ځانونو کاوه او هغه یې یو ډیر بهتر عبادت ګاڼه. ۱
[۱]... د ابن عباس رضی الله عنه، مجاهد، طاوس او زهرې متفق روایت دي چې د کعبې طواف به یې په لوڅو ځانونو کاوه.]

ان تردې چې ښځو به هم د طواف له پاره ځانونه لوڅول او په لوڅو ځانو به یې طواف کاوه^۲
[۲]... د مسلم په کتاب التفسیر کې یې د عربو دغه رواج او کلتور بیان کړې چې ښځو به په لوڅ ځان طواف کاوه، بیا به یې هملته موجودو خلکو ته سوال کاوه چې څوک به ماته یو څادر را کړي چې خپل وجود پرې راپټ کړم؟ په دې ترتیب به د سوال کوونکې له پاره د یو څادر ورکول د ثواب او اجر کار ګڼل کیده [د هغوی د ښځو لباس به داسې و چې د سینې یوه برخه به په کې خلاصه پاته کیده او د متو، ملا او پنډیو ځینې برخې به په کې برېښې پاته کیدې او بلکل همدغه کیفیت نن په امریکه، اروپا او یو شمیر نورو هیوادونو کې هم دی او په شرقي هیوادونو کې هم د ژوند داسې نظام نشته چې په کې د کشف او ستر حدود په اساسی توګه تعیین او نافذ شوې وي. اسلام په دې هکله انسان ته د تهذیب لمړنې درس ورکوي او ورته وایي چې **يٰۤاَيُّهَا اٰدَمُ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُؤْوِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوٰی ذٰلِكَ خَيْرٌ**

ذٰلِكَ مِنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿٢٢﴾ الاعراف [۲۲]

(ای د ادم بچیانو! الله تعالی تاسې باندې لباس په دې خاطر را نازل کړې چې ستاسې جسمونه پټ کړي او ستاسې له پاره د ښایست وسیله و ګرځي...)

ددې آیت له مخې د جسم پټول په هر سړي او ښځې باندې فرض کړل شوي دي. نبی اکرم صلي الله عليه وسلم په دې هکله سخت حکم کړې او ویلي یې دي چې هیڅوک باید د هیچا تر مخ ځان برېښ نه کړي.

[ملعون من نظر الی سواه اخیه]

(لعنت کړل شوې په هغه چا چې د خپل ورور سترته ګوري. «احکام القرآن»)

[لاینظر الرجل الی عورة الرجل و المرأة الی عورة المرأة «مسلم باب تحريم النظر الی العورات»]

(هېڅ يو سړې دې بل سړي او هېڅ يوه ښځه دې بله ښځه بربنډه او لوڅه ونه ويني .)
 [عن سلمان رضي الله عنه قال: لان اخر من السماء فانقطع نصفين احب الى من ال النظر الى عورة احدا و ينظر الى عورتى «المبسوط ، كتاب الاستحسان»]

(په الله تعالى سوگند ! زه دې د اسمانه څخه را پريوزم او دوه ټوټې دې شم ، دا ماته ډيره غوره ده د هغه څه څخه چې زه د چا پټ ځايونه ووينم يا بل څوک زما پټ ځايونه وويني .)
 [اياکم والتعري فان معکم من لا يفارقکم الا عند الغائط و حين يفضي الرجل الي اهلہ «ترمذي باب ماجاء في الاستتار»]

(اگاه اوسئ ، هېڅکله لوڅ ونه اوسئ ، ځکه چې له تاسې سره هغه څوک دي چې له تاسې څخه هېڅکله هم نه بيلېږي مگر يوازې د حاجت د رفع کولو په وخت کې او يا د ښځو سره د مباشرت په وخت کې .
 [اذا اتى احدکم اهلہ فليستترو لا يتجرد تجرد العيرين «ابن ماجه باب الستر عند الجماع»]
 (کله چې هم ستاسو څخه يو دخپلې بې بي څنگ ته ورځي نو هغه وخت دې هم خپل ستر پټ کړي او بلکل دې دخرو په څير لوڅ نه اوسي)

يوځل نبې اکرم صلي الله عليه وسلم د زکاة د اوبنانو څر ځاي ته ولاړ هلته يې وکتل چې څړونکې په ځنگل کې لوڅ لپړ پروت دې ، رسول الله صلي الله عليه وسلم هغه په هماغه وخت له خپلې دندې څخه لرې کړ او ورته يې وفرمايل چې:
 [لا يعمل لنا من لحياء]

(هغه څوک چې بې شرمه وي هغه زمونږ په کار نه راځي)

۲:- دنارینه و له پاره د ستر حدود:

ددې احکامو تر څنگ دښځو او نارینه و له پاره د ستر حدود په بيلا بېلا توگه ټاکل شوي . په شرعي اصطلاح سره د جسم هغې برخې ته ستر وايي چې د هغې پټول فرض دي . د سړي له پاره د نامه څخه لاندې د زنگانه تر سترگې پورې برخه «ستر» ټاکل شوې . او حکم ورته شوې چې دا برخه نه د چا تر مخه خلاصه کړي او نه د بل کوم وگړي په دغه برخه باندې نظر واچوي .

[عن ابو ايوب الانصاري عن النبي صلي الله عليه وسلم مافوق الركبتين من العورة و اسفل من السرت من العورة «دارقطني»]

(هغه برخه چې د زنگون د سترگې د پاسه ده هغه د پټولو وړ ده او هغه برخه چې د نامه د غوټې لاندې ده هغه د پټولو وړ ده .)

[عورة الرجل ما بين سرة الي ركبہ]

(سړي ته د نامه لاندې د زنگون تر سترگې پورې برخه د پټولو ده «مبسوط»)

[عن علي ابن ابي طالب عن النبي صلي الله عليه وسلم لا تبرز فخذک ولا تنظر الي فخذ حی ولا ميت «تفسير کبير»]

(خپل ورون د چا تر مخه مه ښکاره کوئ او نه د کوم ژوندی يا مړ انسان ورون ته وگورئ)

دا حکم عام دې چې دخپلو بيبيانو پرته بله کومه استثنا نه لری . لکه چې په حديث شريف کې راغلي دي:

[احفظ عورتک الا من زوجک او ما ملکت يمينک «احکام القرآن»]

(د خپل ستر ساتنه وکړئ ، پرته له خپلو ښځو او هغو وينځو څخه چې ستاسې په واک کې دي .)

۳- د ښځو له باره دستر حدود:

د ښځو له پاره دستر حدود له دې څخه ډیر پراخه ټاکل شوي. هغوي ته حکم شوې چې د خپلو مخونو او لاسونو پرته ټول وجود له ټولو خلکو څخه پټ و ساتي. په دې حکم کې پلار، ورور او ټول نارینه خپلوان شامل دي او د میره پرته بل هیڅوک ترې مثنیٰ نه دي.

[لا یحل المرأة تؤمن بالله واليوم الآخر ان تخرج یديها الا الی ههنا و قبض نصف الذراع «ابن جریر»]

(نبي اکرم صلي الله عليه وسلم فرمایلي دي: د هرې هغې ښځې له پاره چې په الله تعالی او د آخرت په ورځ ایمان ولري، روانه ده چې هغه خپل لاسونه له دې نه زیات ښکاره کړي، دایې وویل او دخپل مړوند په نیمايي برخه یې لاس کیښود.)

[الجارية اذا خاضت لم یصلح ان یری منها الا وجهها و یدها الی المفصل]

(کله چې ښځه بلوغ ته ورسېږي نو دهغې د وجود هیڅ برخه باید څرګنده نه وي مګر یوازې مخ او مړوند تر نیمايي پورې لاس)

سیده عائشة رضي الله عنها فرمایي چې زه د خپل وراره عبدالله بن الطفیل تر مخه د خپل زینت سره کښنیاستم د نبي کریم صلي الله عليه وسلم دغه کار خوښ نه شو. ما ورته وویل چې یا رسول الله! دا خو زما وراره دي، رسول الله صلي الله عليه وسلم راته وفرمایلي:

[اذا عرقت المرأة لم یحل لها ان تظهر الا وجهها ولا مادون هذا و قبض علی ذراع نفسه فترك بین قبضته و بین الكف مثل قبضته اخري «ابن جریر»]

(کله چې ښځه بالغه شي، نو دهغې له پاره روانه ده چې د خپل وجود کومه برخه را څرګنده کړي مګر یوازې مخ او یوازې د دې څخه، دایې وویل او په خپل مړوند یې لاس داسی کیښود چې دهغې د نیولو دځای او لاس د ورغوی تر منځ یوازې یو موټې ځای پاته شو.)

د ابو بکر صدیق رضي الله عنه لور بی بی اسماء رضي الله عنها چې د نبي کریم صلي الله عليه وسلم ښینه وه، یوځل په داسې حال کې د نبي کریم صلي الله عليه وسلم تر منځ راغله چې ډیر نازک کالي یې پرځان وو، او ددې نازکه لباس څخه یې د وجود دننه برخې را څرګندیدلې. نبي کریم صلي الله عليه وسلم سمدستي خپل نظر ترې واړاوه او ورته یې وفرمایلي چې:

[یا اسماء ان المرأة اذا بلغت المحيض لم یصلح ان یری منها الا هذا و هذا و اشاره الی وجهه و کفه «تکملة فتح القدیر»]

(ای اسماء! کله چې ښځه د بلوغ مرحلې ته ورسېږي نو بیا دا ښه خبره نه ده چې دهغې د جسم څه برخې دې څرګندې و کتل شي، پرته له دې او له دې څخه. دایې وویل او د خپل مخ او ورغویو لورې ته یې اشاره وکړه.) بی بی حفصه رضي الله عنها د عبدالرحمن رضي الله عنه لور یو ځل د بی بی عائشې رضي الله عنها تر منځ حاضره شوه چې یو نري او باریکه ټیکرې یې په سرو، بی بی عائشې رضي الله عنها هغه ټیکرې ترې و شلاوه او یو دروند او پیر ټیکرې یې ور په سر کړ «موطا امام مالک رحمة الله علیه»

د نبي کریم صلي الله عليه وسلم ارشاد دې چې:

[لعن الله الکاسيات العاریات]

(د الله تعالی لعنت دې پر هغه ښځو وي چې لباس یې په ځان کې هم وی خو لوڅي بریښي.)

د سیدنا عمر رضي الله عنه وینا ده چې خپلو ښځو ته داسې کالي مه اغوندئ چې په جسم باندې داسې وروښکلي چې د ټول جسم جوړښت ترې را په ډاګه کیږي «المبسوط کتاب الاستحسان».

ددغه روایاتو څخه را په ډاگه کيږي چې د مخ او لاسونو پرته د ښځې ټول وجود په ستر کې داخل دي او په هغې واجب دي چې په خپل کور کې هم دخپلو نژدې خپلوانو څخه خپل ستر پټ و ساتي. هغه د خپل ميره پرته د بل هیچا تر مخه خپل ستر نه شي ښکاره کولای که څه هم هغه د هغې پلار، ورور او وراره هم وي، ان تردې چې هغوی داسې نري او نازک لباس هم نه شی اغوستلای چې د هغې ستر ترې را څرگندیږي په دي هکله چې څومره احکام راغلي دا ټول د ځوانو ښځو له پاره دي، د ستر احکام د هغه وخت څخه نافذیږي چې ښځه د بلوغ تر حده پورې و رسیږي او تر هغې وخته پورې پرې نافذ وي چې په کې د جنسي کشش جذبه موجوده وي. ددې عمر څخه په تیردو سره په دې کې اسانتیاوې را ځي لکه چې قرآن مجید فرمایي:

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠﴾ «النور ۲۰»

(او هغه عمر تیرې زړې ښځې چې د نکاح هیله یې له منځه تللې وي، که هغوی خپل پروني کیدې نو پر هغو څه وبال نشته، په دې شرط چې د ډول اوسینگار څرگندونکې نه وي. سره له دې که هغوی هم پتمنې غوره کړي نو دهغو په حق کې ښه ده. الله هر څه اوري او په هر څه پوهیږي.)

دلته د تخفیف علت په ډاگه بیان شوې دي، د نکاح د امید د نه درلودلو څخه داسې عمر مراد دي چې جنسي غوښتنې په کې هم دفن شوې وي او بل کوم کشش په کې باقي پاته نه وي خو بیا هم د نور زیات احتیاط په خاطر یې د شرط ایښې چې د زینت او ښایست را څرگندول یې ترې مقصود نه وي، یعنې که د جنسي کشش یو څرک هم په سینه کې ولري نو د ټیکري لرې کول ورته روانه دي، دا تخفیف یوازې د هغه عمر خوړلو ښځو له پاره دي چې دهغې په لور د احترام د نظر پرته د بل ډول نظر کولو امکان هم نه وي، داسې ښځې په کورونو کې د ټیکري پرته هم اوسیدای شي.

۴:- اجازه اخستل:

ددې نه وروسته یې بل حد دا ټاکلې چې دکور خلکو ته له اطلاع ورکولو پرته په ناڅاپي توگه کور ته د نارینه و له راننوتلو څخه مننه کړل شوې ده تر څو نارینه خپلې ښځې په داسې کوم حال کې و نه ویني چې هغوی ته یې لیدل نه وې په کار.

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَعِذُوا كَمَا أَسْتَعِذْنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ

يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾ «النور ۵۹»

(کله چې ستاسې کوچنيان د پوهې منگ ته ورسېږي، نو باید همغسې د اجازې په اخیستلو راشي لکه څنگه چې دهغو مشران اجازه اخلي، په دغه راز الله خپل ایتونه تاسې ته روښانه وي، او هغه د پوهې او حکمت څښتن دي.)

دلته هم د حکم په عواملو پاندې رڼا اچول شوې ده. د اجازې ورکولو وخت هماغه وخت پیل کیږي چې جنسي احساس را پیدا شي د هغې تر مخه اجازه اخستل ضروري نه دی. ددې تر څنگ نورو وگړو ته هم حکم شوې چې د چا کور ته د اجازې پرته ور داخل نه شي.

إِنِّي أَنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا

ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٧٧﴾ «النور ٧٧»

(ای د ایمان خاوندانو ! خپلو کورونو پرته ، د نورو کورونو ته مه ننوځئ تر هغې چې د کورد خاوندانو څخه ونه پوښتنئ ، او کله چې ورننوځئ نو د کور په اوسیدونکو سلام واچوئ)

ددې څخه موخه په کور کې دننه او دکوره دباندې ، دواړو ترمنځ یو حد بندی کول دي ، ترڅو چې په خپل کور کې ښځې او سړي د پردیو له نظره خوندي پاته شي . عربي ولس په لمړیو کې ددې احکامو علت نه شو درک کولای ، په دې خاطر به هغوی ډیروخت د کورونو نه بهر کورنو ته د یوالونو څخه او یانورو ځایو څخه کتل . یو ځل همداسې پیښه ښې اکرم صلي الله عليه وسلم سره هم وشوه ، ښې کریم صلي الله عليه وسلم په خپله حجره کې تشریف درلود چې یو کس دکوکۍ څخه سر راښکاره کړ ، به دې خبره هغه و فرمایل :

[که چیرې ماته معلومه وای چې ته دکوکۍ نه را گوري نو ما به ستا په سترگو کې څه منډلي وای . د اجازې حکم د نظرونو څخه د خوندي کیدو په خاطر شوې دې «بخاري»]

ددې پیښې وروسته هغه اعلان وکړ چې : [که چیرې یو څوک د چا کورته دهغوی د اجازې پرته وروگوري نو دکور خاوندان حق لري چې دهغې سترگې وروباسي «مسلم»]

بیا نو اجنبی خلکو ته حکم وشو چې کله هم د چا دکوره څه غواړئ نو کور ته یې مه ورننوځئ بلکه د پردې یا دروازې تر شا ودریږئ او غوښتنه وکړئ .

..... وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِن وَرَاءِ حِجَابٍ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا

كَانَ لَكُمْ أَن تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَن تَنكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِن بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ

عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ «الاحزاب ٥٣»

(... او کله چې تاسې له ښځو څخه څه غواړئ نو د پردې تر شا ودریږئ او ویې غواړئ ، په دې کې ستاسې د زړونو له پاره هم پاکوالي دې او دهغوی د زړونو له پاره هم)

دلته هم د حد بندی په هدف «ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ» باندې پوره پوره رڼا اچول شوې چې هدف یې دښځو او سړو دواړو د جنسي میلاناتو او تحرکاتو څخه خوندي کول دی او دا حد بندی په دې خاطر کیږي چې دښځو او سړو ترمنځ اختلاط او بې تکلفي را پیدا نه شي .

دا احکام یوازې د پردیو له پاره نه دي بلکه د کورنۍ له پاره هم دي لکه څنگه چې په یو روایت کې راغلي چې سید بلال رضي الله عنه یا سید انس رضي الله عنه د فاطمه رضي الله عنها څخه دهغوی دکوم زوی غوښتنه وکړه نو هغې د پردې تر شا لاس وراوږود کړ او ورپې کړ . «فتح القدیر» .

حال دا چې دا دواړه د رسول الله صلي الله عليه وسلم د خادمانو څخه وو او دهغې سره یې دکورنۍ د غړو په څیر ژوند کاوه .

۵:- له پردې ښځې سره خلوت او دهغې لمس کول ناروا دي:

دریمه حدبندی یې دا کړې چې دمیره پرته هیڅ یو سرې د کومې ښځې سره نه په خلوت (ځانته والي) کې اوسیدای شي او نه د هغې جسم لمس کولای شي که څه هم هغه د هغې نژدې دوست هم وی.

[عن عتبه بن عامر ان رسول الله صلي الله عليه وسلم قال: اياكم والدخول علي النساء فقال رجل من الانصار يا رسول الله صلي الله عليه وسلم افرايت الحمى قال الحمى الموت «ترمذي»]

(د عقبه بن عامر رضي الله عنه څخه روايت دې چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم وفرمايل: خبردار چې (پرديو) ښځو ته په تنهيايې کې مه ورنزدی کيږئ، د انصارو څخه يوه کس وپوښتل يا رسول الله! د ليور په اړه ستاسې ارشاد څه دي؟ ويې فرمايل چې هغه «مرگ دي».)

[لاتلجوا علي المغيبات فان الشيطان يجري من احدكم مجري الدم «ترمذي»]

(دميرونو د نه موجوديت په وخت کې ښځو ته مه ورځئ ځکه شيطان په تاسو کې د وينې په څير دوران کوي.)
[عن عمرو بن عاص قال نهانا رسول الله صلي الله عليه وسلم ان ندخل علي النساء بغير اذن ازواجهن «ترمذي»
باب في النهي عن الدخول علي النسائي الا باذن ازواجهن]

(د عمرو بن عاص رضي الله عنه څخه روايت دې چې رسول الله صلي الله عليه وسلم مونږه ښځو ته دهغوي د ميرونو د اجازې پرته د ورتللو څخه منه کړي يو.)

[لا يدخلن رجل بعد يومى هذا علي مغيبة الامعه رجل او اثنان «مسلم باب تحريم الخلوة لاجنبية»]
(د نن ورځې وروسته هيڅوک کومې ښځې ته دهغې د ميره په غياب کې ور نه شی ترڅو چې د هغې سره يو يا دوه کسان نور ملگري نه وي.)

د لمس کولو يا لاس لگولو په هکله هم همداسې احکام راغلي.

[قال النبي صلي الله عليه وسلم من مس كف امرأة ليس منها بسبيل وضع على كف جمره يوم القيمة]

(نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي چا چې د کومې ښځې لاس لمس کړ په داسې حال کې چې دهغې سره هيڅ ډول رواړيکې و نه لری دهغه په دغه ورغوي کې به د قيامت په ورځ د اور سکروته اېښودل کيږي.)

(سيدة عائشة رضي الله عنها فرمايي چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم د ښځو څخه يوازې د ژبې د اقرار په اخستلو سره بيعت کاوه، دهغوي لاس يې په خپل لاس کې نه نيوه، هغه هيڅکله هم د داسې کومې ښځې لاس نه دې لمس کړې چې د هغې په نکاح کې نه وي «بخاري باب بيعة النساء»)

د اميمه بنت ربيعة رضي الله عنها وينا ده چې زه د څو نورو ښځو سره د نبي کریم صلي الله عليه وسلم سره د بيعت له پاره ورغلم هغه زمونږ څخه اقرار واخست چې: [د الله سره د شرک، د غلا، زنا، تهمت لگولو او د نبي صلي الله عليه وسلم د نافرمايې څخه به ځان ژغورئ]، کله چې اقرار ختم شو، نو مونږ ورته وويل چې اوس مونږ غواړو ستا په لاس بيعت وکړو. هغه وفرمايل: [زه د ښځو سره مصافحه نه کوم يوازې د ژبې اقرار کافي دي «نسائي باب بيعة النساء»]

دا احکام يوازې د ځوانو ښځو له پاره دي، د عمر خورليو ښځو سره ځانته کيناستل روا دي او دهغوي لمس کول هم منه شوی نه دی. لکه چې د سيدنا ابوبکر صديق رضي الله عنه په هکله روايت دې چې هغه به هغې قبيلې ته چې شيدی يې په کې ځکلې وې ورته، او هغه به دهغې قبيلې زړو ښځو سره مصافحه هم کوله. همدا راز سيدنا عبدالله بن زبير رضي الله عنهما په هکله روايت دې چې د هغې سراو پښې به يوې زړې بوډۍ ښځې منډلې.

دغه توپير چې د ځوانو او زړو ښځو ترمنځ شوې په خپله ددې خبرې لوی ثبوت دې چې په اصل کې د دواړو جنسونو «نراو ښځې» ترمنځ د داسې اختلاط مخنيوي وکړل شي چې فتنه ترې را ولاړيږي.

۲:- د محرمو او غیری محرمو تر منځ توپیر:

دا خو هغه احکام وو چې د میړه پرته په کې ټول نارینه محرم او غیر محرم شامل وو. بنځه د هغوې څخه د یوه تر مخه هم خپل ستر او «دمخ اولسونو پرته» د خپل وجود هیڅ برخه نه شې را برېښولای، بلکل په هماغه ډول لکه څنگه چې نارینه د چا تر مخه خپل ستر «د نامه څخه لاندې» د زنگون د سترگې پورې برخه «د چا تر مخه نه شي ښکاره کولای. ټولو نارینه و ته حکم شوې چې د اجازې اخستلو وروسته کورونو ته ننوتلای شي او د هغو څخه هیڅ یوه ته هم د ښځې سره په خلوت کې ناسته او یا د هغوې جسم لمس کول روانه دي»

[۱:- د مس کولو په هکله د محرمو او غیر محرمو نارینه و تر منځ ډیر توپیر دې د نمونې په توګه د خپلې خور لاس نیول او په سورلۍ یې ورځیزول ښکاره ده چې دا خبره د کوم پردې له پاره روانه ده. کله به چې نبی اکرم صلي الله عليه وسلم د سفر نه بیرته راګرځیده نو بې بې فاطمي رضی الله عنها ته به یې غاړه ورکوله او د هغې سر به یې ښکلاوه او په همدې ترتیب سیدنا ابوبکر صدیق رضی الله عنه به د خپلې لور سیده عایشې رضی الله عنها سر ښکلاوه.]

ددې وروسته د محرمو او غیر محرمو تر منځ توپیر کېږي. په قرآن او حدیثو کې په پوره تفصیل سره د ازادۍ او بې تکلفۍ هغه مرتبې په ډاګه شوي دي چې یوازې د محرمو نارینه و تر منځ تر سره کیدای شي خو د غیر محرم نارینه و تر منځ هغه روا نه دی. دا هماغه څه دي چې په عامه اصطلاح کې ورته پرده یا شرعي حجاب ویل کېږي.

د پردې یا حجاب په هکله حکمونه:

د قرآن مجید په هغو ایتونو کې چې په دې په هکله کوم احکام بیان شوي هغه په دې لاندې ډول دي:

﴿قُلْ لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾ ۱۸ ﴿وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ خُمْرَهُنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ ءَابَائِهِنَّ أَوْ ءَبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّبِيعِينَ غَيْرِ أُولِي الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ ۳۰-۳۱ [النور ۳۰-۳۱]

(ای پیغمبره ! مؤمنانو نارینه و ته ووايه چې خپل نظر تر کنترول لاندې و ساتي او دخپلو شرمخايونو ساتنه وکړي ، دا د هغو له پاره ډيره پاکه کړنلاره ده ، هغوی چې څه کوي الله پرې خبريږي. او ای پیغمبره ! مؤمنو ښځو ته ووايه چې خپلې سترگې تر کنترول لاندې و ساتي ، او دخپلو شرمخايونو ساتنه وکړي او خپله ځان جوړونه او سينگار دې نه ښکاره کوي پرته له هغه چې په خپله څرگند شي ، او پر خپلو سينو دې د خپلو ټيکريو پلونه را خواره کړي ، هغوي دې خپله ځان جوړونه او سينگار نه ښکاره کوي مگر ددې خلکو په وړاندې: «مېړونه ، پلرونه ، د مېرو پلرونه ، خپل زامن ، د مېرو زامن (بنزيان) ، وروڼه ، ورېرونه ، خوريونه ، د خپلې طبعې ښځې ، خپل مملوک (غلام) ، خپل هغه لاس لاندې نارينه چې څه بل شان غرض و نه لري ، او هغه کوچنيان چې لا تر اوسه پورې د ښځو له پټو خبرو سره اشنا نه دي . (همدارز) هغوي دې پر ځمکه باندې په زوره پښو و هلو سره په داسې شان تگ نه کوی چې دهغوی پټ کړي سنيگار خلکو ته را څرگند شي .

ای مؤمنانو ! تاسې ټول په گډه سره الله ته توبه و باسئ ، هيله ده چې برې به در په برخه شي .)

[يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لَسْتَنْ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ ۚ اِنْ اَتَقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٣٢﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ ۚ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾] «(احزاب ۳۲-۳۳)»

(ای د نبی یبیاانو ! تاسې خو د عامو ښځو په څیر نه یاست ، که چیرې تاسې پر هیزگاري کوئ نو (د نامحرومو سره) په خوږه لهجه خبرې مه کوئ ، تر څو دهغوي څخه د چا په زړه کې چې کومه خرابي یا ناروغتیا وي له تاسې پورې خپلې (ناولي) ارزوگانې و نه تړي. خبرې نیغې او په ساده توگه سره وکړئ او په خپلو کورونو کې اوسئ او د جاهلیت د زمانې په څیر په ښایست او سنگار کولو سره مه گرځئ. (

[يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهِنَّ ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ يُعْرِفْنَ فَلَا يُؤْذِنَنَّ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٥٩﴾] «(احزاب ۵۹)»

(ای نبی ! خپلو میرمنو او لویو او د مؤمنانو ښځو ته ووايه چې پر خپل ځان دې د خپلو ټيکريو پلونه راخپاره کړي . دا ډیر مناسب کړنچار دې تر څو چې هغوي و پیژندلې شي او ونه ځورول شي ، الله غفور او رحیم دې.)

په دغو آیتونو غور وکړئ ، سړیو ته خو یوازې دومره تأکید شوې چې خپل نظر ټیټ و ساتي او د فواحشو څخه د خپلو اخلاقو ساتنه وکړي خو ښځو ته د سړیو په څیر د هغه دوه شیانو حکم ورکړل شوې او بیا د معاشرې او راکړې ورکړې په هکله څو نور هدايات او لارښوونې هم ورته شوي . ددې څخه دا په ډاگه څرگندیږي چې د اخلاقو د ساتنې له پاره د نظرد ټیټوالي او د فروجو (شرم ځایو) د ساتنې کوشش کافي نه دې بلکه د څه نورور ظوابطو له پاره هم اړتیا شته. اوس مونږ باید فکر وکړو چې دغه مجملې لارښوونې ښې اکرم صلي الله عليه وسلم او دهغې صحابه کرامو رضي الله عنهم څنگه او په څه ډول په اسلامي ټولنه کې نافذ کړي او دهغوی د وينا او کړنو څخه ددغه لارښوونو په عملي او معنوي تفصيلاتو څه رڼا پریوځي .

۱-د نظر ټیټول یا لاندې کتل «غض بصر»:

تر ټولو لمړۍ حکم چې نارینه و او ښځو ته شوې هغه دادې چې خپل نظرونه ټیټ و ساتي خو ددې څخه پوره مفهوم نه را څرگندیږي. د الهي حکم اصلي مقصد دا نه دې چې خلک دې تل لاندې گوري او هیڅکله دې هم خپلې سترگې نه پورته کوي ، دلته په اصل کې هدف داې چې دهغه څه څخه ځان و ژغوري چې په حدیث کې ورته د سترگو زنا ویل کیږي. د پردو ښځو ښایست او دهغوې د زینت د لیدلو څخه خوند اخیستل ، سړیو له پاره او د ښځو له پاره پردی خلک په نظر کې اخیستل د فتنې سبب گرځي د فساد پیلامه له همدغه ځایه پیلیږي . په دې خاطر یې تر هر څه د مخه د همدغې دروازې د بندیدو حکم کړې دې او د لاندې کتلو څخه یې همدغه هدف دې. په پښتو ژبه کې ددغه لفظ مفهوم «د نظر د اړولو» په معنی اخیستل کیږي.

ښکاره ده چې انسان د سترگو د پرانستلو سره سم په نړۍ کې هستوگن کیږي ، نو په ټولو شیانو یې نظر پریوځي. دا خوشونې نه ده چې کوم سړي ، ښځه او یا کومه ښځه کوم سړي کله ونه ویني. په دې اساس شارع فرمایي چې که ناڅاپه نظر ولویږي نو هغه معاف دې. البته کوم څه چې منه دی هغه دادې چې په یوه نظر هلته چې تا ته حسن او ښایست محسوس شی نو هلته دوهم ځل وگوري او د هغې د ژورې کتنې او لیدنې هڅه وکړي .

[عن جریر قال سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن النظر الفجأة فقال اصرف بصرک «ابوداود باب ما يؤمر به من غض البصر»]

(سیدنا جریر رضي الله عنه د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه د ناڅاپې نظر په اړه وپوښتل : هغه ورته وفرمایي چې مخ ترې واړه وه .)

[عن بريدة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لعلي يا علي لا تتبع النظرة النظرة فان لك الاولى وليس لك لآخره «ابوداود»]

(بریده رضي الله عنه څخه روایت دې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت علي رضي الله عنه ته و فرمایي چې ای علي ! دیوه نظر نه وروسته بل ځل نظر مه کوه ، لومړۍ نظر تاته معاف دې خو د بل ځل نظر اجازه درته نه شته .)

[عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من نظر الي محاسن امرأة اجنبية عن شهوة صب في عينيه الانك يوالقيمة «فتح القدیر»]

(نبي اکرم صلى الله عليه وسلم فرمایي چې څوک چې د پردۍ ښځې په ښایست باندې د شهوت په خاطر نظر وړ واچوي نو د قیامت په ورځ به د هغه په سترگو کې ویلي کړل شوې قلعي ورواچول شی .)

خو ځینې وخت داسې حالات منځته راځي چې دهغې له مخې د اجنبی یا پردۍ ښځې کتلو ته اړتیا پېښیږي ، د نمونې په توگه کومه ناروغه ښځه د طبیب یا ډاکتر تر علاج لاندې وي یا کومه ښځه په کومې محکمې کې د قاضي تر مخه د گواه یا مدعي به حیث ولاړه وي یا په کوم سوزیدلې ځای کې ښځه بنده پاته شوې وي یا په اوبو کې ډوبه شوي وي یا دهغې ځان او ابرو په خطر کې لویدلې وي ، په داسې حالاتو کې څهره او مخ خو پرېږده چې ستر هم لیدل کیدای شی ، لاس پرې هم لگول کیږي بلکه سوزیدلې یا ډوبه شوې ښځه په غیږ کې اخیستل او خوندي ځای ته رسول نه یوازې جایز دی بلکه فرض هم دی .

د نبی کریم صلی الله علیه وسلم حکم دادې چې په داسې حالاتو کې ترهغې پورې چې شوني وي خپل نیت پاک و ساتئ خو د بشریت د غوښتنو په اساس که په جذباتو کې لږ تحریک هم را پیدا شي بیا هم کومه گناه نه ده ، ځکه چې داسې نظر او داسې لمس د فطرت د غوښتنو څخه دي چې بلکل له منځه وړل یې د انسان په واک کې نه دی ۱

[۱:- ددې مسئلې د تفصیل له پاره د امام رازی په تفسیر کې « قل للمؤمنین يغضوا من ابصارهم » وگورئ او همدا راز احکام القرآن للجصاص او المبسوط مطالعه کړئ]

په همدې ترتیب د نکاح په خاطر د یوې اجنبې ښځې کتل او په تفصیلي توگه دهغې لیدنه نه یوازې جائز دي بلکه په احادیثو کې په دې هکله حکم راغلي او په خپله نبی کریم صلی الله علیه وسلم ددې هدف له پاره ښځه کتلې ده.

[عن المغيرة ابن شعبه انه خطب امرأة فقال النبي صلى الله عليه وسلم النظر اليها فانه امر ان يودم بينكما «ترمذي باب ما جاء في النظر الي المخطوبة»]

(دمغیره بن شعبه څخه روایت دي چې هغه یوې ښځې دته د نکاح پیغام ولیږه. نبی اکرم صلی الله علیه وسلم هغه ته وویل چې هغه ووینه ، ځکه چې دغه کار ستاسې د دواړو ترمنځ د محبت او اتفاق د پیداکولو له پاره ډیر مناسب دي.)

[عن سهيل بن اسعد ان امرأة جاءت الي رسول الله صلى الله عليه وسلم فقالت يا رسول الله! جئت لاهب لك نفسي فنظر اليها رسول الله صلى الله عليه وسلم فصعد النظر اليها «بخاري باب النظر الي المرأة قبل التزوج» (د سهیل بن سعد څخه روایت دي چې یوه ښځه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دربار ته راغله او ویې ویل چې زه خپل ځان د رسول الله صلی الله علیه وسلم په نکاح کې ورکولو ته راغلي يم ، په دې خبره رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلې سترگې را پورته کړې او هغه یې ولیده)

عن ابی هريرة رضي الله عنه قال كنت عند النبي صلى الله عليه وسلم فأتاه رجل فآخبره تزوج امرأة من الانصار فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم انظر اليها ، قال لا قال فاذهب فانظر اليها فان في عين الانصار شيئا «مسلم باب من اراد نکاح امرأة الي ان ينظر الي وجهها»]

(سيد ابو هريره رضي الله عنه فرمایي چې زه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم سره ناست وم چې یو سړي حاضر شو او ویې ویل چې ما د انصارو څخه د یوې ښځې سره د نکاح کولو اراده کړې ، رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې پوښتنه وکړه چې ایا تا هغه لیدلې ده ؟ هغه ځواب ورکړ نه ! نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل ولاړ شه او هغه ووینه ، ځکه چې ډیر وخت د انصارو سترگې عیبجنی وي)

[عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا خطب احدكم المرأة بان استطاع ان ينظر الي ما يدعوه الي نکاحها فليفعل «ابوداود باب في الرجل ينظر الي المرأة وهو يريد تزويجها»]

(د جابر بن عبدالله رضی الله عنه څخه روایت دي چې رسول الله صلي الله عليه وسلم وفرمايل چې كله هم له تاسې څخه كوم يو كومي بنځې ته د نكاح پيام وروړي نو د امكان تر حده دې هغه وويني چې ايا په هغې كې داسې كوم څه شته چې هغه د هغې بنځې سره په نكاح كې رغبت وركونكې اوسي.)

په دغه استثناآتو باندې د غور كولو نه دا څرگنديږي چې د شارع هدف د ليدلو څخه په مكمله توگه مخنيوی نه دي بلكه په اصل كې د فتنې مخنيوي يې ترې مقصود دي او ددې غرض په خاطر يې يوازې د غسې ليدل منه كړي چې كوم اړتيا ورته هم نه وي ، تمدني گټې ترې هم متصورې نه وي بلكه د ډول كتلو په واسطه د شهواني جذباتو د تحريكيدو له پاره لاره برابريږي. دغه حكم له څنگه چې د نارينه و له پاره دي په همدې توگه د بنځو له پاره هم دي لكه چې په حديث شريف كې د سيده ام سلمه رضي الله عنها څخه روایت دي چې يو ځل هغې او سيدي ميموني رضي الله عنهما او په يوبل روايت كې د سيدي عايشې رضي الله عنها يادونه شوي چې د رسول الله صلي الله عليه وسلم تر څنگ ناست وو په دغه وخت كې سيدنا ابن مکتوم رضي الله عنه ، چې په دواړه سترگو وړوند و ، راغې. نبې صلي الله عليه وسلم وفرمايل د هغې نه پرده وكړه . سيده ام سلمه رضي الله عنها وايي چې ما پوښتنه وكړه چې ايا دا وړوند نه دي ؟ نه مونږ كتلاي شي او نه مونږ پيژندلاي شي ؟ رسول الله صلي الله عليه وسلم ځواب وركړ چې ايا تاسې دواړه هم ږندي ياست ؟ ايا تاسې هغه نه وينئ ؟ «ترمذي»]

خو بنځو ته د سړيو او سړيو ته د بنځو د ليدلو په رواني اړخ كې هم ډير نازك توپير موجود دی. ځكه د سړي په فطرت كې اقدام وي ، د يوه شى د خوښولو نه وروسته دهغې د ترلاسه كولو له پاره هڅه كوي او په هغې لورې قدم پورته كوي. خو د بنځې په فطرت كې ويره او تېښته ده. تر هغوبې چې فطرت په مكمله توگه نه وي مسخه شوې تر هغې پورې هيڅكله هم دومره با جراته او بې باكه كيږي نه ، چې د يو چا د خوښولو سره سم د هغې په لور وړاندې تگ وكړي. شارع ددغه توپير دپه نظر كې نيولو په اساس په بنځو ، د پرديو سړيو د ليدلو په وخت كې هومره سختي نه ده كړې څومره يې چې د نارينه و له پاره د پرديو بنځو د كتلو په معامله كې كړې ده. لكه چې په احاديثو كې سيده بې بي عايشې رضي الله عنها څخه روایت كيږي چې رسول الله صلي الله عليه وسلم به د اختر په ورځو كې په هغې باندې د حبشود لوبو د ميلې ننداره كوله^۱

[۱:- دا روايت په بخاري ، مسلم او نسائي كې به مختلفو طريقو سره راغلي دي. د حبشې خلكو د هغې توجيه داسې كړې چې ، گمان كيږي چې دا پيښه دهغې وخت وي چې د سيدي عايشې رضي الله عنها عمر كم و ، او د حجاب احكام (لا تردې وخته) نه و نازل شوي. خو ابن حبان كې تصريح شوې چې دا پيښه دهغه وخت وه چې د حبشو يوه هيئت مدينې ته راغلې و او تاريخ ددغې هيئت را تگ اووم هجري ښوولې دي ، په دې اساس د سيدي عايشې رضي الله عنها عمر په دغه وخت كې ۱۵ يا ۱۶ كاله و ، همدا راز په بخاري كې روايت دي چې رسول الله صلي الله عليه وسلم به بې بې عايشه رضي الله عنها په څادر كې را نغاړله او تلل به ، ددې نه دا په ډاگه ده چې د حجاب احكام په هغه وخت كې نازل شوي و.]

ددې څخه دا څرگنديږي چې بنځو ته د سړيو كتل له يوه سره ممنوع نه دی بلكه په يوه غونډه كې گډه ناسته او يو په بل نظر ښخول مكروه كار دي ، همدا راز داسې نظر كول هم روا نه دي چې د فتنې احتمال ترې را پيدا كيږي. هماغه وړوند صحابي ابن مکتوم رضي الله عنه د چا څخه چې رسول الله صلي الله عليه وسلم

سیدې ام سلمه رضی الله عنها ته د پردې کولو حکم کړې و په یوه بل وخت کې رسول الله صلي الله عليه وسلم د همغې (صحابي) په کور کې د قیس لور فاطمي ته د عدت د تیروولو حکم وکړ.

قاضي ابوبکر ابن العربي په خپل کتاب احکام القرآن کې دا پېښه داسې بیانوي:

[د قیس لور فاطمي د ام شریک په کور کې خپل عدت پوره کول او تیروول غوښتل ، رسول الله صلي الله عليه وسلم ورته وفرمایل چې دې کور ته خلک ځي راځي ، ته د ابن مکتوم په کور کې اوسه ، ځکه چې هغه یو پوند سړې دې او هلته ته د پردې پرته هم اوسیدې شې].

ددې نه دا په ډاگه کیږي چې د پردې څخه اصل مقصد د فتنې د احتمالاتو کمښت دې هلته چې د فتنې د راپیداکیدو احتمال زیات دې نو هلته یې د اوسیدانې څخه مننه کړې او هلته چې احتمال یې کم دي نو هلته یې ورته د اوسیدلو اجازه ورکړه ، ځکه چې دا ښځه په هر حال باید یو چیرته اوسیدلای وای . هلته چې رښتوني اړتیا ورته نه وي هلته دښځو د یو پردې سړي سره یو ځای په یوې غونډه کې راټولیدل او مخ پر مخ د لیدلو څخه مننه راغلې ده .

دغه ټول مراتب د یوه حکمت په اساس جوړ شوي دي او څوک چې د شریعت تر روح پورې د رسیدو توان ولري په اسانۍ سره پوهیدای شي چې د نظر د ټیټوالي (غض بصر) احکام د کومو ښیځنو درلودونکې دي او د همدغه ښیځنو په اساس په دې احکامو کې د سختوالي او نرمۍ مدار په کومو امورو باندې ولاړ دې .

د شارع اصل موخه د نظر جنګولو څخه ستاسې مننه کول دي او که نه هغه ستاسې د سترگو سره کومه دښمني نه لري . دغه سترګې په اوله کې په ډیرو معصومو کتلو سره خپله پیلامه کوی د نفس شیطان دهغې د تائید له پاره ډیر ستر او د فریب نه ډک دلایل وړاندې کوي . ورته ویل کیږي چې دا د ښایست ذوق دې چې فطرت تاته درکړې دې . د فطرت د جمال نور تجلیات چې کله ته وگوري نو روحاني لطف او خوند به ترې واخلي خو دننه شیطان ددغه خوند اخیستنې شوق نور هم زیاتوي ان تردې چې د ښایست شوق ته پرمختګ ورکړي او د وصال یا یو ځای کیدو تر شوق پورې یې ورسوي ، هیڅوک هم ددې حقیقت څخه د انکار کولو جرئت کولې نه شی چې په نړۍ کې چې څومره بدکاری تراوسه پورې شوې او یا همدا اوس کیږي دهغې تر ټولو لومړۍ او ستر محرک همدغه د سترگو فتنه ده ؟ څوک دا دعوه کولې شی چې د خپل مقابل صنف د کوم ښایسته او ځوان وگړي په لیدلو ورته هماغه کیفیت پیدا کیږي چې دیوه ښایسته گل په لیدلو ورته پیدا کیږي ؟ که چیرې ددواړو ډولو په کیفیاتو کې څه توپیر موجود وي او د یوه پر خلاف د بل کیفیت لږ یا ډیر شهواني کیفیت ولري نو بیا تاسې څنګه ویلای شئ چې د جمال د ذوق له پاره هم هماغسې ازادۍ ته اړتیا ده چې د نورو ښکلاو د ذوق له پاره شته دې .

شارع ستاسې د جمال ذوق له منځه وړل نه غواړي ، بلکه هغه وایي چې تاسې په خپله خوښه د ځان له پاره یوه جوړه او د ژوند ملګری /ملګرې غوره کړئ او چې په تاسې کې د جمال او ښکلا څومره شعور دې دهغې مرکز یوازې همدغه یو وگرځوئ بیا چې څومره مو خوښه وي همغومره خوند ترې واخلي څوکه ددې مرکز نه اخوا د نظربوبې کوئ نو په فواحشو کې به ککړ شئ . که چیرې د نفس د ضبط یا نورو خنډونو په اساس د خپل سړۍ په عمل کې ونه غورځیږئ خو بیا به هم د فکر او خیال د خپل سړۍ څخه خوندي ونه اوسئ ، ستاسې ډیر

زیات ځواک به د سترگو له لارې له منځه ولاړ شي او د ډیرو نه کړیو گناهونو ارزو به ستاسې زړونه ناپاکه کړي. په وار وار به د محبت په فریب کې راگیرېږئ او ډیرې شپې به د بیدارۍ په خوب لیدو کې ضایع کوئ، د ډیرو بنایسته مارانو او ماریو په واسطه به چیچل کیږئ، ستاسې د زړونو ډیر توان به د زړه د ډوبیدو او د وینې د هیجان په واسطه له منځه ځي، ایا دا څه کم زیان دي؟ او دا ټول هرڅه د خپل مرکز نه د نظر د بل خوا اړولو زیښته ده. په دې خاطر خپلې سترگې په خپله ولکه کې وساتئ. پرته له اړتیا لیدل او داسې لیدل چې د فتنې سبب کیږي د عذر وړ دي. که چیرې د لیدلو له پاره رښتیا هم اړتیا وي یا ترې کومه تمدنې گټه متصوره وي، نو د احتمالي فتنې باوجود هم دهغې لیدل روا دی. خو که چیرې د لیدلو حاجت هم نه وي او د فتنې احتمال هم شتون ونه لري نو د ښځې له پاره دسړي لیدل روا دی خو د سړي له پاره دښځې لیدل روا نه دي مگر دا چې په ناڅاپي توګه یې پرې نظر ولویږي.

د بنایست د ښکاره کولو څخه ممانعت او دهغې حدود:

د سترگو ټیټولو یا نظر د ټیټولو (غض بصر) حکم د ښځو او نارینه و دواړو له پاره و، خو دهغې څو احکام یوازې د ښځو له پاره دي، دهغې لومړې حکم ددې چې ښځې دې د یوې محدودې دایرې څخه بیرون دخپل زینت د ښکاره کولو څخه ډډه وکړي. ددې حکم په مقصد او دهغې په تفصیلاتو د غور کولو نه د مخه هغه احکام یو ځل بیا په ذهن کې راتازه کړئ چې ددې تر مخه د لباس او ستر په هکله بیان شوې دي.

➤ د مخ او لاسونو پرته د ښځې ټول جسم ستردي او د پلار، کاکا، ورور او ان دخپل زوی تر مخه یې

هم ښکاره کول روا نه دي، ان تردې چې ښځې ته هم د ښځې عورت ښکاره کول مکروه دی ۱

[۱:- د ښځې له پاره بلې ښځې ته د نامه د غوټۍ نه لاندې د زنگانه د سترګې پورې د برخې لیدل هم

دغسې حرام دي لکه د سړي له پاره چې د بل سړي دغه برخه لیدل حرام دي، د جسم پاته برخه لیدل

ورته مکروه دي خو قطعي حرام نه دي]

➤ ښځې ته اجازه ورکړل شوې چې خپل زینت ددغې لاندې خپلوانو تر مخ ښکاره کولای شي، میره،

پلار، خسر، زوی، د ښځې زوی، ورور، وراره او دخور زوی.

➤ هغه دداسې وګړو تر مخ هم خپل زینت را څرګندولای شي چې تابع یا تر لاس لاندې خلک وي او

د ښځو په لور میلان کونکو سړیو څه نه وي ۲

[۲:- ددې حکم په تفسیر کې حافظ ابن کثیر لیکي چې ددې څخه هدف مزدور، ملازم تابعدار

سړي دي چې د ښځو په لور میلان لرونکې نه وي، چالاکه او تیز ډوله خلک نه وي بلکه نیک او ساده

خلک وي «ابن کثیر».

شهواني میلان نه درلودل په دوو حالاتو کې شوني دي، یو دا چې په هغې کې بلکل شهوت له

منځه تللی وي، لکه ډیر زاړه خلک، د ناقص عقل خاوندان، ابله یا پیدایشی شنه. بل دا چې په

هغوی کې شهوانی قوت او د ښځو په لور میلان خو موجود وي مگر د خپلې ماتحتۍ او لاس لاندې

توب په اساس هغه د هغه سړي د ښځو سره کوم ډول شهوانی اړیکې نه شي پیدا کولای چیرته چې

هغه د ملازم، نوکر او یا مزدور په څیر کار کوي، او یا د چاپه کور کې چې هغه د مسکین او فقیر په

څیرد خیرات د غوښتلو له پاره ورځي.

د «أَوِ التَّبَعِينَ غَيْرِ أُولَى الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ» اطلاق په همدغه ډول دواړو طبقو باندې کيږي. خو دا فکر به ساتئ چې ددغه ډول خلکو ترمنځه چې ښځې ته د زينت سره د راتگ اجازه ورکړې شوې په هغوې کې ددغه دواړه ډولو صفتونو موجوديت حتمي دي، لمړۍ د اچې هغه دهغې کور تابع وي او بل دا چې هغه ددې کور د ښځو سره د شهواني اړيکو د ټينګولو تصور او فکر هم نه شي کولای او دا دهرې کورنۍ د مشر مسؤليت دي چې دغه ډول خلکو ته چې هغه ورته کورته د راتللو اجازه ورکوي په هغوې باندې د (غير الاولي اربه) کيدو کوم گومان چې هغه په لمړيو کې کړې و هغه سهي ثابتيږي او که نه، که چيرې د لمړنۍ اجازت وروسته کله هم ددې شک ځای پيدا شي نو دغه اجازه منسو خولای شي په دې هکله بهترينه نمونه دهغې مخنث ده چې ښې کریم صلي الله عليه و سلم هغه ته کورته د ننوتلو اجازه ورکړې وه او بيا د يوې پوښتنې وروسته نه يوازې دا چې هغه يې کورته د ننوتلو څخه بند کړ بلکه د مدينې څخه يې هم وويست، دهغه قصه داسې ده چې: [په مدينه کې يو مخنث چې د پاکو بيبيانو کوروته به يې تگ راتگ کاوه، يو ځل هغه د سيدې ام سلمې رضي الله عنها په کور کې ناست و او دهغې د ورور عبدالله رضي الله عنه سره يې خبرې اترې کولې په دغه وخت کې ښې اکرم صلي الله عليه و سلم تشریف راوړ او دکور په دروازه کې يې د قدم د ايښودلو سره سم دا واوريدل چې هغه عبدالله رضي الله عنه ته ويل: که چيرې سبا طائف فتح شي نو زه به د غيلان ثقفي لور تاته درو ښيم او په يوې ډيرې شرمناکې توگه يې دهغې ستاينه وکړه، کله چې ښې کریم صلي الله عليه و سلم دهغې دغه خبرې واوريدې نو ويې فرمايل:

[لقد غلغلت النظر اليها يا عدو الله] اي د الله دښمنه! تا په هغې کې خپلې سترگې ښې ورننويستي وي» [

بيا يې پاکو بيبيانو ته وفرمايل: زه وينم چې دا د ښځو د احوال څخه باخبره دي، په دې اساس بايد دا ستاسې کورونو ته پس له دې را نه شي، بيا هغه په دې هم بسنه ونه کړه، هغه يې له مدينې څخه وويست او په بيديا کې يې ورته د اوسيدو حکم وکړ. ځکه چې هغه چې د غيلان د سترکومه نقشه ويستلې وه دهغه څخه ښې کریم صلي الله عليه و سلم دا اندازه وکړه چې ددې شخص د ښځيتوب په اساس ښځې ددې سره دومره بې تکلفي کوي لکه څومره يې چې د نورو ښځو سره کوي او په دې توگه هغه د هغوې د داخلي حالاتو څخه په خبريدو سره د هغوی ستاسينه دنارينه و ترمنځ کوي چې ورڅخه لويې او سترې فتنې را ولاړيږي [بذل الجهود كتاب اللباس باب ما جاء في قوله تعالى «غير الولي الاربة من الرجال»]

➤ ښځې دداسې کوچنيانو ترمنځه هم زينت ښکاره کولای شي په کومو کې چې تر اوسه پورې جنسي احساسات نه وي راپيدا شوي، قرآن مجيد کې فرمايې چې:

[أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَتِ النِّسَاءِ «النور ٣١»]

(او داسې کوچنيان چې تر اوسه د ښځو په پټو خبرو باندې پوه شوي نه وي يعنې هغه ما شومان چې لا تر اوسه پورې د ښځو له پټو خبرو سره اشنا نه وي)

➤ د خپلو ناستو پاستو ښځو ترمنځ هم د ښځې زينت ښکاره کول روا دي په قرآن مجيد کې د «النساء» (ښځو) الفاظ نه دي استعمال شوي بلکه د «نساءهن» (خپلو ښځو) الفاظ را غلي دي. ددې نه را په

ډاگه کيږي چې ددې څخه نيکي ښځې يا دخپل کور ، يا خپلوانې يا دخپلې طبقې ښځې هدف دې دهغې نه اخوا پردي ښځې چې هر ډول مجهول الحال او دشکمنو کړو وړو خاوندانې او خپل سړي او بدنامي ټولې ښځې شاملې دي ، ددې اجازې څخه وتلې دي ځکه چې هغوي هم دفتني سبب گرځي . په همدې اساس کله چې دشام (سوريي) لورې ته مسلمانان ولاړل او دهغوي ښځې هلته د يهودي او نصراني ښځو سره بې تکلفه ورگډې شوې نو سيدنا عمر رضی الله عنه دشام امير ابو عبیده بن الجراح رضی الله عنه ته وليکل چې مسلمانې ښځې د اهل کتابو دښځو سره يو ځای حما مونو ته د تللو څخه مننه کړئ «ابن جرير».

سيدنا عباس رضی الله عنه په صراحت سره وايي چې مسلمانې ښځې دکفارو او اهل ذمو دښځو تر منځ خپل ستر د هغه نه زيات نه شي ښکاره کولې لکه څومره چې دپرديو سړيو تر منځ يې ښکاره کولې شی «تفسير کبير».

ددې څخه کوم مذهبي امتياز هدف نه و بلکه مسلمانې ښځې دداسې ښځو د اغيز څخه خوندي ساتل و چې دهغوي د تهذيب او اخلاقو سهي حال معلوم نه و يا ترکومه حده پورې چې معلوم هم و نو هغه داسلام له آنده د نيوکې وړ و ، پاته شوې هغه غير مسلمانې ښځې چې نيکې ، حيا دارې او د نيک خوي خاوندانې وې نو هغوي په «نساءن» کې شاملې دي .

په دغه حدودو باندې د غورکولو وروسته دوه خبرې مخته راځي :

لمړې- دا چې دکوم زينت ښکاره کول چې په دغه محدوده کې راځي هغه د عورت د ستر څخه نور شيان دي لکه د زيوراتو اچول ، بهترين کالي اولباس اغوستل ، ځان ښايسته کول ، رانجه کول ، دنکريزو پورې کول ، دوينستانو رومنځول ، او نور ارايش دې چې ښځې يې دخپل او ثنيت په غوښتنې په خپلو کورنو کې په کولو عادي وي .

دوېم- دا چې ددغه ډول ارايشونو دښکاره کولو اجازه يا خودهغه نارينه و تر منځ ورکړل شوې چې دهغې ابدې حرمت هغوي ددغه ښځو له پاره حرام کړې دي ، يا دهغه وگړو تر منځ چې جنسي ميلانات و نه لري او يا د هغوي تر منځ چې دفتني د راولاړيدو سبب نه شي گرځيداي . په همدې خاطر يې دښځو له پاره د «نساءن» قيد ايښې دي دتابعينو له پاره يې د «غير اولي الاربه» او دکوچنيانو له پاره يې د «لم يظهروا علي عورات النساء» . ددې نه دا را په ډاگه کيږي چې د شارع هدف دښځو د زينت څرگندول په داسې يوې حلقې کې محدودول دی چې په هغې کې دهغوي د حسن او ارايش څخه کوم ناروا جذبات را پيدا نه شي او د جنسي شکمنې انتشار د راپيدا کيدو مخنيوی وشي .

ددې حلقې نه بيرون چې څومره سړي دي دهغوي په هکله يې فرمايلي دي چې دهغوي تر منځ به خپل زينت نه ښکاره کوي ، ان تردې چې فرمايي د تگ په وخت کې به خپلې پښې په ځمکه دومره په زور نه ږدي چې دهغې په واسطه ستاسې د پټ زينت حال «د اواز په واسطه» را څرگند شي او د خلکو توجه ستاسي لورې ته معطوف شي . په دغې فرمان کې يې چې دپرديو څخه دکوم زينت دپټولو حکم کړې نو دا هماغه زينت دې چې درا څرگنديدو په هکله يې يوې محدودې حلقې ته چې يادونه يې وشوه اجازه ورکړل شوې . هدف بلکل څرگند دې ، که چيرې ښځې ځان سنگار او دداسې خلکو مخته راوړي چې جنسي غوښتنې لري نو پرته له شکه به دهغوي اغيزې هماغسې وي لکه څنگه چې د بشریت غوښتنه ده ، دا هيڅوک نه وايي چې د زينت دداسې را څرگنديدو سره به هره ښځه فاحشه وي او هر نارينه به يو بدکاره انسان وي ، خوددې څخه هم څوک نه شي منکريداي چې د زينت او ارايش سره دښځو ښکاره گرځيدل راگرځيدل او په محفلونو او غونډو کې د

گډون کولو څخه بې شمېره پټ او ښکاره رواني او مادي زيانونه را ټوکېږي ، نن د اروپا او امريکايي د خپلو او دخپلو ميړونو د گټو ډيره برخه په ارايش باندې مصرفوي او ورځ په ورځ دهغوې دغه مصرف دومره زياتېږي چې دهغو اقتصادي وسايل دهغې د بار د پورته کولو څخه عاجز دي ۱.

۱- همدا اوس اوس د کيمياوي وسايلو د جوړونکو لخوا يو نمايش جوړ شوی و چې په کې د مختلفو پوهانو د بيانونو څخه څرگنده شوه چې د انگلستان ښځې په خپل ښايست او ارايش باندې د کال دوه کروړه (شل ميليونه) پونډه ، او امريکايي ښځې ۱۲ نيم کروړه پونډه مصرفوي ، د شميرنو او احصايو له مخې نژدې نوې په سلو کې ښځې د سينگار (Makeup) سره عادت دي.]

ايا په هغوې کې دغه ليونتوب د شوقي نظر د خاوندانو د ليدلو په واسطه نه دې را پيدا شوې چې تل په بازارونو ، دفترونو او د ټولنې په نورو ځايو کې سنگار شوو ښځو د استقبال او ښه راغلاست له پاره ولاړې وي ؟ بيا له دقت وکړئ چې اخر د ښځو د ارايش د دومره شوق د پيدا کيدو او د طوفان په څير دهغې د پرمختگ عوامل څه دي ؟ همدا دې که نه چې هغوې د نارينه و په واسطه استقبال او تحسین شي او دهغوې په سترگو کې د ورننوتلو هڅه او هاند وکړي ۱

۱-د ښايست ليونتوب په ښځو کې دومره ډير شوې دې چې د دغه هدف په خاطر دخپلو ځانو ورکولو ته هم تيارې دي ، دهغوې اخري هاند داوي چې د يوې ښکلې نانځکې په څير و اوسي او دهغوې په وجود د يو پوتي په اندازه غوښه هم زيادت و نه مومي ، د ښايست له پاره چې د پنډيو ، ورنونو ، او تيونو کومه اندازه ددغې کار پوهانو ټاکلې نو هره ښځه خپل ځان په همدغه ټول تلې ، يعنې دا چې دهغو بدبختو د ژوندانه بل هيڅ هدف ددې پرته چې د نورو په سترگو کې مرغوبې او محبوبې و گرځي نور څه نه دي . دهمدې مقصد په خاطر هغوې لوږې تيروي ، جسم ته وده ورکونکې غذاگانې په ځان بندوي د ليمو په جوس ، ترخې قهوی او داسې نورو سپکو غذاو باندې گذاره کوي بلکه دهغې پر خلاف داسې ادويات استعمالوي چې هغې وچې کلکې کړي . دهمدغې ليونتوب په خاطر ډيرو ښځو خپل ځانونه له لاسه ورکړل او تراوسه يې لا له لاسه ورکوي . په «۱۹۳۷» ز کال کې د بوډاپسټ يوې مشهورې لوبغاړې «جوسي لاس» د زړه د حرکت د بنديدو په اساس ژوند له لاسه ورکړ ، وروسته له څيړنو څخه را څرگنده شوه چې هغې د څوکالو راهيسې قصدا د نيمې لوږې ژوند تير او او دخپل وزن د کمښت له پاره يې درمل استعمالول ، بالاخره د هغې ځواکونو ځواب ورکړ . ددې وروسته نورې پيښې هم په همدغې توگه را منځته شوې ، «ماگدا برميلې» چې دخپل ښايست له پاره په ټوله هنگرۍ کې مشهوره وه دهمدغې (وجود سپکوالي) په شوق له منځه ولاړه ، بيا يوه سندرغاړې «لوئيسازابو» چې سندرو يې ټول بازارونه نيولي و د ستيج ترمخه د کينسرت ورکولو په حالت کې د زرگونو ليدونکي په وړاندې پرځمکه را پريوته او بې هوشه شوه هغه ددې لامله غمجنه وه چې دهغې جسم د اوسني وخت دمعيار سره برابر نه دې ، دهمدې مصيبت د لرې کولو له پاره يې د مصنوعي لارو خپلولو پريکړه وکړه او په دوه مياشتو کې يې (۲۰) پونډه وزن له لاسه ورکړ . پايلې يې داشوې چې زړه يې بلکل کمزورې شو او يوه ورځ يې د حسن د رانيونکو تر مخ خپل ځان د تل له پاره و پلوره ، ددې وروسته «ايمولا» په نامه د يوې لوبغاړې نوبت راغی . او هغې هم د مصنوعي لارو څخه خپل ځان دومره نرې کړ چې په يوه تل پاتې ذهني ناروغۍ ککړه شوه او د ستيج په ځاي د ليونيانو په خونه کې ورواچول شوه .

د همدې ډول مشهورو شخصيتونو پيښې خو په ورځپاڼو کې هره ورځ خپريږي خو څوک پوهيږي چې ددغه حسن او عشق ليونتوب چې په کور کور کې خپور شوې دې هره ورځ څومره صحتونه او څومره ژوندونونه له منځه وړي ؟ څوک ويلې شي چې ايا دا د ښځو ازادۍ ده او که غلامۍ ؟

ښځو ته ددغه تش په نامه ازادۍ پر هغوي د نارينه و د غوښتنو استبداد او تسلط نور هم زيات کړ ، دې کار خو هغوي د غلامۍ په داسې زنځير کې راوغاړلې چې هغوي د خوراک څښاک او ښه صحت څخه هم بې برخې شوي. د هغوي مسکينانو مرگ او ژوند يوازې د نارينه و په خاطر دې ؟]

دا ټول د څه له پاره ؟ ايا دا يوه معصومه او پاکه جذبه ده ؟ ايا دهغې تر شا هغه جنسي غوښتنې قرار نه لري چې د خپلې فطري دايرې څخه د راوتلو هڅه او د خپريدو هاند کوي ؟ او دکومو د غوښتنو د ځواب ورکولو له پاره چې په بل اړخ «نارينه و» کې هم هماغسې جذبات او غوښتنې موجودې دي ؟ که چيرې تاسې ددې څخه انکار وکړئ نو امکان لري چې تاسې په دې دعوه کولو کې هم درنگ ونه کړئ چې دهغه غره په سر چې کوم دود تر سترگو کيږي د هغې په تل کې پرته «لاوا» دببرون راوتلو له پاره ناقاره نه ده. تاسې د خپل عمل په هکله واک لرئ هر څه چې غواړئ ويې کړئ خو دحقايقو څخه انکار نه شئ کولاي. دا حقيقت څه پټ هم نه دې او زموږ تر مخه دې او د لمر څخه ډير روښانه دخپلو نتيجو سره يو ځای را څرگند شوي او تاسې دغه نتايج د پوهې او يا ناپوهۍ دواړو حالاتو کې قبلوي خو اسلام دا په هماغه خپل ځای کې منه کول غواړي ، له کومه ځايه چې پيل کيږي ځکه چې د اسلام نظر د زينت او ښکلا په هغه معصومي پيلامې باندې نه دې بلکه دهغې په ډير بد نامعصومه او ناپاکه انجام باندې دې چې په ټوله ټولنه د قيامت د تورې تيارې په څير را خپريږي. لکه چې فرمايي:

[مثل الوافله في لادينه في غير اهلها كمثل ظلمة يو القيمه لا نور لها] (د زيب او زينت سره د پردو خلکو تر منځ په ناز او نخرو گرزیدو نكې ښځې داسې مثال لري لکه دقيامت د ورځې تياره چې هيڅ ډول نور په کې نه وي «ترمذي»].

چيرې چې په قران کې د پرديو تر مخې د زينت د راڅرگندولو څخه منه شوې هلته د «الا مظهر منها» يوه استثنا هم شته چې مطلب يې دادې چې دهغې زينت په ښکاره کيدلو کې هيڅ مضايقه او باک نه شته چې په خپله را ښکاره شي. خو خلکو ددغه استثنا څخه د ډيرو گټو د پورته کولو هڅه کړې ، مگر ستونزه داده چې په دغه الفاظو کې د ډيرې فايدې د پورته کولو ځای نه شته ، شارع يوازې همدومره وايي چې تاسې په خپله اراده او خوښه د پرديو تر منځ خپل زينت مه ښکار کوئ ، خو هغه زينت چې پخپله را ښکاره شى يا په غيرې عادي حالاتو کې را څرگند شى نو د هغې په هکله تاسې مسؤل نه ياست ، مطلب په ډاگه دې ستاسې نيت بايد د زينت د ښکاره کولو نه وي ، همدا راز په تاسې کې داسې جذبه او اراده بايد وجود ونه لري چې خپل ارايش او ښايست نورو ته و ښايست او يا که نور څه نه وي نو دخپلو گانو په شرنگولو د پرديو سړيو توجه خپلې لورې ته را وگرځوي. تاسې بايد له خپله اړخه د ښکلا او زينت د پټولو هڅه وکړئ بيا کله چې کوم شې په غير عادي حالاتو کې څرگنديږي نو الله تعالي تاسې د هغې په هکله نه مواخذه کوي ، تاسې چې په کومو کاليو کې خپل زينت پټوي نو هغه خو به په هر حال را څرگنديږي ، ستاسې قد او قامت ، جسماني تناسب ، غټوالي او وچوالي ، به په هغې کې محسوسيږي ، د اړتياو او ضرورتونو له پاره د لاس يا د مخ کومه برخه خو بايد را ښکاره کړل شي. نو که چيرې داسې وشول په هغې کې هيڅ حرج نه شته ، ځکه چې ستاسې په نيت کې د هغې را څرگندول نه و. تاسې دهغې په را څرگندولو مجبور شوي ياست. اوس نو که ددغه شيانو څخه کوم ذليل انسان خوند اخلي نو اخلي دي يې ، هغه به د خپلې بد نيتۍ سزا په خپله گالي ، د اخلاقو او تمدن له اړخه چې تاسې څومره مسؤليت په غاړه درلود هغه تاسې تر خپلې وسې پورې پوره کړې. دا د هغې آيت سهي مفهوم دې . د مفسرينو تر منځ چې دهغې په هکله څومره توپير شته که چيرې تاسې په هغې ټولو غور

وکړئ نو په ډاگه به شې چې د ټولو اختلافاتو تر څنګ دهغوي د ويناو هدف هماغه دې چې پورته بيان کړل شو.

د ابن مسعود، ابراهيم نخعي او حسن بصري له آنده د ښکاره زينت څخه هدف هغه لباس او کالي دي چې دهغې يه واسطه پټ زينت پټيږي لکه برقه او خادر. ابن عباس، مجاهد، عطاء، ابن عمر، انس، ضحاک، سعيد بن جبیر او زاعي رحمۃ الله عليهم اجمعين، او د نورو حنفي علماؤ له «ماظهر منها» څخه مراد مخ او لاسونه دي او د ښايست او ښکلا هغه وسايل هم په کې شامل دي چې په مخ او لاسونو کې په عادي توګه موجود دي لکه د لاسو نکريزي، ګوتې او دسترګو رانجه او د سعيد بن المسيب له آند مخ ترې مستثنا دې او د حسن بصري يوه وينا هم دهغه تائيد کوي. سیده عايشه رضي الله عنها د مخ پټولو په لور ميلان لري دهغې له نظره د ښکاره زينت څخه مقصد لاس، د لاس ښکري، او د لاس ګوتې هم دي. مسور بن محزمه او قتاده لاسونه د خپل ټول زينت سره د ښکاره پريښولو اجازه ورکوي خو دمخ په هکله دهغې له وينا څخه داسې څرګنديږي چې د ټول مخ د ښکاره کولو پر ځاي يوازې د سترګو ښکاره کول جايز بولي.

ددې توپير په اهدافو غور وکړئ، دغه ټولو مفسرينو د «الا ماظهر منها» څخه دا مقصد اخيستي دي چې الله تعالي د داسې زينت د ښکاره کولو اجازه ورکړې چې په غير عادي (اضطراري) حالاتو کې را څرګند شي يا د کوم چې د رانښکاره کولو له پاره اړتيا پيدا شي، دمخ او لاسونو را ښکاره کول او يا هغه د خلکو د نظر د جذباتو په خاطر استعمالول د هېڅ چا هدف هم نه دي، هر يو د خپلې پوهې او د ښځې د اړتياو په نظر کې نيولو په اساس ددې هڅه کړې خو و پوهيږي چې ترکومه ځايه اړتيا د کوم ځاي د ښکاره کولو ايجاب کوي يا کوم ځاي په اضطراري حالاتو کې ښکاره کيدای شي او يا عادتاً خلاص پاته شي، مونږ وايو چې تاسې «الا ماظهر منها» دهغوي څخه د هېڅ يوه سره مه ترئ، يوه مؤمنه ښځه چې د الله تعالي او دهغې د رسول صلي الله عليه وسلم د احکامو د زړه له خلاصه پابندي کوي، او فتنې کې د ککړيدو هېڅ ډول اراده و نه لري هغه دخپلو اړتياو او حالاتو په اساس پريکړه کولی شي چې مخ يا لاسونه ښکاره کړي او که نه؟ کله يې را ښکاره کړي او کله يې را ښکاره نه کړي؟ او تر کومه حده پورې يې را ښکاره کړي؟ په دې هکله قطعي احکام نه د شارع لخوا صادر شوي او نه په دې کې څه حکمت شته چې قطعي احکام وضع کړل شي، کومه ښځه چې دخپلو اړتياو په خاطر بهر ته د تللو او د کار په کولو مجبوريت ولري نو هغې ته کله د لاس د ښکاره کولو او کله د مخه د ښکاره کولو اړتيا پيدا کيږي، دغسې ښځې ته د ضرورت په لحاظ اجازه شته او دکومې ښځې حال چې دغسې نه دي نو دهغې له پاره پرته له اړتياو قصداً ښکاره کول نه دی په کار. نو د شارع مقصد دادې چې د خپل ښايست د رانښکاره کولو په خاطر که چيرې کوم خيز قصداً بې حجابه کړي نو دا ګناه ده که پخپله له ارادې پرته کوم څه را ښکاره شول نو ګناه يې نه شته. که چيرې واقعي اړتياوې او د کوم ځاي په ښکاره کولو سره هغوي مجبوره کړي نو دهغې ښکاره کول روا دی اوس پاته شوه دا پوښتنه چې د حالاتو او اضطرار له مخې د مخ د ښکاره کولو حکم څه دي؟ ايا شارع دهغې ښکاره کول غوره ګڼي يا نه ښکاره کول؟ دهغې د ښکاره کولو اجازه يوازې د اړتياو او اشد ضرورت پر محال ورکړل شوې او يا دهغوي په وړاندې د پرديو خلکو څخه دمخ پټول د اهميت وړ شې نه دي؟ ددغې پوښتنو د حل له پاره د احزاب د سوري (۵۹م) آيت داسې رڼا اچوي:

د مخ په هکله حکم:

هغه حواله چې د احزاب د سوري په هکله پورته ورکړل شوې دهغې الفاظ دادې:

اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يُعْرِفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٥٩﴾ «الاحزاب ٥٩».

(اې نبي! خپلو بيبيانو او خپلو لونیو ته او همدا راز د مسلمانانو ښځو ته ووايست چې په ځان د پاسه د خپلو خادرونو پلوونه را ځوړند کړی دا د دوی له پاره ډیره موزونه لاره ده ترڅو هغوی و پیژندلې شي او تنگې نه کړل شي).

دا ایت یوازې د مخ د پټولو په اړه دی ، «جلايب» د «جلاب» جمع ده چې معنایې خادر دي ، د «ادنی» معنا «ارخاء» یعنې را خپرول او در ا ځوړندلو ده. د «يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهِنَّ» لفظي ژباړه داسې کیږي ، (دخپلو ځانونو د پاسه دخپلو خادرونو یوه برخه را ځوړنده او را خپره کړئ) ، او د خادر د پلو څخه هم همدغه مفهوم اخستل کیږي ، خواصل مقصد ترې هغه ځانگړې حالت نه دي چې په عامه توگه د پلو (خادر خنډی) څخه تعبیر یږي ، بلکه هدف یې د مخ پټول دي ، دا که د خادر د خنډو په واسطه وشي او یا د نقاب په واسطه وي او یا د بلې کومې طریقي څخه ددې گټې دا ښوول شوي دي چې کله هم مسلمانې ښځې په پوره ستر سره بیرون ووځي نو خلکو ته به معلومه شي چې دا ښځې نیکې ښځې دي ، بې حیانه دي. په دې خاطر څوک پرې غرض نه شي کولې ، د قران کریم ټولو مفسرینو ددې آیت همدغه مفهوم بیان کړې ، حضرت ابن عباس رضي الله عنه ددې آیت په تفسیر کې وایې چې:

(الله تعالی مسلمانو ښځو ته ددې حکم کړې چې کله هم هغوی د خپلو اړتیاو په خاطر دکورو څخه بهروځي نو د سرد پاسه دې د خپلو خادرونو دپلوونو په را ځوړندولو خپل مخونه پټ کړي. «تفسیر ابن جریر».)

امام محمد بن سیرین دعبیده بن سفیان بن الحارث الحضري څخه و پوښتل چې په دې حکم څرنگه عمل کیدای شی؟ هغه خپل خادر په ځان را واچاوه او خپل تنډې ، پوزه او یوه سترگه یې پټه کړه او یوه یې ښکاره پریښوده. «تفسیر ابن جریر ۲۲م ټوک ۲۹م مخ»

علامه ابن جریر طبري ددې آیت په تفسیر کې لیکي چې:

[اې نبي! خپلو بیبيانو ، لونیو او د مسلمانانو ښځو ته ووايه چې کله هم دکوم ضرورت له مخې د خپلو کورونو څخه وځي نو د وینځو په څیر لباس دې نه اغوندي چې سر او مخ یې ترې ښکاره کیږي بلکه هغوی دې په خپلو ځانونو د پاسه د خپلو خادرونو خنډې را واچوی ترڅو کوم فاسق هغوی ته تکلیف ورو نه رسوي ، او ټول په دې و پوهیږي چې دغه نیکې ښځې دي «تفسیر ابن جریر».]

علامه ابو بکر جصاص لیکي چې:

[دا آیت په دې خبرې دلالت کوي چې ځوانو ښځو ، ته د پردیو څخه د مخ د پټولو حکم شوې دي او هغوی ته د کورونو څخه د وتلو په وخت کې د خپل عفت او عصمت فکر کول په کار دي ترڅو چې خلک دهغوی په هکله طمع و نه کړي «احکام القرآن دریم ټوک ۴۵۸م مخ».]

علامه نشاپوري په خپل تفسیر غرایب القرآن کې لیکي چې:

[د اسلام په لومړیو وختونو کې به ښځې د جاهلیت د زمانې په څیر په کمیس او ټیکري کې بهر گرځیدلې او دنیکو ښځو او نورو ښځو په کالیو کې به کوم ځانگړې توپیر نه تر سترگو کیده ، بیا حکم وشو چې خادرونه دې په ځانونو راواچوي او خپل سراو مخ دې پرې پټ کړي ترڅو خلکو ته په ډاگه شی چې دا نیکې ښځې دي فاحشې نه دي «تفسیر غرایب القرآن د ابن جریر په حاشیه ۲۲م ټوک ۳۲م مخ».]

امام رازي ليکي چې:

[د جاهليت په وختونو کې د اشرافو ښځې او وينځې به په يوه شان ازادې گرځيدې او بدکاره خلکو به هغوي تعقيبولې. الله تعالي شريفو او نیکو ښځو ته حکم وکړ چې هغوي دې د خپلو ځانو د پاسه څادرونه را واچوي او ورته يې وفرمايل چې «ذَلِكَ اَدْنَىٰ اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَنَ».

نو ددې څخه دوه ډوله پوهه ترلاسه کيږي، يو دا چې د هغوي د لباس له مخې به هغوي وپيژندل شي چې دا نيکې او شريفې ښځې دي نو (ذليل وگړي به) دوي تعقيب نه کړاي شي. بل دا چې ددې نه به دا را په ډاگه شي چې دا بدکاره ښځې نه دي، ځکه کومې ښځې چې مخ پټ کړي په داسې حال کې چې مخ عورت نه دې [۱]:- عورت په اصطلاح کې د جسم هغې برخې ته وايي چې د ښځې يا ميرې پرته د بل هر چا څخه يې د پټ پاته کيدو حکم شوې، د سړي د جسم هغه برخې ته چې د نامه د غوټې او زنگون د سترگو تر منځ ده، عورت ويل کيږي [چې پټول يې فرض دي. نو هيڅوک به د هغې څخه دا هيله نه کوي چې داسې شريفې ښځې به هم د عورت د رابرسيره کولو له پاره آماده او تيارې کړل شي نو ددغه ډول کاليود اغوستن څخه دا په ډاگه کيږي چې دا يوه پرده کوونکې ښځه ده او د بدکارۍ اميد ترې نه شې کيداې «تفسير کبير ۲ ټوک ۵۹۱م مخ».

قاضی بیضاوی ليکي چې «يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلْبِيبِهِنَّ» يعنې کله چې هغوي د خپلو اړتياو په خاطر بيرون وځي نو د خپلو څادرونو په واسطه دې خپل مخونه او جسمونه را ونغاړي، دلته د «هن» لفظ د بيلتون له پاره دې يعنې د څادرونو يوه برخه دې پر مخ را واچوي او په بله برخه کې دې يې خپل جسم را ونغاړي «ذَلِكَ اَدْنَىٰ اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَنَ» يعنې په دغه ډول به د هغوي او د وينځو او سندرغاړو تر منځ تمیز پيدا شي. «فَلَا يُؤْذَنَ» او د شکمنو اعمالو خاوندان به د دوي په لورې د لاس اوږودونې جرئت ونه شې کړاي «تفسير بيضاوي ۴ ټوک ۱۲۸م مخ».

ددې ويناو څخه را په ډاگه کيږي چې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د مبارک وخت نه تر اتمې پيړۍ پورې په هر وخت کې ددې آيت څخه همدغسې مفهوم اخيستل شوې دې او دا هماغه مفهوم دې چې مونږ هم ددې الفاظو څخه را اخستې دې. ددې نه وروسته د احاديثو په لور رجوع وکړئ نو هلته هم دا را په ډاگه کيږي چې ددې آيت د نازلیدو وروسته په نبوي دور کې به مسلمانو ښځو په خپلو مخونو نقاب اغوست او د ښکاره مخونو د گرځيدلو رواج بند شوې و.

په ابوداود، ترمذي او د احايثو په نورو کتابونو کې راغلي چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم د احرام په وخت کې ښځې د نقاب اچولو او لاسونو پټولو څخه مننه کړې وې.

[المحرمه لا تتنقب ولا تلبس القفازين ونهى النساء في احرامهن عن القفازين و النقاب]. ددې نه دا په ډاگه کيږي چې په دغه مبارک دوران کې د مخونو د پټولو له پاره نقاب او د لاسونو د پټولو له پاره د دستانو رواج عام شوې و، يوازې د احرام په حالت کې دهغې څخه مننه شوې وه خو ددې نه هم دا هدف نه و چې په حج کې دې ښځې خپل مخونه په عام محضر کې خلکو ته ښکاره کړي، بلکه هدف ترې دا و چې د احرام په فقيرانه حالت کې نقاب د ښځې د لباس برخه و نه گرځي. لکه چې په عامه توگه ده، همدا اراز په ځينو نورو احاديثو کې

په دې تصريح شوي چې د احرام په حالت کې هم پاکو بيبياني او عامو مسلمانو بنسټو د نقاب اچولو پرته خپل مخونه د پردو سرو څخه پټول. په سنن ابوداود کې راغلي دي:

[عن عائشة رضي الله عنها قالت كان الركبان يمرون بنا ونحن مع رسول الله صلى الله عليه وسلم محرمات فاذا حازوا بنا سللت احدانا جلبابها من راسها على وجهها فاذا جاؤونا كشفناه «باب في المحرمة نعطي وجهها»] سيدة عائشة رضي الله عنها فرمايي چې سپاره به زمونږ تر څنگ تړدې تيريدل او مونږ بنسټې به د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره د احرام په حالت کې وو کله به چې هغه خلک مونږ ته مخامخ شول نو مونږ به خپل ځادرونه دخپلو سرونو د پاسه په خپلو مخونو را اچول او کله به چې هغوي تير شول نو مخونه به مونږکاره کړل.

په موطا امام مالک کې راغلي دي:

[عن فاطمة بنت المنذر قالت كنا نغمر وجهنا ونحن محرمات ونحن مع اسماء بن ابوبكر الصديق فال تنكره علينا].

(د سيدې فاطمې بنت منذر وينا ده چې مونږ به د احرام په حالت کې په خپلو مخونو باندې پلو اچولې و ، زمونږ سره دايې بکر صديق لور اسماء هم وه هغې مونږ له دغې کار څخه مننه نکړو. يعنې هغې دا ونه ويل چې د احرام په حالت کې د نقاب د استعمالولو چې کوم ممانعت شوې د هغې اطلاق زمونږ په دغه فعل باندې هم کيږي)

په فتح الباري کتاب الحج کې د عائشې رضي الله عنها څخه روايت دې چې:

[تستدل المرأة جلبابها من فوق راسها على وجهها]

(بنسټې دې د احرام په حالت کې خپل ځادرونه دخپلو سرونو له لوري په خپلو مخونو را خپاره کړي.)

نقاب:

هر څوک چې د قرآن د دغه آيت الفاظ او دهغې متفقه تفسير او په نبوي عهد کې دهغې تعامل وگوري نو هغه ته به ددې حقيقت نه دانکار مجال پاته نه شي چې په اسلامي شريعت کې بنسټو ته د پرديو څخه د مخونو دپټولو حکم شوي او دا حکم پخپله د نبې کریم صلي الله عليه وسلم په وخت کې پلي شوي و.

نقاب که په لفظي توگه په قران کریم کې نه شته خو معنې او حقيقت يې په خپله د قران کریم وړاندیز دي. په هغې پاکې هستۍ چې قران کریم نازل شو او دهغې د سترگو تر مخه مسلمانو بنسټو دغه عمل د خپل کورنه بهر دخپل لباس يوه برخه وگرځوله په همغې وخت کې هم ددې نوم نقاب و. هو! دا هماغه نقاب (Veil) دې چې په اروپا کې ورته ډير زيات سپک کتل کيږي او يوازې فکر او تصوير يې هم په فرنگي ضمير يو دروند بار تماميږي او هلته ورته د ظلم، تنگ فکري او وحشت علامه ويل کيږي، بلې! دا هماغه څيز دې چې نوم يې دکوم شرقي ولس د ناپوهۍ او تمدني وروسته والي په يادولو کې تر ټولو لمړۍ اخستل کيږي اويا کله چې دا وينا کيږي چې هغه شرقي ولس د تمدن او تهذيب په لور پر مخگ کړی نود ټولو تر مخه چې کومه خبره په پوره انشراح او انساب سره کيږي هغه همدا ده چې ددې يا دهغې ولس څخه نقاب له منځه ولاړ.

اوس نو تاسې د شرم څخه سر ښکته کړئ ځکه چې دا کار وروسته نه دې ايجاد شوې بلکه دا پخپله د قرآن ايجاد دې او محمد صلي الله عليه وسلم دغه کار رائج کړې او عملي کړې يې هم دې. خو يوازې د شرم نه د سرد ټيټولو څخه څه نه جوړېږي. شتر مرغ چې ښکاري وويني او سر په شگو کې پټ کړې نو د ښکاري وجود له منځه نه ځي که تاسې هم سر ټيټ کړئ نو خامخا به ټيټ شي خو د قرآن آيت له منځه نه ځي او نه د تاريخ څخه ثابت شوې پيښې له منځه تللې شي. که د تاويلاتو په واسطه په دې باندې پرده واچول شي نو دا د «شرم داغ» به نور هم زيات و ځليږي، کله چې د غرب څخه د مرعوبيت له مخې ستر او پرده او مخ پټول د «شرم داغ» گڼئ نو دهغې د لرې کولو له پاره اوس يوازې يوه لاره ده او هغه داده چې دهغې اسلام څخه د براءت اعلان وکړئ چې د نقاب، خادر، پلو، ستر او ستاسې په نظر د داسې نورو سپکو او بې هوډه شيانو حکم کوي. ځکه تاسې د ترقۍ او پرمختگ غوښتونکي ياست. تاسې ته تهذيب او تمدن په کار دې. نو تاسې ته هغه دين کله د اتباع وړ دې چې ښځې د محفل او مجلس د شمعې کيدو څخه بندوي، هغوې ته د حيا، پردې او عزت تعليم ورکوي. د کور ملکه د کور نه پرته، دهر سړي له پاره د ساعت تيرۍ د الې د جوړيدو څخه منه کوي. ښه نو په داسې مذهب کې «ترقي» له کومه شوه!!! د داسې دين د تهذيب سره څه اړيکې!!! ځکه د تهذيب له پاره خو اړينه ده چې ښځه... نه، ليدې صاحب، د بيرون وټلو څخه دوه ساعته دمخه د ټولو مصروفيتونو څخه ځان فارغ کړي او يوازې په خپل تزئين او ارايش کې مصروفه شي. خپل ټول جسم معطر کړي. د رنگ او موډ له اړخه او د اخري درجې جاذبو کاليو په اغوستنې او دمختلفو پاشونکو (Sprays) غازونو په واسطه د خپل مخ او غومبرو ښايست را تازه کړي او شونډې په (لپ سټيک) باندې مزينې کړي، د تورو وريځو ليندۍ جوړه او ځمارې سترگې د غشو ویشتلو له پاره چمتو کړي. او کله چې ددې ټولو نڅرو په وسله سنبال له کوره دباندې راووځي نو شان يې داوي چې په خپله هره نڅره د زړونو واگې د ځان په لور را کاري او دا اواز پورته کوي چې «ځاي همدغه ځاي دې» خو ددې سره يې بيا هم د ځان ښودنې د ذوق تسکين نه پوره کيږي نو آئينه او د سينگار سامان تل د ځانه سره گرځوي تر څو هر لږ ساعت وروسته په ښکلا او سينگار کې د واقع شوې کمۍ تلافی وکړای شي.

لکه چې مونږ په وار وار ويلي چې د اسلام او غربي تهذيب په مقاصدو کې ډير زيات توپير دې او هغه وگړي سخت په غلطۍ کې دي چې د غرب له آندو د اسلامي احکامو تعبير او تشرېح کوي. ځکه په غرب کې چې د شيانو د قدر وقيمت کوم معيار موجود دې نو د اسلام معيار د هغه نه بلکل مختلف دې.

هغه شيان چې غرب يې ډير مهم او د ژوند هدف بولي د اسلام له آندو هغه هيڅ اهميت او ارزښت نه لري او هغه څه ته چې اسلام اهميت ورکړي هغه د غرب له آندو بې ارزښته دي. اوس نو څوک چې د غربي معيار قايل دی نو هغوې ته د اسلام هر څه د اصلاح او ترميم وړ ښکاري. کله چې هغه د اسلامي احکامو د تعبير له پاره کيښي نو دهغې په تحريفولو لاس پورې کړې او د تحريفولو وروسته يې هم په خپل عملي ژوند کې په هيڅ توگه نه پلې کوي. ځکه چې په هر قدم کې د قرآن او سنتو تصريحات د هغه له پاره خنډونه را پيدا کوي.

د داسې وگړي له پاره د عملي لارو په جزئياتو باندې د نظر کولو څخه مخکې دا کتل په کار دي چې د کومو مقاصدو او اهدافو له پاره چې دغه طريقې اختيار شوي هغه پخپله تر کومه ځايه د قبول وړ دي؟ او که چيرې هغه د مقاصدو سره اتفاق نه شي کولې نو د مقاصدو د حصول په لارو چارو باندې د بحث کولو او دهغې د مسخ کولو او تحريفولو هسې عبث زحمت ولې کاري؟ ولې هغه دين نه پرېږدي چې مقاصد او اهداف يې له يوه سره غلط گڼي او که چيرې دهغې د مقاصدو سره اتفاق وي نو هغه بحث يوازې په دې کې پاته کيږي چې دهغه اهدافو او مقاصدو له پاره چې کومه طريقه خپله شوې ده هغه مناسبه او يا نا مناسبه ده او دغه

بحث په اسانۍ سره پر مخ تلای شی ، خو دا طریقه یوازې شریف او نیک خلک اختیارولې شی ، پاتې شو منافقین ، دوی د الله تعالی په مخلوق کې تر ټولو ارزل مخلوق دي ، دهغوی سره همدغه ښه ښکارېږی چې په یوه شي د عقدې درلودلو دعوی کوي خوپه حقیقت کې په بل شی باندې باور لري .

د نقاب او پردې په موضوع باندې چې څومره بحث او څیړنه کېږی هغه په حقیقت کې په همدغې نفاق باندې بڼه ده . هغوی خپل ټول زور په دې مصرفوي چې دا ثابته کړي چې د پردې دغه اوسنې شکل د اسلام څخه تر مخه ولسونو کې رایج و او د جاهلیت دغه میراث د نبی صلي الله علیه وسلم د زمانې نه ډیره موده وروسته په مسلمانان کې وویشل شو ، د قران یو څرگند آیت او د نبی صلي الله علیه وسلم د وخت د یو ثابت شوي عمل او د صحابه رضي الله عنهم او تابعینو د تشریحاتو په مقابل کې د تاریخي څیړنو د ثابتولو ددغه زحمت د پورته کولو ضرورت څه دي ؟ یوازې په دې خاطر چې د ژوندانه هغه اهداف چې د هغوی تر مخه وو او دي او یا هغه چې په غرب کې عام مقبولیت لری ؟ ددوی په ذهن کې د ترقۍ او تهذیب هغه تصور ناست دي چې د غرب څخه راوړل شوي . څرنگه چې د برقي اغوستل او د نقاب اچول د غربی تهذیب د مقاصدو خلاف دي او دهغې د تصوراتو سره هېڅ کله جوړ نه شي پیدا کولې نو په دې خاطر د تاریخي څیړنو په زور د هغه شي د له منځه وړلو هڅه کوي چې د اسلام په قانون کې ثبت دي ، دا ښکاره منافقت چې د نورو ډیرو مسایلو تر څنګ ددې موضوع په هکله هم کېږی ددې اصل علت همغه بې اصولي ، د عقل کمښت او د اخلاقي جرئت نشتوالی دي چې مونږ یې مخته یادونه وکړه که داسې نه وای نو د اسلام د پیروۍ ددغوی تر څنګ به یې د قران په مقابل کې د تاریخ د درولو خیال هم په ذهن کې نه را ته ، یا خو به یې (که مسلمان پاتې کیدل یې غوښتل) خپل مقاصد د اسلام په مقصدونو باندې بدلول . او یا به په ډانګ پیيلي توګه دهغه دین څخه جدا کیدل چې دهغوی د ترقۍ د معیار له مخې د ترقۍ مانع او خنډ دي .

هغوی چې د اسلامي قانون په اهدافو باندې پوهیږي او دهغې تر څنګ څه عام عقل (Common Sense) هم لري نو د هغوی له پاره په دې پوهیدل څه ستونزمن کار نه دي چې ښځو ته په ښکاره مخونو د وتلو عامه اجازه ورکول دهغې اهدافو په خلاف دي چې اسلام ورته دومره ارزښت ورکړې . د یوه انسان کوم شي چې بل انسان ډیر زیات اغیزمن کوي هغه دهغې مخ دي . د انسان پیدایښي ښایست یا په بل عبارت د انساني ښکلا تر ټولو لوی ښکارندوی دهغې مخ دي ، نظرونه یوازې د ښکلي مخ په لور ګرځي ، جذبات تر ټولو زیات هماغه راپاروي ، د جنسي کشش تر ټولو قوي عنصر هماغه دي ، په دې خبرې د پوهیدو له پاره د رواني علومو ژورې کتنې ته هم اړتیا نه شته ، خپل زړه ته و وینئ ، د خپلو سترګو څخه فتوا واخلي د خپلو روانی جذباتو جایزه واخلي او وینئ ، د منافقت خبره پریږدئ . ځکه که منافق د لمر وجود هم د خپل مقصد په خلاف تصور کړي نو د ورځې په رڼا کې به ووايي چې لمر وجود هم نه لري ، خو که د صداقت نه کار واخلي نو تاسې به په دې اعتراف وکړئ چې په جنسي کشش کې (Sex appeal) د جسم د ټولو ښایسته ځایو څخه د فطري ښکلاو ډیره برخه الله تعالی د مخ په جوړښت کې ایښې ده . که چیرې تاسې د کومې نجونې سره واده کول غواړئ نو تاسې هغه وینئ او اخري پریکړه کوئ نورښتیا وواياست چې د کوم ځای په کتلو به تاسې خپله پریکړه وکړئ ، دهغې د کتلو یو شکل دادې چې د مخ پرته نوره په مکمله توګه ستاسې تر مخ وي او دویم شکل دا کیدای شي چې یوازې خپل مخ تاسې ته په یوه کوچنۍ کړکۍ کې وښايي .

وواياست چې د دواړو شکلونو څخه به کوم شکل ته تاسې ترجیح ورکړئ ؟ رښتیا وواياست چې ایا د ټول جسم په نسبت به د مخ حسن ستاسې نظر ځان ته نه را نه کاږي ؟

ددې حقيقت د منلو وروسته مخته ولاړ شئ او وگورئ چې که په ټولنه کې د جنسې بې لاريو او د بې ځايه تحريکاتو مخنيوي هدف نه وي نو بيا د مخ معني څه ده؟ ايا تيونه، متان، پنډۍ او ورونه ټول ښکاره پريښول په کار دي؟ لکه څرنگه چې نن په غربي تهذيب کې دي، په دغه صورت کې د قيودو او حدودو د وضع کولو هغه اړتيا هم نه شته چې د حجاب د اسلامي قانون په لړ کې يې تاسې تر اوسه مطالعه وکړه. خو که اصل خبره ددغه طوفان مخه نيول وي نو ددې څخه به د حکمت خلاف بله ستره خبره نه وي چې د هغې د مخنيوي په خاطر ورو ورو دروازو ته قلفونه واچوئ او تر ټولو لويه دروازه بلکل پرانستې پريږدئ.

اوس تاسې پوښتلې شئ چې کله داسې ده نو اسلام په نا بېره حالاتو کې او د اړتياو په وخت کې د مخ د لووڅولو اجازه ولې ورکړې لکه چې تاسې پخپله مخته بيان کړي دي؟ ددې ځواب دادې چې د اسلام قانون غير معتدل او يو اړخيز نه دې، هغه که له يوه اړخه د اخلاقي ښيگڼو لحاظ کوي نو د بله اړخه د انسان د واقعي اړتياو هم خيال ساتي او د همدغې دواړو تر منځ يې په ډير احتياط سره توازن او تناسب جوړ کړې. هغه د اخلاقي فتنو مخنيوي هم کوي او تر څنگ يې په کوم وگړي داسې بنديزونه هم نه لگوي چې د هغې په اساس هغه خپلې ريښتونې اړتياوې پوره نه کړاې شي. همدا علت دې چې هغې د ښځې له پاره دمخ او نقاب په هکله هغسې قطعي احکام نه دي ورکړي لکه څنگه يې چې دستر او د زينت د پټولو په خاطر ورکړي و. ځکه چې د ستر او زينت د پټوالي څخه د ژوندانه د اړتياو په پوره کولو کې هيڅ ډول ستونزه نه راپيدا کېږي خو دمخ او لاسو تل پټوالي ښځې د خپلو اړتياو په پوره کولو کې د ستونزو سره مخ کوي په دې خاطر د ښځو له پاره عمومي لاره دا ټاکل شوې ده چې پرمخ دې نقاب يا پلو را ښکته کړي او په دې قاعده کې د (الا مظهر منها) د استثناء څخه دا انساني را پيدا کړل شوې چې که په حقيقت کې د مخ د ښکاره کولو اړتيا پيدا شي نو ښکاره کولايې شي په دې شرط چې د حسن بنودانه ترې مقصد نه وي بلکه د اړتياو رفع کول ترې هدف وي او د بله اړخه چې دفتني د خپريدو کوم خطرات شته دهغې مخنيوي يې په دې ترتيب سره وکړ چې د نارينه و له پاره يې د نظر د ټيټولو حکم وکړ تر څو چې که کومه با عفته ښځه د خپلو اړتياو له پاره مخ ښکاره کړي نو دهغې نظر پرې ونه لږيږي او هغې ته د قصدي ليدلو څخه ځان و وژغوري.

که د پردې په دغه احکامو تاسې فکر وکړئ نو تاسې به په ډاگه شئ چې اسلامي پرده کوم جاهلي رسم نه دې بلکه يو عقلي قانون دې. جاهلي رسم يو جامد شئ وي په هغه کې چې کومې طريقي په کوم شکل رواج و موند نو هغه په هماغه حال پاته کيږي او تغير په کې نه راځي. کوم شې چې يو ځل پټ کړل شې نو هغه د تل له پاره پټ پاته کيږي، تاسې به په مرگ ویده شئ مگر د هغې را څرگندول به شوني نه وي. ددې پر خلاف په عقلي قانون کې نرم والې او ملايمت وي، په هغې کې د حالاتو مطابق سختوالي او نرمولاي راتلاي شي او د موقع او ځاي په اعتبار سره دهغې په عامو قواعدو کې استثنائي صورت هم ايښودل کيداې شي، دداسې قوانينو پيروي د ږندو په څير نه کيږي، بلکه د عقل او تميز اړتيا ورته ليدل کيږي، د پوهې او عقل پيروان پخپله پريکړه کولاي شي چې چيرته ددغې عامې قاعدې پيروي کول په کار دي؟ او په کوم ځاي کې د قانون له آنده ريښتونې اړتيا شته چې د استثنائي حالاتو د رخصت څخه يې گټه پورته کول روا دي. بيا هغه پخپله دا فکر کولاي شي چې په کوم ځاي کې د هغې د رخصت نه څومره گټه وا خسل شي او د گټې د اخيستلو په وخت کې د قانون د موخو څه ډول خيال و ساتل شي. په دې ټولو چارو کې د يوه نيک نيته مؤمن زړه تر ټولو ښه مفتي کيداې شي.

لکه څنگه چې نبی کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي:

[استقت قلبک] او [دع ما حاک فی صدرک] (د خپل زړه نه فتوا واخله او د کوم شي په اړه چې دې زړه کې شک پیدا شي هغه پرېږده.)
همدا علت دې چې د اسلام سهې پيروي د جهالت او ناپوهۍ سره نه کيږي. دا عقلي قانون دې او د هغې د پيروي له پاره په هر قدم کې د شعور او پوهې اړتيا ده.

بيرون ته د وتلو قوانين:

د لباس او سترد حدودو د ټاکلو وروسته چې د بنځو په هکله کوم اخري حکم راغلي هغه داي:
[وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى..... ﴿٣٣﴾] «الاحزاب ٣٣» (په خپلو کورونو کې د عزت او وقار سره ناستې اوسئ او د جاهليت د زمانې په څير په ځان جوړولو او بڼايسته کولو بهر مه اوځئ.)

[.....] وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ..... ﴿٣١﴾ «النور ٣١»

(او د تگ په وخت کې دې خپل پښې په ځمکه نه وهي ترڅو هغه زينت چې يې پټ کړې را څرگند شي.)
[فلا تخضعن بالقول فيطمع الذي في قلبه مرض]
(په پسته او نرمه ژبه داسې خبرې مه کوئ چې د کوم وگړي په زړه کې که ناروغي «خرابي» پرته وي، در څخه طمع پيداشي)
د «وقرن» په قرائت کې اختلاف دې، د مدني عامو قاريانو او ځينې کوفيانو د قاف په فتح (سره لوستې دې چې مصدر يې «قرار» راځي په دې اساس يې ژباړه داسې هم کيږي: «په خپلو کورنو کې قرار ونيسئ يا ناستې اوسئ» خو د بصري او کوفي نورو قاريانو قاف په کسر (سره لوستې چې مقصد يې ترې و قار دې نو په دې اساس ژباړه يې دا ډول کيږي: «په خپلو کورنو کې د وقار او عزت سره ناستې اوسئ»
د «تبرج» دوه معناوې دي يو د زينت او محاسنو را څرگندول او دويم د تگ په وخت کې ناز او نخږې کول، کاره واړه او په مستۍ سره تلل، خپل اميل د سرتيگه، غوږوالۍ او غاړه ښکاره کول. يعنې داسې تگ چې يو ډول داد ترې را څرگند کيږي. په دې آيت کې دواړه معناوې ترې اخستل شوي. په لمړنۍ جاهليت کې به ښځې ښه په ډول او سينگار سره راوتلې لکه چې اوس د نوي جاهليت په دور کې هماغسې راوځي، او بيا به يې تگ هم قصدا هماغسې کاوه چې هر قدم يې د ځمکې په سر نه بلکه د ليدونکو په زړونو باندې ايښوده. يو مشهور تابعي او دقران مفسر قتاده بن دعامة وايي [ددې حالت د پوهيدو له پاره کوم تاريخي بيان ته اړتيا نه شته کومې داسې ټولنې ته ولاړ شئ چې غربي ډوله ښځې هلته تگ راتگ کوي].

د لمړي جاهليت د تبرج حال تاسې هملته په خپلو سترگو کتلاي شئ. اسلام دهغه نه مننه کړې هغه وايي چې تر هر څه لمړۍ ستاسې د قيام او اوسيدو ځاي ستاسې کور دې د کورنه بهر د مسؤليتونو څخه تاسې په دې خاطر خلاصې کړل شوي ياست چې تاسې په سکون او وقار سره په خپلو کورونو کې ناستې اوسئ او د کورني ژوند

فرائض ادا کړي خو که چيرې اړتيا پيدا شي نو د کور نه بهر وتل هم ستاسې له پاره روادې. خو د وتلو په وخت کې به دخپل عصمت لحاظ ساتي چې نه ستاسې په کاليو کې داسې کشش وي چې د نارينه و سترگې ستاسې په لور متوجه کړي او نه د حسن دښکاره کولو له پاره تاسې داسې بې صبرۍ نه کار واخلي چې په لاره د تللو په وخت کې کله مخ را لوڅ کړي او کله لاسونه را بريند او د نمايش له پاره جوړ کړي او نه په تگ کې کومې داسې نخرې وکړي چې سترگې پخپله تاسې واخلي. داسې زيورات هم مه اچوئ چې اوازيې د نورو د راجذبیدو سبب گرځي. هو! که چيرې د خبرو اړتيا راغله نو خبرې کوي خو د خوند نه د ډک اواز د راويستلو هڅه مه کوئ. ددغه اصولو او قواعدو په نظر کې نيولو په اساس تاسې دخپلو اړتياو د پوره کولو له پاره بيرون وتلاي شئ.

دا وه د قرآن تعليم او بنوونه. راځئ چې اوس په حديثو نظر واچوو او وگورو چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم د همدغې بنوونې مطابق د ښځو له پاره په ټولنه کې کومې لارې ټاکلي دي او صحابه کرامو رضی الله عنهم اجمعين او دهغوې بيبيانو په هغه څه ډول عمل کړې دي.

د ضرورت له پاره د کوره څخه د وتلو اړتيا:

په حديث شريف کې راغلي دي چې د حجاب د احکامو د نازلیدو تر مخه د سيدنا عمر رضي الله عنه د رسول الله صلي الله عليه وسلم څخه غوښتنه وکړه چې يا رسول الله! د خپلو بيبيانو له پاره پرده و ټاکئ! يو ځل ام المؤمنين سیده سوده رضي الله عنها بنت زمعه د شپې بيرون را ووتله حضرت عمر رضي الله عنه هغه وکتله او ورغږ يې کړ چې سوده! مونږ ته و پيژندلې، دهغې څخه دهغه مقصد داو چې څه ډول د کورنو څخه د ښځو وتل منه کړل شي.

ددې وروسته چې د حجاب احکام نازل شول نو سيدنا عمر رضي الله عنه پرې خوشحاله شو، هغه به ښځې د کورنو څخه په را وتلو تر ټلې، يو ځل بيا سیده سوده رضي الله عنها سره هماغسې پېښه تکرار شوه، هغه د کوره را ووتله او سيدنا عمر رضي الله عنه ورته په قهر شو. هغې سيدنا رسول الله صلي الله عليه وسلم ته شکايت وکړ نو نبي اکرم صلي الله عليه وسلم ورته ووفرمايل: [قد اذن الله لکم ان تخجن لحوواً جکن...] (الله تعالی تاسې ته د خپلو اړتياو په خاطر د کورو نه د وتلو اجازه درکړې) ددې نه څرگنده شوه چې د «وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ» د حکم قرآني اهداف دا نه دی چې ښځې دې د کور د حدودو څخه هيڅکله هم خپلې پښې بيرون نه ږدي، د اړتياو او ضرورتونو په خاطر دهغوې د بيرون وتلو له پاره پوره پوره اجازه ورکړل شوې خو دا اجازه نه غیر مشروط ده او نه غیر محدود.

ښځو ته ددې اجازه نه شته چې په پوره ازادۍ سره چيرته يې چې خوښه وي وگرځي او د سړيو په غونډو کې يې چې چيرته زړه و غواړي گډون وکړي. د حالاتو او اړتياو څخه د شريعت مقصد هغه حاجات او اړتياو دي چې د هغه له رويه وتل او بيرون کار کول د ښځو له پاره حتمي وي. ښکاره ده چې د ټولو ښځو له پاره په ټولو وختونو کې د راوتلو او نه راوتلو او په هروخت کې دهغې درخصت او نه رخصت حدود ټاکل ممکن نه دي خو شارع چې د ژوند په عامو حالاتو کې د ښځو د راوتلو له پاره کوم اصول ټاکلي او د حجاب په حدودو کې يې لږ څه زياتوالي يا کموالي کړې دهغې څخه د اسلامي قانون د روح او دهغې د رجحان اندازه کيدای شي چې دهغې د توضيح له پاره مونږ د مثال په توگه څو موضوعات تر څيړنې لاندې نيسو.

مسجد ته د تللو اجازه او دهغي حدود:

دا په ډاگه ده چې په اسلام کې تر ټولو مهم فرض لمونځ دې او د لمانځه له پاره په مسجد کې حاضریدل او په جمعه لمونځ کولو ته ډیر اهمیت ورکول شوي دي. خود جمعي د لمانځه له پاره چې کوم احکام د سړيو له پاره دی دهغي برعکس د ښځو له پاره هغه لمونځ افضل او غوره گڼل شوي چې په کور کې او د خلوت او تنهایی په حال کې اداء کړای شي. امام احمد رحمه الله او طبراني د ام حمید ساعديه څخه يو حديث را نقل کړې او ليکلي يې دي چې:

[قالت يا رسول الله صلي الله عليه وسلم آتی احب الصلوة معک قال قد علمت صلتک فی بیتک خير لک من صلاتک فی حجرک خير من صلوتک فی دارک وصلوتک فی دارک خير من صلوتک فی مسجدک وصلوتک فی مسجدک خير من صلوتک فی مسجد الجمعة].

(هغي عرض وکړ، اې د الله رسول! زړه می غواړي چې له تاسره يو ځای لمونځ ادا کړم. ورته يې و فرمايل ماته معلومه ده مگر (د کوټې) په يوه کونج کې لمونځ کول تاته د هغه نه غوره دي چې ته پخپله حجره کې لمونځ وکړې او په حجره کې لمونځ کول تاته د هغه نه غوره دي چې ته يې د کور په انگرې کې وکړې او د کور په انگرې کې لمونځ کول تاته د هغه نه غوره دي چې ته يې د کلي په مسجد کې وکړې او د کلي په مسجد کې لمونځ کول تاته د هغه نه غوره دي چې ته يې په جامع مسجد کې ادا کړې.

[...ښځې ته چې په دومره خلوت کې د لمانځه د داد کولو هدايت دکوم مصلحت په اساس ورکړل شوې دې هغه پخپله ښځې ښه درک کولای شي. په مياشت کې څو ورځې داسې راځي چې ښځې ته په کې مجبورا د لمانځه پرېښوول په کار دي او په دې ډول هغه خبره راڅرگندېږي چې يوه حيانا که ښځه يې خپل پلار او ورنو ته هم د ويلو څخه شرم محسوسوي. ډيرې ښځې دهغې شرم په واسطه د لمانځه پرېښوونکې کيږي، شارع دهغه خبره محسوس کړې هدايت يې کړې چې په پټه او په پوره تنهایی سره په يوه کونج کې خپل لمونځ اداء کړي ترڅو چې هيچا ته دا نه وي معلومه چې ته څه وخت او چيرته لمونځ کوې او څه وخت يې نه کوې. خو دا يواځې هدايت دې، تاکيد او حکم نه دي، ښځې په کورونو کې ځانته جماعت درولای شي او ښځه دهغې امامت کولای شي.

[ام ورقه بن نوفل ته سيدنا رسول الله صلي الله عليه وسلم اجازه ورکړې وه چې د ښځو امامت دې کوي «ابوداود» د دارقطني او بهيقي روايت دې چې عايشې رضي الله عنها به د ښځو امامت کاوه او د صف په منځ کې به دريده او لمونځ به يې ورکاوه. ددې څخه دا را په ډاگه کيږي چې کله چې کومه ښځه د ښځو د جماعت امامت کوي نو هغه دامام په خير د صف نه مخته نه بلکه د صف په منځ په دريدو سره دغه دنده تر سره کولای شي.] په همدغه مضمون په ابوداود کې يو حديث د ابن مسعود رضي الله عنه څخه روايت شوې دې چې په کې سيدنا محمد صلي الله عليه وسلم فرمايلي دي:

[صلوة المرأة فی بيتها افضل من صلوتها فی حجرتها وصلوتها فی مخدعها افضل من صلوتها فی بيتها «باب ماجاء فی خروج»

(ښځې ته په خپل کور کې د لمونځ کولو څخه دا غوره او بهتره ده چې په خپلې کوټې کې لمونځ وکړي او هغي ته په هغه خپل پټ ځای کې لمونځ کول په کور کې د لمونځ د ادا کولو څخه غوره دي)

گورئ دلته ترتيب بلکل سرچپه دي، د نارينه و له پاره تر ټولو ادني درجه لمونځ هغه دي چې په تنهایی کې يې وکړې او تر ټولو ښه ورته هغه دي چې د لوی او سترې جمعي سره يې ادا کړي. خود ښځې له پاره په ډير زيات خلوت او يوازي توب کې لمونځ تر هر بل لمونځ بهتره دي او دغه پټ لمونځ ته نه يوازې د جماعت په

لمانځه ترجیح ورکړل شوې بلکه دهغې لمانځه څخه ورته نور هم افضل ویل شوي دي چې دهغې څخه د مسلمان لپاره بل ستر نعمت نه شته. یعنې د نبوي مسجد دهغه جماعت څخه هم، چې امام یې په خپله د انبیاءو امام محمد صلي الله علیه وسلم و. اخر ددې توپیر او امتیاز علتونه څه دي؟ همدا دې که نه چې شارع د ښځې د بیرون راوتل نه خوښوي او په جماعت کې یې دښځو او نرود خلط کیدو څخه مخنیوي کړې خو لمونځ یو مقدس عبادت دی او مسجد یو مقدس ځای. حکیم شارع د جنسونو د اختلاط نه د مخنیوي په خاطر د خپلې خوښې څرگندونه د فضیلت او نه فضیلت په توپیر سره په ډاگه کړې خو دداسې پاکیزه کار له پاره یې داسې پاک ځای ته دښځو د راتګ مخنیوي نه دي کړې. په حدیث کې چې دغه اجازه په کومو الفاظو سره راغلي هغه د شارع په بې مثله حکیمانه شان باندې دلالت کوي فرمایي:

[لا تمنعوا اماء الله مساجد الله اذا استاذنت امرأة احدكم الى المسجد قال يمنعها «بخاري و مسلم»]

(د الله تعالی بندګانې «ښځې» د الله تعالی مسجدونو ته د ورتلو څخه مه مننه کوئ کله چې ستاسو څخه د کوم یوه بیبي مسجد ته د تللو اجازه وغواړي نو تاسو هغوي مه مننه کوئ.

[لا تمنعوا نساءکم المساجد و بیوتهن خیر لهن «ابوداود»]

(خپلې ښځې مسجدونو ته د تللو څخه مه مننه کوئ خو دهغوي کورونه د هغوي له پاره ډیر غوره دي.) ددې الفاظو څخه دا په ډاگه کیږي چې شارع خو ښځې مسجدو ته دتللو څخه نه مننه کوي ځکه چې مسجد ته د لمانځه له پاره تګ څه بدکار نه دی چې ناروا ورته وویلې شي خو مصالح ددې غوښتنه نه کوي چې په مساجدو کې د نر او ښځو جماعت یو ځای ودریږي. په دې اساس هغوي ته یې د ورتلو اجازه خو ورکړې خو دایې نه دي ویلې چې ښځې مسجدونو ته ولیږي، یا یې د خپلو ځانونو سره راوړي بلکه یوازې همدومره یې ویلي دي چې که چیرې هغوي افضل لمونځ پریږدي او د ادني لمونځ له پاره مسجد ته راځي او ددې له پاره اجازه وغواړي نو مه یې مننه کوئ. سیدنا عمر رضی الله عنه چې د اسلام د روح ډیر راز پیژندونکې و د شارع دغه حکمت یې ښه پیژانده لکه چې په موطا کې راغلي دي چې دهغه ښځه عاتکه بنت زید به تل دهغه سره په جنجال کې وه. امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه نه غوښتل چې هغه دې مسجد ته ولاړه شی خو هغې به په تللو اصرار کاوه کله به چې هغې اجازه غوښتله نو هغه به په سهې ډول په نبوي حکم عمل کاوه او خاموشه به پاته کیده. مقصد به یې دا و چې زه تانه مننه کوم خو په ډانګ پیيلې توګه به یې اجازه هم نه ورکوله.

او هغه به هم په خپله خیره پښه ولاړه وه، ویل به یې په الله تعالی سوګند چې زه به ځم، تر هغې چې په څرګندو الفاظو باندې مننه نه کړل شم [... دا یوازې د عمر رضی الله عنه د ښځې حال نه و ځکه په نبوي دور کې ډیرې زیاتې ښځې د جمعې د لمانځه له پاره مسجد ته تللې. په ابوداود کې راغلي چې په نبوي مسجد کې به زیات وخت د ښځو دوه دوه صفونه جوړیدل.]

مسجد ته دتللو شرایط:

مسجد ته د تللو سره څو شرائط هم ټاکل شوي دي دهغوي څخه لومړی شرط دادې چې ښځې دې د ورځې په وختونو کې مسجد ته ولاړې نه شی. بلکه یوازې په هغو لمونځونو کې دې ګډون وکړي چې په تیاره کې اداء کیږي یعنې د ماسختن او سهار لمونځونه:

[عن ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله صلي الله علیه وسلم ائذنوا للنساء بالليل الى المساجد «ترمذي»]

(د ابن عمر رضی الله عنه نه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرماییل چې: د شپې په وخت کې
 ښځوته اجازه ورکړئ چې مسجدونو ته ولاړې شي.)
 [قال نافع مولى ابن عمر كان احتصاص الليل بذالك لكونه استروا خفى]
 (د سیدنا عمر رضی الله عنه شاگرد نافع وایي چې د شپې تخصیص یې په دې خاطر ورکړې چې د شپې په
 تیاره کې په ښه توګه پرده خوندي پاته کیږي)
 [عن عائشة رضی الله عنها قالت كان رسول الله صلی الله علیه وسلم لیصلی الصبح فینصرف النساء متلففات
 بمروطهن ما یعرفن من الغلس]
 (سیده عائشة رضی الله عنها فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به د سهار لمونځ په داسې وخت کې
 کاوه چې ښځې به د لمانځه وروسته په خپلو څادرونو کې داسې را تاوې وې چې په تیاري کې به نه پیژندل
 کیدې.) [د ترمذي په یوه حدیث کې دا هم راغلي چې د لمانځه ادا کولو وروسته به ښې اکرم صلی الله علیه
 وسلم او ټول نارینه لمونځ کونکي تر هغې ناست پاته کیدل ترڅو به چې ښځې په مکمله توګه نه وې را وتلې.]
 دوهم شرط یې دادې چې مسجد ته به د زینت سره نه راځي او نه به د راتګ په وخت کې خوشبوي استعمالوي.
 عائشة رضی الله عنها فرمایي چې یو ځل رسول الله صلی الله علیه وسلم په مسجد کې ناست و چې د مزینه د
 قبیلې یوه ډیره سینګار کړل شوې ښځه د نازو نخرو سره راغله، نو ښي کریم صلی الله علیه وسلم سمدستي و
 فرمایل چې:
 ای خلکو! خپلې ښځې د زینت، سینګار او نازو او نخرو سره مسجد ته د را تللو څخه منه کړئ» ابن ماجه
 باب فتنه النساء»
 دریم: د خوشبوي په هکله فرمایي چې په کومه شپه چې تاسې په لمانځه کې د شرکت له پاره راځئ نو په هغې
 شپه د راتګ په وخت کې هیڅ ډول عطر مه استعمالوئ بلکه په ساده لباس کې راشئ هغه ښځه چې عطر
 استعمالوي او لمانځه ته راشي نو دهغې لمونځ نه کیږي «موطا باب خروج النساء الى المساجد»
 څلرم شرط دادې چې ښځې دې د سړیو په صفونو کې ځان نه ورګډوي او نه دې مخکې صفونو کې درېږي
 هغوی باید د سړیو د صفونو وروسته و درېږي لکه چې فرمایي:
 [خير صفوف الرجال اولها و شرها اخرها و خير صفوف النساء اخرها و شرها اولها]
 (د نارینه و له پاره بهترین صف لمړی صف دې او بدترین صف وروستی صف دې او د ښځو له پاره بهترین
 مقام په اخري صفونو کې او بدترین مقام په لمړیو صفونو کې دې)
 د جماعت د لمانځه په هکله سیدنا رسول الله صلی الله علیه وسلم دغه قاعده ټاکلې ده چې: (ښځې او نږدې په
 یوه ځای په ګډه دریدو سره لمونځ نه ادا کوي که څه هم هغه میره او ښځه او یا مور او زوی هم وي.)
 د انس رضی الله عنه وینا ده چې زما نیا ملیکه رضی الله عنها سیدنا رسول الله صلی الله علیه وسلم ته
 میلستیا وکړه له خوراک او څښاک وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم د لمانځه له پاره و درید زه او
 یتیم «دا غالباً چې د سید انس رضی الله عنه د ورور نوم دې» د محمد صلی الله علیه وسلم پسې وروسته
 ودریدو او زمونږ نیا ملیکه رضی الله عنها زمونږ نه وروسته ودریدا «ترمذي»
 د سیدنا انس رضی الله عنه څخه یو بل روایت دې چې فرمایي رسول الله صلی الله علیه وسلم زمونږ کور کې
 لمونځ ادا کړ زه او یتیم د هغې پسې ودریدو او زمونږ مور ام سلیم رضی الله عنها زمونږ پسې وروسته
 ودریده «بخاري»

د ابن عباس رضی الله عنه څخه روایت دې چې یو ځل رسول الله صلی الله علیه و سلم د لمانځه له پاره راپورته شو زه دهغې ترڅنګ ودریدم او بي بي عایشه رضی الله عنها زمونږ پسې ودریده «نسايي باب موقف الامام اذا كان معه صبي او امرأة»

پنځم شرط دادې چې ښځې دې په لمانځه کې اواز نه پورته کوي قاعده دغسې ټاکل شوې چې که چیرې امام څه اشتباه وکړي نو دهغې دتنبيه کولو له پاره سرې سبحان الله وايي او ښځې دې لاس وټکوي «بخاري» ددې ټولو حدودو او قيودو ترڅنګ چې کله سيدنا عمر رضی الله عنه ته په مسجد کې دښځو او نرو د خلط کيدو انديښنه پيدا شوه نو هغې مسجد کې دښځو له پاره يو ځانته دروازه ولگوله او سرې يې په هغې دروازې د تللو څخه منه کړل «ابو داود باب اعتزال النساء لي المساجد عن الرجال».

په حج کې دښځو له پاره اصول:

د اسلام دويمه ستره ټولنيزه فريضه د حج تر سره کول دي. دا د نارينه و په څير په ښځو هم فرض دې مګر د امکان تر حده يې ښځې د طواف په وخت کې د نارينه و سره له ورګډيدو څخه منه کړې دي په بخاري کې د عطار څخه روایت دې چې په نبوي دور کې به ښځو د نارينه و سره يو ځای طواف کاوه خو يوله بله سره به يې له ورګډوډيدو څخه ځان ژغوره «باب طواف النساء»

په فتح الباري کې د ابراهيم نخعي څخه روایت دې چې سيدنا عمر رضی الله عنه به د طواف په وخت کې دښځو او نرو د ګډوډيدو څخه مخنيوي کاوه ، يو ځل هغه رضی الله عنه يو سرې دښځو په ډله کې وکوت نو ويې نيوه او په دُرو بې وواهه «فتح الباري دريم ټوک ۳۱۲م مخ»
په موطا کې راغلي چې عبد الله بن عمر رضی الله عنه به خپله ښځه او کوچنيان د مزدلفي څخه وختي مني ته ليږل ترڅو چې د خلکو د راتګ تر مخه د سهار د لمانځه او رمي (شيطان ويشتلو) څخه فارغه شي. همدا راز د سيدنا ابوبکر رضی الله عنه لور اسماء رضی الله عنها به د سهار په تياره کې مني ته تشریف يوړ ځکه چې د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په عهد کې د ښځو له پاره همدغه دستور و « موطا ابواب الحج باب تقديم النساء والصبيان»

د جُمعې او اخترونو په لمونځونو کې د ښځو ګډون:

په اسلام کې چې څومره اهميت د جُمعې او اخترونو لمونځونه لري هغه د بيان محتاج نه دی ، دهغې د اهميت په نظر کې نيولو په اساس شارع ددې غونډو له پاره په ځانګړې توګه هغه شرط له منځه وړي چې په عامو لمونځونو کې يې پر ښځو عايد کړې و. يعنې دا چې دورځې دې په جماعت کې نه شريک کيږي که څه هم د جُمعې لمانځه له پاره دغه ډول صراحت شوې چې ښځې د جُمعې د فرضيې څخه مستثنی دي «ابوداود باب الجمعة»

په اخترونو کې هم دښځو ګډون ضروري نه دې خو که هغوې غواړي نو د جُمعې د لمونځونو د نورو شرايطو دپه نظر کې نيولو سره په دغو لمونځونو کې هم ګډون کولې شي. د حديث څخه دا ثابته ده چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به پخپله خپلې بيبياني د اخترونو د لمونځونو له پاره بوتللي.

[عن ام عطية قالت ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يخرج الابكار والعواتق وزوات الخدور والحیض فی العیدین فاما الحیض فیعترلن المصلی و یشهدن دعوة المسلمین « ترمذي . باب خروج النساء فی العیدین»

د ام عطیه رضی الله عنها څخه روایت دې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به ځوانې او پیغلې نجونې او په کور کې ناستې او په میاشتني ناروغتیاو ککړې ښځې هم په اخترونو کې له ځانه سره لمانځه ته وړلې. کومې ښځې به چې د لمانځه وړ وي هغوی به لمونځ کاوه او کومې به چې د لمانځه وړ نه وي نو هغوی به په ځانته ځای کې ناستې وې او په دعا کې به یې گډون کاوه.

[عن ابن عباس رضی الله عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم کان یخرج بناته ونسائه فی العیدین « ابن ماجه ، باب خروج النساء فی العیدین»

(د ابن عباس رضی الله عنه څخه روایت دې چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم به خپلې لوني او بیبيانې د اخترونو لمونځونو له پاره له ځانه سره بوتلې .)

د قبرونو زیارت او د جنازې په لمونځونو کې گډون:

د یوه مسلمان د جنازې په لمانځه کې گډون کول کفایي فرض دي او د هغې په اړوند چې کوم تاکیدي احکام راغلي د پوهو خلکو څخه پټ نه دي خو دا ټول د نارینه و له پاره دي. ښځې یې په جنازو کې د گډون څخه مننه کړې دي ، که څه هم په دې ممانعت کې سختي نه شته او کله کله یې اجازه هم ورکړې خو د شارع دارشاداتو څخه په ډاگه کیږي چې په جنازو کې د ښځو گډون کول د کراهت نه خالي نه دي. په بخاري کې د ام عطیه رضی الله عنها څخه روایت دې چې:

[نهینا عن اتباع الجنائز ولم یعزم علینا] «باب اتباع النساء الجنائز»

(مونږ یې د جنازو سره د تللو څخه مننه کړي یو خو په سختۍ سره نه)

په ابن ماجه او نسایي کې روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په یوې جنازې کې شریک و او یوه ښځه په نظر راغله ، سیدنا عمر رضی الله عنه هغه ورتله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: [یا عمر دعها] (اې عمره! پرېږده یې!)

په ډاگه ده چې دا ښځه به د مړي د خپلوانو څخه وه ، او د غم د ډیروالي په خاطر به د جنازې سره تلله ، نبی کریم صلی الله علیه وسلم د هغې د جذباتو او احساساتو مراعات وکړ او سیدنا عمر رضی الله عنه یې د هغې د ترتلونو نه مننه کړ.

د قبرونو د زیارت کولو هم هډغه حال دې ، ښځې ډیرې نرم زړې وي ، د خپلو مړو خپلوانو غم د هغوی په زړونو کې ډیروي نو د هغوی جذبې او احساسات په مکمله توگه تر پښو لاندې کول د شارع له نظره درست کار نه دي خو دا یې په ډانگ پییلې فرمایلي چې قبرونو ته د ښځو ډیر زیات ورتلل مننه دي.

ترمذي کې د ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دې چې:

[لعن رسول الله صلی الله علیه وسلم زوارات القبور] «باب ماجاء فی اکراهية زیارة القبور»

(رسول الله صلی الله علیه وسلم قبرونو ته ډیرې زیاتې ورتلونکو «ښځو» باندې لعنت ویلې دي .)

سیده عایشه رضی الله عنها د خپل ورور عبدالرحمن بن ابی بکر قبر ته ولاړه او ویې ویل: [والله لو شهدتک مازرتک] (په الله سوگند که چیرې زه ستا د وفات په وخت کې موجوده وای نو اوس به ستا د قبر زیارت ته نه وای راغلې «ترمذي باب ماجاء فی زیارت القبور للنساء»)

د انس بن مالک رضی الله عنه څخه روایت دې چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم یوه ښځه د قبر تر څنګ ناسته په ژړا و لیده نو هغه یې منه نه کړه بلکه یوازې یې دا ورته وویل چې [اتقي الله واصبري] (د الله څخه وویرېږه او صبر وکړه)

په دې احکامو غور وکړئ «لمونځ یو مقدس عبادت دې، مسجد یو پاک مقام دې، په حج کې انسان د ډیرو پاکو فکرونو سره د الله تعالیٰ په دربار کې حاضرېږي. قبرونو ته په ورتګ او جنازه کې د حاضریدو څخه د انسان مخې ته د مرګ فکر اړ ژوندې کیږي او د غم او الم وریځې پرې خپرېږي، دا ټولې هغه پیښې او فرصتونه دي چې جنسي جذبات په کې بلکل له منځه تللې وي او که پاته هم وي نو د نورور پاکو جذباتو تر اغیز لاندې راځي. خوددې تر څنګ بیا هم شارع په دغسې ټولنو او غونډو کې د نارینه و او ښځو گډوډ او خلط کیدل نه خوښوي، د ځای، موقع، داهدافو د پاکوالي او د ښځو د جذباتو د رعایت په ساتلو سره خو هغوی ته د وتلو اجازه ورکړل شوې او په ځینو وختونو کې یې پخپله له ځانه سره وړې خو د حجاب له پاره یې دومره بندیزونه پرې لګولي تر څو د فتنې د راپیدا کیدو ډیر لږ احتمالات هم پاته نه شي، بیا د حج نه اخوا د ټولو نورو اموراتو په هکله یې فرمایلي چې په هغوی کې د ښځو گډون نه کول ډیر غوره دي. د کوم قانون چې دغسې رجحان وي ایا تاسې د هغې څخه دا توقع او امید کولی شئ چې هغه دې په مکتبونو او لیسو کې، په دفترونو او کارخانو کې، په پارکونو او تفریح ځایو کې، په تیاترونو او سینماګانو کې، په قهوه ځایو او نڅا ځایونو کې او... د نړاو ښځو اختلاط ته اجازه ورکړي؟

په جنگ کې د ښځو گډون:

تاسې د حجاب په هکله سختي و لیدله، اوس و گورئ چې په هغې کې نرمي تر کومه ځایه او د کومو اړتیاو په خاطر کیږي.

مسلمانان په جنگ کې اخته کیږي، د عام مصیبت او غم وخت وي، وخت غوښتنه کوی چې ولس خپل ټول توان په ټولنیزه دفاع کې صرف کړي. په دغسې حالاتو کې اسلام د ولس لونیو ته اجازه ورکړي چې هغوی دې په جنگي خدماتو کې ونډه واخلي خوددې تر څنګ دا حقیقت هم دهغوی تر منځه دې چې ښځه د مور جوړیدلو له پاره جوړه شوې د سرغوځولو او ویني تویولو له پاره نه ده جوړه شوې. دهغې په لاس کې توره او ټوپک ورکول د هغوی د فطرت د مسخ کولو او له منځه وړلو په معنا دي. په دې خاطر هغه ښځو ته د خپل ځان د دفاع په خاطر د توري او ټوپک د پورته کولو اجازه ورکوي اما په عمومي توګه په عسکري خدمت کې د ښځو را ښکیلول د هغې د پالیسونه بهر دي، هغه په جنگ کې د ښځو څخه د غسې خدمت اخستل غواړي چې هغوی دې د زخمیانو په زخمونو ملهم کیږدي. تېرو خلکو ته اوبه ور ورسوي، د عسکرو له پاره خوراک تیار کړي او د مجاهیدنو تر شا د کمپونو ساتنه وکړي، ددې کارونو د ترسره کولو له پاره د پردې حدود ډیر راکم کړل شوي دي بلکه ددغه خدماتو ترسره کولو له پاره د لږې اصلاح سره یې هماغه لباس اغوستل شرعا روا دي چې نن ورځ یې عیسایي تبلیغي ښځې اغوندي.

د ټولو احاديثو څخه ثابته ده چې په جنگ کې به پاكي بيباني او نورې مسلمانې ښځې د محمد صلى الله عليه وسلم سره يو ځاي تللې او مجاهدينو ته به يې اوبه ورسولې او د زخميانو په زخمونو به يې ملهم پټۍ ايښودې او همدغه طريقه د حجاب د احكامو د نازلېدو وروسته هم روانه وه.

په ترمذي کې راغلي دي چې ام سليم او دا نثارو نورې ښځې به ډير وخت د نبي كريم صلى الله عليه وسلم سره يو ځاي غزاو ته تللې «بخاري باب حمل الرجل المرأة في الغزو»

همدا راز په بخاري کې راغلي چې يوې ښځې نبي كريم صلى الله عليه وسلم ته عرض وکړ چې ماته دعا وکړه چې زه د بحري غازيانو سره يو ځاي شم هغه ورته وفرمايل [اللهم اجعلها منهم «بخاري»] د احد د غزا په وخت کې چې د اسلام لښکر د ماتې سره مخامخ شونو سيدي عايشې او سيدي ام سليم دواړو به په خپلو ملاگانو مشکونه راوړل او جنگياليو غازانو ته به يې اوبه ورکولې، سيد انس رضی الله عنه وايي چې په دغه وخت کې ما دغه دواړه بيباني وکتلې چې پايشې به يې را پورته کړې وې او په خفاسته به يې تگ راتگ کاوه او دهغوي د پنديو لاندې برخه به ښکارېده «بخاري باب غزوة النساء و قتالهن مع الرجال»

د يوې بلې ښځې ام سليم په اړه امير المؤمنين عمر رضی الله عنه د نبي كريم صلى الله عليه وسلم دا وينا را نقل کړې ده [د احد په جنگ کې ما خپل ښي او چپ اړخ ته او هرې لورې ته چې کتل نو ام سليم زما څخه د دفاع له پاره په جنگ کې مصروفه په نظر راتلله]

په همدغه جنگ کې ربيع بنت معوذ او دهغې سره ښځينه ډلې د زخميانو په زخمونو ملهم او پټۍ ايښودلې او زخميان به يې پورته کول او د مديني ښار ته به يې رسول «بخاري باب مداوات النساء الجرمي في الغزو»

د حنين په جنگ کې ام سليمي يو خنجر په لاس کې نيولې و او گرځيدله نبي كريم صلى الله عليه وسلم ورځيني پوښتنه وکړه چې دا د چا له پاره؟ هغې ورته وويل چې که چيرې کوم مشرک ماته را نژدې شي نو دهغې گيډه به په دې و شکوم. «مسلم باب غزوة النساء مع الرجال»

ام عطيه رضی الله عنها په اوو جنگونو کې گډون کړې و او دکمپ ساتنه، اود مجاهدينو له پاره د خوراک خښاک تيارول، د زخميانو او ناروغانو خدمت دهغې په غاړه و. «ابن ماجه باب العبيد و النساء يشهدون مع المسلمين»

د ابن عباس رضی الله عنه وينا ده چې هغه خويندو به چې دغه ډول خدمات تر سره کول هغوي ته به د غنيمت د مال څخه انعام ورکول کيده.

ددې څخه دا اندازه کيږي چې د اسلامي پردې نو عيت د کوم جاهلي رسم او رواج په څير نه دې چې د ښيگڼو او اړتياو له اړخه په کې کمښت يا ډيرښت ونه شي. هلته چې ريښتونې اړتياوې را مخته کيږي هلته دهغې حدود کميږي، نه يوازې څه او لاس خلاص پريښوول کيږي بلکه ځيني غړې چې په ستر عورت کې داخل دي که دهغې ځيني برخې هم د اړتياو په وخت کې را برېښي نو کومه گناه پرې نه شته. خو کله چې اړتياوې پوره شي نو حجاب دې بيرته په هماغه حدودو کې را ونغاړي چې په عامو حالاتو کې ورته ټاکل شوې.

لکه څنگه چې دغه پرده جاهلي پرده نه ده په دې اساس دهغې تخفيف هم د جاهلي ازادۍ په څير نه دې همدا راز د مسلمانو ښځو حال د اروپايي ښځو په څير هم نه دې چې کله هغوي د جنگ د اړتياو په خاطر دکور نه بيرون را ووتلي نو د جنگ د پاې ته رسيدو وروسته يې خپلو حدودو ته د ورنگ څخه انکار وکړي.

د پاي ټکي:

دا د عدل هغه اساسي او منځني مقام دې چې نړۍ دخپل پرمختگ ، خوشحالي او اخلاقي امن له پاره ورته اړ او ډيره زياته اړ ده. لکه څرنگه چې مو په لمړيو پاڼو کې بيان کړل چې نړۍ د زرگونو کالو راهيسې په تمدن کې دښځې يعنې د انساني عالم د نيمايي برخې د مقام د ټاکلو په هکله تيندکونه خوري کله د افراط په لور ځي او کله هم د تفريط په لور. خو ددې دواړو پايلې د هغې له پاره زيانمنې ثابتې شوي. تجربې او مشاهدې په دغه زيان باندې گواهي ورکوي ، ددغې دواړو انتها و ترمينځ د عدل او وسط ځاي چې د عقل او فطرت عين مطابق او د انساني اړتياو له پاره بلکل مناسب دي هماغه دي چې اسلام وړاندې کړي. خو افسوس په دې دې چې په موجوده وختونو کې داسې بې شميره خنډونه را پيدا شوې دي چې دهغې په واسطه خلکو ته د صراط مستقيم پيژندل او دهغې قدر کول ډير ستونزمن شوي.

ددې خنډونو څخه تر ټولو مهم خنډ دادې چې د اوسنۍ نوې زمانې انسان په عامه توگه د «يرقان يا زيږي» په ناروغۍ اخته شوې او د شرق په فرنگي ډوله خلکو باندې ددغې يرقان ناروغۍ يوه بله خطرناکه حمله کړې چې د يرقان ابيض په نامه يادېږي. زه په خپلو دغه سپينو خبرو دخپلو دوستانو او ورونو څخه بښنه غواړم خو هغه څه چې حقيقت دې دهغې په را څرگندولو کې هيڅ ډول مروت بايد خنډ ونه گرځي دا يو واقعي امر دې چې د اسلام هيڅ حکم يا هيڅ مسئله داسې نه شته چې د ثابت شويو علمي څيړنو پر خلاف وي بلکه ډيره سهي خبره داده چې هر هغه څه چې علمي حقيقت دې هماغه پخپله اسلام دې. خو دهغې د کتلو له پاره بې رنگه نظر ته اړتيا ده ترڅو هر شې په هغه خپل اصلي رنگ کې وکتل شي. پراخه نظر ته اړتيا ده ترڅو د هر شي ټول اړخونه وکتل شي ، پراخه زړه او سليم فطرت ته اړتيا ده ترڅو حقايق لکه څنگه چې دي په هماغه ډول و منل شي او دخپلو غوښتنو د تابع کولو پر ځاي د نفس غوښتنې دهغې تابع کړل شي.

هلته چې دغه شې نه دې موجود نو هلته که علم موجود هم وي خو بې کاره به وي ، رنگين نظرونه چې څه گوري په هماغه رنگ کې به يې گوري چې پر هغې باندې رنگ کړل شوي وي. محدود نظر د مسايلو او معاملاتو يوازې هماغه خنډ ي کتلای شي چې د هماغې زاويې تر مخه پرته دي چې دې يې ترې گوري ، بيا ددې ټولو ترڅنگ علمي څيړنې په خپلو اصلي حالاتو کې تر ډيرې ژورتيا پورې رسېږي چې په هغې هم د زړه تنگيدل او د فطرت کوږوالي خپل اغيز شيندي. هغه د حقايقو څخه غوښتنه کوي چې د هغې د نفس غوښتنې او دهغې د جذباتو او رجحاناتو په موافق پريوزي او که نه پريوزي نو هغه په هغې حقايقو د پوهيدو سره سره بيا هم هغه له نظره غورزوي او دخپلو غوښتنو تابعداري کوي. ښکاره ده چې کله چې انسان په داسې ناروغتيا ککړ شي نو بيا علم ، تجربه ، مشاهده ... هيڅ شې هغه ته لارښوونه نه شي کولای. او دداسې ناروغ له پاره دا ناممکنه ده چې هغه دې د اسلام کوم حکم په پوره توگه درک کړي ځکه چې اسلام د فطرت دين ، بلکه پخپله فطرت دې ، د غربي نړۍ له پاره اسلام په دې خاطر ستونزمن گرځيدلې چې هغوي په دغه ناروغۍ ککړ شوې دې ، دهغوی سره چې څومره علم شته هغه ټول «اسلام» دې خو پخپله دهغوي سترگې او نظرونه رنگين دي او بيا همدغه رنگ په يرقان ابيض باندې تبديل او د شرق د نوي تعليم يافته ځوانانو په سترگو باندې را خپور شوې او دغه ناروغتيا هغوي هم د علمي څيړنو څخه د سهي نتايجو د لاسته راوړلو او د ژوندانه مسايلو ته د فطرت په نظر د ليدلو څخه بېگانه کړي دي.

د هغوې څخه چې څوک مسلمان دی نو کیدای شي چې هغوې د اسلام په دين ايمان ولري او دهغې په رښتينوالي باندې اعتراف هم وکړي او د دين د جذبې د اتباع څخه هم خالي نه وي. خو هغه غريب به دخپلو سترگو د يرقان سره څه کوي؟ ځکه هغه څه چې هغه يې په دغې يرقان وهلو سترگو ويني نو د هغې رنگ ورته پخپله د (صبغت الله) «د الله د رنگ» په خلاف ښکاري. بل لامل چې د سهې پوهې په مخ کې خنډ واقع کيږي دادې چې کله هم په عام ډول خلک د اسلام په کومه مسئله باندې غور کوي نو په هغه نظام او سيستم باندې په هر اړخيز ډول نظرونه اچوي چې دغه مسئله ورسره اړيکي لري. بلکه د نظام څخه يې په بيلولو او په مجرده توگه تربيحت او څيړنې لاندې راوړي. پايلي يې داکيږي چې هغه مسئله د ټولو حکمتونو او فايدو څخه خالي او تشه په نظر راځي او ډول ډول شکونه ترې را ولاړيږي. د نمونې په توگه د سود په مسئله کې همداسې وشول، هغه يې د اسلامي «فطرت» د اقتصادي اصولو او گټيز نظام څخه جدا کړ او په دې ترتيب په زرگونو ستونزې په کې په نظر راغلي ان تردې چې ډيرو سترو سترو پوهانو هم د شريعت د مقاصدو او اهدافو په خلاف په هغې کې د ترميم يا اصلاح کولو اړتيا محسوس کړه، غلامي او د ښځو په شمير کې او همدا راز د زوجينو په حقوقو او داسې نورو ډيرو مسايلو کې د همدغې بنسټيزې غلطۍ اعاده وکړل شوه او د پردې مسئله هم د همدغې ناروغۍ ښکار وگرځيده که چيرې تاسې د ټول عمارت د کتلو پر ځاي يوازې يوه ستنه ووينۍ نو طبيعي ده چې تاسې به حيران شئ چې دا دلته ولې ولاړه ده، تاسې ته به په هغه ځاي کې دهغې دريدل د ټولو حکمتونو څخه خالي په نظر درشي تاسې به هيڅکله هم پوه نه شئ چې انجنير ددغه عمارت د جوړښت په خاطر په کوم ډول تناسب سره دا په موزون ډول لگولې ده. د هغې په را پرزولو سره به عمارت ته څومره زيان ورسپړي. د پردې مثال هم بلکل همداسې دې کله چې دا ددغه ټولنيز نظام څخه جدا کړل شي چې ددې عمارت د يوې ستنې په څير د يوې اړتيا او مناسبت په نظر کې نيولو په اساس نصب کړل شوې نو هغه ټول حکمتونه به د سترگو څخه پناه شي چې ددې پورې تړلي او په دې خبره به هيڅوک پوه نه شي چې د انساني نوع د دواړو صنفونو تر منځ دغه امتيازې پولې ولې جوړې کړل شوي دي. نو ددغې ستونډ حکمتونو د ښه پوهيدو له پاره دې ته اړتيا ده چې دغه ټول عمارت يو ځل وکتل شي په کوم کې چې دا ستن نصب شوي ده.

اوس د اسلام له اړخه نافذ شوې ريښتوني پرده سمدستي تر مخ ده او هغه ټولنيز نظام هم ستاسې تر مخ دې دکوم د خوندي ساتلو له پاره يې چې د پردې اصول او مقررات ټاکلي دي.

ددې نظام ټول هغه ارکان هم ستاسې تر مخ دي چې د هغې سره يې د يو خاص توازن دپه نظر کې نيولو په اساس د پردې رکن ورپه ځاي کړې دي. هغه ټول ثابت شوي علمي حقايق او څيړنې هم ستاسې تر مخ دي چې پرې ددغه ټول ټولنيز نظام بنسټ ايښودل شوې اوس ددې ټولو د ليدلو وروسته ووايست ايا په کوم ځاي کې تاسې ته کمزوري او بې اعتدالي په نظر راځي؟ کوم ځاي داسې دې چې د کومې خاصې ډلې د نظر پرته يوازې په علمي او عقلي بنسټونو هلته کوم اصلاحي وړانديز وشي؟ زه په يقين سره دا وایم چې ځمکه او اسمان چې په کوم عدل ولاړ دي، د کائناتو په نظام کې چې په کوم ډول هماهنگي او مساوات ليدل کيږي، د يوې کوچنۍ زړې د جوړښت او شمسي نظام په بندش کې چې کوم توازن او تناسب تاسې وينئ نو په همدې توگه اعتدال، برابري او توازن او تناسب په دغه ټولنيز نظام کې هم موجود دي. افراط و تفريط چې د انساني کارونو څخه نه جدا کيدونکې کمزورې ده، دهغه څخه دغه نظام په مکمله توگه پاک دي. په دې کې د اصلاح وړانديز کول د انسان د توان او عقل نه بيرون دي. انسان د خپل خام عقل د مداخلې په اساس که چيرې په دې کې ډير کم وړاندې وروسته وکړي نو دهغې د اصلاح پر ځاي به دهغې توازن گډوډ کړي.

افسوس چې له ماسره داسې وسایل نه شته چې خپلو هغه انسانانو ورونو ته خپل اواز ور ورسوم چې په امریکه، روسیه، جاپان او اروپا کې اوسېږي، هغوی د یوه سهې تمدني نظام د نه لاسته راوړو په اساس خپل ژوند د تباهي سره مخ کړې او تر څنګ یې د نړۍ د نورو ولسونو د تباهي موجب هم ګرځېدلي. کاشکې چې ما تر هغوی پورې دغه د ژوند اوبه ور رسولې شواې چې هغوی ورته تېرې ناست دي که څه هم هغوی دغه تنده نه شي محسوسولای. بیا هم زموږ د ګاونډیو هیوادونو، هندوان، سکھان، عیسایان، پارسیان... زما سره نږدې دي او زیات یې زما په ژبه هم پوهېږي. زه هغو ته بلنه ورکوم چې د مسلمانانو سره د تاریخي او سیاسي دښمنیو او نښتو په اساس چې کوم تعصب د هغوی په زړنو کې کې د اسلام پر خلاف پیدا شوي دهغې څخه خپل زړونه پاک کړئ او د حق د موندونکو په څیر د اسلام دغه ټولنیز نظام ووينئ چې موږ پرته د زیادت او کمښت څخه په دغه کتاب کې بیان کړې دي او بیا د غربي ټولنیز نظام سره دهغې موازنه وکړئ د کوم له پاره چې هغوی ډیرې زیاتې منډې ترې وهي او په اخر کې زما یا د بل چا په خاطر نه بلکه پخپله دخپلې ګټې له پاره پریکړه وکړئ چې د هغوی ریښتوني برې او سوبه په څه کې ده؟

ددې وروسته زه د عامو وګړو په لور مخ راګرځوم او څو ټکي خپلو هغو بې لارې شوو ورونو ته وړاندې کوم چې د مسلمانانو په نوم یادېږي.

زموږ یو شمیر نوي تعلیم یافته ورونه پورته یاده شوې خبره مني خو وایې چې د اسلام په قوانینو کې د وخت او حالاتو په نسبت سره د نرمښت او سختۍ ډیر ځای شته چې دهغې څخه تاسې پخپله هم انکار نه شئ کولی نو زموږ غوښتنه یوازې همدومره ده چې د همغې ځای څخه ګټه پورته کړائ شئ او څرنگه چې د اوسنۍ زمانې حالات د پردې په هکله د نرمښت غوښتنه کوی نو دې ته اړتیا ده چې مسلمانې نجونې مکاتبو او لیسو ته ولاړې شي اولورې زده کړې وکړي، داسې روزنه ترلاسه کړي چې په کې ورته د هیواد د تمدني، اقتصادي، ټولنیزو او سیاسي مسایلو د حل په لارو کې پوهه ورپه برخه شي. او له دې پرته به مسلمانان د ژوند به ځغاسته کې د ګاونډیو څخه وروسته پاته شي او دا اندېښنه راپیدا کېږي چې مسلمانان به ډیر زیات زیانمن شي. همدا راز د هیواد په سیاسي ژوند کې چې بنځو ته کوم حقوق ورکړل کېږي که چیرې په مسلمانو بنځو کې د هغې حقوقو څخه د ګټې پورته کول صلاحیت پیدا نه شي او یا د پردې د بندیزنو له امله هغوی دهغې څخه ګټه پورته نه کړای شي نو د هیواد په سیاسي تله کې به د مسلمانانو وزن ډیر کم پاته شي. وګورئ! د اسلامي نړۍ پر مختللي هیوادونه لکه ترکیه، ایران هم د زمانې د حالاتو د په نظر کې نیولو سره د اسلامي حجاب به بندیزونو کې ډیره نرمي کړې ده. [....د لفظ یوازې د بحث له پاره استعمال شوې او که نه هلته تخفیف یا نرمي نه بلکه مسخ شوې ده] او یوازې په څو کالو کې یې له دې څخه ډیرې ګټې ترلاسه کړي دي. که چیرې موږ هم دهغوی په قدم قدم کېږدو نو اخر په دې کې به څه بدې وي؟

څومره خطرات چې دلته بیان شوې دي موږ دا ټول لکه څنګه چې دې همغسې منو، بلکه که د خطراتو په لست کې ددې لس هومره نور هم ورزیات کړل شی بیا هم په کې څه بدوالي نه لیدل کېږي. په هر حال ددغه ډول کوم خطر په اساس د اسلام په قانون کې ترمیم یا تخفیف کول روا نه دی په اصل کې ددغې ټولو خطراتو نوعیت دادي چې د نمونې په توګه تاسې قصدا دخپل حماقت او یا ناپوهۍ په واسطه او یا دخپلې کمزورۍ د محبوريته له مخې په بیهوده، چټل او مضر چاپیریال کې ژوند کوئ او هلته د صحت د ساتنې د اصولو په اساس تاسې ته ژوند کول نه یوازې ستونزمن دي بلکه د چټلو خلکو په کلي کې د اوسیدو په اساس تاسې ته د ګندګۍ او چټلۍ دخپلولو څخه پرته ژوند کول ستونزمن دي. په دغسې حالاتو کې په ډاګه ده چې د صحت د ساتنې په اصولو کې د ترمیم یا تخفیف پوښتنه هم نه راولاړېږي که چیرې دغه اصول سهې ګڼئ نو په تاسې

فرض دي چې دخپل چاپيريال سره مبارزه وکړئ، پاک او اصلاح يې کړئ خو که د مبارزې جرئت او همت نه لرئ او دخپلې کمزورتيا په اساس دخپل چاپيريال تراغيز لاندې مغلوب شوی، نو بيا راشی او ولاړشی او کومې چتلياوې چې وينی ځان په کې بنه ککړ کړئ.

اخرولي ستاسو په خاطر د صحت او روغتيا په قوانينو کې ترميم او اصلاح وشي؟ او که چيرې په ريښتيا سره تاسې هغه قوانين غلط گڼئ او دهغې غلاظت او چتليتا سره ستاسې طبيعت بلد شوي دي نو بيا تاسې دخپل ځان له پاره څنگه مو چې خوښه وي قانون جوړ کړئ، د پاکۍ او طهارت په قوانينو کې دهغې خلکو د غوښتنو له پاره هيڅ څاي نه شته چې د چتلتيا له پاره ميلان ولري. په دې کې هيڅ شک نه شته چې د هر بل قانون په څير اسلامي قانون هم په دې خبره ټينگار کوي چې د سختۍ او نرمښت په هکله د پريکړې کولو له پاره حالات په هماغه نظر او هماغه روح سره وکتل شي چې د اسلام نظر او د اسلام روح دي. د يوه مختلف ليد څخه د حالاتو کتل او بيا په هغه کې د تخفيف د قينچي په استعمال سره دهغې په قانوني موادو حمله کول د تخيف په تعريف کې نه راځي بلکه د اښکاره او صريح تحريف دي. کومو حالاتو ته چې د غير اسلامي افکارو له اړخه ليدل کيږي او بيا په اسلامي قانون کې د تخفيف غوښتنه کيږي خو که د اسلامي فکر له اړخه وليدل شي نو دا پريکړه به وکړل شي چې په دغه حالاتو کې د تخفيف يا نرمښت نه بلکه شدت او سختوالي ته اړتيا ده. نرمښت يوازې هغه وخت کيدلای شي چې د قانون اهداف د نورو لارو څخه نه ترسره کيږي. بلکه نور ټول قوانين دهغې له منځه وړلو له پاره کار کوي او دهغې مقاصدو د ترلاسه کولو ټول مدار يوازې په تحفظاتو ولاړ وي نو په داسې وخت کې يوازې هغه څوک د تخفيف يا نرمښت خيال کولای شي چې د قانون د روح څخه بلکل ناخبره وي.

په مخکينيو پاڼو کې مونږ په پوره تفصيل سره بيان کړل چې د اسلامي ټولنيزو قوانينو هدف د ازدواج د ظوابطو ساتنه، د جنسي انتشار مخنيوي او د غير معتدلو شهواني تحريکاتو له منځه وړل دي. ددې مقصد په خاطر شارع درې تدبيرونه ښوولي دي.

لمړۍ د اخلاقو اصلاح:

دويم تعزيري يا جزايي قوانين:

درېم انسدادی يا د مخنيوی تدبيرونه (سترو حجاب).

دا په حقيقت کې درې ستنې دي چې دغه عمارت پرې درول شوې دي او دهغې په ټينگښت کې د عمارت ټينگښت او ځواک نغښتي دي او دهغې د منځه وړل او نږدېدل د ټول عمارت د را پرزیدو سبب گرځي. راځئ چې اوس د خپل هيواد (هندوستان) په موجوده حالاتو باندې نظر وکړو او ووينو چې ددغې درې واړو ستونو حال دلته څه ډول دي؟

تر هر څه لمړۍ خپل اخلاقي چاپيريال ته نظر واچوئ تاسې په هغه هيواد کې اوسئ چې اويا سلمه نفوس يې ستاسې د پخوانيو او اوسنيو لنډپاليو او کمزورتياو په اساس تر اوسه پورې غير مسلمان دي. او يو غير مسلمان قوم پرې حکمراني کوي او يو غير اسلامي تهذيب پرې د سيلۍ او توپان په څير را خپور شوي دي. غير اسلامي اخلاق او د غير اسلامي تهذيب تخيلات د ساري ناروغيو په توگه ټوله فضا په خپله غير کې نيولې او هوا يې زهرجنه کړې ده او دهرې لورې يې تاسې راگير کړي ياست، د فحش او بې حيايې د کومو خبرو تخيل چې څو کاله وړاندې يې ستاسې وينستان را نيغول اوس دومره عام شوي دي چې تاسې يې ورځني کارونه گڼئ. ستاسې کوچنيان په ورځني اخبارونو، مجلو او اعلانونو کې فحش عکسونه هره ورځ

ويني او د بې حيايي سره عادي كيږي . ستاسې بوډاگان ، ځوانان او کوچنيان ټول سينماو ته ځي چيرته چې د بې حيايي ، لوڅوالي ، برېښه توب او شهواني محبت څخه پرته نور څه زيات په زړه پورې نه شته . پلار او زوي ، ورور او خور ميندې او لوني يو د بل په اړخ کې کيني او په ډاگه د مچولو او غاړې غړۍ کيدو ، او دا اختلاط او لوبو صحنې وينې او هيڅ شرم پرې نه محسوسوي . اخري درجه هييجان بارونکې او چټلې سندرې په کور کور او دکان دکان کې اوريدل كيږي او د هيچا غوږ د دغسې اوازونو د اوريدو څخه خوندې نه دي . د هندې او فرنگي ټولنو د لوړو طبقو ښځې په نيم لوڅو کاليو کې گرځي راگرځي او سترگې د دغه ډول کاليو سره اوس دومره عادي شوې چې هيڅوک په کې د بې حيايي احساس هم نه کوي . دا اخلاقو هغه تصور او نمونې چې د غربي ښوونې او روزنې سره يو ځای خپرېږي د هغې په اساس نکاح يو له منځه تللې زور او فرسوده رواج ، زنا يوه تفريح ، د نرو او ښځو ترمنځ اختلاط نه يواځې د نيوکې وړ نه بلکه يو ستايل شوې کار ، طلاق يوه لوبه ، ازدواجي فرائض يو نه زغميدونکې تړون ، توالد او تناسل يو حماقت او بې عقلي ، د ميرپه اطاعت يو ډول غلامي ، ښځه کيدل يو مصيبت او معشوق کيدل يو خيالي جنت گنل كيږي .

بيا په خپل ولس باندې د همدې چاپيريال اغيز ووينئ چې څومره دي ؟ ايا ستاسې په ټولنه کې اوس د سترگو ټيټوالي «غض بصر» چيرې هم شته ؟ ايا په لکونو انسانانو کې داسې انسان پيدا كيږي چې د پرديو ښځو د بنياست د ليدلو څخه دخپلو سترگو د ښکته کولو پروا وکړي ؟ ايا په ډانگ پييلې توگه د سترگو او ژبې زنا نه كيږي ؟ ايا ستاسې ښځې هم د تبرج الجاهليه او د زينت څرگندونې او د ښکلا د ښوونې څخه ځان ژغوري ؟ ايا نن ستاسې په کورنو کې هم هماغه ډول لباس نه اغوستل كيږي د کوم په اړه چې سيدنا رسول الله صلي الله عليه وسلم فرميلي چې :

[نساء کاسيات عاريات حميلات مائلات ؟]

ايا تاسې خپلې خويندې ، لوني او ميندې په هماغه لباس کې نه وينئ چې يوه مسلمان ښځه يې د ميرپه پرته د بل چا په مخ کې نه شي اغوستلې ؟ ايا ستاسې په ټولنه کې د فحش داستانونه او د محبت چټلې پيښې پرته له کومې ستونزې نه اوريدل او نه ويل كيږي ؟

ايا ستاسې په غونډو کې دخپلې بد فعلۍ په بيانولو څوک هم څه شرم محسوسوي ؟ نو که حال همدا وي نو ووايست چې دا اخلاقو د پاکوالي هغه لمړنۍ تر ټولو کلکه ستنه کله باقي پاته كيږي په کومه چې د اسلامي ټولني عمارت جوړ شوې و ؟

اسلامي غيرت تردې حده پورې له منځه تللې چې مسلماني ښځې يوازې د مسلمانانو نه بلکه د کافرو په ناروا تصرف کې هم ورغلي دي يوازې د انگرېزانو په حکومت کې نه بلکه په اسلامي رياستونو کې هم دغه ډول پيښې په ښکاره توگه كيږي . مسلمانان دغه پيښې وينې خو وينه يې په جوش نه راځي ، داسې بې غيرته مسلمانان هم شته چې خپلې خويندې يې د غير مسلمانو په تصرف کې دي او هغوې په فخر سره دا وايي چې زه د هغه فلانکي کافر خپلوان او اوښې يم [دا پيښه د هند په جنوب کې شوې ، زما يو دوست ماته ډيري دغسې افسوسناکې پيښې بيان کړي . په شرقي هند کې يوې په نوم مسلماني ښځې د يوه غير مسلمان شتمن سرې سره په ډانگ پييلې اړيکې درلودل او د هغې په پايلو کې هغه د ډير دولت او مال خاونده شوه ، زما دوست وايي چې ډير ځله ځايي مسلمانانو ، په نوم مسلمانانو ... په دې ډيره خوښې ښکاره کوله چې د يوه غير مسلمان څخه يو مسلمان ته دومره دولت په لاس ورغلي دي .]

ايا ددې وروسته هم د بې حيايي او اخلاقي انحطاط کومه درجه پاته كيږي ؟

اوس ددغې دويمې ستنې حال ووينئ ، د ټول هندوستان څخه د اسلامي تعزيراتو قانون په مكملة توگه لري كړل شوې دې ، د زنا او قذف حد نه په اسلامي رياستونو كې نافذ دې او نه په انگليسي هند كې . يوازې دا نه ده بلكه هغه قانون چې نن په هيواد كې نافذ دې په هغه كې زنا ته د جرم په حيث نه كتل كيږي . كه چيرې كومه نيکه او شريفه ښځه يانجلۍ څوك تير باسي او دهغې د بد كار ه څوكولو هڅه وكړي نو له تاسره هيش داسې قانونې ذريعه نه شته چې دهغې په واسطه دهغې عزت خوندي وساتل شي . كه چيرې څوك په يوې بالغې ښځې سره دهغې په خوبه ناروا عمل «زنا» وكړي نو تاسې د قانون له مخې هغه ته سزا نه شئ ورکولای . كه چيرې كومه ښځه په ډاگه په بد كاري «زنا» لاس پورې كړي ، قانون يوازې د زنا بالجبر مخه نيسي خو هغوي چې په قانون پوهيږي دهغو څخه وپوښتي چې د زنا بالجبر ثبوت وړاندې كول څومره ستونزمن كار دې . دنكاح شوې ښځې غولول او وړل هم جرم دې خو د انگريزي قانون پوهانو څخه وپوښتي چې كه چيرې نكاح شوې ښځه په خپله خوبه د چا په كور ورننوي نو دهغې له پاره ستاسې دبادارنو په محكمه كې څه ډول قانون شتون لري ؟

غور وكړئ دغه دواړه ستنې له منځه تللي او س ستاسې د ټولنې ټولنيز نظم يوازې په يوې ستنې ولاړ دې . ايا تاسې دغه ستنه هم له منځه وړل غواړئ ؟ له يوه اړخه د پردې هغه زيانونه دي چې تاسې ورته پورته گوته نيولې ده او د بله اړخه د پردې په لري كولو كې د اخلاقي او ټولنيز نظام مكملة تباهي نغښتي ده ، اوس ددې دواړو تر منځ موازنه وكړئ ، مصيبتونه خو دواړه دي . په هر حال د دواړو څخه به يو اخلي اوس تاسې پخپله دخپل زړه څخه فتوې واخلي چې په هغې دواړو كې كوم مصيبت كوچنې او وړو كې دې ؟ نو كه چيرې پريكړه د وخت او زمانې په حالاتو باندې منحصره وي نو زه وايم چې ددې ځاي حالات د پردې په تخفيف باندې نه بلكه د نورو ډيرو كلكيديو اهتمام او غوښتنه كوي ، ځكه چې ستاسې د ټولنيز نظام د ساتنې دوه ستنې پخوا تردې له منځه تللي او اوس دهغې تكيه او اعتماد يوازې په يوې ستنې باندې دې . د تمدن ، اقتصاد او سياست ټول مسايل او ستونزې به تاسې حل كوي نو سر په لاسو كې ونيسئ او فكر وكړئ چې ايا د اسلامي حدودو په داخل كې ددې د حل نورې كومي لارې هم پيدا كيږي ؟ خو اوس هغه پاته ستنه چې وار تر مخه ډيره كمزورې شوې ددې نه زياته مه كمزوري كوي . په دې كې د تخفيف كولو د مخه لږ تر لږه دومره توانايي پيدا كول په كار دي چې كه چيرې كومه مسلمان ښځه بې نقابه وي او دهغې لورې ته د بدو كتلو دپاره دوه سترگې موجودې وي نو هلته بايد دهغې سترگو د ويستلو له پاره پنځه لاسونه هم موجود وي .

پای

د استاد قريب الرحمن سعيد نورې پښتو ژباړي:

1. اسلامي سياست . (مولانا گوهر الرحمن «رح») (چاپ شوی)
2. اسلامي رياست . (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (د چاپ لاندې)
3. خلافت او ملوکیت . (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (چاپ شوی)

4. پرده.. (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (چاپ شوی)
5. د حديثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح») (چاپ شوی)
6. دنېوت پای. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح») (د چاپ لاندې)
7. دصلاح الدين يوبي ريښتني پيښې (دايمان پلورونکو داستان) (التمش) (د چاپ لاندې)
8. د رسول الله (ص) د انقلاب حکمت. (سيد اسعد گيلاني «رح») (چاپ شوی)
9. يو شمير نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه يې زما په ليکنو کې کتلاي شئ.
10. زيات شمير پښتو مضامين او دانگليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوې او هم په انگليسي ژبه سياسي شننې ، مقالې او ليکنې چې په پښتو او انگليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کې خپاره شوې دي. (په خواشيني سره چې ريكارډ يې له ژباړن سره نشته .)

د ژباړې پای

قريب الرحمن سعيد

د ۱۳۸۸ لمريز هجري کال د اسد مياشت.

۲۰۰۹ زيږديز کال د اگست مياشت.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library